

શાંમગ્નિનેન્દ્રમતકુસ્તસરોજમૂર્તિમ્ ।

શાસીપદત્વગુમમૌલિકિદરાજ્ઞસમ્ ॥

વિસ્તારિર્દીર્ઘવદીકૃતદિગ્વિમાનં ।

શીલાલલિત્સુકૃતિનં શિરસા નમામિ ॥ ૪ ॥

ભાવાર્થ:—સર્વદર્શન તરફ સામ્યભાવથી જોનાર છતાં
વીરરાગમત-જેન દર્શનરૂપ પ્રકૃતિસ્વરૂપ કમલ ઉપર ભરનારી
પ્રાકૃત મુખ બનેલ હતી; આચારીય તત્ત્વરૂપ સરસ મોનીને ચલુનાર
સજ્જન હતી; વિસ્તાર પામેલ જેની દીર્ઘિથી દશે દિશાએ
ઉલ્લસ બની હતી; એવા સત્કૃત્યપરાયણ શ્રીલાલજી મહારાજને
મસ્તક વડે નમન કરું છું. (૪)

યસ્યાચ્છલુમ્બદદપત્કદૃશમતારે ।

રાકૃપ્યતેમતિવિગારદરાજવર્ગઃ ॥

સંઘાપ્યતે સુમનસા ગુજપુન્નવક્ત્રો ।

શીલાલલિપિવિર મનસા નમામિ ॥ ૫ ॥

ભાવાર્થ:—સ્વચ્છ બને મહોટા લોહચુંબકના પત્થરમાં

જેમ ભારેમાં ભારે લોહને પણ ખેંચવાની શક્તિ છે તેમ જેના

પ્રતાપ-પ્રભાવમાં મહોટા માણસોને ખેંચવાની શક્તિ હતી; વળી

જે પ્રતાપવટે સામાન્ય નહિ પણ વિચારશીલ વિદ્વાન

જાતજાતો સમુદાય જેના તરફ ખેંચાતો એટલુંજ નહિ પણ તે

સાધ્યો-જેના સુચરૂપ કૃત્તની વેલડીની મુગધથી પુણ્ય યજ્ઞને

મુખતંકે જેની લાલા-પ્રગ્નસા ઠસ્યા; એવા યતિઓમાં પ્રધાન

શ્રીલાલજી મહારાજને મનોભાવ સાથે નમન કરું છું. (૫)

રોમેન પાંદિતનાવનિ યસ્તસ્મા-।

કુર્મા સમાચરિતવાન્નનસોદસા ચ ॥

માર્ગ્ય મહત્તસિ નારિ સનાત્તવર્ષો ।

વૌષાદિનિત્યનિયમે તત્તદં મનાનિ ॥ ૮ ॥ .

સાવાર્થ:—પ્રથમ વાનો રોમ અને ગ્રીસમાં બીજા કેટલાએક રાજ ઘણીવાર પીડાજનક ઉર્જિતવા હતા તેપણ તે પીડાને અને ગ્રીસની નગરાઈને ન મહુકારવાં માત્ર મનોમગ વડે ચાર ચાર જાડ જાડ ઉપવાસ લેતા કરી દેતા: ખુત્રી તો એ હત્રી કે એવી મ્હોટી વપસ્યામાં પણ દરરોજ વ્યાખ્યાન આપવું વગેરે નિત્ય નિયમોમાં જતા પણ મંદવા-શિથિલતા આવતી જણાતી ન્હોતી; એવા ૬૬ મનોમગ વગા સ્વમર્થ મહાન્મા ધી શ્રીલાલજી મહારાજને વારંવાર નમન કરું છું. (૮)

ભાવાર્થ:—આકાશને સૂર્ય તો બહારના—સ્વયં અધકાશના સમુદાયને હજુવા સમર્થ થાય છે પણ માનુષ્યોની હૃદયભૂમિની અંદર પસરેલ અજ્ઞાનરૂપ અધકાશને દૂર કરવા સમર્થ નથી; ત્યારે હે ભૂમિના સૂર્ય—પાદવિહારી સૂર્ય રૂપ સુનિવર ! આપ તો તાત્કાલિક બોધ દયાવન્નાર વીરનામના વચનહારા બાદ અને આત્મિક બને પ્રકાશની જલ્દના જલસમુદયમાંથી હરી લો છો—દૂર કરો છો, એ આપની વિશેષતા છે. (૨)

પુનર્વિનિષ્ઠામ્.

સામાન્યચરિત્ર દિવસે દિવસેશ્વરમ્ ।

કાલં પુનર્નુવિ તદસ્તદ્વર્તિનિત્યમ્ ॥

ઈદંયતો નિશ્ચિરિતં સમ્યક્સર્વદાયો ।

નય્યઃ પ્રત્યક્ત્વદ્ માતે વિલક્ષ્મણો વૈ ॥ ૩ ॥

ભાવાર્થ:—આકાશવિહારી સૂર્યને પ્રદિશ માત્ર દિવસના જાગૃત્વના જર્ણવ છે; સવારે ઊઠે અને છે, અંધારે છુટકાનીમ આવે છે; પણ સંજ પડે છે કે સૂર્યે સામાન્ય અજ્ઞાનના થા આ જમીન ઉપર તો આજે રાત્રે જાય છે; ત્યારે આપને પ્રકાશ તો સાતરિશ્વર શક્તિ પ્રમાણે સર્જીને સર્જી રહી પ્રતિજ્ઞા અભિનવરૂપ માની હજામાં પ્રવીન થાય છે. સૂર્યના સામાન્ય રૂપને આપ સામાન્યની રીતે વિલક્ષ્ય છે. (૩)

વિગ્ન લક્ષ્મી :

સવાટકે મુનેવ મત્તુ મદ મુ નાન્થે-।

સ્વાચાર્યપૂજ્યપદવી રદગાશ્રિતા તે ॥

મન્થે પ્રત્યક્ષપત્તિ દિન ત્રયેષુ ।

ટ્રણી પ્રમતિમમત્ર નરિ મા ત્રયશ્રીઃ ॥ ૪ ॥

ભાવાથ — નવ પદવીથી આ આચાર્ય મહારાજ અવમાન મમત્તે નવ પદવી પદવીનો સવાલ ઉપરિથિ થયો તે વખતે આપના નામના આપના કરતા ઉમ્મરે આ પ્રમત્યાયે નવ પદવી મુનેવ મત્તુ મદ મુ નાન્થે-પૂજ્ય પદ આપના અન્થે નવ પદવી મુનેવ મત્તુ મદ મુ નાન્થે તે એમ જણાય છે આપના પ્રતાપ નવ ઉગી પીડાયો હતો તે એકનેજ વિગ્ન લક્ષ્મી આપના ઉપર પ્રગટ થયો (૪)

સામ્રાજ્યતારુણ્યમર્દશનમ્-

વૈજ્ઞાનિકાઃ પદવિમુલિનપાણિનાથ ।

નવ્યાનુ પુત્ર નવ નવા રિ નિવા મહાન્ત ॥

સન્મત્યર્થન નવ મતિપુર મરં સ્વા ।

મચ્છાત્નકાઠમતિમય પગરવેષ્ઠે ॥ ૫ ॥

ભાવાથ — નવીન રાશનીવાળા વિદ્વાનો અને આચાર્ય તી આદિ પદવીથી વિનુલિન પાણિના, નવા જમાનાના સંસ્કારવાળા જુવાનીવાળા અને પુનાતન પદ્ધતિને માન આપનારા વૈજ્ઞાનિક મહારાજાઓના એક નવ પદવી દહવાકિત પૂર્વક આપ માન આપે છે અને નવ પદવી આપના નવકાર-સેવા બજાવે છે એ જીવનના અર્થરથ આપના માર્ગદર્શક કાલનો મહિમા છે. (૫)

સૌરાષ્ટ્રિકા નિવસતામદિનોપિ સન્તો ।

મૂલ્યા તવાદ્ મિત્રનુમ્બનચચીદ્ધાઃ ॥

સ્વાં મેચિરેહિતિશયિનં પ્રવલવતાપં ।

મધ્યાહ્નકાલમાદિનૈષ ધરાવેસ્તે ॥ ૬ ॥

જ્ઞાવાર્થઃ—જ્યારે આપ કાઠીવાવાડમાં પધાર્યા ત્યારે જુદા જુદા સંપ્રદાયના સાધુ સાધ્વીઓ પડી પછા ખરા તો પહેલેજ સમાગમે આપની વિદ્વતા અને અને આપના ચારિત્રને પૂરતી રીતે માન આપતા પલુ જેઓ કંઈક મનામદી હતા તે પલુ આપના યોગ સહવાસ અને પરિચય પડી તો મનામદીને મુઠી આપના અંજલુ કમળાનું ચુંબન કરવામાં જામર જેવા બની, આચાર્યના અતિશય ચુકત્ર અને પ્રજાગ્ર પ્રોઠ પ્રતાપચાળા એવા આપની સેવામાં તત્પર થઈ રહ્યા એ પલુ જમીનના સૂર્યરૂપ આપના મધ્યાહ્નકાળનો મહિમાજ સમજવો. (૬)

દયાગમસ્તવ મહત્ત્વપરેષુ ઠય ।

વિદ્વત્સુ સત્સ્વપિ ચ તાવદ્દમેવ લોધમ્ ॥

શ્રોતું રતા મુનિજના મૃદિળશ્ચ સર્વ ।

મધ્યાહ્નકાલમાદિનૈષ ધરાવેસ્તે ॥ ૭ ॥

જ્ઞાવાર્થઃ—આપના પ્રતાપની ખુબી તો એ હતી કે આ મુનિ-કાઠીવાવાડ મુનિમાં આપ ત્યાં જ્યાં પધાર્યા તે જામમાં આપનાથી પ્રમત્ત્યા અને ઉમરે મોટા એવા વિજ્ઞાન મુનિઓ બીરાજતા હતા છતાં બીજા કોઈ વ્યાખ્યાન ન લાંચતાં માત્ર આપની સમક્ષ એકજ સભામાં તમામ સાધુઓ, ધાવકો, તેમજ હંતર વર્ગના લોકો

આપનું વ્યાખ્યાન સાંભળવાને ઉત્સુક થતા હતા અને પાસેજ વ્યાખ્યાન વંચાવતા હતા; તેમાં લેશ માત્ર પા મુનિના મનમાં એમ ન આવતું કે અમારા સેવકો અમાર આપને કેમ વધારે માન આપે. આ પછી જમીનના સૂસુર્યદ્રષ મધ્યાહ્નકાલનો મહિમા સમજવો જોઈએ. (૭)

येनैकदापि तव वाक्भवर्णकृता वा ।

दृष्टं सकृच्च सुभग्यमुखारविन्दम् ॥

आजीवनं मनसि तस्य छविस्त्वदीया ।

उमा विमानि महिमैष तवैव मूतेः ॥ ८ ॥

બાવાર્થ. — જે માણસ એક વાર પણ આપની સાબળી છે અથવા એકવાર પણ આપના રમણિક મુખા દર્શન કર્યા છે તે માનુષના મનરૂપી પ્લેટ ઉપર આપના ર જાણે ફેરો પડી ગયો હોયની અને તે તેના જીવન પર્યંત ન જતા કાયમ ગોહવાના હોયની તેમ લાગે છે. લેખકને આ અનુભવ છે કે એ વચ્ચે વિચારમાં આવેલ માણસો પુન આપને યાદ કરે છે અને દર્શનની આતુરતા રાખે છે; એ પની વિનિ-ચારિત્ર સંનિના અદ્ભુત મહિમા છે.

અસ્મદીય રત્નમ્

ત્રિરસાષ્ટકમ્

ઉપજાતિ જૃતમ્.

ચિન્તામનિર્યતુરનાં ન પતે ।

યન્મૂલ્યકં પાર્થમાર્ગિર્ન દતે ॥

પૃતાદત્તં લઘુમરત્નમેકં ।

પ્રસિદ્ધિમાસં મહમાયુર્વર્ષે ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ:—ચિંતામણિ રત્ન જેની બરાબરી ન કરે અને પાર્થમણિ પણ દિંમતમાં જેનો સુકાગરો ન કરી શકે એવું જંગમ એટલે હાલતું ચાલતું રત્ન અમારા માનવાડ તરફના સણ-સમુદાયમાંથી પ્રસિદ્ધિ-અહેરાનમાં આવ્યું. (૧)

શ્રીરાત્નચિત્તમ્ ચ નામધેયં

દદ્ધં મયા પ્રાક્ પુરવકનેરે ॥

દર્શનં તત્ર ચ વક્ત્રમાયં ।

લઘ્વં મહામાયવચેન નૂતમ્ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ:—તે નર રત્ન-મુનિરત્નનું નામ હવે ક્યાંય પણ અજાણ્યું રહ્યું નથી, તો પણ કહેવું જોઈએ કે તેનું નામ શીરે-લાલજી યા શ્રીલાલજિત્ હતું. આ લેખકને માત્ર તેના નામનોજ પરિચય મળ્યો પણ સંવત્ ૧૬૬૮ ના પ્રથમ આશાઠ માસમાં શ્રી વાંકાનેર શહેરમાં સાક્ષાર દર્શનથી પણ પરિચય થયો હતો. જો કે ત્યાં તેમનું દર્શન માત્ર એક પળવાડીયા સુધીજ મળ્યું હતું. તેટલા વખતના દર્શનની પ્રાપ્તિ થતું એ પણ મહા લાભનો ઉદય ગણાય. (૨)

આર્થ:—અરે ! તેની પ્રકૃતિમાં હોઈ પણ જાતનો વિચાર નહિ અને તેના ચારિત્રમાં હોઈ જાનનું દ્રવ્ય નહિ એવું અમારું એક જાનમ રત્ન છે જે જેનું અમારને તીપાવનાર પ્રાણ હતું તેને હોણ ચારી ગયું ! ! અરે તેનાથી આખી પૃથ્વી અતંકૃત થયેલી છે એવું અમારું ઉત્તમોત્તમ રત્ન આ પૃથ્વી ઉપરથી ક્યાં શ્રમ થઈ ગયું ! (૪)

उपवाति वृत्तम्

अन्तर्या मृगववशोदयामः ।

म्यडे स्वडे ररभिदं महार्पम् ॥

न हृदये वारि तस्मदीयं ।

न वारि तसुखमथापरं हा । ॥ ५ ॥

આર્થ:—આર્થાવર્તનમાં દેશોદેશ, ગામોગામ અને ઠેકાણે ઠેકાણે ફરીને આ કિંમતી વસ્તુને મેળવવા બેઠાંએ ધીએ, તપાસી તપાસી ચોપીએ ધીએ પણ તે અમારું અમલ્ય જવાહીર ક્યાંય પણ એવામાં આવતું નથી. એટલે વિષય એ છે કે તેની પ્રકૃતિ ફરી થકે તેવું પણ ક્યાંય એવામાં નથી આવતું. (૫)

कस्मात्तुल्यमपरं न !

अनैर्द्विदं सुन्दरमद्वितीय-।

मनूतकं काम्यतरं विमुदम् ॥

अमन्दमानन्ददं विन्दं ।

सुखैरद्वयं दि मदमदीयम् ॥ ६ ॥

બાવાર્થ—તે અમારું જવાબીર લોકિક નહિ પંથુ—લોકી-
ત્તર હતું. રમણિકમાં રમણિક અને જોડી વગરનું અર્થાત્ તેનું
સરખામણીમાં ખીજી કોઈ ઉપ નહિ તેમ ન હોવાથી તે એક
હતું, તેનામાં કંઈ ઉપ નહોતી નહોતી, અતિથય મનોદ્રવ અને
દ્રવ્ય ગદિત વિગ્રહ હતું તેનું તેજ ક્યારે પણ પણ મંદ પડતું
નહિ, સર્વ કોઈને આનન્દનું સ્થાન હતું. વિપત્તિને વીજેરનાં
ખરેખર તે સમાજના પુરોહિતેજ અને પ્રાપ્ત થયેલું હતું. (૬)

પ્રશ્ના.

મ્યાનુ ન યોગ્યઃ કિનુ મર્ત્યલોકઃ ।

મર્ગ ડધવાવડ્યકનામ્ય જાતા ॥

વેલેશ મ્વપન્ને દુરુચિકારણે કિં ।

કમ્માર્જિત સ્વર્વગુપા વિનાયઃ ॥ ૭ ॥

બાવાર્થ—શુ તે જવાબીરને રહેવા માટે આ મર્ત્યલોક-
મનુષ્યલોક ઉચિત નથી? અથવા સ્વર્ગ લોકમાં તેની વધારે જરૂર
પડી તેથી શુ તેને ત્યાં કોઈ ઉપાગી ગયું? અથવા અહીં ચાલતે
સાપ્રધાયિક કલેશ તેમને નહોતી અહિયું કારણ થઈ
પડ્યો? આ માટે તે આ પૃથ્વી ઉપર કયાય ન રહેતાં સ્વર્ગલોકમાં
ચાલ્યું જાય? (૭)

દિવ્યં પ્રત્યુત્તરમ્

હતં ન કેનાપિ વૃથાદ્ય શોભઃ ।

પ્રાપ્તું ન શક્યં પૃથિવીતલે ઝસિન્ ॥

ગત સ્વયં તન્ સન્નુ દિવ્યલોકં ।

પ્રયોજન કિં તદતં ન જાતે

॥ ૮ ॥

સાવાઈ:—ઓ માનવો! તમારું તે અમૂલ્ય રત્ન પૃથ્વી ઉપર કોઈએ ચોરી લીધું નથી તેથી તેની ચોષ કર પ્રયત્ન વૃથા—નિષ્ફલ છે. આ પૃથ્વીની સપાટી ઉપર હવે તેટલી ચોષ કર્યો તો પણ તે કયાંય મલવાનું નથી. તે કિશ્કેન્દ્ર—સ્વર્ગ તરફ પ્રવાણ કરી ગયું છે. “આ માટે” એમ પૂછ્યો તો મારાથી ઉત્તર નહિ અપાય કારણ કે હું તે વધારે જાણતો નથી.

(૮)

પટેલા મનુષ્યને તેમાંથી બહાર નીકળવા માટે માર્ગ બતાવેલો. ભોમિયાની જરૂર છે તેવીજ રીતે આ સંસારરૂપ વિષ્ટ અટકાવે પાંચ પાત્રી મોક્ષ નગરે પહોંચવા માટે પણ કોઈ સન્માર્ગ હોય. ભોમિયાની આવશ્યકતા છે. એટલા માટે જે મહાત્મા પુરુષો માર્ગના જ્ઞાતા છે તેમનું આશ્રયન લેવું, તેમની આજ્ઞાને અનુસરવું અને તેમને પગલે પગલે ચાલવું એ ઉત્તમ ઉપાય છે.

આવા મહા પુરુષો પ્રત્યેક સુગમમાં ઉત્પન્ન થયાં કરે છે. નાદિ કાળની વિશ્વવ્યવસ્થાજ એવા પ્રકારની છે કે જ્યારે જ્યારે પણ પુરુષોની આવશ્યકતા હોય છે ત્યારે ત્યારે તેમનો પ્રાદુર્ભાવ થયાં કરે છે. તેઓ સંસારની કુદ વાચનાઓનો ત્યાગ કરી તેમના મહાપુરુષની ઉત્પત્તિ સમયે જગત્ સંસ્થિતિમાં હોય તેના કરતાં તેને વધારે કુચિતર સ્થિતિમાં લઈ જવા માટે કેવળ નિષ્કામવૃત્તિથી પ્રયત્ન કરે છે, તેમની સર્વ વિબૂતિઓ પદાપકારાર્થેજ હોય છે, જગત્ના કલ્યાણ માટે આત્મસમર્પણ કરવા તેઓ સર્વદા તત્પર હોય છે, અને કર્તવ્યપાલનમાં પ્રાણની પણ પરવા કરતા નથી. મના આચારવિચારો, એમની નીતિરીતિઓ અને એમના વનના નાના મોટા દરેક બનાવો કુવળા તાલની પેઠે આપણ સંસારસાગરમાં આપણી જીવન મોક્ષ ચલાવવા દિશા બતાવેલું પટે છે.

ઉપર્યુક્ત મહાત્માઓ પૈકી જેઓ રાગદ્વેષનાં બંધનથી સર્વથા થાય છે, આત્માના મૂળ શુભોને રોકી રાખનારા મોક્ષ મમ-પટલોને ચીરી નાંખે છે, જ્ઞાનાવસ્થાવાહિ ચાર થાતિ સર્વથા હાય કરી આત્મામાં રહેલા અનંત જ્ઞાન, અનંત

શ્રીમદ્દાવીરમુનિ જન્મ આજથી ૨૫૨૦ વર્ષ પહેલાં (ઈ.સ. ૫૬૬ માં) પૂર્વમાં આવેલા બિદાસના કુંડપુર નગરના ।સત્રિય-
 કુટુંબજ-સાવરગી, કાશ્યપગોત્રી સિંધ સંજ્ઞાને ત્યાં થયો હતો.
 તેમની માતાનું નામ •ત્રિશક્તા દેવી હતું. પ્રભુ જન્મ્યા હતા ત્યાર-
 થીજ સિંધ સંજ્ઞાના સાધ્ય વિચાર તથા ધનધાન્યદિના ભં-
 ટારમાં અનુધારી અભિવૃદ્ધિ થતા માંડી હતી આથી પુત્રનો જન્મ
 થતાં તેનું શ્રી વર્ધમાન એવું નામ આપ્યું હતું. પાછળથી
 માતાના અજુગ પરાક્રમે લીધે તેઓ શ્રી મદ્દાવીરના નામથી
 રંધમાં વિખ્યાતિ પામ્યા છે. અનંત પુરણના ઉદયથી તીર્થકરપર્ણ
 ૧૪ થયે છે. પુરણ અર્થાત્ શુભકર્મનું પુરતોમાં શુભ
 યોગે આકર્ષવાનું અનુગ સામર્થ્ય હોય છે. તેથી તીર્થકરની
 રંધપદા, વાટી, વિગત અને મનોમગ્ન અદિ અન્નાધારણ હોય છે.
 કૌવનવય પ્રાપ્ત થયે યોગમતી નામે એક સદ્ગુણવી અને
 ૧૧ રાજકન્યા સાથે શ્રી મદ્દાવી-નો વિવાહ કરવામાં આવ્યો. તેમ-
 પ્રિયદર્શીના નામે એક પુત્રી ઉત્પન્ન થઈ. સંસારમાં રહ્યા છતાં

૧ સર્વ તીર્થકરે સત્રિયકુળમાંજ ઉત્પન્ન થાય
 અને રાજવંશર છેડી જન્મનો ઉદ્ધાર કરવા અંધમ લે છે.
 • ત્રિશક્તાદેવી સિંધ દેશના મદ્દાસાજ ચંદક (ચિંટા).
 એણે પુત્રી હત્યાં તેમનું અપરનામ પ્રિયકરિણી હતું
 મિતંબડેન ચંદલ, મરખ દેશના અધિપતિ રાજાદી નગરીન
 દ્વારાજા એણે (જે આસીય ઇલિદાસમાં મિતંબારને નામે
 યદુર છે તેની પટવાળી હત્યાં

ના નિવારણાર્થે પ્રભુ પાસે આગ્યા. તેમની શક્તિ નિવૃત્ત
 તત્વાવગ્રોધ થતાં તેઓ પ્રભુના શિષ્ય થયા. પ્રભુએ
 ચારિત્રમુકુટ પહેરાવ્યો, ત્રિપદી વિદ્યા આપી, અને
 ૫૬ આશ્રુ. એ અગિયાર બ્રાહ્મણ ધર્માચાર્યોની આથે
 ૪૪:૦ શિષ્યોએ પણ પ્રભુ પાસે દીક્ષા લીધી. શ્રીમદ્વાલીર
 સાધુ, સાધી, આવક અને આવિકાદૃષ્ટ ચાર ગીર્યની
 ના કરી. દેશોદેશ વિચરી ધર્મોપદેશકાના થળા શ્રેણે
 આપ્યા અનેક રાજા મહારાજાઓ પ્રભુના શિષ્ય થયા મગધ
 રાજા એલિક તથા તેના પુત્ર કેલિક એ મહાવીરપ્રભુના
 ભક્ત હતા આ મિત્રાય ચેતક, ચંદ્રપદ્મ, ઉદાવન, નંદીર-
 યાજ્ઞભદ્ર, જનિતશત્રુરાજ, ચંદ્રરાજ, વિશ્વવરાજ તથા પાવા-
 ની દક્ષિણા રાજા વગેરે થળા રાજાઓએ શ્રી બીર પ્રભુની
 વાળી અવજ કરી રૈનધર્મ અંગીકાર કર્યો હતો. પ્રભુ ત્રીશ
 મુખી કેવળીપત્રે પૃથ્વીને પાવન કર્યા થકા વિચર્યા થળા
 ને અંતાર સમુદ્રથી તાપાં ઉઠતું ચતુર્માસ પ્રભુને પાવાપુરી
 મંદિરમાં ઉત્તું હતું. ત્યાં દક્ષીણા રાજાની પુત્રાની રાજસુદામ
 દવસનું અવગન કરી પ્રભુ ઉત્તરાર્ધન નવ દરમાવતા હતા
 રાજાઓ વગેરે પણ ઉડ પેલા કરી પ્રભુની વાળી અવજ
 હતાં એ સિંચિત્તમં આત્મા માસની અમાત્યશાની સર્વે
 પહેરેયે ચાર કર્મેનિ કાર કરી ૭૨ વર્ષનું આયુષ્ય સોગરી
 નિર્વાણ-મોક્ષ પદાર્થ-આશ્વન સિદ્ધિને વર્ષા.

ગિનદત્ત-એ કવિંચ રેલય ૧૧૧૪:૮૧ મહારાજ હતા અને તેમનું
 મિદાઈ રાજાની જહેનવાં જન ૬૫ હતાં.

સીએને જાંબુએ પ્રથમ રાત્રિએજ દીક્ષા લેવાને પોતાને
અભિપ્રાય દર્શાવ્યો. પતિ અને પત્નીએ વચ્ચે વેરાગ્ય અને શંગાર
વિચરક બહુ સ્વભવ સંવાદ થયો એવામાં પ્રભવ નામે એક
રાજપુત કે જે પોતાને રાજગારી ન માગવાથી લક્ષ્મીને પાંધી
કરેના હતા તે પ... દ્વાર સદિત જાંબુના ગૃહમાં પ્રવેશ્યો. દ્વારી-
નું પાંધી કામ કરતા જાંબુનું વેરાગ્યમય વચનામૃતો તેના કાને
અથડ્યાં. તેને પોતાનાં અપહૃત્યો માટે પશ્ચાત્તાપ થવા લાગ્યો
અને વેરાગ્ય ઉત્પન્ન થયો. આડે સીએ પત્નિ સંવાદમાં પતિથી
પરાજય પામી વેરાગ્ય સ્વભાવ તરબોળ થઈ ગઈ હતી.
તેમણે તથા પ્રભવાદિક પદ દ્વારેએ સંસાર પરિત્યાગ કરી
સુધર્માસ્વામી પાસે દીક્ષા લીધી. આ વખતે જાંબુની વય માત્ર
૧૬ વર્ષની હતી. જાંબુસ્વામીને તત્કાલપ્રેમ થવા માટે શ્રી
મહાવીરે અર્ચરૂપ પ્રકાશથી અનન્ય ભાવદેહમય વાત્સીમાંથી શ્રી
સુધર્માસ્વામીએ કાઢ્યું અને તેને ઉપાગતી યોગના કરી
વર્તમાન સમયે શ્રી આચાર્યગાદિ જે જિનાગમ છે તે ગણુધર શ્રી
સુધર્માસ્વામીનાં સુચેત્ત છે પ્રજુના નિર્વાણ પછી ૧૨મે વરસે
સુધર્માસ્વામીને કેવળ જ્ઞાન ઉપજાયું અને ૨૦મે વરસે ૧૦૦ વર્ષ
આયુષ્ય ભોગવી તેઓ મોક્ષ સીધાવ્યા.

૨ જાંબુસ્વામી-શ્રીસુધર્માસ્વામી પછી શ્રીજાંબુસ્વામી પટ્ટાધર
થયા શ્રી વીર પછી ૨૦મે વર્ષે તેમને કેવળજ્ઞાન ઉપજાયું અને ૬૪મે
વર્ષે ૮૦ વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરી તેઓ મોક્ષ પધાર્યા. શ્રીજાંબુ-
સ્વામી પછી ભરતદેવમાંથી દશ વસ્તુઓ વિચ્છેદ ગઈ. ૧ કેવળજ્ઞાન,
૨ મન:પર્યવસાન, ૩ પરમાવધિ જ્ઞાન, ૪ પુણ્ય લલિત, ૫ આ-

સ્વામી ચોટ પૂર્વધારી થયા અને સંબૂદિવિચય સ્વામી પછી તેઓ
આચાર્ય થયા વગર મિલિને આપી હતાં થઈ અને લેન દીક્ષા
છાત્રી જ્યોતિર્વિદ્યાના જગદી તેઓ હોકામાં પ્રસિદ્ધિ પામ્યા.
તેમણે વગરદસદિવા નામે એક જ્યોતિર્ગ્રન્થ બનાવ્યું છે.
એવું કહેવાય છે કે તેઓ લાપચ થઈ અજ્ઞાન લપ લપી મરીને
અંતર દેવતા થયા હતા અને જેનેને ઉપદેશ કર્યા માટે મહા-
મારિના રાજ દેશાઓ દત્તે તે ઉપદેશની ગ્રન્થ માટે
ભદ્રજાતુ સ્વામીએ ઉવમગાદરે ક્તોત્ત્વ રચ્યું અને તેના પ્રસારે
ઉપદેશ રચ્યો દત્તે કલિદાસ પ્રસિદ્ધ મોર્ત્યંગીર • ચંદ્રલુપ
રાજ ભદ્રજાતુ સ્વામીને પરમ ભક્ત દત્તે

• કેળિકે રાજને પૌત્ર ઉદાવિ અપુત્ર મરતુ પામ્યા પછી
પાટલીપુત્રી ગાત્રી એકે નાદ (દલમ)ના નંદ નામના પુત્રને
મની દત્તી એ રાજને કલ્પક નામે મંત્રી દત્તે અનુક્રમે નંદના
વંશના નવ રાજ થયા અને તેમના પ્રધાને પતુ કલ્પકના
વંશજે થયા છેલ્લા (નવમા) નંદને ચાણક્ય નામના પ્રાકૃતની
સદાશન્ય ચંદ્રલુપે હરાવ્યો તેથી તે પાટલીપુત્રને રાજ
કર્યો નંદના વંશજેએ ૬૫૫ વર્ષ સત્ત્વ કર્યું હતું. ચંદ્રલુપ
રાજ લેતી દત્તે તેથી ધર્મદેવને દ્વિરે સદાગમન અદિ
પુસ્તકોમાં તેને મુદ્દ જનિમે કહેવામા આવ્યો છે. પરંતુ કલ્પ-
ઉપદેશની મહાત્માએ અનેક અગ્રદેશ પ્રમરણાવા એ વિદ
કર્યું છે કે ચંદ્રલુપ મુદ્દ મોર્ત્યંગીર રચિય દત્તે

આ નાનાભાગમાં અને ઉપરાઉપર પટેલા દુષ્કાળને કારણે
 લખાયું એટલું પણ પુરું જગવાયું નહિ જેથી મૂલોની સંકલના
 ઉત્પન્નિત થઈ ગઈ. અધુરામાં પુરું બોદ લોકોએ પ્રતિપક્ષી
 મની જેન ગાત્રનનો સમુચ્છેદ કરવા કોશીશો આક્ર કરી. આવા
 ારણોને લઈ ક્ષી ભદ્રબાહુસ્વામી પછી વિક્રમના આક્રમા સૈકા
 પીમાં ઘણા જેન વિડાનો થયા છતાં તેમની કૃતિઓ હાથ
 આવતી નથી.

દેવદિગ્ગણિ હામાશ્રમજીની પાટે અનુક્રમે ૨૮ વીરભદ્ર, ૨૯
 સંકરભદ્ર, ૩૦ યથોભદ્ર, ૩૧ વીરસેન, ૩૨ વીરચંદ્રામ, ૩૩
 જિનસેન, ૩૪ હરિસેન, ૩૫ જયસેન, ૩૬ જગમણ, ૩૭ દેવજી
 ૩૮ ભીમજી, ૩૯ કર્મજી, ૪૦ રાજજી, ૪૧ દેવસેન,
 ૪૨ સંકરસેન, ૪૩ લક્ષ્મીલાલ, ૪૪ રામજી, ૪૫ પદ્મસૂરિ,
 ૪૬ હરિસ્વામી, ૪૭ કૃષ્ણદત્ત, ૪૮ ઉવનીજી, ૪૯ જયસેન,
 ૫૦ વિજયજી, ૫૧ દેવસેન, ૫૨ સુરસેન, ૫૩ મહાસુરસેન,
 ૫૪ મહાસેન, ૫૫ જયરાજ, ૫૬ ગજસેન, ૫૭ મિથસેન, ૫૮
 રેખસિંહ, ૫૯ શિવરાજજી, ૬૦ લાલજીજી અને ૬૧
 જાનજીજી થયા.

મહાવીર પ્રભુથી દેવદિગ્ગણિજી સુધીનાં ૧૦૦૦ વર્ષ દરમિયાન
 વીરચાસનરૂપ મૂર્તિ પોતાનો દિવ્ય પ્રકાશ વિશ્વમાં વિસ્તારી
 રહ્યો હતો, પરંતુ તે પછીના જાનજીજી સુધીનાં ખ્રીસ્ત ૧૦૦૦
 વર્ષ દરમિયાન એ પ્રકાશ ધીમે ધીમે ઝંખો પડતો ગયો, અને
 જાનજીના સમયમાં તો જેનદર્શનની જ્યોતિ ઉજાઝ ઝંખી પડી
 ગઈ હતી. નિરંકુશ અને માનના ભૂખ્યા સાધુઓની ઉત્સવ

આધારમાં આહાર લોગવનારોની સાથે અટન કરવું, યાચનાવવા, ઉત્સવો કરવા, નાચ નચાવવા ઇત્યાદિ પ્રવૃત્તિ-
ના પ્રેરક અને અંતર ધવામાં થતો પોતાનું કર્તવ્ય
વા લાગ્યા હુંકામાં કહીએ તો આ સમયે સાધુવર્ગમાંથી ચારિત્ર
નો લોપ થવા લાગ્યો હતો, અને આવક સમુદાય કર્તવ્યની
બૂઝી તેમની પાછળ આવળે રહેતો દોરવાતો હતો. જ્ઞાનશુ-
રેના સમયમાં જૈનધર્મની પરિસ્થિતિ આ પ્રમાણે હતી.

આમ છતાં વીરશાસન કેવળ સાધુવિદુલું કરી પણ નહોતું
જ. અનુયાયીઓની અદ્ય સંખ્યા ધરાવતા સાધુઓ અદ્ય
ખ્યામાં સર્વ ક્ષત્રમાં વિદ્યમાન તો હતાજ. જ્યારે જ્યારે
ધકાર ઘણો વધી જતો ત્યારે કોઈનેકોઈ મહાપુરુષ ઉત્પન્ન
તો અને જૈનપ્રજાને સુખમાં દોરતો.

જૈનશાસનની ઝંખી પડતી જ્યોતિને વિશેષ ઉદ્યોતકર
નાર અનેક નવયુગપ્રવર્તક સમર્થ મહાત્માઓ આ બે હજાર
ઈસવીયન ઉત્પન્ન થઈ ચુક્યા હતા.

જ્ઞાનશુરેણના સમયમાં પણ એવા એક ધર્મમુધારક મહા-
રુષની અત્યંત આવશ્યકતા ઉભી થઈ હતી કે જે સાધુ વર્ગ-
માંથી ઉપર ઠહેલા સુદાઓને દૂર કરી સત્યનો પ્રકાશ કરે અને
જનસમાજમાં વધી પડેલા વહેમો અને ખોટી માન્યતાઓને
પ્રબુદ કરે. ઇતિહાસ એ વાતની સાક્ષી પૂરે છે કે ધર્મમાં જ્યારે
જ્યારે અધાધુધો વધી પડે છે ત્યારે ત્યારે કોઈને કોઈ વીર-
નર પૃથ્વીપર પ્રકટી તેનો પુનરુદ્ધાર કરે છે. આવીજ રીતે પંદરમા
સદ્કામાં એવો એક મહાન ધર્મમુધારક શુભરાતના પાપવન્ધ

જૂદા દેશના સ્ત્રીમંત આગેવાન આવકો નોટી સંખ્યામાં તેમ
અનુયાયી થયા. કેવળ આવકો નહિ, કિન્તુ કેટલાક યતિઓ
પણ તેમના સદુપદેશની અસરથી શાસ્ત્રાનુસાર અનુચાર થઈ
આરાધવાની તત્પરતા બતાવી. પોતે વૃદ્ધ હોવાથી દીક્ષા તથા
શકયા પરંતુ ભાણીજી આદિ જપ લગ્ય હોવાને તેમણે દીક્ષા
અપાવી તેમની સહાયતાથી લોકાગ્રાહક જનસાક્ષન મુખ સ્વરૂપના
પોતાના કાર્યમાં મહાન વિચ્છેદ મેળવ્યો, અને ઘોરાજી સમયમાં
હિંદુસ્થાનના એક છેડાથી બીજા છેડા પર્યંત લાખો જેને
તેમના અનુયાયી બન્યા. જે સમયે મુસ્લિમ ધર્મમુધારક
માર્ટિન લુથર થયો અને મુસ્લિમ હીલચાલથી પ્રતિનિધિ ધર્મમાં
ભગૃતિ ફેલાઈ તેજ સમય કે તેજ સાલ બનવાની રીતે જન-
ધર્મમુધારક શ્રીમાન લોકાચારના સમયને મળે છે. આજે છે.

લોકાગ્રાહના ઉપદેશથી જે જપ જણાવે દીક્ષા લીધી, તેમણે
પોતાના ગરબનું લોકાગ્રાહ એવું નામ સંપાદનું. વર્ષ ૧૫૩૧.

"Ab ut A. D. 1453 the Jews were driven
and was followed by the Mohammedans and the Christians
coincide strikingly with the Lutheran and Puritan
movements in Europe."

Heart of Jainism.

સમયે સમયે ધર્મચરિત્રો જન્મે છે, જન્મે છે અને જાય છે, પણ
જમાવ ઉપર પવિત્ર અને કામગીરી હાથ પાડવાનું પ્રારબ્ધ થયું છે. આથીજ
ધર્મને છે જિરણિ ધર્મમાં માનસિક વાસ્તવ દરેક દરેક પ્રવેશના જેટલા કાર્ય
માર્ટિન લુથરે કહ્યું તેવું કાર્ય શ્રીમાન લોકાચારે જેત, જે રીતપદ્ધતિમાં
ક્રિષ્ટાદાર માટે કહ્યું છે.

મંદગમ્ભીર એક દવા બાદશાહની આનાકાની છા પાચ કરેલી
 સંપત્તિ હોય તેમજે દીક્ષા લીધી હતી
 ગુમારે સાંજેક વર્ષ સુધી તો લેંકાગમ્ભીર સાધુઓનું
 વર્વન ઠીક રહ્યું, પરંતુ પાછળથી તેમ પત્ન પીમે પીમે આ-
 ચારશિષિવતા અને અંધાધુધી વધવા લાગ્યા. પૂર્વવત્ સર્વંકર
 અંધકાર દેવાવનાય વાદ્ય પુનઃ ચડી આવ્યા સાધુઓ પંચ-
 મહામત્રને બાલુએ મૂકી મહાવલંબી અને પરિમહધારી થવા
 લાગ્યા તથા સાવધ ભાસ અને સાવધ ક્રિયામા પ્રવૃત્ત થવા
 લાગ્યા એ કે આ વખતે પણ કેટલાક અપરિચિત્ત અને આત્માર્થી
 સાધુઓ વિગૃહ સંયમ પાડતા કડિયાપાડ, મારવાડ અને
 પંચજમ્ભા વિચરતા હતા અને તેઓ આ વાદ્યની અવસ્થી
 સુકત રહ્યા હતા માગવા, મારવાડ આદિમ વિચરતા પૂજ્યશ્રી
 હુકમીચંદ્ર મહારાજનો સપ્રદાય એ એવા આત્માર્થી સાધુઓ-
 મંત્ર એકની પાટાનુપાટ થયા છે.

લેંકાગમ્ભીર પછી દરેથી ભ્યારે આ વાદ્ય = ચડી આવ્યું.

* રાજકોટમા - હેઠ અંશજ બહુ મિત્રીય રહીએન પેતાના
 Heart of Jamnawadમા પૂજ્યશ્રી અ. પ્રવરના ઉત્તેજ આ મુજબ કરેલો
 "Firmly rooted amongst the 'bad', they were
 able, once hurricane was past to reappear once more
 and begin to throw out fresh branches..... They
 arose no directly from the Sw. timber west, but as
 reformers of an older following and they
 from the Lonka sect joined this reformer and they
 took the name of Shunakvasi, whilst their enemies
 called them Dundhiya-Searchers. This little League
 to be quite an honorable one."

માનવનું નામ શિવા હજી તેનાગણના પ્રાચીન કલ્પિત હોય
 શિવ દેવજી મહાશયનું વ્યાખ્યાન કરતી હતા ૧૫ વર્ષની વયે
 ધર્મશિલ્પને લેખક થયા, અને પિતાપુત્ર બંનેએ દીકરા
 દીપી, વિનવરે શુદ્ધિ પાસે જાત કરી જાત કરતી હતા પાછા
 કલ્પક, વેદાધ્યાયન ધર્મશિલ્પ હજી હજી સ્થિતિમાં રહેવા
 હતા. હર મુવ દેવતા, વ્યાસજી, વ્યાસ, વેદેશ્વર પણ તેઓ
 પાસેજ રહેતા તેમની સમજણથી જીવનની દર્શી તેઓ
 અપારધીન હતા હતા રામ રામો રામ રામ, અને એ કાર્તિક
 તેમજ બીજા અને હરમ પદ્મી હતા રામ રામ, જલુનથી
 થયા પછી એક દિવસ ધર્મશિલ્પ અજીતર વિચારતા હતા
 કે મુવમાં વળતી આત્મિકતા, પુણ્ય તેમજ અને પાતક નથી તે
 સ્વર્ગમાંથી સમાન આ માનવજાતની વાચક થઈ રીતે
 રહે ? તેમજ શુદ્ધ સ્વયં પાતક નિરૂપ થયા અને શુદ્ધ
 પદ્મી દેવતા દેવી શિવદેવતા આત્મિક થયા હતા પદ્મી પદ્મી
 મોહ તેમજ ન રામ અને તેમની આત્મા અને આત્મિક નિરૂપ
 આત્માથી અને સદાચારી સ્થિતિમાં સ્થિત તેમજ પુનઃ શુદ્ધ દીપ્ત
 દીપી. (વી. સ. ૧૮૮૫), ધર્મશિલ્પ અજીતરે રૂઝ નૂર પદ્મ
 દેવતા (દિપ્તિ) હતા છે. એ દેવતા નૂરનું સ્વરૂપ સ્વરૂપ ૧૯૩૬
 સમયમાં માટે જીવિ ઉપરોચ્ચ છે. વી. સ. ૧૯૨૮માં તેમનો
 સ્વરૂપ થયો. તેઓ સ્વરૂપ દરિયાપુરીના નામે ઓળખાય છે.

શી હવજી કપિ-મુરતમાં લીધેલો પોતા નામે એક દેવતાથી.
 માત્રી શુદ્ધિર રહેતા હતા તેમની પુત્રી કુલપાત્રી હવજી નામે
 એક પુત્ર હતા. તેઓએ સ્થિતિ ૧૯૨૮માં પાસે તેમજે આ.

લીંબડી, ૨ ગેંદેર, ૩ ભરવાળા, ૪ આફકોટિ કચ્છી, ૫
૬ ધોંગણા અને ૭ સાયલા એમ સાત સંધાટા સ્થાપ્યા.

ગુલામચંદણ સ્વામીના શિષ્ય વાઢણ સ્વામી, વાઢણ
મીના શિષ્ય હીરાણ સ્વામી, હીરાણ સ્વામીના શિષ્ય કાનટ
મી અને કાનણ સ્વામીના શિષ્ય અજરામરણ સ્વામી થયા.
અજરામરણ મહા પ્રવાષી અને પદ્મિ પુરુષ થયા તેમના
શ્રી અત્યારે લીંબડી સંધાટા આગળાય છે.

શ્રી દોહનરામણ તથા શ્રી અજરામરણ સ્વામી-
જને મદાત્માઓ સમગ્રાલિન હતા દોહનરામણએ સં. ૧૮૧૪
અને અજરામરણએ ૧૮૧૬માં હીંમ્મ લીધી હતી. શ્રી
રામણ મદારાજ તે શ્રી દુકનીચંદણ મદારાજના ગુરૂના
થાય. તેઓ ધણા સમય વિદ્વાન અને મૂલત્રિદાંતના પાર-
દના માગરા અને મારવાડના તેઓ વિચરતા અને તે પ્રદેશને
દેશના દના તેમની અસાધારણ જ્ઞાનસંપત્તિની પ્રશંસા શ્રી
રામરણ સ્વામીના સંનિગ્ધવામ આપી. અજરામરણ સ્વામીનું
પણ પણ વિચારણ હતું. છતાં મૂલજ્ઞાનમાં અધિક ઉત્તમિ કરવા
શ્રી દોહનરામણ મદારાજ પાસે અભ્યાસ કરવાની તેમને
ચાહ. તે ઉપરથી લીંબડીના સયે એક ખાસ માણસદાર
રામણ મદારાજની સેવામાં પ્રાર્થનાપત્ર પાઠવ્યો. આચાર્ય
શ્રી દોહનરામણ મદારાજ ભુંદીકોટે વિરાગતા હતા
આ વિગતિને સહર્ષ સ્વીકાર કરી કલિયાવાડ તરફ વિદાર
પેટો માણસ પણ અમદાવાદ સુધી પૂજ્યશ્રીની સાથેજ
પણ ત્યાંથી જુદો પડી લીંબડી સંધને પૂજ્યશ્રીના પધા.

સ્વામી વધામઝી પડોચારવા માટે આવ્યો. આથી હીંબડી સંઘના આનંદનો પાત્ર ન ગણા. હીંબડી સંઘે તે રાખસને રૂ. ૧૨૫૦) વધામઝીના આગેવા પુત્ર્યશ્રી દોલતરામજી હીંબડી પધારતાં સંઘે તેમનો બટ બટ પ્રકારે મન્દાત્ર કર્યો. હીંબડી સંઘની અનુપમ શુભકિત કેમ દોલતરામજી મદારાજ પત્ર માનંદાશ્રીય પામ્યા. પડિતશ્રી અજરામજી સ્વામી પુત્ર્યશ્રી દોલતરામજી મદારાજ પાસેથી મન્દિર તનુ સ્વસ્થ સમજવા લાગ્યા. સમકિતસારના કર્તા પં. મુનિયા દોલતરામજી મદારાજ આ વખતે પાણીપુર બિરામતા હતા તેમના પત્ર શાશ્વત્યવત્ત કરવા નિમિત્તે હીંબડી આવ્યા. જાનકી દેવના અપૂર્વ આનંદ તેમના અનુભવવા લાગ્યા. બિલ્લ વિજય સંસ્થાપના નાધુઓમા આ વખતે પરસ્પર કેટલો બધો પ્રભાવ થયો. અને નાધુઓની જાનપિયાના કેટલી તીવ્ર હતી એ બાબતે જાણીતો ગણાશે. પણ દોલતરામજી મદારાજની નેતૃત્વ હેઠલોડ સમય વિચરી પણ આ અજરામજી મન્દિરના જાનમ અગ્નિમિત્ર અભિરૂદ્ધ કરી હતી, અને ૧૯૧૧-૧૨ માં મદારાજના અન્તે પુત્ર્યશ્રી અજરામજી મન્દિરના જાનમ પત્ર બેડ માનુષ્યનાં સમની સાથે કર્યું.

પુત્ર્યશ્રી દુકમીચંદ્રજી સ્વામી—પુત્ર્ય દોલતરામજી મન્દિરના જાનમ દોલતરામજી સ્વામી યથા, અને તેમની પાટે ૧૯૧૧-૧૨ માં દુકમીચંદ્રજી સ્વામી યથા ટોટાનાયત્રિંદના) ૧૯૧૨-૧૩ માં આશુવાળ સુદસ્યે હતા તેમનું ગાંધી ચપલોત ૧૯૧૩-૧૪ માં ૧૯૩૬ના માનસર માનમ પુત્ર્યશ્રી મન્દિરના જાનમ પાસે તેમજે પ્રથમ વેળાએ પૂર્વક દીક્ષ

લીપી ૨૧ વર્ષ સુધી નેમજે બેઠે બેઠે તપ દર્શો દનો ગમે
 નેત્રી દંડીમાં પણ તેઓ એકજ ચાલર એકજ દના ગિય
 કરવાનો તેમને ન્યાય દનો મર્મ પ્રકારની મીઠામી ન્યાય દનો
 ૬૨૧૧૩ દ્રવ્ય રાખીને એક સર્વ દ્રવ્યનો બજારવને માટે તેમણે
 ન્યાય દર્શો દનો. તેઓ અતિ અદ્ય નિદા લેતા અને શત્રુ
 દિવસ સ્વાધ્યાય અને ધ્યાનાદિ પ્રાતિમામન્યા કરેતા નિત્ય ૨૦૦
 નમોઽયુજં સળુતા દના. પોને સમર્થ જાની છતા બહુ નિરંબિમાની
 દના. કોઈ સર્વા કરવા આરતું તો પોતાના આજ્ઞાવર્તિ સાધુ ધી
 ગિયલાલગ્ન મદારાજની પામે મોક્ષી દના પોતાના ગુરુ પૂજ્યધી
 લાલચંદ્રગ મદારાજને તેઓ ગુરુગુરુતર સખ આચાર પાળવા
 પગારવા વારંવાર અરજ કરતાં. પરંતુ પોતાની અરજનો સ્વીકાર
 નહિ થવાથી તેઓ અલગ વિચરવા લાગ્યા અને તપસ્રંધમાદિમ્મ
 વૃદ્ધિ કરવા લાગ્યા. આથી ગુરુએ તેમની બહુ દેડના કરવા
 માંડી કોઈએ પણ તેમને આદાર પાળી ન પડારાવે, તેમનો
 ઉપદેશ ન સંભળવો, તેમજ દેવતાની જમા પવન આપવી એમ
 ઉપદેશ દેવા માંડ્યો. હામાના જાગર ધી દુકનીચંદ્રગ મદારાજે
 તે તરફ દેશ પણ રથાન ન આપ્યું. તેઓ તો ગુરુના ગુણાનુવાદજ
 ગાતા હતા અને કહેતા હતા કે એ મારા પદમ ઉપકારી પુરૂષ
 છે; મદારાજઆવાનું છે; મારો આન્માજ કારે કર્મો છે. આ પ્રકારે
 ગુરુપ્રેમી અને આત્મનિંદા કરતા હતા. છતાં ગુરુ તરફથી તો
 મદારાજના પ્રદારો ગુરુજ દયા દના. આમ કરતાં ચાર વર્ષ
 નિત્ય. પણ દર્યાપિ ગુરુના વિરૂદ્ધ એક શબ્દ પણ તેમણે ન
 સ્પર્ધ્યો. ચાર વર્ષબાદ ગુરુને આપોઆપ પસ્તાવો થવા લાગ્યો
 ને તેઓ પણ નિંદાને બદલે સ્તુતિ કરવા લાગ્યા. ઉત્તરે બ્યાખ્યા-

વર્ષ પર્વે તે આખંડ એકાંતર ઉપવાસ કર્યા હતા. તેઓ તેમ
તપસ્વી હતા તેમ વિદ્વાન પણ હતા. સ્વસ્થમનના સાથ અને
સમર્થ ઉપદેશક હતા. તેમનું પણ જનશાસનનો ધણો ઉચોત
કર્ષો અને શ્રી હુકુમીચંદ્રે મહારાજના સમ્પ્રદાયની દીર્ઘ
વધારી. સં. ૧૬૩૩ના પોષ શુદ્ધ ૬ ના રોજ તેમનો સ્વર્ગવાસ થયો.

પૂજ્યશ્રી ઉદયશાસ્ત્રી સ્વામી:— મહાપુરુષનો
જન્મ જોધપુરના જોધરાજ ગૃહસ્થ શેઠ નથમલજીની પતિવત
પત્નિપત્ની ભાઈ શ્રી ઉચ્ચગૃહની કુળિથી સં. ૧૮૩૬ના પોષ
પદ્મિનિમાસ થયો હતો. સ. ૧૮૬૧ મ. તેમનો વિરાડ પરમો-
ત્ત્યાદ પૂર્વક દરવાજા આગે ને એકાંતરે તમ થયા પછી
ધોણજ સમયમાં તેમને સંન્યાસની આશાવાનું જન થતાં વૈરાગ્ય
કુર્યો સર્વસંગ પરિત્યાગ કરવાની અભિલાષા ઉપજી; પરંતુ
માન પિતાએ અને કુટુંબી જનોએ દીકરા હોવાની આજ્ઞા ન
જાણી તેથી તેઓ આવકલા મનો આદરી સાધુનો વેષ પહેરી
જેભાસરી કરતા આમાનુષામ વિચરતા લાગ્યા. કેટલોક સમય
૧ રીને કેશાલન કર્યા પછી માતા પિતાની આજ્ઞા મળતાં
મળે સં. ૧૮૦૮ના ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૧ ના રોજ પૂજ્ય શ્રી
ચંદ્રાચાર્ય મહારાજના મુશિષ્ય હર્ષચંદ્રે મહારાજ પાસે
જા પાસે કરીને સુરંગમથી જાન બદલુ કરતા મોડયું. તેમની
સંતુષ્ટિ આશુત્થ અને ભુદિભગ આગ્રાધ હતું. ધોણજ
મયમાં જાન ગરિજની ધર્મીજ ઉત્પત્તિ કરી. તેમની ઉપદેશ
કે ધર્મીજ ઉત્તમ હતી, તેથી તેઓથી જ્યાં જ્યાં પધાસતા
ત્યાં તેમના સુખ દમજની વાણી કવલુ કરવા સ્વમતી,

● અનંતબુદ્ધેન મેતે અનગારે, સિગ્ગદ, વુગ્ગદ, મુચ્છદ, પગિનિ-
 વ્વપદ, સુજ્ઞ દુક્કલજનનંતં કરેદ ! ગોયમા નેદિણદે સપેદે. મેઠેણદ્વેયં
 મેતે આદ અનંતં કરેદ ! ગોયમા અનંતબુદ્ધે અનગારે આર્ય વડ્ઢાઓ
 સવ વપ્પન વપ્પાદેઓ મિદ્ધિય રંચન વદ્ઢાઓ ધનિય વંધજ વદ્ઢાઓ
 પદ્ધેદ, રહસ્ય આચરિદ્ધાઓ, વીરહાચરિદ્ધાઓ વદ્ધેદ, મંદા-
 ઘુનાવાઓ, નિઘાણુવાવાઓ વદ્ધેદ અપરચ્ચમગાઓ વદ્ધવપ્પમગા-
 ઓ વદ્ધેદ.....
 ઓ મગવતી ગ. ૧ ડ. ૧

આના અનુસંધાનમ શ્રી ઉપાધ્યયનશ્રી મંબી અ. ૧
 આથા ૬ ની ૬લી બાધાય ગમે ઉપાધ્યય કે શુદ્ધી દિનશિશ્ય
 પ્રત્યેક શિષ્યે સુપૂર્ણ ધ્યાનથી સુબાલી, વિચારવી, મનમાં
 રંગાવી વર્તનમાં મુકવી ગ્રાંથના દુર્લભ હુકમની ગંભીર બુદ્ધિને
 હુંસવા ધ્યાનર ક્ષાય કલિન પ્રહાર યુક્ત દિનશિશ્ય હોય તે પલુ
 વિનિત શિષ્યે તેમ પોતાનું કોય સમજી તે ગંભીર થવલુ
 કરવી, પરંતુ હેય માત્ર હોય કે ખેદ ન કરવો પલુ શ્રુત
 વિચારથી મનને સમજાવી કામા રાગથી વર્તનથી અને મનથી
 કુદ મનુષ્યોનો જગપજ સંસાર ન કરવો અને હાસ્યકીડાના
 મિસંજથી દૂર રહેવું.

● ભાષ્ય:—પરજાનેનો ત્યાગ કર્યો પલુ અંદરનાં આધ-
 વહાર જેવું શિક્ષણ નથી એવા દંભમેવી સાધુ ભવ બીજ રૂપ
 દર્મ પ્રતિ સ્થિતિ, વચ મારાવવાને બદલે ઉચ્ચ વધારે છે
 શીકણું દર્મ બધે છે. આટલા માટે અંતર વિપુલો ઉપર જય
 મેલવો એજ આપણા જાણ ત્યાગનું સુખ્ય લક્ષ્ય ટોવું જોઈએ.

કાયદા કે નિયમો કાગળપર નહિ, પરંતુ વર્તનમાં મૂકવા
 હોય. દરેક પત્રે પાપથી બચવાની વિનાયક બાબત જેટલો તોજ
 નમ્રાંજ્ય આપણે સોમંથી આત્માને બચાવી
 કરી ગયા છે કે:—

ઉપદેશકોના પોતાના ભક્તિભાવ, યદ્યપિ એવાં ૨
 પ્રેરી વૃત્તિથીજ મિષ્ટોની ધાર્મિક જ્ઞાન કેગલી શકાય
 ધાર્મિક સ્વાચ્છ અને સંસ્કારનું લેટુ ચિત્રે સ્થાન થાય તે
 ઉચ્છવા યોગ્ય છે. જમે તે આકૃષ્ટ આવી પડે બચવા નમે
 હાલજ આપણી પાસે હોય તો પણ આપણાં ધર્મ તે
 તજવ. આ જ્યાં અને નિશ્ચય સર્વજ્ઞ દીને આર્થ
 ત્યારેજ સુદગતા માનવી ધર્મ એ કદાપિ વિનાયક વિષ
 ધર્મ ભુદિગમ્ય લહે હોય પણ તે હૃદય આદ્ય છે,
 પ્રદાનો નિષ્ઠ છે. ધર્મચિદાન નીન શિશુ પણ
 અભાવે પૂરતી નવર કરી શકતું નથી. ધર્મ વિપ્લવ
 હિંસર, વ્યાપક અને શાસ્ત્ર મુદ્ધ બ્યાદ એ સર્વ મનુષ્ય
 તથા કેગલી શકે. હાનત્રી પોતાનામજ પેદા થ
 ખીલના દર કે અંકુશની અનુર ઘોરોજ વમર
 આત્મવિશ્વાસ ઉપજાય થાય તોજ પ્રવિદ્યા જગ્યા
 થઈ જતી મૂલોનાં પરિણામને પ્રાયશ્ચિત્તથી નરમ
 છે. એ સ્વેચ્છાએ મુદ્ધ ભાવે પ્રાયશ્ચિત્ત થાય તે
 અપ્ય ત્યાજે ચાહે. પરાયે તો મું મું કરતું પરો
 મુદ્ધ કંપરી છે કે.

માનવી ગુણવત્તા એ સાધુઓની હૃદયોદીનેજ પ્રગટ
 થાય છે. સમાજના નેતાઓ, મુનિશાંત અને પંડિતો
 ધ્યાનપૂર્વક ઉપર મુજબ નહોતાં જાણતા હતાં તેજ સાધુ
 ૧. શ્રીકૃષ્ણે જણાવ્યું હતું નહોતું તો જાણનાર પદ્માવતી
 ૨. મુજબ "હાલના જમનાની પ્રાણિ વિદ્યા કૃષ્ણ મુખે
 ૩. જોયે ધર્માચાર્યોનું ભવ દર્શન તો મુજબ હૃદય તે સમજ
 કે છે "

" મુશ્કેલી એ છે કે, મનુષ્ય માત્ર જૂલને પાપ
 કરે છે ત્યારે એવી જૂલો દરી ન કરે એવું સમજવનું
 ફરજ પાડનારને ગુણવત્તા નહોતી, પણ પદ્માવતી,
 જૂલને છુપાવી, મુશ્કેલીને મારે દેતી, એ તો મુન્દા
 એવું મદદ પાપ છે. એ પ્રાણિ તો મુન્દા કરનારને
 પેલી છે. આ પદ્માવતી-માત્ર સારામાં સારા ને સમર્થમાં
 મનુષ્યોમાં પણ હવે ફેલાવી મુશ્કેલી દેવા ભુલિ છે
 છે, તેનાં ચોચનીવ દુષ્ટતા આપણી જાન આપણાં ને

• દરેકને જાણવાની પદ્માવતી પણ મા ફેલાવે
 આવકપણું નથી શકે છે; પરંતુ સાધુપાત્રી; દરેકને
 ફેલાવી જાણવું એ મદદ પાત્ર છે. આ દંતકથાના
 જવળું એ આવકનો મુખ્ય ધર્મ છે. ધર્મની દંત
 બરી રીતે હાલ મારનારાઓને આ છુપા રહેતી ભા
 દેતાવવા એટલે દેતાવવાનો પોતાનો આ ધર્મ
 મદદપૂર્વક આત્મ વડા કરવાવ

એ સ્વભાવ છે. પોતાથી બૂઝ થઈ ગઈ તેનું જ્ઞાન થઈ
 એ મનુષ્યપણું છે; પરંતુ જૂઠું કનૂઠું કરી તેને મુધારવી,
 ભૂતું કરી નાખવું એ દેવી મનુષ્યત્વ છે." દિવના એ-
 મગરૂનીને સ્થાને નમ્રતાનાં પગલાં થયાં કે ભૂલો
 પાની દૃશ્ય પ્રેરણાઓનાં માટે શરૂ થયાનો.

મહાન્મા ગંધીજીના નીચેના શબ્દોનું સ્મરણ કરી આ
 લિમાંના પૂજ્ય શ્રી શ્રીકાકજીના જીવન યત્ન માં અવલોકીએ.

"આપણા દેશમાં સમાજ નાજબગ અને તપોત્રગ એવાં
 જગને એકાગ્રે છે, અને એની અંદર પણ તપોત્રગની
 વધારે માને છે. આ આપણા સમાજની વિશેષતા છે.
 તેટલા વાસ્તવ્યને એણે આધીન, તેટલું એનું જીવન
 અને સંઘર્ષો તેટલું તેનું તપ વધારે સ્થાય અને વિલાસની
 તે એની અંદર એકી તે તેટલા નમ્રતામાં તપસ્વી
 અને તપસ્વીનાં એ એના સંયોગ એક સંઘર્ષ."

"સત્યમા સર્વ ધર્મની સીમા છે, સત્ય એ પરમેશ્વર છે,
 કરતા પર એવો કોઈ ધર્મ નથી, એ સત્યનું પાલન જરૂર
 છે એમા શક નથી. મનથી અને વચનથી સત્ય સ્વતંત્ર
 મનુષ્યને બીજું કોઈ ન લેઈએ તેમજ તેને જુદું સત્ય
 સત્યનો માર્ગ શ્રુતોનાર છે. તેનો અવલોકન ન કરે સત્ય
 માનુષ્ય ખાનદાની પુત્રે, તેની શાખ ભરે તેને કંઈક કંઈક
 તે કંઈ પણ એવું કહેવાય, તેમ નિર્દોષ કરને કંઈક અસ્તુ

પૂજ્યશ્રી શ્રીલાલજી

૧૭૭૩-૮૯૦૯૯

પ્રકરણ ૧૬.

બાલ્ય જીવન.

રાજપૂતાનામાં પૂર્વે જન્મ્યા નથીના દર્શિતુ તટ ઉપર
ટોંક નામનું એક નગર વસ્યા પુરાતન કાગથી વસેલું છે.
જયપુરની દક્ષિણે ૬૦ માઈલ પર તે આવેલું છે. ઇ. સ. ૧૮૧૭માં
ત્યારે પ્રખ્યાત પીઠારા અગ્નીરખાને રાજપૂતાનામાં એક નવીન
રાજ્યની સ્થાપના કરી ત્યારે ટોંક તેની રાજધાનીનું શહેર
બન્યું. રાજપૂતાનામાં સૌથી ઉડામ. ઉડાણ એ કોઈ રાજ્ય સ્થપાયું
હોય તો તે આ રાજ્ય છે. એ હજાર ચારત્ર માઈલનો તેનો
વિસ્તાર છે. તેનો કેટલોક ભાગ રાજપૂતાનામાં અને કેટલોક
ભાગમાં છે. ટોંકના રાજકર્તા અફઘાન જાતના રાહિલા પાણી
છે અને તેઓ નરાતની પદ્ધતિથી ચાલેલા છે. આખા
રાજપૂતાનામાં આ એક સુત્રકર્તાની રાજ્ય છે. ચાતરક હિંચા
હિંચા હુમરાઈથી વેરાયેલું અને પુરાણી પાષતિનું ટોંક શહેર
પુરાણા ટોંક અને નવા ટોંક એમ બે વિભાગમાં વહેંચાયેલું છે.
સાંકેરી જાતનો અને હિંચા નીચા રસ્તાઓવાળા અને
જડુ પુરાતન કાગથી વસેલા પુરાણા ટોંકમાં આપણા ચરિત્ર
નાયકનો જન્મ થયું. અત્યારે એ શહેર જૈન પ્રજામાં અધિક
પ્રસિદ્ધિ પામ્યું છે. અહિં પુરાણા ટોંકમાં હરિય વંશીય ..

५ उपरान्त पुनः पुनः अने नया ऐंश्रुभां भगी नानी भोगी १४
 धाने तेमने हनी सेनु आहुं उपरान्त उपरान्त अरुअरुभां तथा
 अरुअरी ऐंश्रुभां धीनधार इराने तेमने धधो हने
 मुनीआवणु ये प्रभातुिक अने धमं पनायतु हनी; अने
 भाग्यदस्थने छाने तेना उतम पुत्रोपरी तेओ अत्रुहृत् हनी

करते हैं और उनको किसी विधायी गवर्णाय वर पर नियुक्त करने
 पर वे लोग सेविनी बनानेके समान व्यवहृतनामे तत्कार बनाने
 में भी समर्थ हैं। भाग पहला हिन्दी अनुवाद पृष्ठ ११३०-३८

२. गामिंदैन पर्ववर्षा और ओग जानके हैं।
 इस जातिही संस्था मद गवदाहमे लगभग एक लाखके हो
 और सबही अतिशय गवदाह वंशमे उत्पन्न हुए हैं। इन्होंने ब
 रत पहने हिन्दु धर्म छोड़कर 'वनपरांश्रु' और माया
 अंतर्गत ओमा नामक स्थानमे रहना आरंभ किया था, तथा
 स्थानके नामानुसारही ओमशान नामसे विख्यात हुए। अति
 मकर व मोरही राजपूत नामाके जंगली मरने पहने 'ओ
 रीति' हुए थे। भाग पहला द्वि. सं. अध्याय २६ पृ. ८३।

आगत वर्षके ८४ अतिके व्यवसायीओमेने ओमशान
 बहुत जगह तथा विशेष दूरस्थान हैं सो प्रायः १ लाख हैं।
 बत इस विषे कहते जाते हैं कि इनके रहनेका पूर्वस्थान
 था। वे सर्व निगुत्त राजपूत हैं इनमें एकही अनुश्रुत
 जंतु पंखार, मोरही, भरी हावादि सब सब समुदाय हैं

ચંદ્રકુંવરનાઈ આભાવિક પ્રતિક્રમણ તથા દેહકાષ્ટ યોગ્ય
 તો હમ થવા પડેલુંજ મિત્રાં હતા અને હમ પત્ની પુત્ર આપ્યાં.
 હમના અગાધારી તેમને ધારિંક જાનમ. વળે વધારા કર્યો
 હને તેમને ધરી જાનમ ત્રણ પરચકાણુ કર્યાં હતા ચારે સુધે
 તેમને પોતાની હાંસીનાં છેલ્લાં ધડાં વર્ણ મુખી અંજીકૂન હતાં
 સાધુ સાધી પ્રાચ્યે તેમનો અનુપમ લક્ષિત્ત્વ હને તેમને આદાર
 પાત્રી વરિણવચ જતાં કદાચ હાં અમુકનું થઈ હતું તો તે
 દિવસે તેઓ આદાર ન કરતાં હુંકામ દુગ્રીએ તો આ અર્પ
 સાધી સીતું ચરિત્ર અનિશ્ચય સ્તુતિપાત્ર હતું, સ્તુતિપાત્ર ના
 બહે લક્ષિપાત્ર હતું

આ નિર્મલદુહવા જન્મપ્રમુદા ગ્રીના ઉદરથી માંજા
 નામની એક પુત્રી અને નાયકાચલ નામના એક પુત્રના જન્મ
 વિક્રમ સં. ૧૬૨૫ ના જ્યેષ્ઠ વત્રી ૧૨ ના રોજ એક ૧
 જન્મ થયો. જન્મમાં પુત્ર જન્મનો અમીમ આનંદ તો અ
 માન્યતા અનુભવે છે, પરંતુ તેજ માત્રનો આનંદ સદૃશ
 જે તેના દહને લીપાડે અને ફળને ઉતારે. શ્રીમતી ચંદ્રકુંવર

● મારવાડમાં એવ વત્રી ૧ ના રોજ સંવત્ર ૧૬૨૫
 દર પૂર્વે મહિનો પૂરો થયે વડ ૧ થી નવે માસ
 ત્યાં રીવાજ છે. એટલે મારવાડી ગત્રત્રી પ્રમાણે સં. ૧
 અષાઢ વડ ૧૨ ના રોજ ચરિત્ર નાયકના જન્મ થયો

શ્રી હાલજી બાપક દત્તા ત્યારે તેમના માતાજી તેમને
 શ્રી ૮૪ ઉપાશયે શ્રી મેનદાજી તથા મેંદાજી નામની વિડીયો
 અને વિશુદ્ધ ચારિત્રવતી મુલીઓ પામે આજ્ઞાપ્રપન્ન થયા મોટે
 નિર્દોશ જતાં. ત્યજા પવિત્ર વાનાવગ્નની પવિત્ર અમર તેમના
 હૃદયપર બાધ્યાવસ્થાથીજ પડ્યા મરી દની વતી આ વખતે
 ૨૩મ. પૂજ્ય શ્રી રૂકમીચંદજી મદાદગજના સુપ્રદાવના મુખાધુ
 તપસ્વીજી શ્રી પદ્માજીજી (પૂજ્યશ્રી ચાચમજીજી મુરુમાજી)
 દત્તા મંત્રીમજીજી મદાદગજ નિગજના દત્તા તેમની પામે પત્ર
 મેનદા પિતાજી મારે જાનો અંગ શ્રીજીજીને અચર જાણ
 માનો દનો પદ્માજીજી મદાદગજ પડ્યાજ આત્માર્થી, મુખા
 સમજના જાતુ અને વિદ્યાનુ મુખા દત્તા એકથી મરીને ૬૧ ઉપજ
 સુધી તેમજે દરેક કોઈ કયા દત્તા આ બંને મદાપુરમે
 'સુસંગમ' શ્રી હાલજીના જીવનનું ઉન્નતિમુખ પવિર્નન થય
 મહાન આરંભન ૬૫ નીવડ્યો

બાત્તાવસ્થાથીજ મુખુ અને આજીજી પ્રત્યે તેમનો અ
 પ્રેમજીવ અને અનુપમ ભક્તિમાવ દનો ત્યારે તેઓ પાવ
 દત્તા ત્યારે હોરુઓ સંગ હીજી ગંગો દરે છે તેમ શ્રી
 આ પ્રેમને સમજ કરના-કપડાની હોલી બનાવતા, માટીની
 એના પાનડા કરતા, મુખે મુજવડી દત્તા ધાવતુ કરતા, હાથમ
 જાડે દત્તા કરતા, અને બાબ્યાલ વગવા દોષ તે
 કરતા આ સિદ્ધિમ તેમને એક કોઈ પત્ર કરતું કે, શ્રી
 પરમેશ્વર કે શીજા તાજા ? તે ગજામમ તેઓ કહેતા ?
 શીજા લડેજા જા ! જંગમના મુખ સંકાર વિના

ટોંકમાં સરકારી તેમજ ખાનગી બંને પ્રકારની શાળાઓ હતી,
 પરંતુ ખાનગી શાળાઓનું ગ્રામ્ય વિશેષ વ્યવહારપર્યેષી બની
 શ્રીલાલજીને વિદી શિક્ષણ માટે પરિત મૂકી દાખલ એક
 જાન્યુઆરીમાં શાળામાં દાખલ કરવામાં આવ્યા અને ઉર્દૂ
 શિક્ષણ માટે હાઇ સ્કૂલ સ્તરીમના મહેમાન મોસ્લમ મંડળ
 વિનાશ્યસ પ્રતિ તેમની સ્વાસ્થ્યવિત્તિ અભિરૂચી જાણવધીય હતી;
 તેથી પોતાના સહાધ્યાયીઓની સ્પર્ધામાં શ્રીલાલજીને આગળ
 જઈ પોતાના ગ્રામ્યોના પ્રેમ સંપાદન ક્યો તેમની સમસ્યાવિત્તિ
 એટલી તો તીવ્ર હતી કે તેમના ગ્રામ્યોને તે માટે મજબૂરી
 વિષયની

સૂઝમાં સ્વાસ્થ્યોદય, સરકારની અને પ્રામાણિક વિદ્યાર્થી
 વર્તિ તેમજે સારી જ્વાનિ મેળવી હતી વિદ્યારૂઝેના તેમજ પ્રતિ-
 જ્ઞ અને વિદ્યારૂઝેના શ્રીલાલજીના કિંચ મુદ્દેની મુખ્ય ધરેલા

શ્રીમુન્ય નમુદાલજી એક જાણીતું પ્રવચ છે. એકે સંધ્યે
 નેમજે ઉદાસ છે. ઉપરના બીજા પત્ર જા પાંચમીના હોયેલ
 છે. એજ વત્તુ સમાપ્તિ કરવાના તેમને નિયમ છે. તેમને વિવેચી,
 મનકેમી અને મુદાવમ (મુદ) સમજાવના છે. ૫૭ વાની તેમને
 ઉતર છે. છતાં એક મુદાવમી મારકે પ્રમ કરી રહે છે. તેમને
 પુચે છે. એટલા પુર મારકેલાલજી પણ તેમજ મુદાવમ છે. થી
 નમુદાલજીના પુચે અને પોતા વહેરે જાણ કેટલાંક મનકે
 પ્રાંતેનું છે. ત્યાં ટોંકમાં તેમની કાવ્યની દુખાવ લેતું મન
 ઉતર ચડે છે, છતાં એ જ્વાનિના દરેક મનકેલાલજી
 નમુદાલજી વિશેષ રમ જાપે છે.

શ્રીલાલજીનું સ્તરીર નિરોગી અને સુખે દર્જું. જન્મથીજ તેમનું જીવન બાંકુઓ દરમિયાં તેઓ મળતી જાણના હતા. સહન શીલતા, નિર્ભયતા, સહચિત્ત વૃત્તિ, પારિત્યુક કામ પાર પાડવાની જાત, ઉત્સાહ અને સત્યનો આગ્રહ હતાં. તેઓ જાણવશથીજ તેમનામાં પ્રકાશી રહ્યા હતા. શુદ્ધ પદ્મના ચંદ્રની માફક વચનની વૃદ્ધિની માથેજ ઉપરુકત શુદ્ધનો પ્રકાશ પણ જોઈ પામતો મયો હતો તેનાં અનેકાનેક ઉદાહરણો એ મહાપુરુષના હૃદય ચરિત્રમાં સ્થાન લ્યાન પર દૃશ્યમાન થાય છે.

શ્રીલાલજીનો સ્વભાવ ધણેજ માયાળુ અને પ્રેમાળ હોવાથી તેમના જાલસ્નેહીઓની સંખ્યા મોટી હતી. તેમની સાથેનું તેમનું વર્તન ધણેજ ઉદાર હતું. શ્રીલાલજીના કામ સુધીની મિત્ર વર્ગ પર બહુ જનર થતી. વચ્ચનાજી પોરવાદ અને ગુજરાતજી પોરવાદ એ બે તેમના ખાસ મિત્રો હતા. શ્રીલાલજીના વેરાયની જે હાથ મિત્રોના દૃશ્યપર પર હાથ પડી હતી અને તેથી એમને તેમની સાથે સંસારનો પરિત્યાગ કરી આનંદોત્તરિ સાધવાનો દેહ સંકલ્પ ક્યો હતો પરંતુ પાછળથી વચ્ચનાજીને જાણ નહિ મળવાથી તેમજ સયોદની પ્રજાના તંડાવાથી તેઓ દીક્ષા લઈ શક્યા નહિ અને ગુજરાતજીએ શ્રીલાલજીની સાથેજ દીક્ષા લીધેલી શ્રીલાલજી પ્રત્યે તેમને ધણે સંવેદનાવ હતા.

આગામાં શ્રીલાલજીના સહાધ્યાયીઓ તેમને એટલા જાણી શાકતા હતા કે જ્યારે તેમણે આગા ઓડી ત્યારે તેઓ જાણમાં જતું હોતી રહ્યા હતા. તેમના મિત્રો તેમનો વિયોગ સહન કરી

પ્રકરણ ૨ જી

વિવાહ અને વિરહતતા.

૪૪૪૪૪૪૪૪

સં. ૧૯૩૫ માં કીડાણુને આગા દેવી અને ધર્મિક
ની અભિપ્રાયે અર્થે ઉચિત આદર્યો એવ વર્ષમાં
જે મા ૧૯૩૫ ના આગા મહિનામાં તેમના વિવાહ કે
કીડાણુ અને કીડાણુના પિતાના સર્ગવાસ પરી પચ મહિને
સં. ૧૯૩૬ ના દર્શિકા ૨ ના રોજ કીડાણુને હમ થયાં
મા વખતે તેમને ૧૦ વર્ષ ૧૩ થઈ ૧૧ મુ વર્ષ માણુ હતું
અને તેમનાં પત્નીને નવમુ વર્ષ બેસુ હતું. કીડાણુના બાળકમ.
નો અર્થન કાનિસારક રીવાજ આજના કાળ પછી તે અમયે
વિશેષ પ્રચલિત નહોતો આ પ્રથમ માણુ અને માટે કીડાણુને
દર્શિકા ૨ માં પરી કરના ઉપર આપેલા તેનું કલક શુભ પરિણામ
આજે આજના લેખમાં કાઢીએવર થાવ છે.

કીડાણુને અને દેવી અને ધર્મિક એક મનને કાનિસાર
કેલ અર્થે આજના આજના પ્રથમે તેમના પત્નીપત્ની
ધર્મિકે તપમીલ કીડાણુને હમ નર્મકમકલ મહાચક
પુઆવા તપમીલ વિદાર કાળ કાળ દેવી પધાવાં આ શુભ
વર્ષમાન વગાજના કાળમા આજના તેમનાં રીવાજ ઉપર
થઈ, અને અર્થ માણુના પૂર્વક કુરુકીને દર્શિકા ઉપર અર્થે

વાચક વર્ગને હાથમે, અને તેમના મનમાં એક પ્રશ્ન હાલશે
 કે પરજીને પરિહરણ કરવા નહીં પરજીનું એ શું પોતું? પણ
 કમંડા અચળ કાપડા પાસે સર્વને શીર મુકવતું પડે છે. વળી
 કુલનાની દરેક દુનિ સર્વે દેવપુત્ર હોય છે. ધોમની માનકુંવર
 જાણી શ્રેયસ્નો માર્ગ પણ જાણી નિષેધી મુઠ્ઠો યતનું વિધિએ
 નિમ્નું હોય તેમને ધોમની ચંદકુંવરનાં જેવી મુશિમિત વામુ
 પાસેથી ઉગમ પિની શિખા સંપાદન કરવાનો મુયોગ આથી
 પ્રાપ્ત થયો, અને પવિત્ર હવન બનીત કરી, દીપ્તિ થઈ છે
 જ્યાં સુવમ આજીવી પિની પડેલ સર્વમાં પડેલવાનું ક્રાતાવ્ય
 પ્રાપ્ત થયું એ પણ આ પ્રકૃતિનું પરિણામ હોવાનું અનુમાન
 અનુચિત છે એમ કોણ કહી શકે? વળી શ્રીકાલકુંડ હોય
 આ વખતે વંદનના રંગની રંગાયેલું હતું અને સ્વાસ્થ્યની
 તેમને અપરિમિત પિપાસા હતી એ વાત નિર્વિવાદ છે, પરંતુ
 દીપ્તિ હોય છે એવો દડ નિશ્ચય તે વખતે હતો કે કેમ એ
 નિશ્ચયનમકપણે કહી શકાય તેમ નથી.

હમ અમયે માનકુંવરનાની ઉગમર જડુ નાની-જાડ નર
 જાની હતી જેથી વસ્ત્ર તોના પિયેર ગદ્ય હતું અને ગજ
 જ્યાં જુની નેત્રો પિયેરમાં જ્યાં હતું માસાનો સિત્તલ છે
 કે ઉગમર હાવક થાય એટલે જાડું વાડે, પણ એ હાથ
 કાંઈ પ્રમંજ સમૂહાદે હોય તો થોડા દિવસને માટે નવરખ
 તેથી હોય પરંતુ શ્રીકાલકુંડ હવન પડી એવો કોઈ ખા
 પ્રમંજ તેમને ત્યાં આપ્યો ન હતો તેથી માનકુંવરના
 જ્યાં જુની પિતૃગૃહેય રહ્યું હતું.

વાચક વર્ગને લાગશે, અને તેમના મનમાં એજ પ્રશ્ન ઉદભવશે કે પરત્વેને પરિહરવા કરતા નજર પરણવું એ મું ખોટું? પણ કર્મના અચળ કાયદા પાસે સર્વને શીર ઝુકાવવુંજ પડે છે. વળી કુદરતની હદેક કૃતિ સર્વદા હેતુબુદ્ધ હોય છે. શ્રીમતી માનકુંવર બાર્ડના શ્રેયમ્નો માગે પણ આવી વિધિથી ખુદે શ્રીમાનું વિધિએ નિર્મ્યુ હતું. તેમને શ્રીમતી ચંદ્રકુવરબાઈ જેવી મુશિક્ષિતા સામુ પાસેથી ઉત્તમ પ્રતિભા સિદ્ધા સંપાદન કરવાનો મુયોગ આપી માત્ર થયો, અને સવિત શુવન અપીવ કરી, દીક્ષિતા થઈ છ વર્ષ સુધય આરાધી પતિની પહેલાં સ્વર્ગમાં પહેલચાનું સામાન્ય પ્રાપ્ત થયું એ પત્ર આ પ્રવૃત્તિનુંજ પરિણામ હોવાનું અનુમાન અનુચિત છે એમ કેવળ કહી શક્યો? વળી શ્રીકાવ્યનું સ્તવ્ય આ વખતે વંતાઅના રંગથી રંગાયેલું હતું અને જાનાવ્યાસની તેમને અપરિમિત પિપાસા હતી એ વાત નિર્વિવાદ છે, પરંતુ દીક્ષા લેવીજ છે એવો દૃઢ નિશ્ચય તે વખતે હતો કે કેમ એ નિશ્ચયભક્ષપણે કહી શકાય તેમ નથી.

લગ્ન સમયે માનકુંવરબાઈની ઉમ્મર બહુ નાની-આઠ નવ વર્ષની હતી. નંદી તરંગજ તેઓ પિયેર ગયા હતાં અને ત્રણ વર્ષ સુધી તેઓ પિયેરમાંજ રહ્યાં હતાં. માસવાડો રિવાજ છે કે ઉમ્મર લાવક માય એટલે અણુ વણવે, પણ જો લગ્નદિ દાંડ પ્રયત્ન અસરગ્રહે હોય તો ચોટા દિવસને માટે નવરથને તેડી લાયે. પરંતુ શ્રીકાવ્યનું હબ પત્ની એવો દોષ ખામ પ્રસંગ તેમને ત્યાં આવ્યો ન હતો તેથી માનકુંવરબાઈ ત્રણ વર્ષ સુધી પિતૃગૃહેજ રહ્યાં હતા.

કેવા ધર્મજનનાં વાક્યો શ્રીહતા સુખાચરિત્રમાંથી વારંવાર
 ચલાવા લાગ્યાં. સુલકાર્યમાં જ્યાં પણ ધ્યાન નહિ આપા
 ન સત્સમાજમાં, નાનાંધરપત્ર, અને એકાંત સેવનમાં તેઓ સમ
 ત્વા લાગ્યા.

શ્રીહતાચરિત્રની આ સર્વ પ્રશસ્તિ અને સંસાર પ્રત્યેન
 ઈ ઉદાગ્રીન વૃત્તિ એકે તેમનું માનુષી વગેરે આખરજનોનાં
 ચિંતાકાંત થયાં. એ માતા પોતાના પુત્રનો ધર્મપ્રતિભા
 અનુરાગ એક પ્રથમ આ હાલ પામતાં હતા તેજ માતાને
 : વૈરાગ્યમય વચનામૃતો આજે સુભગતાં પણ ગમતાં નથી.
 ધર્મમય વર્ણન તેને અતિ અદ્વિતીય—અસ્વસ્થકર થઈ
 છે. સાધુ સાધ્વીની કેરા શુભપાને અને તેમની સન્સંગતિને
 પોતાનું પ્રથમ દર્શન્ય માન્યું છે, એજ સાધ્વી સ્ત્રી
 મોહને હવે પોતાને પુત્ર સાધુઓની સંગતમાં રહે તે
 હું શક્તી નથી તેને સન્સંગતી વચિત રાખવા નેનું
 જી હુંકે છે. સ્વસ્થ-ક પ્રેમમાંથી મનમાં સુચવાટે ઉત્પત્ત
 છે, પણ તે પોતાના અનિમાયને સ્પષ્ટ શબ્દોમાં પુ. સમક્ષ
 ની શક્તી નથી. અહા! આ સંસારમાં રાગનું દેહકું
 ભર્યું છે!!

ધ્યાપક ગેટએ કરેલા પ્રયોગોની પુરવાર થયું છે કે:-
 તથો પુષ્ટિકારક રાસાયનિક તત્વો ઉત્પત્ત કરે છે, કે જે
 પરમાણુઓને શક્તિ ઉત્પત્ત કરવાને માટે ઉત્તેજિત કરે
 નિરસ્કાર અને હંચર દરજિયાનાં શરીરમાં... રિકે
 અનાવો. ૯.

શ્રીગુણે ઘણું વચન મૂક્યું. ગજવામાં રાજવાની નાની
 ધીપોથીમાં ઉગરી લીધે દત્ત. તેમનાં નીચેનાં વચનામૂલનું
 મત્તવ તો તેએ વાગવાર કમળ દત્ત

વિદ્યામ્નેદો યમિતિગદમદગો યાનિકમરો ।
 યમઃસ્વીયો વર્ગો યમમામેતશં યમ્પતમિશ ॥
 મદગઃ મેદવા વર્ગ રમયન વિગ મેનર્ગો વિરમં ।
 મવ. જાગમંદ નદિદ ન મને જાગે વિદુષામ્ ॥

ભાવર્થ—અંશાગમ જોએ.તો સ્નેહ સકમળ। બંધન જેવો
 યથા ભટક્યા ધાયા જેવો છે; પાગાનો કુટુંબી વર્ગ યમમદ
 ન છે; લગ્નથી છે ને નથીન જાતી ત્રેડી સમાન છે; વચી
 રે અપવિત્ર વસ્તુએથી ભરેલ દોષની કુઝાડપ સદ્ગુણોના
 ય જેવો ભયકર છે એ પ્રમાણે અંશાર જે અદૈશ્ય
 દેહજ છે અને નેટલાજ માટે વિહાન માણસોની પ્રતિ તમ
 ધણ સ્વજો નથી.

લાગણીઓનાં મોજાં ઉછળવા લાગ્યાં તરંગોથી ધુલિન થયેલા મહામાગની પેઠે તેમનું અનંતરણ વિચાર તરંગોથી ખગલગી ઉઘડું અને વ્યાખ્યાન પૂર્વે થતાં જ ખાનપાનની પરવા કર્યા વગર પોતાની પૂર્વપરિચિત પ્રિય રેકરી પ્રિય પ્રયાણ કર્યું. ત્યાં એકાંતમાં એક શીલાપટ પર બેઠી તેઓ વિચાર કરવા લાગ્યા. “એક કુમારી વયની સુકુમાર કન્યકાને દર પકડી દું તેને અહિં લાવ્યો છું. મને સમજાવવામાં આવે છે તેમ તેને જાણવો એ મહા પાપ હોય તો જાંબુકુમારનો મોક્ષ જ ન થાંબવે. નીકળે પદ પામેલા ધી નેમનાથ પ્રભુએ પણ તેમ ક્યાં નહોતું કર્યું ? મારા હૃદયમાં તેના પ્રાયે દયા છે, લાગણી છે. મારા સંસ્કાર ન્યાયથી તેને કેટલું મહાન દુષ્ટ થયે એ જાણું છું. જાણું છું; પરંતુ એ એક જ વ્યક્તિની દવાને ખાતર અનંત પુણ્યોદયે મળેલો અને અનંત સત્યા દેરાથી સુકત કરાવવાને અક્તિવાન એવો આ મનુષ્ય જન્મ કે જે દેવોને પણ હુલંબ છે તે મારે હારી જવો શું ? કામસોગાના પ્રિયમાં તેને અગરની નહાવટ કરી નાખવો એ તો એક જોવાની બૂલજ ગણાય. હું અહીંના પગવારનો પણ ભરોસો નથી, વળી આ દોષન તો ચાર દિવસનું આંદરડું છે, તે વીજળીના ચમકારાની પેઠે અલ્પ છે, અજુવાર ચમકીને લુપ્ત થઈ જશે. એક પુલ પરથી વેગવળી ટુંકાંને પહોંચે થઈ વાર લાગની નથી તેમ આ યુવાવસ્થાને વડી વળા વાર લાગવાની નથી. લાગની અનંતતાનો વિચાર કરતાં તો એ વર્ષનું આયુષ્ય પણ વિચારીના ચમકાર નોટલું જ છે. એટલા અત્યંત સમયના અંત કે તેના અલ્પ સુખ દુઃખને મારે શા માટે વિચાર કરવો ? હાહ, મામ, માન, અને કિર્તિના બનેલા આ અજુલુંસુર દેહ પરનો એક ભાવજ

જાતાં જાતાં પશુ મૂક્યાં, નેર તણાં મટમટાં;
 મોટા મોટા મુનિયર મોટા, લલનાના લટમટાં છે.
 દોડ્યુમ્બજનો ચુકુ મ્હો છે, અત્ય હટું શ્યામામાં;
 કહે 'શંકર' ધન્ય છે તે નરને, જમે નહિ ભામામાં છે.

દીક્ષા લીધા પછી પણ શીજના ઉપરેશમાં જ્ઞાપ્યર્થ માટે
 દમેશ જડુ બાર મૂકવામાં આવે. જ્ઞાપ્યર્થના નિર્વાહાર્યે
 શિષ્યોના નાહાર વિહાર તરફ પણ તેઓ જડુજ ધ્યાન આપતા
 અને તેથીજ દીક્ષોપોચિ સાધુ તેમના સમુદાયમાં ટકી શક્તો નહિ.

“અહોહિંદ મિષ્ટ દમયાળી, પીવા દે જ્ઞાનની ખ્યાલી !
 અદા ! અજાનને ટાળી, પીવા દે જ્ઞાનની ખ્યાલી !
 અનન્ય એક જાણુ કે, અરે ! કાળી અને પાળી;
 અટ્ટી પાળી, નજી કાળી, પીવા દે જ્ઞાનની ખ્યાલી !

* * * *

અગિયે “અ અધર્મ, બુની અવમારે અદમ્યો;
 નામી જીવની માળી, પીવા દે જ્ઞાનની ખ્યાલી,
 અન્યો છે અનુરૂ માંગા, અન્યોને નેક આ દમ્યા,
 અન્યો જાનની ટાળી, પીવા દે જ્ઞાનની ખ્યાલી.

(અવધાન દેવતાને નંદ્યા દર્શન) અભિશાપ્ત.

અનુના દેવતાની આ દમ્યો નમુદાદુને અને જાગી
 દેવ દુર્ગાજાનુને અથા પરી દેવ દુર્ગાજાનુને દીદાદુને
 દિદાપી દુર્ગ દેવ અનુદાદુ દેવ દિવનનમ દીપુ
 છે ને! અનુદાદુ નેક નમુ પને પનુ દેવ દિવન અનુ
 નદિ સમુદ્રેશ નવમ દેવ દેવ અનુદાદુને અનુદાદુ દેવ
 આ દાનુદેવ દેવદાદુને અનુદાદુ દેવ દેવ દેવુ, નેકેવે
 દેવદાદુને અનુદાદુ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ
 દિવન દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ
 દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ
 દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ દેવ

હમીન આજુબામં આવ્યાં તેઓ ફિકરમાં પડ્યા શેઠ હ
 ઘેર આવી ઓછાં માતા ચરકુંવરજીને ઉપાસ્યા દેવા
 “તુમને છોટી વયસે જવને પુત્રનો ધર્મદાર રંગ લગાવા ફર
 નવીંબા તુમ દેસ રહે દો!” માણસ કે ધી લાવજીને ન
 તમે ધર્મના રંગ દેવાયો તેનુંજ આ પરિણામ છે, કે
 નહીં જુઓ છો.

બીજે દિવસે નાચુલાવજી ટેકથી રવાના થઈ જવપુ
 તલામ પહોંચ્યા ત્યા પૂજ્યશ્રીને વંદના કરી બેઠા ત્યારે
 શ્રીએ પૂછ્યું, “ક્યાં રહેા છો?” નાચુલાવજીએ કહ્યું, “
 રહેા છું મહાત્મજી!” ત્યારે પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું “કાલેજ ટેકથી
 ભાઈ શીધર પણ અહિં આવેલ છે.” વિશેષમ પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું
 “તેમનું નામ તો શ્રીલાલ છે પણ તેમના મુખે નન્દ બેઠા થી
 કહેવું મને વધારે ઠીક લાગે છે.” પાંચાન્ય હવે બધુની આ
 મહાપુરુષને મુખેથી પ્રગટા થતી નાભીને નાચુલાવજીને ક
 આનંદ થયો, પણ પૂજ્યશ્રીના મુખેથી આજા મન્દો નુભાગ
 તેમને બેઠા પણ લાગ થયો કે શ્રીજી હવે આપણા ધર્મમાં રો
 બે બનવું પણ અશક્ય છે.

થોડી વારમાં શ્રીજી આવી પાંચાન્ય જાહેર મજા બને
 મંગલવિવર પ્રશ્ન કર્યો કે “ભાઈ! તું આજેજ મારે તમારી
 આવેશ પાતું ઘેર આવવું પડ્યું? મને અહિં થોડા દિવસ પૂજ્ય
 શ્રીની સેવામાં લાલ નદિ લેવા દો?” નાચુલાવજીએ કહ્યું, “થોડા
 સ્થાનકમાં પૂજ્યશ્રી ધર્મદારજી મહાત્મજીની સંપ્રદાયના મોખમ

શ્રીજીની મરજી સાચવવા તેઓ એને મહાંત પ્રયત્ન
તેમજ વાણી મેળવે કરવા કરાવવા ઉદ્દેશ્ય હતા આ
ચુલાકાજીની ૨૦ અને શ્રીજીની ૧૫ વર્ષની ઉંમર હતી

ટાંક આખા પછી શ્રીજી બહારની હવેલીમાં એક
અને પાનપાન તથા પર્માનુષાન્તરી જીવનનું આર્યક કાં
સંસ્કાર કરાવતો સમાજ લાગ્યો હતો, દોશા હતું
સાધવાની તેમની પ્રગતિ મહત્વાકાંક્ષા હતી. અને તેમજ
જનોની ઇચ્છા હોય પણ પ્રકારે, હોય પણ યુક્તિ પ્ર
છેવડ બહારનાં પણ તેમને ન સારમ્ લાગવાની હતી. તે
એવા કારણે છે કે જ્યાંથી વીરોગની આજ્ઞા ન મળે
દોશ આપી ગ્રાહ્ય નહીં. શ્રીજીએ જાણે જાણે પ્રયાત્ન
આજ્ઞા મળી નહીં. આથી શ્રીજીને જાણે કટાણે ઉપા
એવા નિશ્ચય કર્યો કે હવે તો હોય ફર દેશાવરમાં
મહાંતની સેવા કરી નેન સુખાને અન્યાય કરી આત્મર

“બા! માયા! જાન માત્રની ઉર રહે, નહીં નથી
જાણતું લલુ ગાન વાન વાળને, તારા ધરી કે
જાણીને કરમા હોવા મૂરખ કે, એને કુવામાં
મોટા સાગરને સુરી નરી કુવે, મોની કરી ના

આવા વિચાર કરી એકલા તેઓ ધરથી ગુપચુપ
અને જપપુર આવી રેણમાં એની ગુજરાત કાઢીવાતા

જગત્તી ધણુંજ વસતું હામ્યું. નાથુલાલજીએ રોજ ન
પાલ લખવી શરૂ કરી. આમ કરતાં જ એક મહિના
|| રે એક દિવસે માનુષ્યે સજાગ નવને નાથુલાલજીને :

‘ શ્રીલાલનો ક્યાંય પત્નો મળ્યો નહિ એમ કહી તું
અપચાપ બેસી રહે છે, તે હીક નથી ’ આ સ્વભાવનાં નાથુલ
દેવું બરાબ આમ્યું. માનુષી પ્રત્યે તેમને અતુલિત પૂર્વ
દત્તે તેમનું દિલ દોડપલુ રીતે ન હસાવતું એ તેમને દદા
દત્તે તેથી માનુષીના આ વચનો કર્ણપર પડતાંજ તેમણે
સોધમાં નીકળવા નિશ્ચય કર્યો. શ્રીજીજી દિવસે સ્વાનાયત્રને કે
શરદેરા અને ગામે કરીને નાગર આવ્યા. નાગરમાં તેમને
ચીટી મળી; કે જે ટોંકથી એક દીવાલાલજીના પુત્ર લક્ષ્મીચંદ
લખેલી હતી. તેમાં લખ્યું હતું કે, નાથદાનામા મુનિશ્રી સ્વાયમલ
મહારાજ ગિરાજે છે ત્યાં મીંજ છે. માટે તમે ત્યાંથી નાથદારા ભાગે
આ પત્ર મળતાંજ શ્રીયુગ નાથુલાલજી નાથદારા તરફ સ્વા
યયમ, રસનામ્યં કપાસલુ મુકાને પાંડિત મુનિશ્રી સ્વાયમલજ
મહારાજનાં દર્શન થયા અને કપાસલુમાં તપાસ કરતાં માણુ
પણું કે ટોંકથી લક્ષ્મીચંદજી નાથદારે આવ્યા હતા અને
શ્રીલાલજીને તેથી ગયા છે. આ ખબર સાંભળી નાથુલાલજી પણ
ધાંથી ચીપા ટોંક આવ્યા.

આ વખતે પણ શ્રીજી બદારની હવેલીમાં એકલા રહેતા
રે તેઓ પુનઃ ક્યાંય નાસી ન જાય એટલા માટે ખાસ માણુસો
|વામાં આવ્યાં હતાં. તેમને માટે જમવાનું પણ ત્યાંજ પહેંચા-

પ્રકરણ પમું. વિદ્ય-પરંપરા.

૨૨૨૨

આવી વિદ્યમનામાં બેએક વર્ષ વીત્યાં. શ્રીલાલજીનું વર્ષનું થયું. આજા માટેના તેમના સંકળ પ્રયાસો નિષ્ફળ અને દિવસે દિવસે વધારે ને વધારે સખ્તાઈ થતી ગઈ. સુનિરાશનાં દર્શન, શારેરિકવળ અને પડનપાડનમાં તેમના જનો તરફની નાખતામાં આવતા વિદ્યો તેમને હવે બહુ અસહ્ય થઈ પડ્યા. વગર અપરાધ કેદમાં પૂરી રાખનાર કે કોલોનો અન્યાય હવે તેઓ દોષ પાત્ર રીતે સાબી થકયા તેરૂપાએ તેમણે કોઈનું ચન્ન લીધું. અદાલતમાં એવી મતલ દરખાસ્ત રજુ કરી કે “હું હવે નાગ.લિક (સગીર વય નથી. ઉમરલાયક હોવાથી મારી જાત ઉરે મારો સંબંધિમાર છે, છતાં મને વગર સુન્દ માતા કુટુંબીજનો થ પૂરી રાખે છે; તો આવી પરાધીનતામાં મને સુકળ કરા દુષ્ટ કરગોળ” વગેરે વગેરે. આ અરજ ઉપરથી યોગ્ય તપ થઈ પણ એક હાંસલાલજીની સરકારમાં લાગવગ થતી તો હોવાથી કેદમાંથી પામવામાં આવ્યો, અને પૂર્વવત્ સખ્તા પાત્ર રહી. આ પ્રકારે પોતાની જાત જતા લૂટાની જોઈ શીજી રજીવ લાગી આવ્યું. સંવત્ ૧૮૬૪માં આવ્યું છે કે “મનુષ્ય જાનિને માટે જહાર મથવા પડેલ પોતાની અંતરદશાને જાત રહી નોંદો.”

કર્તે સ્વયં પોતાના પૂર્વકર્મોના ફળનું
 કાંઈ કોઈને કાંઈ ન આપે ત્યાં મુખી અમુક
 મદન દેવાની કલ્પિત માથે કાંઈ કાંઈ નથી
 ઉપરિશ્વર કાલ ત્યાંથી કુલ્યન્તે અત્યંત મદન
 વડે મલે છે. સિવામનું દેવતાનું દીશાનું તથા તેમના
 જનોની પૂર્વકર્મ પરિણામ દેવાની સર્વ દીશાનું અમુક
 તેથી તેમણે કાંઈને સમજાવી બીજાં દિવસે કાંઈ કાંઈ
 બાંધી કીધાને કે તેમના કાંઈ કાંઈ અને કાંઈ
 અમુક છે ત્યાં મુખી કેમકર દેવા બહુમતુ દલી
 ઉત્તરનાને પણ ખાનગી રીતે કાંઈ કે, ત્યાં તેમને
 પરીચાલી ત્યાં કાંઈ કાંઈ તેમના કાંઈ મદન તેમ
 કાંઈ કીધા કે પડેલા

કીધા કોઈ ઉપરિશ્વર ત્યાંથી તથા ખજાત અમુકાવા
 પડ્યાં તેઓ પણ તત્કાલ તેમની વચ્ચે કાંઈ નીકળ્યા હ
 તેઓ ઉપરિશ્વર તથા નીકળ્યા કાંઈ ખજાત મદન કે પા
 અમુક આ વખતે કીધા પણ તે કાંઈ આવી પડેલા હ
 અમુકાવાને કીધા પ્રત્યે જાતક કહે હતું—“કાંઈ આ પ્રમાણે
 તમે પડીએ પડીએ આવા બધાં છે, ત્યાં અમોને બહુ
 દેવાનું પડે છે અને તમે પણ તકલીફ પામે છે.”

કીધા—એ તકલીફ કાંઈ કાંઈ તે તમારો હાથમાં છે.
 —કાંઈ આવા આપો તો બધી તકલીફ મરી જાય માત્ર (ત્યાં
 હાથ દર્શાવે) બોલી કાંઈ “હીના લેવી હતી તો પાંચોજ
 યું દેવા? ત્યાં ત્યાં પણ આ જિવારીનું કાંઈ બેલી?”

રહ્યાં કહે છે. તને તારા શરીરની તો જગ્યા દરકાર નથી
કરકાની કંડી પડે છે તેમાં એકજ કાંઈમર બૂખો; ત
બાવીશ ગાંડ સુધી ચાલ્યો ગયો અને આટલો ચાલ્યો
થયો. (માનની આંખમાં અમુ દારાઈ આવ્યાં.)

શ્રીજી—એકનો એક દીકરો હોય, - માને પ્રાતુ... પણ
જાણે હોય, એના વિના એને બીજે કોઈ આધાર ન હોય
નિર્દય કાળ એને પણ ઉપાડીને ચાલ્યો જાય છે. આરા
દાખલા આપણે નજરેનજર જોઈએ કે... આ શરીર ઉપ
પુત્ર ચાલ્યો જાય છે, એ દુઃખ પાઠ મનને સંકુચ કરવું પડે
ચાહે હું તો ઘર છોડીને જાઉં છું. એક તને મારી સંભા
રેણે, ત્યાં ત્યાં મારા ગુરુજી મારા રૂબાળ હોય તમે મા
શરીરનીજ ચિંતા કરો છે, પણ તમે. નો મારા શરીરની, મન
અને મારા આવનારી આત્માની પણ સંભાળ લેજો. માટે તમા
દુઃખી થવાનું કંઈ કારણ નથી. નાહ કરીને મને રજા આપે
તો તમારી આશિષથી હું સુખીજ થઈશ.

માન—હું તો થઈને કેમકે નહીં આંખો કાઢી લેવાની
રજા આપી શકું તોય તને તો સુશીલ દીક્ષાની આજ્ઞા આપી
શકું. તું શાંતો છે આટલેથીજ સમજી જાય, અને મારી દયા
આવવી હોય તો મારી આંખો સામે રહીને ગમે તેટલું ધર્મ
ધ્યાન કર તને હું કમાવાનું કહેતી નથી; પ્રભુની મહેર છે, અને
જાણે જેવો જાણે છે, કેમકે તને દુઃખે તોમ નથી.

શ્રીજી—માન! વહેણું કે મોડું આ ઘર માટે છોડવું
તો પરોજ, અને હાંબા પગ પસાદી, પડવો, પાનકાને ખાંધે

“કુળમાં સદાચ રહે જાય, પણ કુળમાં રહે જાય
 પુત્રોના પણ પેટ માટે રાજ રહે જાય ।
 જાણ્યો ન મિત્રે કાગળ પણ, કુળીયા અને રાજાનાં
 તે કાગળે પિયાર છે, નિઃશર આ સમયને

કોણ જાણતી હવેલીમ જરા હતા થયા અને માત્ર
 આશાન આપના જોવા-“માતૃશ્રી” તમારા સંસ્કારો
 અજુઓ તમારી મરજી મરજી રાજ રહે છે, હવે તે જોડ
 કુળ થાય છે, પણ માતૃશ્રી’ આપ હવે નથી જલગુરુ કે પુત્ર
 થતાં જાઓ, જરા અને મરજીન આનંદ કુળો આપના આ કુ
 હ્યા દિનાગમ નથી, આ પને કુળ થયું તે માટે જમાવું કે
 માતૃ! આ તો તમારું અનુભવેનું લેખાજ મૂલી જા
 છે કે:-

“તો ને નિવૃત્તવૃક્ષનિદ્રા તા મે કારિં વિદમ્ ”
 મિત્ર, કલ્પ, પુત્ર, શરીર વિદેરે કાઢ આપણ નથી

“સંભંધી જન સ્વાર્થો અર્થો સંપત્તિ અને રહે વેગત્તા ”

“સ્વાર્થો વિદિતિ રાગ પરિવર્તવન્તી

રોગઘ દવઘ દુઃખ મદાન્તિ દેદમ્ ।

માતૃ: પરિમૃતિ નિજપટાદિવાન્તો ।

તો કલ્પાપ્યદિતમાચર્ચન્તિ ચિત્રમ્ ” ॥

જરા વાપણ અને રાગ મનુષ્યાના સદા સ્વાર છતાં સ્વાર્થોધ
 પુત્રો રાજ રહે છે; પરિણામે ઉદવાગ પામ્યા જાગતી પેટ
 પુત્ર જોઈ થવું જાય છે અને મનની મનમાં જ રહી જાય છે.

શાન્તિથી બધાને રાજી રાખનારા જવાન આપતા. તેઓથીના ફેટલાક મિત્રો તેમને માતાપની આરા પાળવા આમંત્ર કરતા, ત્યારે તેઓ પ્રત્યે જહુમાનતા પ્રદર્શિત કરી પોતાના નિશ્ચયનો ખ્યાલ આપતા. તેઓથીના જવાન એક સાક્ષરના શબ્દોમાં કહીએ તો—“હું બાલું છું કે માતા પિતાની આરાનું પાલન કરવું એ મારો ધર્મ છે, કારણ કે તેમજેજ મને જન્મ આપ્યો છે, મને પાળ્યો છે. બાપની ગોદમાં રમ્યો છું, માના દુધથી ઉછર્યો છું, તેમના ઇમારા પર વિષનું પ્યાલું પી ચકું છું, તલવારની ધાર પર ચાલી ચકું છું અને આગમાં ફેટકો મારી ચકું છું; પણ તેઓથીના મારા એવના દુરાચલ મારે તો લાગ્યાર છું.”

લોકમાન્ય તિલક અંબાબે વદાયેલા નીચેના શબ્દો અત્ર મ્મરણમાં આવી જાય છે. “નર રંકના પુત્ર રત્નોએ નિરાશ થવાનું નથી. જ્યવંત ધર્માભિમાન, અચૂક સાવધાનતા, અચળ ચઢા, અડગ ધર્મ, અખંડ પ્રાર્થ અને અનન્ય ભક્તિ હોય તો બાકી બધું સગા છે.....પડખે ડંખા રહેનાર બોછા હવા સાહસ્ય કરનાર બોછા હતા. આરા સંજોગમાં પણ આ ભારત તિલક નિરાશ થયો નહિ, યાચો નહિ, વિસામો ખાવા બેઠો નહિ, અનેક કષ્ટમો ઝીંકવા, અનેક ઘાવનાઓ સહન કરી પણ પોતાનો મંત્ર જાપ તોય ચાલુ રાખ્યો. કાગ તેમના કષ્ટમો રૂઝાવી દેશે. હઃખનું બોસડ દહાડા.”

આ વખતે (સં. ૧૯૪૩ માં) પૂજ્યશ્રી હનગલાલજી મહારાજ ટાંકમાં બિરાજતા હતા તેમની પાસે શ્રીજી શાસ્ત્રી

પોતાના બાઈને લાંબા વખત સુધી એક
એક નાચુલાવતી ગમગમ થઈ ગયા અને કહ્યું કે
સ્થાનકે પધારો અને આદાર પાણી કરો; પછી આ
કરીશું. તત્પરથી શ્રીજી વગેરે ત્યાંથી રવાના થઈ પે
થેર કે ત્યાં તેઓ ઉપર દત્તા ત્યાં આવ્યા ધોવણ
માનરી લાવી આદારપાણી કર્યા બાદ નાચુલાવતી
કહ્યું “હમજાજ રાંકથી સીદી આવી છે. તેમણે
કુંવરીલાલજીનો વિવાહ અટકી ગયો છે. માટે આપ શ્ર
જાણી આવે.”

શ્રીજીએ કહ્યું “હાલ ટોંક આવતા હજી નથ
નારા આપણે નો હીક છે, નહિ નો આવી સ્થિતિમાં
વિચરીશું પણ હવે સયમ લીધા વિના ટોંકમા પગ ધરણે

ઉપર દત્તાય થઈને નાચુલાવતી તથા હરદેવજી ટોં
રવાના થયા, પરંતુ જાતી વખત ટોંક નિવામી વાલજી
એક કાલજીને ત્યાં રોકવા ગયા અને તેને જાણામણ કર
ત્યાં ત્યાં શ્રીજી વિચરે ત્યાં ત્યાં તારે એમની સાથે જવું, એ
માર સંજાગી લેવી અને તેમના કુશળ વર્તમાન અમને
જાણ હામ દેશના સહિત ટોંક લખવા રહેવું.”

નાચુલાવતીએ ટોંકે આવી માત્ર વગેરેને સર્વ હકી
નિવેદન કરી અને કહ્યું કે, પંડિતમા રહેવાની તેમની સુ
જાણ નથી. માત્ર એ કહ્યું મારે મન એ વાત નવી નથી. હ
ને વધારે સતાવવો તે મને પણ હીક લાગતું નથી.

કે દીકાની જાણ જાપણ જાળવ તમારો શો મત ?
 જાણે વિનવ તથા ધૈર્યપૂર્વક મન્યુત્તર જાણે.
 સંસારમાં રાજવા માટે જની શક્યા તેટલા સર્વ
 ધણ તે જ્યા ફાકટ જવા હવે તો તેમને તથા
 તકલીફ થાય છે માટે જાપ જે દુકમ દરમાવશે
 સમજીશ ? પેલાના પતિને પાસેથી જસવાની રજા ન
 મેલવાસમાં પતિને જાંખી રાજનાર દાસની અર્ધદમ
 જોએ જા મનન વિચારવા એટલે.

જા ઉત્તર જાળગી માણનું હૈયું જગાડ જાણ્યું.
 હા હા આંસુ વહેવા લાગ્યાં. માંડીવાર વિચારનિમ
 જને પત્ની સદમીચંદલ તથા નાનુલાલજીને જા પ્રમ
 “સી માણેકલાલ (નાનુલાલજીના પુત્ર) ને યાંલાલ
 ઉપર સખે.” નાનુલાલજીએ માણી જા જાણા જા
 સિરોપાલ હરી પત્ની માણેક હણ “મુખેથી તમે જા
 માટે જાણે મારી અરિય છે કે થીજ રૂપી રીંગ
 પાણે, જાતમાનું કસવાણું કરે જને દેવમાર્ગને પીપાવે”
 છે જાણે દાવો દેનાર મન્યજોને. • જાવીજ રીંગે મુજબ
 પોતપોતની મન્ય તથા તેની લ્હો તથા તેમના જાક મંડીકા

• મન્યજોના સંજ થમ એક જગત ૧૭૪૭
 કે પંચ પુરવાગી એક મન્યાના એક પુત્રની લગ્ન દીક્ષા દે
 થયું, મુશીએ મન્યાને સારોથ આપી પોતાના પુત્રને
 જાપણ જાણ્યું. તે માનુશીએ પોતાના અદોલના મન્યો કે
 વાટે જે પુત્રને છોડવા દિધા જનાથા.

ગુરુમહત્વ (સર્વની સમક્ષ જોવા)
આપની અસામાન્ય વર્તીશ

શ્રીહ:-બસ, તો હમણેજ મારી એવી ૨
આપણે બનેએ બગદેવત મહારાજની નેશાયમ્મ રહે
ગુરુમહત્વએ એ અસા માથે ચડાવી અને બનેને
સુનિ (કિસનલાલ મહારાજના શિષ્ય) ના શિષ્ય બ
આપ્યા શ્રીહની મરત ન હોવા છતાં કિસનલાલ :
જોત્યા કે અને તો ગુરુમહત્વને તમારી નેશાયમ્મ સ
છોએ આ સામગ્રી ગુરુમહત્વને બહુ આનંદ થયો અને
જોત્યા કે અને સમકિસનની પ્રાર્થના કરાવનાર, ધમને
ચડાવનાર મારા સાચા ઉપકારી હોઈ તો શ્રીહ મહારાજ

યદપિ શ્રીહની છત્તા પૂજ્યશ્રી દુકમીચંદ્ર મહાર
સંપ્રદાયના સુપ્રસિદ્ધ વિદ્વાન સુનિધી ચંચમહત્વ મહારાજ
દીશ્ય લેવાની હતી, તથાપિ તેમના માતા તથા પ્રાણો આ
પોતાના હોઈ આનંદાવની સંપ્રદાયમાં અધ્યાત્મ કોટા સંપ્રદાય
દીશ્ય લેવા સંબંધી હતા અને એ શરતેજ તેમને આજ્ઞા મ
હતી. તેથી કોટા સંપ્રદાયમાં તેમણે દીશ્ય લીધી. દી
લેવા પહેલાંજ આચાર્યશુદિ સંબંધી કેટલીક કઠીન શરતો
મના હોઈ પાસે શ્રીહએ મળુર કરાવી હતી.

શ્રીહને દીશ્ય આપ્યા પછી શ્રી કિસનલાલ મહારાજને
ગુરુમહત્વએ અંજ કરી કે, આપ શ્રીહ મહારાજની સાથે ટોંક
વારી અમારું માતૃશ્રીની દર્શનની અભિલાષા પૂર્ણ કરો. મહારાજ

પ્રકરણ ૭ મું.

સરિતાનું સાગરમાં ભગવું.

૨૨૨૨

જન પ્રકરણમાં આપને એક ગયા કે શીજની
અભિપ્રાય રાજકી અને અર્થ-વિમુદ્ધિ વિચારક પોતાન
તાર્થની સિદ્ધિ અર્થે શ્રીમાન દુકનીયદશ મહારાજના સ
સામક્ષિય થયાની કવી. અતુર્ભાવે પત્નું કયે પોતાનો
જીવન દિવસી શરૂની સેવામ નિવેશન કર્યાં સુનિશ્ચિત બિચન
તથા ભગદેવજી મહારાજે કહ્યું “જે તે શરૂના વિયોગથી
દૃઢ ભગીજની વશ છે અને તેના પડે એ અમારાથી
જીવે તો દાઝવા પર હામ દેવા જેવું કયે ”

ઉપરનાં શીજ મહારાજે વિનયપૂર્વક કહ્યું કે “જે જે
મેં ધરતાર અને કુટુંબ પરિવાર છે. એ છે તે હેતુને પૂરું
સિદ્ધ કરવો એજ માણે પામનાર છે અસ્તિવિશેષ પરત્વે
સત્, હોશપવાદનો ભવ અથવા અમદારિક નેહ અદિ આવડી
મરી મહત્વાકાંક્ષાની આટે અવી શક્યો નહીં.”

સુરજે પોતાની સાથેજ વિચરતો જતું જતું પ્રકારે સમજાવ્યું
પરંતુ શીજ મહારાજ પોતાના નિવેશનથી અંજા નહીં અને ઉચ્ચ
આધાર સિદ્ધ કરવા એકાદીપણે અહન ભવથી રામપુરે પધાર્યા.
ત્યાંના સુધારક કેસરીમદશ સુચારુનો સુયોગ સામ્રાધ્યનમાં

ઉપરેય અને તેની આપુત જગત એક સરની સાતી
અને મોતુમલુ પર જગતની ઉપકાશ થશે.

આ જાગૃતમાં દરમિયાન નેચો જે મહાનમ :
ત્યાં એક મોટો વિકાસ કર્યો રહેતો હતો. એક દિવસ
જામ્યેલ હતો કે જે દિવસે સર્વ દેવતાઓ ન આવ
આદાર પાણીની પાટ પર ને પાણીવાર મરણ ન બને.
સમયે પચાસીમાં પત્ર મોકલ કે માત્ર પાંડવના જ્યાં
પ્રાચે અદ્યક્ષાતો ત્યારે ખીજવાદમ આવી કંદોડા મા
વને, દરમિયાન દેવતાઓ જાતો મદાર કરે. દિવસના પ
પહે તે મહાનમ દરમિયાન કાંઈ સાપ સાપથી નિર્મલ બને
તેનીય રીતે સાપુઓ પણ સાપથી નિર્મલ બન્યા હતા. થ
મહાન બદલવા માટે મદારાજને પુન પુન પાણી અસ્થ કરી
તે નિષ્કામ અપ. મદારાજ કહેવા કે જાગૃતના મુનિઓ
સર્વ સર્વના બીજ અને પાંચ સમયાન બુધિશામ સ્વેચ્છ
જે ઉપસરોને આમંત્રણ કરતા આ સર્વ અમારી કસોટી
વચર આમંત્રણે અહિ આવ્યો. ઇ. ને બલે અમારા સન્ન
જામ દેવતા પવિત્ર જિનવાસીનુ ધવલુ કરે! આપુ દેવતા
મહાનમ સાપની સાથે વસી જવાન કર્યું !! પણ પુરુષપત્ન
મિત્ર તપ ચારિત્રના પ્રભાવથી સાપ કંઈ ઉપસરો કરી શ
કે. અને એ રીતે સાપુઓનું ધર્મ અને નિર્મલતાની કસોટી
પ. સમય નિર્મલે પસાર થયે. આ જમાનામાં પણ ચારિત્રજ
તાઓ પ્રભાવ વિશ્વેસાપર પાડી શકે છે તેન. ધણા પુરા
ત્યથીનાં ઉપનમમાંથી મળી શકશે.

અશ્વામ શહે છે? શ્રીજીએ વિનયપૂર્વકે પ્રત્યુત્તર
 “દુષાનાથ! દાહમાં હું શ્રીહાળેશ્વરનો અશ્વામ કઃ
 સાંભળતાં શ્રીમાન્ આચાર્યજીના મુખકમળમાંથી ન
 કાઢે નીકળી પડ્યા કે દાહમાં સમવાયોન સૂત્રનો
 કહેવાથી ‘માગર વર મંમીશ’ થયો. આ આશ્ચર્યચક્રને
 શ્રીજી પરમ સમાદરપૂર્વકે શિરસારવં કરતાં કહ્યું કે:-ક
 સેવના કરતાં ઈચ્છા વસ્તુની પ્રાપ્તિ થાય તેમા આશ્ચર્ય
 આગતા પ્રકરણમાં આપણે જોઈ ગયા છીએ તેમ
 મુદરાસમાં દગા ત્યારે તેમને શીધવું અભિધાન આપત
 આજ મહાપુરુષ દગા રાત્ર અને સંવત્ર કોઈ થા / લ
 ને ધારણ કરી જરૂરના શીધર બની પુનઃ જ્યાંકે એજ
 પુરુષની સેવામાં ઉપસ્થિત થયા ત્યારે તેમણે ‘નાચર સમાન મ
 થયો’ એવી શુભશિષ્ય આપી અને તે પછી જુદુ થોડા સમ
 સફળ થઈ. સત્ત્વ સુવર્ણનું સેવન કરનાર મદાન પુરુષનું વ
 દાપિ નિષ્ફળ જતાં નથી. ચોતરફનના પ્રલેપ પતંગીકે
 (જેમને દલિદસ્તિક્ષે માગાનુભારી કહ્યા છે) કહે છે કે—

“સત્યમતિહાસાં ક્રિયાવટામયત્ત્વ”

સૂચાર્થ—(આધક ચોગીના ચિત્રમા) નત્યની તિયન્ના વં
 કિવાનું તથા કનનું સ્વાધીનપણું / થાય છે.
 જોડે કે પેગાની કુચાનુભાર અન્યને ધમાધમ તથ
 વર્જનરમરિ આપી શકવાનું તે ચોગીની વાગીમાં સામર્ય આવ
 સન્ન જેને સિદ્ધ થયું છે એવા ચોગીની વાગી અમાપ
 પ્રતિદન થાય છે તેથી તેમાં ચોગી કોઈને કહે કે ‘જી ધમિક

મહારાજ ૮ મું.

મેવાડના મુખ્ય પ્રધાનને પ્રતિ

શ્રીજીની આજ્ઞા અનુસાર મેવાડના •
 ઉદયપુરના શ્રીમદે સેમના ઉદયપુરના ચાનુખાંત્ર મ
 પર્વત અન્ન કરી તેના પતિનાં નામ ૧૬૫૩ નું
 ઉદયપુરના ચેતુ. અર્ધ વ્યાખ્યાનને વિદિ મુલકના
 હોડા આવશ્ય લાગ્યા પણ મોરિયામાં ત્યાંના ૫૩
 વ્યાખ્યાન અવરુનાં લાગુ હોવા અને તે પેટી
 હાલ પાસેથી સમ્પૂર્ણ ૫૩ મહત્ત્વ રહે. જ.હ. મ.

૭ મેવાડની લાંબાંલાંની નાટા મેવાડ લગાવ. છે.
 લગાવ પ્રાપ્તપર્યંતે અસર સહજે સદન કરાં છે.
 વિદ્યમા ઉદયપુરના રાજપુત્રો અમર્યાને છે. સુસલમાનેએ
 પાવમાલ કયા બાદ 'ઉદયપુર' ને રાજ્યધાની તરીકે વસ
 આન્યું છે. પુરેણે પોતાની રહે લગાવવા અને જોએ રો
 સુનીવ લગાવ પ્રાણની ૫૩ પત્તા કરી નથી તેના સમારક
 પણ વિદ્યમાલ ૫૩ કાવમ છે. જાતના ઇતિહાસમા મે
 દ્વિતિ સુત્રુ અમારે અકિત છે એટલે અર્ધ આજ ૫૩ પો
 એ મળ મો નેલો મમર છે. સમાદ લ્યોર્ના દીક્ષી દા
 મરુને ૫૩ વિદ્યમા લીધાં મહાન ચાલ્યો કરના ૫૩ તેમને
 આજ અવસ્થા રાજી હતી અને અન્યાદે ૫૩ ઉદયપુર રા
 પોતાના સીધામાં 'દોસ્તે લેલ' લખે છે. આગર ઉચા કું

આ સોમાસામાં ઉદયપુરમાં સંવત્ ૨૨૭૧ અને
 એટલી જાણી થઈ કે જે પૂર્વે કદાપિ થઈ ન હતી એ
 પ્રયાગ્યાન વગેરે એટલા જથ્થા થઈ દળ કે જેન
 નામવાર નવમીડ આપવામાં આવે તો એક પુનઃ બગા
 થાયક કાવિશાઓએ ૧૨ મન અગ્નીકાર કર્યાં કરીને કવચ
 નીતિ કરેલું વગેરેના સિદ્ધાંતોથી મુક્ત પાતું તુલ્ય
 કમલ મળ્યું માંસાદારી લેકે. એ મ.સમમટુના ન્યાય
 તુલ્યે મદિશપાન ગમ્યું અને થડા જલે થિત. એ
 ૧૨થીએને મનમાનવા પેસા આપી શુંએ બચાવવા તે
 ૧૨ મસાદારીએને સમજાવવા સરવાળે વિદેશ લાભ સમા
 છે. મહેરમાં બે સાચન (વીશ્ય આશ્રવાગ) ની મુલ્યે
 પંચાવની નોદરાને નામે આગપાતી એક અગ્નિ વિશાગ જ
 છે. જેમાં સાધુમુનિરાએ આગુમાં મૂકે છે. ત્યાં આગને નિષ્ક્રમાં
 રૂપ ૦૦ થી ૩૦૦૦ માલુસા કીડના આપ્દાનમ. એક જ થત
 દળે મોટી મોટી બને પરમાળે વીકાર બરામ જવા ઉપગ્રંથ
 કીડ એક રધવાળી પરમાળ છે ત્યાં એસવું પડ્યું. જ.એને
 અચાચ એટલો તો ભુલઈ દતો કે સર્વ એકાગ્રતા બરામર
 કેવલ કરી ગયા દળ.

આગુમાં આમેટના રાવગજ મંમન જ્વાનસિદ્ધ સહેજ
 ચિંતાવની નોદરામાં પધાર્યા દળ. કીડ મદાસજના મુદ્દપદેથી
 મને ધલેજા આનંદ ઉપજ્યો અદિત્તા ધર્મની દુશી થઈ,
 આપ્દાનનંદ ઉભા થઈ કીડ મદાસજ પાસે તેઓએ એવી
 જેમ લીધી કે નવરાત્રિમાં અલિદાન થાય છે તેમાં જે પામ

સાં ૧૯૫૪ના મહા ગુરુ ૧૦ના દિવસે
 દિવસાવરુ મહારાજનો સ્વર્ગવાસ થયો તેમની
 કિશ સ્તલામના થાસે ધણીજ ઉદારપૂર્વક દામ
 ૧૫૫૫ સા. ૧૯૫૪ના ફાગુ ગુરુ ૫ના દિવસે
 માનકુંવરબાઈએ સ્તલામ સુકામે શ્રીમની રંગુ મહારાજની
 દાવનાં સનીજ શ્રી ગામની પામે દીક્ષા અંગીકાર કરી અ
 શ્રી મહારાજ પણ સ્તલામમાં જ નિરાજતા દયા. એકજ
 રણ દીક્ષાએ થઈ હતી; અને દીક્ષા ઉત્તર પણ
 પ્રમુખથી કરવામાં આવ્યો હતો સ્તલામ સુધે સતં મહ
 તા અને ધર્મોત્તરિના કાર્યમાં સમય સમય પર અગ
 રુચ્યથ કરી જિનમનને દીપાવ્યો છે, તથા કરવ્યનું પ
 કરું છે, તે ધણીજ પ્રશંસાપાત્ર છે.

શ્રીમાનુ વ્યાધમણ મહારાજ અચાર્ય પદારૂઢ થયા અ
 મલે સમપ્રદાયની સુરુ પ્રકારે સારસંભાગ કરવા માંડી, પરં
 ને વયોરૂઢ હાવાથી તથા નેત્રશક્તિ પણ ફીલુ થઈ જવાય
 મનાથી વિદાર કરવાનું લની શકે તેમ ન હતું તેથી તેઓથી
 લામમાં જ નિરવાસ રહ્યા અને શ્રીજી મહારાજને આજ્ઞા
 કે, તમારે ચેપકાગ નિકટવર્તી ગ્રામમાં વિચરી ચાતુર્માસ્ય
 પ્રમુખ કરવાનું છે. પોતાની પાછા સંપ્રદાયનો ભાર ઉપાડે
 એવી યોજના તેઓ યાલાવજી મહારાજમાં એજ ચક્ર્યા હતા
 અને તેથી તેમને પોતાની પામે રાખી દેગતવાની તેમની ઈચ્છા
 હતી આથી સાં ૧૯૫૪-૫૫-૫૬ એમ ત્રણ ચાતુર્માસ્ય
 પૂજ્યથીની સેવામાં સ્તી સ્તલામ સુકામે કર્યા. પવિત્ર પુરુષો

પ્રકરણ ૧૦ મું.

આચાર્ય પટારોહણ.

શ્રીમાન આચાર્યમહોદય શ્રીચામડણ ૩
 જેવામાં શ્રીજી વિચરતા હતા. અને પોતાના અમૃત્ય વ
 દારા જનસમૂહ ઉપર અપાર ઉપકાર કરી રહ્યા
 એવામાં સા. ૧૬૫૭ના કાર્તિક મહિનામાં અ
 ચાર્યમહોદય મહારાજના શરીરમાં વ્યાધિ ઉત્પન્ન થયેલ હોય
 સમજાવે તે સહન કરતા હતા. કાર્તિક શુદ્ધ ૧ ના રોજ
 ૧૦-૧૧ વાગે વ્યાધિ વધતી માંડ્યા. શ્રીજી મ
 પૂજ્યશ્રીની જેવામાં તન્મ મન અર્પણ કરું હવું. તેઓના હ
 નાદી ન આવવાથી તેઓ બહાર પધાવા અને શ્રી જયતે
 શીમાલ કે જેઓ સંવર કરીને ત્યાજ સૂતા હતા તેમ
 હકીકત નિવેદન કરી વસ્ત્ર તેઓને શ્રીતથા આગેવાન
 અમરચંદણ સાહેબ પીતલીયા તથા શ્રીયુગ તેજપાલજી સહ
 વગેરેને આ ખતર પહેંચાડ્યા આ ઉપરથી તેઓ તથા બી
 કેટલાક આવકો આચાર્યશ્રીની જેવામાં ઉપસ્થિત થયા. આ
 અમરચંદણ સાહેબે નાદી તપાસી અને પૂજ્યશ્રીને અચાજ દ
 સંવેદન કર્યા તત્કાલ સંવેદન થઈ તેઓશ્રીએ ઉપસ્થિત સા
 આવકો સમક્ષ પ્રગટપણે આલોચના નહવળ કરી, પુનઃ મહાનગ
 આરોપણ કરી શુદ્ધ થયા આ વખતે શ્રીશ્રી અમરચંદણ
 પીતલીયા શ્રીયુગ તેજપાલજી વગેરે આવકોએ અરજ કરી કે

આ સંભારી થીજ મદાનગમ્ય હશે અને કે
 કુખ્ય મિત્ર થી કુદિવંદજી મદારાજ કે જેએ
 આન હયા નેએ થીજ કહે આ પ્રમાણે જોવા
 નમારે આજ્ઞામની ન કરવી એવુંએ થીમાન આચાર્યજી
 સવાજી રીપંડરી, પવિત્રમ્, સમયના જાણ અને ચતુરિ
 પદમ દિગ્ગમી છે. તેમની આજ્ઞાને શિરમાવવ કરી
 નેવા બજારો અને સંભારાનને રીપંડરી આ વચનને
 સહે વિધવિધ પ્રકારે અનુમાદન આપ્યું ત્યારે કો.કો.કો.કો.
 દિકરે એડી શિરનમારી માન રહ્યા ન.પ.કો.કો. આચાર્યજી
 થી ચતુરિધ સંકેતી સંકેતિપૂર્વક મુચાચાર્ય પદ પ્રદાન કે
 મદારાજે ચતુરિધ સંકેતે તેમની આજ્ઞાનું પાલન કરે.
 ક-મતી. એવુંએ ચતુરિધ સહે દર્શનર્જનાની નામે કે
 આજ્ઞાનું સંકેતિપૂર્વક મદિત નવમુચાચાર્યજી મદારાજની
 રિતિ કરી

થીમાન આચાર્ય થી દાધમજી મદારાજે પોતાનો અવ
 કાન નજીકે જાણી સંકેતે રૂપે સંચારના ખજાર વિજનીઃ
 એવુંએ પસર્યા સંકેતજાએ કાવકચારિયા બહાર ગયા
 પૂજ્યશીના છાંન્દસે કાવચા લાખ્યા નિત્ય ચાલ્યા પશ્ચિ
 મર્ણિકે મુદ. ૮ ની રાત્રિના સમયે પૂજ્યશી દાધમજી મદારા
 જીનિર્ણયકે અદરિકે મદારાજે ત્યાગ કરી સ્વર્ગમ્ મીધાખ્યા.

બીજે દિવસે એવુંએ ત ૧૯૫૭ ના શત્તક શુ. ૬ ને દિવસે
 માત્રકાગમો નાશમ સંધ આચાર્યજીને નિર્વાણ મદોન્નવ કરવા

અવગત શહેરની મધ્યેમધ્ય રાત્રે સમગ્રનગ્રમિમાં
આવ્યું. અને ત્યાં ચંદન, કપ્પ, ધૂપાદિથી અભિષેક
આપ્યો.

આચાર્યશ્રી ચોથમણી મહારાજ ઉચ્ચાં ત્રણ
સાલભામાં સ્થિરચાલ હતા. કારણ કે તેઓશ્રીની
હીલુ થઈ ગઈ હતી; એ કારણથી તેમજ શ્વાસરોગ
આક્રમણની મોટી સંખ્યા થવાવા એક મોટા સંપ્રદાય
પ્રકારે ચાર સંભાગ કરવાનું કાર્ય આચાર્યશ્રી ચો
મહારાજને સુમટેલ માત્રમ પડવાથી, સંપ્રદાયની સમ્યક્
ચાર સંભાગ અને ઉત્તરિ થવા અર્થે તેઓશ્રીએ
આજ્ઞાપત્તી આક્રમણમાંથી ચાર આક્રમણને પ્રવર્તક લઈકે
કરી તેમને સર્વેથી અધિષ્ઠાર આપ્યો હતો. એ ચાર પ્રવર્ત
કામ નીચે પ્રમાણે:—

- ૧ શ્રીમાન્ન હર્મચંદ્ર મહારાજ.
- ૨ " મત્તાલાલ મહારાજ.
- ૩ " શંભુલાલ મહારાજ.
- ૪ " જ્ઞાનદિગ્દર્શી મહારાજ (વર્તમાન આચાર્ય)

ઉક્ત ચારે સુનિવર્ણ પોતપોતાના કાર્યનું સંચાલિત પાડ
કરતા હતા. પૂજ્યશ્રીના સ્વર્ગગમનથી તેમની આજ્ઞાનુસાર જ્યા
આચાર્યપદ શ્રીમાન્ન શંભુલાલ મહારાજને અર્પણ કરવામાં આવ્યું
યારે ત્યારે પ્રવર્તકોએ શ્રીલાલ મહારાજને સુયોગ્ય બહારી તેમજ
અંતર પ્રવર્તક, તેમની શ્રીર્ષિ અધિક દેશવલ્લી બહારી સર્વે એ
કેવિન થઈ એવો વિચાર કર્યો કે, આપણે પણ હવે પ્રવર્તક

જાની પ્રશ્નક્રમને પ્રાપ્તિ આવશ્યકતા ન રહેતી આ પ્ર
શ્નપ્રત્યે ઉદ્ધોત કરતો, ભવ્યજનોનાં હૃદયરૂપ કમગવનને
વતો પૂજ્યપદ્મ પાદવિહારી સૂર્ય ભૂમંડલમા વિચરતા

સ્વલમનું ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયે પૂજ્યપદ્મ શ્રીવાલુ
ચમ ત્યાંથી વિહાર કરી માગતા અને મેવાડની ભૂમિને
કરતા કરતા, પોતાના પૂર્વ પુરવંચા પ્રકાર પ્રસારતા ત
હુકમીચંદ્રજી મદારાજની સંપ્રદાયનેા યોગ્ય વધારતા ન
ઉદયપુર ચેવસગ પધારા આ વખતે ઉદયપુરના મુખ્ય
શ્રીમાન કોઠારીજી સાહેબ વ્યાખ્યાનને લાભ લેતા હતા
શ્રી વ્યાખ્યાન વચ્ચે ઉભા થઈ પૂજ્યપદ્મને સંવત્ર ૧૯
ચાતુર્માસ ઉદેપુરમાં કરતા માટે અરજ કરી તેના જવા
બંધને ફરમાવ્યું કે, આ વર ના અર્ધિં ચામાસુ કરવાની ન
ગ્યા નથી, પણ તમારે માટે જ્યાંદિર (જવેરાન)ની પેટી સ
શંક્યાદિરવાલજી મદારાજને મોકલીશ અને તેમના ચા
ત્રિથી હરેક પ્રકારે આનંદમંગલ વર્તો રહેશે વડનુસાર ન
પરમ શ્રીમાન જ્યાંદિરવાલજી મદારાજને ઉદેપુરમાં ચામા
સ મોકલ્યા તેમના ઉપદેશથી ઘણા ઘણા ઉપકાર થયે
। ખાટી લોકોએ જીવહિંસા કરવાને તથા માત્રસકલ ક
। ત્યાગ કર્યો આ વર્ષે તપસ્વીજી શ્રીમોનીવાલજી મદારાજ
ઉપવાસ કર્યા હતા. આ પ્રસંગે આવજુ વર ડી તે જાદ
વર ૦)) મુખી કર્તાઈવાલ બધ રહ્યા હતાં એવાને
રાત્ર મળ્યું. ઘણા જવા મુકલમોથી થવા મદારાજશ્રીના
યાની અજુગા છાથી નેન અનેન યાત્રુમનુ પર અપૂર્વ

પ્રકરણ ૧૧ મું.

સદુપદેશ પ્રભાવ

ભીલવાડા—પૂજ્યશ્રી શ્રીરાવજી મહારાજ ઉદયપુર
વાઘ પધાર્યાં યોગદાન કરવા દિન બિતાવ્યાં જી
દાકેમ મહેતાજી શ્રીગોવિંદસિંહજી સાહેબે શીમાવ્યા
દેશથી સમ્યક્ત્વરત્ન પ્રાપ્ત કર્યું. તેઓ વ્યાખ્યાનમાં
હતા તેનધર્મનો રંગ તેમને દાઢાડાની મીઠાએ
ગયો. પૂજ્યશ્રીના અનન્ય ભક્ત બની ગયા મજકુર
સાહેબે જીવદયાના ભારે ઠામો કર્યા છે, અને લોક ધર્મને
દોષો ઉઘોટ કર્યા છે.

શીશુલ કરેલીમણી મુરાણા કે જેઓ ભીલવાડાના
શીમંત સફળદસ્ત હતા તેમને પૂજ્યશ્રીના સદુપદેશથી જે
ઉભવ્યો તેમણે ધન, માલ અને જમીન વગેરે છોડીને જે
૧૯૫૭ના ચંત્ર વડી ૧ના રોજ ખેડા ટાકમાડથી દીક્ષા લીધી
જેમના વ્યાખ્યાનમાં સ્વમતી, અન્યમતી, હિંદુ મુસ
માન સર્વ આવતા હતા, ટોકટર હસમતજીજી થાજ પ
આવતા હતા, અને તેમનો જીવદયા વસ્તુ પૂર્વ પ્રેમ થઈ ગા
હતો.

દેહ—ભીલવાડેથી અનુક્રમે વિહાર કરતા કરતા નાગે
સથી પૂજ્યશ્રી દેહ પધાર્યાં ત્યાંના દોરાર સાહેબશ્રી કાનુસિંહજી
સોડા પૂજ્યશ્રીના વ્યાખ્યાનમાં આવતા પૂજ્યશ્રીની પ્રભાવવાળી

દૂર દેશાવસ્થા લોકો તેઓનાં ઈર્ષ્યાથી મોટી સંખ્યામાં આવતા તેમનું જ્ઞાન બીજાનેના સુધે બહુ ઉચ્ચેર અને ઉદારનાર્થકે થયું. સાધુ સાધ્વીઓમાં તપશ્ચર્યાની તથા જ્ઞાન-ધ્યાનની ધૂન મઠી રહી અને કાચક શ્રવિષ્ણો પશુ ત્રીપ-ચક્રબાહુ, હથા, પૌષા, પચરંત્રી વગેરેથી આત્મકથાઓ કરવા લાગ્યા. બ્રાહ્મણમાં સમતી, અન્વમતીની બારે બીડ થવા લાગી. આ યોગસામાં દસરો પશુઓને અત્યદાન મળવા પામ્યું.

કેટલાક અન્ય મહારાજાંબીઓએ જૈનધર્મ અંગીકાર કર્યો. મુખસિદ્ધ મુખવક મલેશીકાકુલ માણુ દે તેઓ સાધુમાર્ગે જૈનધર્મના પ્રવગ વિરોધી હતા તેઓ પૂજ્યશ્રીના પરિચય અને સદ્ગુણોના પરિબ્રુએ દસ કાચક બની ગયા અને ચાતુર્માસ દરમ્યાન મંત્ર મહારાજના ઈર્ષ્યાથી આવેલાં લોકોએ આવક શ્રવિષ્ણોની આજ્ઞા સ્વાચ્છતા તથા બોજન વગેરેનો તમામ પ્રત્યે તેમણે પોતાના પ્રર્થ કર્યો. એટલુંજ નહિ પણ જૈન ધર્મના ઉદ્યોગ માટે તથા જનસમુદાય બચા માટે પરમાર્થ પ્રર્થમાં તેમણે લાખો રૂપીઆનો સફળથ કર્યો છે. અને હાલના તેમના દત્તક પુત્રને પણ દ્રવ્યના વારસાની સાથે એ સામુલ્લેખ વારસો મળેલો છે.

આ યોગસા દરમ્યાન એક બ્રાહ્મણર નામની વેસ્થાએ પૂજ્યશ્રીના સદ્ગુણોથી વેસ્થાવૃત્તિને સદંતર ત્યાગ કરી શ્રવિષ્ણ રતિ પાત્રુ કરી પવન અને ધર્મમય છવન બનીત કરવા લાગી. જે અર્થપિ વિદ્યાન છે.

પ્રકરણ ૧૨ મું. અપૂર્વ ઉદ્યોત.

પૂજ્યશ્રીનું આનુભવ મવાપી ઉપપુર સંપ્રદાયના આદ્યોત્સવ
કે સેલ પૂર્વે દશવિ પચીસગંધી સામાયિક કથાં ૫૭ મવાના
નર સંબંધ્યા નહીં. એ પચીસગંધી અર્ધિં થઈ. આ સંવર-
નીમાં ૬૨૫ સ્ત્રી પુરોહીની હાજરીની જરૂર પડે છે. હોડાનો
સાદ એટલો જધો વધ્યો હતો કે ચિતોડનિવાસી મોડસિંહજી
જાણ્યે એક સાથે ૧૫૧ સામાયિક એક આમને કથાં, અને સત્તિ
૧૩ હજાર દર્શને સામાયિકતા શામ જ્યોત કથાં એજ પ્રમાણે
ત્રિગણજી મહેતાએ ૧૩૧ તથા હંવાલાજીજી ભંડારીએ ૧૩૧
સામાયિક ઉચ્ચ દર્શને કથાં. અને અનિ ઉત્સાહપૂર્વક ૨૫ સંઘી
૨૨ સામાયિકની પચરની તથા નવરની કરી આ દામાસામાં
૦૮ આણંબો થઈ હતી. અને હેટંગ રહેપ તથા બીજી
જુ પુરુષ તપસ્યાં થઈ હતી.

હેટલાક ખાટકીઓએ દમોડને મારે જીર્ણોદ્ધાર કરવાનો
માન કથાં આ પ્રમાણે ત્યાજ કરનાર ખાટકીઓ પેટી કિચોર,
દાદા, વરધા અને નદા એ ચારે ભાઈઓ તથા બીજા ૫૭
દલાક ખાટકીઓ તથા તેમની સ્ત્રીઓ સાથે મુનિરાજેના વ્યા-
માને યજ્ઞ કરવા આવે છે. પૂજ્યશ્રીના ઉપદેશથી ખાટકી-
ના પંથો હાલના પડી કિચોર વગેરે પેસે દહે ૫૭ થણા
જુની થયા છે. દમજાં તેઓ વ્યાજ વટાવ તથા દુહી પચીને

પ્રાનને લાભ મળ્યો હતો. વર્તમાન આચાર્ય
જ્વાલિનરાવર મહાશયના વીરોનેના માતૃ
મના મત્સંગના લાભ ઉઠાવવા માટેજ તેઓ
તા હતા. એ મહાનુભાવનું દુઃક જીવનચરિત્ર
શ્રવણ કરવાની જામેને જીજ્ઞાસા થતા તેઓએ
નિપરિચય આપ્યો હતો.

મ દેશરીવાડ છે. મારી જ્ઞાન દાયકા-માયુર છે.
ન છે. મેં ૫૦ વરસ મુધી મેવાડ દરબારનું
તે પંદ્રી ૨૪ વર્ષ મુધી ખાસ કરીને ખાસ
શ્રી કૃતેહરિદાસ બહાદુરની રૂબરૂના મુકદ્દ
મેં જ્યુડીશીયલ મેજેસ્ટ્રી તરીકે કરી છે અને
શ્રી ૧૦૦૮ પચ્ચાસ પાંચાડા મહા
પ્ર સત્સંગ અને નરુપદેશી નિરુપિત

ક મહાશયના જ્ઞાપાત સરદારસિંહજી નામે
તેઓ વૈષ્ણવ મત્સંગના હતા અને ।
યોગવિદ્યાના તેઓ ૧૫ અવધાસી હતા.
કરવા નિમિત્તે મંવન ૧૯૫૩મા હું ઉ
તા. એક દિવસ તેમની જામેના જગીય
કુલ તોડીને હજુ જતા તેમને મને લેધો
મારીને બોલ્યા અને કહ્યું કે તમે હાની
મા માટે તોડ્યું? કહ્યું તમારી અંતરગી
તા તમને કેટલું દર્દ થાય? હું તમે

આ પ્રમાણે જૈન સાધુઓનાં દર્શનની મારી જાણિ-
 વસે વિશેષ પ્રયત્ન કરી મર્મ, અને સૌજન્યવચાત્
 ઇં શ્રીમાન પૂજ્યશ્રી ૧૦૦૮થી શ્રીકાકાજી મહા-
 ત્વ ઉદયપુર ગયાથી તેઓનાં પધારણું થયું. આ
 મેં તેમના ચરણકમળમા જઈ વંદન કર્યું, અને
 સાંભળ્યું. ત્યોથી ૧૫૦૦ રૂપાદિથી મારા
 ૧ અણુજને દરેક વાત વ્યાખ્યાનકારા પૂરા પ્રેમથી
 કરીને સમજાવવા હાથા પૂજ્યશ્રીએ મારું દિલ
 અને નેત્ર દિવસ મેં પેલા યોગી મહાત્માને આ
 નિવેદન કરી. તો તેમણે ઘણીજ ખુશીથી ફરમાવ્યું
 વ્યાખ્યાન થવલું કરતા રહો. અને જે સાંભળો
 ૫૦૦ કરતા રહો. આમાસના ચાર માસ પ્રાયઃ
 ૧૦૦૦ સાંભળ્યું. ત્યારથી આજ સુધી આશરે ૧૭
 પૂજ્યમહારાજ તથા અન્ય મુનિગણેનું ઉદયપુર
 હું બરાબર તેઓની સેવા કરતા રહ્યો છું તથા
 તણું કરતા રહ્યો છું. અને ખાસ કરીને પૂજ્ય મહા-
 મરાજના હોય તથા દેવપરદેશમ રહી તેમની વાણી
 ૥ હાથ ઉઠાવતા રહ્યો છું. તેમની કૃપાથી મને
 ૫ થવા પામ્યો છે."

પ્રંયક ! ઉપરના ચર્ચા હાકાજીના પોતાનાજ છે.
 અત્યારે ૬૮ વર્ષની છે, છતાં એક સુવાનની માફક
 કે છે. અને ધર્મોત્તરિનું કાર્યમાં હમેશ આગળ
 લે છે. તેઓથી એકજ વખત ભાગ્ય કરે છે અને

મધુમતી દીક્ષા આપવામાં આવી. આવી દીક્ષામહોત્સવ
 ધનુષ્યમાં આગમ કરી થયે નથી.

વડીલ દીનારાવજી પૂજ્યશ્રી સુમીરે દીક્ષા લે છે, એવા
 ૨ મળતાં શ્રીમાન દિંદવા મુન્ન મદારાજા સાહેબે કૃપા
 એક દાથી દીક્ષા લેનારને એકરા માટે તથા એક દાથી
 ૧ રાખવા માટે તથા સરકારી વાલ જમીને સરકારમાંથી
 ૧ આખાં તથા નવદીક્ષાને પહેલી એકાદવા માટે ઉમદા
 થતાં બે થાન મોકલી આપ્ય.

શંકુ દીનારાવજી તાકડીયા દાથે ૬૫૨ લેડા તથા બીજા
 દીનારાવજી ભવરાવારા પાઠખીમ લેડા એક દાથી
 સમેત આગમ આવશે. ૬૫૦૬ મનુષ્યોની ૬૬
 ૧ની શંકુ દીનારાવજી તાકડીયાએ કૃપિયાની એક
 ૧ની પાસે રાખી લીધી હતી અને મનુષ્યોનાં ટોળામાં
 ૬૬ બરી બરીને ફેંકતા જતા હતા. શ્રદ્ધાળુઓ આવા
 પવિત્ર માતાં સાચવી રાખે છે. દીક્ષાને વરણેય
 પ્રથોમધ્ય યજ્ઞ પદારથ પાને યજ્ઞ દાથીપ્રેમ બહારની
 ની વાડીમાં આવી પહોંચે અને ન્યા પૂજ્યશ્રીએ
 દિંદવાને વિધિપૂર્વક દીક્ષા આપી પૂજ્યશ્રીને ચિથ્થ
 ૧ ૬૫૦૬ તેથી તેમને બન્નેને સુનિશ્ચિત પ્રદર્શન
 નેશાયમાં કર્યાં.

૧ પૂજ્યશ્રી ઉદયપુરથી વિદાર કરી કલ્પપુર ચાલે
 ૦ દોડ આવેલા ઉદાહરણ ગામ તરફ પધારવા હતા
 ટાકાની શ્રીમમાં એક ખાટલી ૮૦ બકરા સહિત
 એ ખાટલી કપાસભૂમાંથી બકરા ખરીદ કરી

પ્રકરણ ૧૩ મું.

ઉપસર્ગને આમંત્રણ.

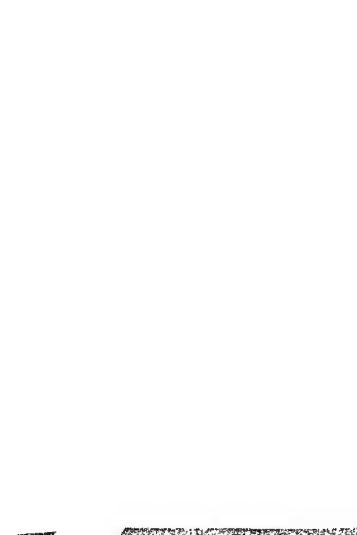
કાનોદથી અનુક્રમે વિદાર કરતા આચાર્યથી ચિનોડ થઈ
 રંગદ પધાર્યા અને ત્યાંથી ફોટા તરફ વિદાર કર્યો. ફોટો
 ય એ સ્ત્રી છે એક સ્ત્રી જંગલમાં થઈને બપ છે તે
 ભયંકર છે, બીજે સ્ત્રી જંગલને ચઢાવે છે અને બપ છે.
 રીએ ફોટો સ્ત્રી પસંદ કર્યો અને માંડગદથી વિદાર
 વિચિત્રી પધાર્યા ત્યાંથી લોકોએ જાણીને અરજ કરી કે
 તે આપ ન પધારો તો સારું. સ્ત્રી બૂલબૂલામઝીચગે
 ભગવત ૧૦૧૨ ફોટાનું જંગલ છે, તેમ સિંદ, વાષ
 ફોટો ખાનાત દિલક પગુએ પલુ વસે છે. બીજે
 આપ ફોટો પધાર્યો તો ફોટા ૧૫ ફોટા આપને વધારે
 યો, પરંતુ એ નિમંત્ર સ્ત્રી છે. દેદની પત્તા નહિ
 ને ઉપસર્ગને આનંદપૂર્વક આમંત્રણ આપનાત જાણીથી
 મદારાત લોકોનો અરજ તરફ ભક્ત ન આપ્યું અને
 લીધો આ ફોટાનું નહિ પરંતુ આત્મચ્છદાનું દ્રષ્ટાંત
 ૧ સાથે આક્રમણ દત્ત. બધા સાધુએને તે દિવસે
 ૨ ફોટાકે માત્ર છાત્ર પીવાનો આગાર સાધ્યો
 આગળ સાધ્યા એટલે જંગલમાં બૂલા પડ્યા
 આત્માને ચી ગયા જેમ જેમ આગળ વધતા

મનુષ્ય સ્વભાવેથી પુણ્યકર્મ કરીને એકે જાનુભરીયાં
 ને સુખ છે કે જે મનુષ્યની જાતે જન્મ અને
 વિજયનાં પાત્રો અપેક્ષા હોય છે તે વિજયના વિજય
 નામ કરી રહે છે અને તેને પ્રાપ્તિ કરી પાત્ર પાત્ર
 ન છે એવી મહા પુત્ર હિંમત કરી રહે છે. જે મનુષ્ય
 જાણેલાં નિવડી અને અજ્ઞાનતાથી છે અને પે.પ.પ.પ.પ.
 ને જાતી સુદર કાચ રહે છે તે મહાત્મા અર્થાત્
 હુ જાણે છે. પ્રાપ્તિ મહાત્માના અર્થાત્ દેવતા હોય
 પુત્ર હોય અને નિહ કશું નહીં અર્થથી અર્થાત્
 ને અર્થાત્ નિહ કશું અર્થાત્ હિંમત મનુષ્ય હોય
 પ્રાપ્તિ કરીને નિહ કરીને રહીને સ્થિત નિહ

મનુષ્ય સ્વભાવેનું પૃથક્કરણ કરનાર એક અનુભવીનાં
માને સત્ય છે કે જે મનુષ્યની વાતી, વર્તન અને
વિજયની ખાતરી આપનાર હોય છે તે વિજયના વિચાર
અચાર કરી શકે છે અને પોતે પ્રાર્થના કરી પાર પાડવા
વાન છે એવી થકા પણ ઉપજા કરી શકે છે. જે મનુષ્ય
પ્રદાવાળા નિર્ભય અને આશ્વાસની છે અને પોતાનું કાર્ય
ની ખાતરી સારા રાધે કરે છે તે મહાન આદર્શ
પણ થાય છે. ઇશ્વર મદતકરના અથવા દીકરા ઉપર
કે પણ કોઈ કાર્ય સિદ્ધ થયું નથી. આપની અશક્તિ
થકા આપણા નિર્ભય, આપણા ઉદ્યોગમાં બગાડી
આપણે કાર્યને સિદ્ધ કરનારી શક્તિ સહિત નિર્ભય
હોયે.

તેના વાતીને પાકા થવા માટે, સોનાને શુદ્ધ કરવા
; અને ધાતુઓને ઘાટમ આવવા માટે અગ્નિ
જાણું પડે છે એ પ્રકારથી વાતી જાતની વિચારી
સાધુઓ આત્મપ્રદાવાળા અને મનના મજબૂત હોય
કાર્ય પાર પાડી શકે છે. અધિ, અધિ અને ઉપા-
દ બનેલા હરપોક સાધુઓને સામસામે નહક
; વચ્ચે, આજના દિવસે વિદ્યાર કરવા પણ સાધે
। પડે એ નમજાણી નહુનો છે.

સંવમના પ્રભાવનાં અદ્વંદ્ય અલોકનો દ્વારા કુદ-
દલી બધી ભરી અસર થતી હવી છે, સૂર્યની
જી કરવા માટે વાતીઓમાં પરપર સ્પર્ધા થતી

પરુ ઉપમરોન જાણમાં ઉત્તમ પ્રકરણ

૧. સજ્જન સદાકારી અમરચાલે પૂજ્યશ્રી
મહાદેવ કદી ત્યાગ પચ્ચક્રમાલુ કર્યાં. પ્રવિત્ત
સિદ્ધ કરવા પ્રવિત્ત લીધી અને લીનધર્મના પૂર્ણ
યા દાન પરુ નેમની તેવીજ ધર્મરૂચિ છે.
દરે પરુ ધર નેમની છે તેમજે પૂજ્યશ્રીના
જ્ઞામાં લાગી જાંધ મનસા દાન કર્યો; જેનું
પાત્રન કરવા આજ્ઞા છે

૨. કદીજ છે કે વર એ દુનિયાનો ઉભો છે.
દરે અવરુનું છે નેમના જાણીયોનું
(અમરુમિતે શી રીતે જૂલે)

"Is there a man who will not to know,
Who might have not said this is my own
my Native Land."

જાણે ન લાગી અજ્ઞાથી દુનિયાની કાંઈએ
પરવા તેઓ લાખના નેમના, પરંતુ જ્યાં ઉપ-
જા ત્યાં તેઓ અમર વિચરતા તેઓશ્રીના યોગના
અજ્ઞાતને લાગી રીતે ઉભો થવા ક્રિપકંત
કે સુસદાન અને રાજ પ્રવરને, વ્યાખ્યાન
જાણ સંબંધમાં આવવાનું જાણું હતું. ધર્મ

કુટુંબીઓ અને સંસારના સંબંધને છોડ્યો છે તે કર્તવ્યમાં
અંતરૂપ દુઃખરૂનો સંગાય છે સંબંધ લાગ્ય છે." પરંપર પ્રેમ-
પૂર્વક સંયમ સમાધાન થયું.

વ્યાજબી રીતે વિચારીએ તો સહકારની પણ હદ હોઈ
શકે. શાશ્વતી પ્રિયદા અને ચારિત્ર્ય આદ્યો દળવાય ત્યા
હમીજ સહકાર સંબંધે ત્યાર પછી તેની હદ પૂરી થાય, અસ-
હકારજ આવશ્યક છે. છાત્રી પર પવરા હઈને અપાર સંમુદ-
તનાયજ નહિ. કયા હેતુ, કયા ન્યાય અને કયું નીતિ તાપવા
સહકાર છે અસહકાર અદરાય છે એ ઉગ્ર ઉત્તરી જ્યા વિના
અમુક અનુમાન ન જાણી શકાય. મહત્તમ અને વ્યવસ્થિત શાસન
વિના પ્રગતિ સંભવેજ નહિ. અવ્યવસ્થા પુત્રી છે અધાપુથી
ને ગુંચવાટો વધતાજ જવાનાં. જે પ્રચારનાં ચંપ અસહકારનો
ઉત્તમ શામત્રાણ ઉપાય અસહકાર છે. સમાચારી એ સહકારિનું
માથ લેવાનું 'ચર્મોર્નીટર' થાય છે.

શરીરથી ત્રાપુ થવાની સાથે મનથી પણ ત્રાપુ થવાય
માથની સાથે મનને પણ મુલયેતુ મનપ્રત્ય ત્યારજ ત્યાગનો
ગુદ દાવો હઈ શકાય "ધારણ કયાં છે ચેત વેતો, ચેત
દિવ દિવ નહિ."

તેઓ સમાજને સંપનો પણ શીખવવા સંસારત્યાગી થયા
છે, તેઓને કાનરી ખાતો કુસંપનો છોટો નિઃકળી વ્દય અને
પૂર્વજનું મુખે સમાધિએ શાસનનો વિચલિતજ દુરકે એ જોઈ
કાનું કૈયું હર્ષથી ન ઉત્તરવ? હા; પણ એ હર્ષને સંમુવન
શાખવા મહાત્માશ્રી જોષીજીનું નિર્ધનું વચનમૂનો દર્શનજોષી

હું અજ આપુઆન શામ અને પાતાના પુત્ર-
 ભાઈનાં નામેથી ચારિત્રકીર્તિ વિશેષ ઉજવવા બને.
 મ એ નીચે તરવારની ધાર પર ચાલવા એવું
 વખતે પડે પડે જરૂર, સંધનારી વખતે હાથે
 રાત્રીનું કામ કરનારને રજવાનો ભય પડે જરૂર,
 ચાલનાર નેનાર્પિતને ભાણ કે તીરનો માર સહન
 આગળ ચાલનારની હિમ્મત અને કુનેદપર
 જ છે. આગળ ચાલનારની ભુદિના પાછળના-
 પડછાયા પડે છે.

સતિને શામેલ કરવાનું આચાર્યશ્રીનું આ કાર્ય
 સુમતિપૂર્વક થયું ન હતું, તેથી સુમદાયના
 વગેરે કેટલાક સુનિવાજે એથી નાખુશ થયા.
 તેમને સુખ પ્રાપ્તિના વિના અભિર્ભાવ કરવા
 આથી કેટલાક સતોએ પૂજ્યશ્રીની આ પ્રતિ-
 ક્રિયા ના પાડી, પરંતુ તેઓજની સમયસૂચકતા,
 રાખવાની અદ્ભુત તરફેહની કાલકળતા અને સુમ-
 ને શાંત કરી બાવરાવાળા સતો સાથે સહસ્રોજ્ય-
 શરૂ કરાવી સંપ્રદાયમાં સર્વત્ર શાંતિ સ્થાપન કરી.
 આમાં સપ્તએકાદશી જે કંઈ એકાદશી નથી
 ત્યાંની સુનિદેશ શકે છે. તેઓ અલિપ્ત દેવાથી
 અને અગોચર એવું કંઈ કંઈ અનુભવી શકે છે.
 તેઓ સમજવા અને સમજાવવાને તેઓને પૂરેપૂરું
 છે; તેને પોતાના એકનાજ આશ્રમાને વિચાર કર-

૧ વેચી છે. કાંઈ કાપી રીધાં છે. જેવા આવે નેરાથી
મર્યો તેા વખને નકલી પણ આવી જશે મરાઈની આવી
જેલું રીધાનું દસવે આપ તેા મરાઈ છે " પૂજ્યશીએ
ને આંનિપૂર્વક સમજાવી કહેવા પુટ્યે ઉતરાવી તેનો ભેદ
। જ્વરે દરે કયો હતો.

ધિપુર—(આનુમાંસ)માં. ૧૬૦૧નું આનુમાંસ પૂજ્યશીએ
: કહ્યું સ્વમરી, અન્યમરી, દિફ, મુલકમાન દબારો
નિચ શીજી મહારાજના વચનામૃતો સાંભળી સંતુષ્ટ
ને ત્યાગ, પ્રવાખ્યાન, તપશ્ચર્યા તથા સંવરકલ્પી દ્વારા
ધન કલ્યા દત્ત મળ્યું મારાદારી હોડોએ મંત્રભક્ત
દેવપાદનો ત્યાગ કયો હતો અને દબારો પશુઓને
ન મળ્યું હતું.

ધિપુર આનુમાંસ ૧૭ કરીને શ્રીમાન પૂજ્યશી મહારાજે
મેરાઈની ભૂમિને પાવન કરી. રત્નામ્બ ગામિગામ પાટ્ટા
મળ્યું ત્યાગપચ્ચક્રખાલુ વચ શીજી ઘાલેરાવ સાદી
ને શ્રી આનુમાંસ મહારાજ તથા કોડારીયા નાયકરાય
તે વખતે મ માન કોડારીયાના રાવતશી સાહેબ પણ
પદાર્થ, અને પ્રથમ તેઓના પામેથી જે પ્રતિષ્ઠા લીધી
તેનું યથાર્થ પાલન થાય છે એમ પૂજ્યશી પ્રત્યે
કરી.

દમિતને મોટું કલ્યાણ આપ્યો અને તત્કાલે
તે કલ્યાણ આપ્યું

તે અત્યંત ઉપદ્રવ કરી બહુ વાતો આપી
બહુ સલાહ સંધવી વિનંતિઓ કરી મદાદને
આપી સર્વેના હાથમાં આપનાર ઉગ્રાચ લાખ્યો.

૧—(આતુર્ભાવ)—મેલામણી અનુક્રમે વિદાર કર્યા
માટે દેશમાં પધાર્યા અને સુદામના કી
સ્વીકારી સર્વ ૧૬૬૨ આતુર્ભાવ સુદામ
અગત્યના આતુર્ભાવ કરી પડ્યા આ આતુર્ભાવ
અધિક ઉપદ્રવ કરી આપી સુમવમાં આપા-
ર, હાથમાં આપી પાપો આપી તે નિર્માણ થઈ
તે સુદામના પડ્યા આપી તે ૧૫૫૫ આપી તે
આપી આપી ૧૫૫૬ આપી તે સુદામના પડ્યા પડ્યા
૧ નીકળ્યા કે - આપના ઉપદ્રવને મદાદ
૨ પડ્યાના આપના અને ઉપદ્રવને આપી તે
આપી તે આપી આપી આપી આપી તે
૩ આપી તે આપી આપી આપી આપી તે
૪ આપી તે આપી આપી આપી આપી તે
૫ આપી તે આપી આપી આપી આપી તે
૬ આપી તે આપી આપી આપી આપી તે
૭ આપી તે આપી આપી આપી આપી તે
૮ આપી તે આપી આપી આપી આપી તે
૯ આપી તે આપી આપી આપી આપી તે
૧૦ આપી તે આપી આપી આપી આપી તે

, નિરોપ, સુપ્રસન્ની જાદિ મહત્વપૂર્ણ વિષયોપર
પ્રત્યક્ષ આપના હતા

!દામના એ પોલીસ સુપ્રોટેન્ડન્ટ મહેન્દ્રજી ધોં તખ્તા-
સાહેબ તે વિષયમાં ઘણીવાર પૂજ્યધોની સેવામાં
હતા અને ખૂબ પરીણપૂર્વક આતુર્માંદના અંગ વખતે
! પસંદી સમયકેલ રત્ન પ્રાપ્ત કરી દરમ્યાં આવડ
! થયા હતા સંવત ૧૯૬૩ના કલિક વદ ૧ના રોજ રા-
! વિદાર કેસના સમયે યીજીને તંત્રીએ અદલ કરી કે
ગુરુ! આજ પર્વત મેં કોઈને ગુરુ ધાર્યા નથી, કમલુકે
સુધી આત્મપરિણામ ન કાપ ના સુધી ગુરુ તરીકે કોઈ
તમે સ્વીકાર યી રીતે કરી છતાં ' આજ હું આપને
! કમલુકી શુદ્ધ મહાપૂર્વક ગુરુ તરીકે ધ્યાન કરું છું ' એ
! તેઓ યીજીના જનન્ય ભણ જન્યા આજ મહાનારના
સંજ થયા પૂર્વે તેમની મહા કોઈ પણ સંમતિએ મત્યે
હતી

સંસ્થાન અમલોના સ્વર્ગસ્થ રા. ભ. મહાપાત્ર સુપ્રસન્ન
સંદર્ભ તથા પવિત્રા દોરાર સાહેબ કેપ્ટન સુપ્રસન્નસિંહ
પણ વખતે વખત પૂજ્યધોના વ્યાખ્યાનમાં પધારતા હતા

સુરત સુપ્રસન્ન દરમ્યાન હિંદુ સુવરમાન વગેરે કે
! બજારોની સંસ્થામાં પૂજ્યધોના વ્યાખ્યાનના અપૂર્વ ભાવ હ
! થયા હતા વડોદરા કોમના પણ એક સાદુદત્તે દિપતુલ
! સ્પષ્ટરૂપે પૂજ્યધોના વ્યાખ્યાનમાં આપના હતા એક તિ
! ન વ્યાખ્યાન સમાપ્ત થવા બાદ તેઓ ઉઠા થાં પરિણામ

પ્રત્યે અરજ કરી કે “આપ એકાદ બે દિવસ અહિં બિરાજો તો મોટી કૃપા” આ ઉપરથી આચાર્યશ્રી બે દિવસ સરકારી ભાગમાં બિરાજ્યા સરકારી ભાગમાં જૈન સાધુ બિરાજવાનો આ પહેલોજ પ્રસંગ હતો. અહિં ગુહાગચકના વિદ્યાળ ભુવનમાં પૂજ્યશ્રી વ્યાખ્યાન આપતા, રાજ્યનો અધિકાંશ એકિસર વર્ગ ચોતાના રૂઝુ સુદિત વ્યાખ્યાનનો લાભ ઉઠાવતો ઉપરાંત સ્વધર્મી, અન્યધર્મી હબરો મનુષ્યો આવતાં હતાં આ પ્રસંગ પણ સ્વહામના દરિદ્રાસમાં પહેલવહેલોજ હતો. ગ્રામજ મહાવીર પ્રભુના સમવસરણનો જે અધિકાર શ્રી ઉવવાઇ સૂત્રમાં આપ્યો છે, તેની કંઈક ઝાંખી આ વખતે ગુહાગચક ભુવનમાં યતી હતી.

ના. સ્વહામ નરેશને વારંવાર જલ્લી પધારવાને હીં સહિજે આગ્રહ કર્યો અને તેઓશ્રી દરિયથી સ્વહામ આ રવાના પણ થઇ ગયા, પરંતુ સ્વામાં તેમની મોટરમાં ૧ ખરાબી થઇ જવાથી તેઓશ્રી વખતસર ન પહોંચી શક્યા ઉપરથી આચાર્યશ્રીને એકાદ બે દિવસ અધિક રોકાવા વિ કંવામાં આવી, પરંતુ અપ્રતિજ્ઞાવિહારી શ્રીમાન અ મહોદયે અધિક નહિ રોકાવાં અન્યત્ર વિહાર કરી રાજ્ય કોલેજની પાછળ ધુમનારાઓએ આ પરથી ધટા છે કે મહારાજની ખાતર પણ પડ્યા ન રહ્યા. શ્રીમાન સ્વહામ પૂજ્ય મહારાજ ઉપર અધિક આસ્થા એટલા ઉપરથી હતી કે આ વખતે સ્વહામ સહેરની એ તરફ પ્લેગનો ઘણાજ ભેરમાં ચાલતો હતો; પરંતુ પૂજ્યશ્રી સ્વહામા જતા હતા ત્યાં સુધી સ્વહામમાં સંપૂર્ણ શાન્તિ ર:

બોધ્યા કે “આપ જૈન લોકો આવા મહાત્માપુરુષોના ઉપાસકો મુજબનાર ખરેખર ! સાચાશાળી છો. આચાર્ય મહારાજના આગે ઉપદેશથી મારા હૃદય ઉપર આજે જે અસર થવા પામી છે છાંદગીભર ન ભુંસાય તેવી છે. આજથી હું કોઈ દિવસ પશુ કિંસા કરીશ નહિ, તેમજ માસભરણ પણ કરીશ નહિ. કે જુજ નહિ પણ મારા ભાઈબંધ દોષ્ટદારોને પણ હું આ રસ બતાવીશ મારી માફક તેઓ પણ પૂજ્યશ્રીના આવા અમૂલ્ય ઉપદેશનો લાભ લેતા હોય તો કેવું સારું !”

આ સાર્થ બીજેજ દિવસે પોતાની કામના ત્રણ ચાર ભાગ્યેણે પોતાની સાથે પૂજ્યશ્રીના આજ્ઞાનમા તેડી લાવ્યા હતા અને તેઓ પોતાના સહવાસમાં આવનાર મિત્રોને અદ્વિતેય ધર્મનું મહત્ત્વ સમજાવવાની પોતાની દરજ સમજતા ચલા હતા.

ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયે પૂજ્યશ્રીએ ચિદાર કર્યો ત્યારે સર્વ ધર્મી અન્યધર્મી હજારો મનુષ્યો ઉપરાંત પોલીસ મુખીને નેન્ટ સાહેબ પોતાની આખી પગલ નહિત જનસમુદાયની આગે આગળ ચાલતા હતા અને જેનચાચનની પ્રભાવતા કરી પૂજ્યશ્રી પ્રત્યેનો પોતાનો અપ્રતિમ પૂજ્યભાવ પ્રદર્શિત કરતા હતા.

આચાર્યશ્રી નગર બહાર પહોંચ્યા ત્યારે શ્રીમાન રીજ સાહેબ તરફથી મહેતાજી સાહેબે (પા. મુખી) ચરકારી નામ ભાગમાં બિનાજવા અરજ કરી. તેથી મહારાજશ્રી જાવમ ત્રિશક્ત્યા બીજે દિવસે સવારમાં પૂજ્યશ્રી ચિદાર કરવાને તૈયાર થયા એટલામાં દાવાન સાહેબ અતી પહોંચ્યા અને પૂજ્યશ્રી

અરજ કરી કે “આપ એકાદ બે દિવસ અહિં બિરાજો તો
 ફૂપા” આ ઉપરથી આચાર્યશ્રી બે દિવસ સરકારી બાગમાં
 જ્યાં સરકારી બાગમાં નૈન સાધુ બિરાજવાનો આ પહેલોજ
 ન હતો. અહિં શુદ્ધાચર્યકના નિશાળ બુવનમાં પૂજ્યશ્રી
 ખ્યાન આપવા રાજ્યનો અધિકારી એકિસર વર્ષ પોતાના
 ૬ સદિગ જ્ઞાપ્તિઓનો હાથ ઉઠાવતો ઉપરાંત સ્વધર્મી,
 સ્વધર્મી હજારો મનુષ્યો આવતા હતાં આ પ્રમંજ પણ
 રાજ્યના દરિદ્રાસમાં પહેલવહેલોજ હતો બામન મહાવીર
 બુદ્ધ સુમતસરવુનો જે અધિકાર શ્રી ઉવરાષ્ટ્ર સૂરમાં ચાલ્યો
 , તેની કંઈક ઝંખી આ વખતે શુદ્ધાચર્યક બુવનમાં થતી હતી.

૧૧. સ્વશામ નરેશને તારકાચ નજદી પધારવાને દીવાન
 સાહેબે આમંત્ર કર્યો અને તેઓશ્રી હાજર થી રાજામ આવવા
 રવાના પણ થઈ ગયા, પરંતુ રાજામ તેમની મોટરમાં કંઈક
 ખરાબી થઈ જવાથી તેઓશ્રી વખતસર ન પહોંચી શક્યા આ
 ઉપરથી આચાર્યશ્રીને એકાદ બે દિવસ અધિક શેકાવા વિરતિ
 કારમાં આવી, પરંતુ અપ્રતિમદવિહારી શીમાન આચાર્ય
 મહોદયે અધિક નહિ શેકાવાં અન્યત્ર વિહાર કરી દીધા
 રાજા હકોરેની પાછળ પુનરાગમને આ પરથી ધટા લેવાને
 છે કે મહારાજની ખાતર પણ પરવા ન રહ્યા શીમાન સ્વશામ નરેશની
 પૂજ્ય મહારાજ ઉપર અધિક આજ્ઞા એટલા ઉપરથી થઈ ગઈ
 હતી કે આ વખતે સ્વશામ રહેલી આ તરફ પ્લેગનો ઉપદ્રવ
 ઘણાજ ભેરમાં ચાલતો હતો; પરંતુ પૂજ્યશ્રી સ્વશામમાં બિરા-
 જવા હતા ત્યાં સુધી સ્વશામમાં કંઈકુ યાન્તિ રહી હતી

લીકાનેર (ચાતુર્માસ)—સંવત્ ૧૯૧૪નું ચાતુર્માસ શીલ મહારાજે લીકાનેરમાં કર્યું. આ વર્ષે લીકાનેરના ચાવડામાં અપૂર્વ દિસાદ છાઇ રહ્યો હતો. ધાર્મિકજાનની અભિવૃદ્ધિ માટે આવડાએ અધિક ઉપોગ આપ્યો હતો અને બાગડો તથા નાપુ-વડોને લેનધર્મના સર્વોન્નત તત્ત્વજ્ઞાનનો દાન મળતો રહે એવા હોંશથી લીકાનેરના સુધે એક સાધુમાર્મી લેન પાઠશાળા સ્થાપિત કરી.

આ ચેતનાશામાં તપસી સુનિષી પુત્રચંદ્ર મહારાજ કે જેણે વિદ્યમન પૂજ્યશ્રી જ્ઞાનિન્દ્રચંદ્ર મહારાજના શિષ્ય

કરકરંદુ પાઠશાળા એક વર્ષ સુધી ના સુધે ચલાવી તત્પર્યાત્ ૧ માન રોક લેરૂદાનથી રેડીએ પેતાના પદના અર્ચથી પાઠશાળા અલગવા માગી તેમા દિવસે દિવસે ઉત્તરિ થઈ ગઇ અને અત્યારે પણ એ પાઠશાળા બહુ સાચા પાવા ઉપર આલે છે. પાઠશાળાના ઉપયોગ માટે રોક લેરૂદાનથી પેતાનું મકાન ગણેલ છે. શુભારે ૮૦ વિદ્યાર્થીએ તેના હાજર હે છે. સાત મહાકો શેકવામાં આવ્યા છે મનિક રૂા ૪૦૦ને શુભારે અર્ચ . ધાર્મિક શિક્ષણ ફરજિયાત છે. કે સંત દીર્ઘ, અગ્રેષ્ઠ, ડાહ્યા દિમાજ, લેખનકળા વગેરે શિખવાય છે. કન્યાઓને પણ ગણદારિક અને ધાર્મિક શિક્ષણ મળે એ હેતુથી એક કન્યા-શાળા પણ મજબૂર રોક તરફથી મેળા સમયમાં સ્થાપિત થનાર છે. હરિભોય પત્રેથી શ્રી બિટકુલ લેવામાં આવતી નથી. ધાર્મિક સ્થળમાં સામાયિક પ્રવક્તાન અર્થસહિત તથા ગ્રાંથોપયોગી ૧ મનોનર, શેકડા વગેરે શિખવાય છે.

અનમેરમાં અપૂર્વ દિસાહ:

શ્રીજી મદાનજી કુવેરે ત્રિશક્તિ દત્ત ત્યારે અર્જુન
ચાલી રાય શ્રેષ્ઠ ચાંદમણી સાહેબે અસ્થ કરી કે, આજ
શુન માસમાં અનમેર સુખમે દાનુરન્સનું અધિવેશન ।
। આજા દિંદુરશાનના આપણા અમેરન સ્વર્ધર્મી બન્યું
એકત્ર થયે; એ પ્રસંગે આપણા રંગા સુખયાં ધર્માચાર
। ધર્માપેક્ષક ત્યાં ત્રિશક્તિ દોષ તો મદાન ઉપકાર થયને
ન છે. એ વગેરે શુભોભા થવાજ આવદપૂર્વક વિનિષ્ક
એવા મેલાવણાએ પ્રસંગે દાનુરી આપણાં પૂજ્યશ્રીને
દ ન હતું, પરંતુ શ્રેષ્ઠનો બદલ આનંદ થયો અને
એ પેલી પત્ની કેટલાકની દૃષ્ટિ અનમેર જવાની છે એમ
શ્રીના બહુવામાં આનુ એટલે પૂજ્યશ્રીએ પોતાના સાધુ-
દંડીને કહ્યું:— ‘એ શુભ વખતે મંલુર દોષ તો
અમેર કરવું. એક ને સાધુમાર્ગી ભાષિણના ઘરનાં આદાર-
વિશેષ સહે ત્યાં સુધી કેઈ સાધુએ ન વહેરવાં; અને બીજું
આપણે એકપુર થઈને ત્યાં જવું પડે તેથી હવે વિદાર
કથાય રસ્તામાં મારા પગમાં તાલીફ થઈ બધાં તમારે
ઉપર બેસારી મને અનમેર પહેચાવે પડે.’ સાધુ-
બને શસ્ત્રો અનંદપાત્ર સ્ત્રીમતી અને પૂજ્યશ્રીએ
ની વિનિતિ મંલુર રાખી.

દેનેા દનેા; પણ કીંતુ મદામાજ પાટ ઉપર જિલ્લા છે
 જ સર્વેશ શાંતિ પથનાં જાતી અને તથા દેાડેા જ પથનાં
 ભરખરે વ્યાખ્યાન કરવું હતા પૂજાપાત્ર તેજુ યાત્ર-
 શુર ચાલનારો ઝરો હજુ જ્યારે કાંઈ મહત્ત્વ તેવો પ્રસંગ
 થત તથા તે વખતે શાંતિ પ્રદાનવા પૂજ્યશ્રી પ્રભુમુનિ
 દોસ્તમથ દાખા લગાડી દેતા અને લોકો તેમણે સામેલ થઈ
 મદામા ગ્રંથીતની પણ એવીજ તથા હું કે સંસ્કૃતની
 લીજગી જેવી છે, નાન દેાડે મરીલી અત્યા એ તમામ
 ની અને નરમામ આપું છે પાંચમાન્વ દેામ્ય સમયગૂચક
 અમલદારોને એકાદ લોકશિવ આપન ચરૂ કરી દેને,
 કરવા નેવાર થયેલ દેાડેાને દેાડેા દેાડે એ લેય
 તરીકે આપણા આપણા રાજાની પેઠેજ ન હોત પણ
 કોડીનીજ સપાતિ તજાનાં આપ છે મમની
 તરીકે એ કરી તથી મદામુ નવ નેરકોન્દ મથકો અમર
 નિજા એ મદારૂ માને તો હું તો એમની કેદવાળીન્દ
 ૧ અંગ તરીકે તેમને સાથે મદામિ રાંડગીનાં આપું
 મને એ હજુ નજર આપના તાની તામીયા સંગીત
 અને ઉસ્તાદોને દરેક કેમલ અને કાન્દેન્સમદ નેાન-
 ને સામુદાયિક જાન જાતા રીજવાની તાલીમ આપું.
 દાવાડ કેમલ પ્રસન્ન જાલીનમદમા નિવાસ કરનાર-
 ૧ી જુરી મંડળીઓનાં દુદપતેદક ભરખો વાલજમાં હશે
 પણ માદ કરશે; એટલેજ નહિ પણ એ સાવના કરી
 હે.

11 11 11

11 11 11

11

11

11

11

ચોભાલાવચ્છએ અરજ કરી કે, ‘મહારાજશ્રી ! જ્યાં મુખી
મારા દેહમાં પ્રાણ છે ત્યાં મુખી હું’ બરાબર આપની અને આપ
મને જેમની નેશાયમાં સોંપ્યો તે મારા શુરદેવની આત્માનું
પાલન સાચે સાચે કરતો રહીશ’ પછી પૂજ્યશ્રીએ વિધિપૂર્વક
દીક્ષા આપી.

શિષ્યોની સંખ્યા વધારવાને પૂજ્યશ્રીનો મુદ્દલ હેતુ ન
હતો. તેઓએ પોતાની નેશાયને એક પલ્લુ ચિપ્પ કર્યો નથી.
એકદમ મુંડી દેવાની પદવિધી તેઓ તદ્દન વિરૂદ્ધ હતા. તેઓ
દીક્ષાના ઉમેદવારને પોતાની પાસે રાખી સાત્રાજ્યાત કરાવતા.
અનુભવ આપતા અને કસોટી કરતા પૈરાગીની માનસિક
શારીરિક અને સામુદ્રિક ચિકિત્સા કર્યા બાદજ તેમને મુનિ
માર્ગમાં મેળવતા આ પ્રવૃત્તિ પ્રસંગે મહાત્મા ગાંધીજીએ અનુ-
ભવ યાદ આવે છે, તેઓથી કહેતા કે.... ‘એક પલ્લુ અનાયાસે
આવી ચડનારને પૂરા સ્વયંસેવક તરીકે હું તો દાખલ ન કરું’
એવો સ્વયંસેવક મદદકર્તા થવાને બદલે અડચણકર્તાજી વધારે
ધાય એ દેખીતું છે. મેદાન પર લડી રહેલાં લડકરના કવાવતી
સિપાઈની હારમાં વચ્ચમાંજ એક બિન કવાવતી, બિન અનુ-
ભવી નવા સિપાઈની કદરપના કરી જુઓ એક સલુવારમાં એ
આખા લડકરને ગોટાગામાં નાંખી મૂક્યો.”

આ પ્રસંગે અજમેરમાં પૂજ્યશ્રીની ઉદાર વૃત્તિનો સંખ્યા-
બંધ આવકોને પરિચય થયો હતો. આવશ્યિક લઈ સામેલ
થયેલા સાધુમંથી પુનઃ બૂલ કરી બેસનાર સાધુજીને ચોચ
કેન્દ્રોવલુ આપી સમુદાયમાં હેરામાં આવ્યા હતા. સ્વભાવમાં

જોડો. ભારતની ધર્મભોળી પ્રજા 'સાધુઓને' મંદિર અંદર સમજાવે તેવાં દેવાં દેવી છે. આ જોવાનું આ પૂજ્યમાન પ્રાચીન સમયથી પ્રચલિત છે. અને એ દેવી દક્ષી માન્યતાએ પ્રજામાં જોડાં બધાં હાં મૂળ ધાલેલા છે કે એ દેવી દક્ષી પ્રમાણમાં પ્રજાએ અસુચ આચરણો માટે પત્તુ આપ આપી કાન કરવામાં ધર્મભાવ સમજાવે છે, જ્યપુરમાં આવાં દેવતાં નજરે જોવા લેખક નજારાં જાય છે.

દિવં ધરો યદાકુ. ધર્મદેવી અને અસ્તિક દેવ છે. પ્રજાએ અર્પી કામો કરવા પોચામાં પોચા વધિક બન્યુઓની રોષા અસ્તિકતા તો અજળ ગજળ કરનારી છે. લાંબા સમ- ના સાધુઓ ભારેનું શુભ સંસ્કારો ને વશપરંપરા ઉતરી આવ્યા છે, તેનું આ પરિણામ છે. આ પરિત્ર સંસ્કારો જગ- વાદ રહે એવું આપણે અતઃકરણ પૂર્વક હંમેશાં, પરંતુ આપણી એ ભારતને ભ્રમણવલુ કે બંદમના બેરૂઝામાં વહી જવા દેવાથી 'દેવેશી દક્ષ' ને દાવો કરનારા એક મતે સમાજને નીચું જોવાવવા જેવું કરી બેસે છે.

લાંબા સમયથી દક્ષી રહેલા આ સંસ્કારો અત્યારે કેટલા આવશ્યક છે તેના બહુ ઉદાહરણ ઉત્તરાર્થી કોઈકું સુચવાઈ જાય એમ છે, પરંતુ જોડાં તો સત્ય છે કે આ માન્યતા અત્યારે શરૂ થઈ હશે ત્યારે તો તમામના અસ્તિક ધર્મજ પરિત્ર અને એ દેવેશી દક્ષની પુત્રી લાયકાત પુસ્તાર કરનાર હશે, એમ પ્રાચીન સાહિત્ય ખાત્રી આપે છે. પરંતુ સાથે સાથે એ સાહિ- ત્યમાંથી એ પલ્લુ મળી આવે છે કે જો દક્ષીને હરપયોગ કર-

સ્થાનોમાં અહિંસા ધર્મનો પ્રચાર.

મજબેરથી વિદાર કરી સ્થાના અનેક બબ્બલોને બોધ દેતા સવન ૧૯૦૫નું ચાતુર્માસ બડી સાદડી ડે ક્યું. ત્યા જીવદયાના મદાન ઉપકારો થયા. સાપુમાર્ગી બંદર-સના મેવાડ પ્રાપ્તના પ્રાતિક મેકેટરી નિમચનિવામી શેક નયમવજી ચારડીયાએ એ ઉપકારોની સવિસ્તર ટીપ્પણિક સમાપના પત્ર સાથે ઉપાચી બહાર પાડેલી છે; તેમાંના ના અશોનું બાધાતર આ નીચે પ્રકટ કરવામાં આવે છે.

“વિશેષ આનંદદાયક સમાચાર એ છે કે, જેવી રીતે શ્રીમાન નરેશ સર વાઘજી બહાદુર જી. મી. આર્મ. મ. તથા હાઈબડી નરેશ શ્રી દોલતસિંહજી બહાદુર શ્રીજીનપ્રભીત પ્રાધમનું પ્રાંતિપૂર્વક રક્ષણ કરે છે અને સાધુ મદાતમા-આગમન સમયે ધર્મોપદેશ થવજી કરવા વ્યાખ્યાનમાં સંબાને મુગ્રોબત કરે છે, તેવીજ રીતે અહિં શ્રીમાન જી. સાહેબ શ્રી ૧૦૮ હુલેહસિંહજી નરેશ-બડી સાદડી કત મેવાડ કે જમની પેટી દર પેટીથી આ ધર્મનું રક્ષણ આપ્યું છે. તેમલે શ્રીપૂજ્યજી મહારાજની અસરકારક ની અમૃતધારા વૃષ્ટિથી વૃષ્ટ થઈને પાતાના રાજ્યમાં નીચે લે જીવદયાનો પ્રબંધ કર્યો છે.

કેબાર, કંઠાલ, નાઇ અને ધોળીઓએ એક મહિનામાં પાંચ દિવસ (૨ એપ્રિલથી, ૨ મેદય, ૧ અમાવાસ્યા) આરંભ ન કરવાનો હુકમને માટે દંડાય કર્યો.

રાજસ્થાનોના ભગીરદારો તરફથી હવડયાના પ્રબંધ વિષયક પટ્ટા પરવાના.

રાજસ્થાન “બાન્ડી” — અહિંના શ્રીમાન્ રાવજી શ્રી ૫ નવાનિંદજીએ પોતાના ઇલાકામાં આવતું સર્વિંદ અને વેથાખ મહિનામાં શિકાર માટે કે ખોરાક માટે જાનવર માસ્વાની સહતર મના કરી અને ગ્રેવ નવ મહિનામાં પણ દરેક માસની અગીયારસ તથા અમાવાસ્યાને દિવસે હવ માસ્વાની મના કરી તથા સનંદ પસાનો નંબર ૩૮૨ એનાયત કર્યો.

રાજસ્થાન બદેસર — અહિંના શ્રીમાન્ રાવજી સાહેબ શ્રી ૫ લોપાનિંદજીએ પણ પોતાના ઇલાકામાં ઉપર પ્રમાણે હુકમ બારી કર્યો અને પટ્ટા ન. ૯૨ એનાયત કર્યો.

રાજસ્થાન બોરહા — શ્રીમાન્ રાવજી સાહેબ શ્રી ૫ નવાનિંદજી સાહેબ તરફથી આ ચાતુર્માસમાં કસાઈખાનું બંધ કરવામાં આવ્યાં. તથા બહારના લોકોને લેંચ વેચાની આપવાની મના કરવામાં આવી.

રાજસ્થાન ભૂલુદા — શ્રીમાન્ રાવજી સાહેબ શ્રી ૫ નવાનિંદજી તરફથી ચાતુર્માસમાં કસાઈખાનું બંધ, બહારવાળાને લેંચ વેચવાનું બંધ, અગ્યારસ, અમાવાસ્યા શિકાર બંધ પટ્ટા દસ્તાવેજી ૩૩.

જ્યાં નહિ પકડવાનો દુકમ જારી કર્યો. ઠાકુર ઓ બલિમ-
દુલ્લ તથા અન્ય લોકોએ મર્યાદાપાનનો તથા કેટલીક બલનું
પરોનો શિકાર અને વધ કરવાનો ત્યાગ કર્યો. તથા ૨ જા-
૧ વધ થતો હતો તેને અમર કરવાનો દુકમ કર્યો.

૩. બાગેવાના ઠાકુર સાહેબ ઓ મોરસિંહજીએ નવ-
ત્રની જીવહિંસા બંધ કરી અને બહારના લોકોને બેચા
કની આપવાનું બંધ કર્યું.

૪. ગુરૂલીના ઠાકુર સાહેબ ઓ મનપ્રસિંહજીએ પોતાના
મમ્મં ચાતુર્માસિમાં જનવરોનો શિકાર તથા વધ તદ્દન બંધ
કરી તથા વૈશાખ શરત્ત અને કાર્તિક એ ત્રણ મહિનામાં
પાંચ વરોરેને માટે પ્રાર્થના સંપન્ન બંધ કર્યો.

૫. હામનીયાના ઠાકુર ઓ સરદારસિંહજીએ ચાતુર્માસ
આગ પોતાના અમમ્મ જનવરોનો શિકાર તથા વધ બંધ
કરી તથા પોતે કેટલીક જાન જનવરોનો શિકાર કરવાનો
ત્યાગ કર્યો.

૬-૭-૮ હિંગોરિયાના ઠાકુર ઓ મોરસિંહજી કરમણા
પેડીના ઠાકુર ઓ નિર્ભયસિંહજી તથા ઉમેદપુરાના ઠાકુર ઓ
જીવસિંહજી એ ત્રણ નામદારોએ કેટલીક જાન જનવરોનો
શિકાર કરવાનો ત્યાગ કર્યો. તેમજ બીજા પંચ દસ લોકોને
પોતાની માફક ત્યાગ કરાવ્યા.

ખેડાના ઠાકુર સાહેબ ઓકરણસિંહજીએ ચાતુર્માસમાં
જનવર માત્ર ન મારવાના તથા કેટલીક જાન જનવર હમેશને
માટે મારવાનું બંધ કર્યું.

એક મિતિએ પાંચ દીક્ષા.

૨૨૮૨૨૦

આવર (આનુમાન).— સંવત ૧૯૨૬નું આનુમાન
 ૧. આવર (નવાશર) માં કર્યું. સાધમાર્ગી જેનોની
 કંજ્યા ધરાવતું આ શરેર પચવળી પ્રયેનો પેનાને
 રૂપ પૂજ્યભાવ છતાં તેમના આનુમાનથી આજપર્યંત વચિત
 પામ્યું હતું, તેથી આવરના અવકાશ દરમિયાન વારંવાર થતી
 હાપુર્વક વિનિનિતી સ્વીકાર કરી, આ વર્ષ પૂજ્યશ્રીએ
 પર અનુમત કર્યો. પૂજ્યશ્રીનું આનુમાન થવાનું છે, એવી વધા-
 મગતોના યં મુકામ અનંતમંદિરના છાપડાંથી. અદિના આવકોનો
 પ્રાપ્ત પ્રથમથીજ પ્રગટનીવ દત્ત તેમજ અચાર્યશ્રીના
 મનથી અચાંત અભિવૃદ્ધિ થવા પાતી થતી ધર્મોત્તમ
 પુણ્ય લખાયેલાં, દવા, પોષા, સ્ત્ર, નિવસ અને જાનઆનની
 મતી સ્ત્રી. દેખાવતી પત્ર ને કોયે લોકો પૂજ્યશ્રીનાં છાપડાં
 વાણીશ્રવણને લાભ લેવા માટે આવવા લાગ્યાં.

પૂજ્યશ્રીની કંજ્યા કંઈક નિર્ણય નેતરી સંસ્કૃત અભ્યાસ
 તી હતી આ સમયે બીજાવવાના પદિત જિહાદીલાલ
 ડે જેએએ આ વર્ષ કર્યાના સ્ત્રી સિદ્ધાંતોસુધી
 નો અભ્યાસ કરેલા છે, તેમજ આવરમાં દત્ત, અને પૂજ્યશ્રી
 પત્ર આવના દત્ત તેમજ મહાનિર્ણયને સંસ્કૃત અધ્યયન
 થાનું ધરના દર્શપૂર્વક સ્વીકાર્યું. અને મહાનિર્ણયથી પત્ર
 દેખાવાપૂર્વક સંસ્કૃત વ્યાસરૂપે અભ્યાસ કરૂં કર્યો અને

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

રાજકવિ દ્વાપી મયાર્થ કહે છે કે:—

“દીનિને મુખ માનનાર મુખથી દીર્ઘિ ભલે મેગવો,
દીર્ઘિમાં મુખને ન દંડ મુખ છે ના લોભ દીર્ઘિ વલ્લે;
પોતું છે જન ને નહીં જનવની પોલી જ દીર્ઘિ દિમે,
પોતું આ જન શું થયું જનની દીર્ઘિ મહેતે મજે”

આ ચાતુર્માસ દરમ્યાન એકજ મિનિએ પાંચ જણાએ પ્રત્યેક વૈરાગ્યપૂર્વક પૂજ્યશ્રીની સુત્રીપે દીક્ષા લીધી હતી એ ધંચમાં ચાર જણ તેા એકજ માત્રમાંથી નીકળ્યા હતા તેમપુર ચોટના બાલેશ્વર ગ્રામના બોશવાગ મૃદસ્થ ૧ હંચરાજી, ૨ મેધરાજી, ૩ કિન્નરલાલજી અને ૪ મુલામચંદજી એ ચાર તથા હતાલ (મેવાડ) નિવાસી બોશવાગ મૃદસ્થ શ્રીયુત્ પતાલાલજી એમ પાંચ જણે દીક્ષા લીધી. તેના દીક્ષામહોત્સવ ઘણાજ દાઢમાઢ સફિન કરવામા આવ્યા હતા અને તેમાં ખ્યાવર સુધે ઘણીજ ઉદાત્ત દાખવી હતી.

પૂજ્યશ્રી દુકનીચંદજી મહારાજ પાંચ બીજાનેર મુદ્રાને એકજ મિનિએ પાંચ જણાએ દીક્ષા લીધી હતી તે પછી એકી સાથે પાંચ દીક્ષા લેવાનો આ પહેલોજ પ્રયત્ન હતો આ ઉપરાંત સંવત્ર ૧૯૬૭ ના કાર્તિક મુદ ૮ ના રોજ એક બીજી દીક્ષા પણ થઈ હતી.

પૂજ્યશ્રીના વ્યાખ્યાનનો હાલ સ્વમની, અન્યમની લોડો બહુ ઘણી સંખ્યામાં લેતા અને તેના પરિણામે મહાન ઉપકાર થતા ઘણા લોકોએ દિવા કરવાનું તથા મંત્રમુક્ત અને મરિયાણ કરવાનું ઇચ્છી લીધું. ઉપરાંત સંકોટો ધમુએને અભવદાન મળવા પામ્યું હતું. શ્રીયુત્ લીમુલાલજી ચારડીયા તથા કીશુર સુતીદાનજી ગોવિંદજીએ સ્વરક્ષાનાં કામ પાછળ પૂજ્યશ્રીના સદુપદેશના પરિણામે સારે આમલોગે આવ્યા હતા.

રોડ જેવું દલાઈ અગાઉ પણ એક વાર વિનવિ માટે ખામ
 આવી તથા દગા તેમજ સંવત્ર ૧૯૬૦માં મેરવીનિવાસી દેશાઈ
 વનેચંદ્ર રાજપાળ તથા આ લેખક પૂજ્યશ્રીનાં દર્શનાર્થે તથા
 મેરવી કોન્ફરન્સમાં પધારવાનું ઉદ્દેશ્ય સંધે ખાસ આમંત્રણ
 આપવા માટે ઉદ્દેશ્ય કરેલ, ત્યારે પણ કાઠીવાવાડમાં પધારવા
 અસમ્ભવ કરેલ. ઉપરાંત અમરેશ કોન્ફરન્સ પ્રમુખે કાઠીવાવાડમાંથી
 આવેલ આજ્ઞાએ પૂજ્યશ્રીની અસાધારણ પ્રભાવશાળી વક્તૃ-
 તાથી મુગ્ધ થઈને કાઠીવાવાડને પાતન કરવા પૂજ્યશ્રીને જાહેર
 આદેશ્યુક્ત કાર્યના કરેલી જેમ્સ શ્રીમાન મેરવી તથા હાંબી
 નરેશ પણ સામેલ હતા, અને તે દરેક પ્રતિજ્ઞાએ શીશુ મહા-
 રાજે કંઈક આશ્વાસનચત્રક ઉત્તરે આપેલા; તેથી આ વખતે
 શીશુ જેવું દલાઈની વિનવિનો સ્વીકાર થયો.

આવરતું ચાતુર્માસ પણ થયે આચાર્ય મહારાજ અનુક્રમે
 વિદ્યાર કન્યા મહાદેવમૂર્તિને પાવન કરવા પાઠી પધાર્યા અને
 પાટીથી સંવત્ર ૧૯૬૭ ના કામજી મુદ ૧૪ ના રોજ ૨૦ ચાણાથી
 તેઓશ્રીએ ગુજરાત કાઠીવાવાડ તરફ વિદ્યાર કર્યો. સાધુઓ
 શ્રેયને પ્રતિજ્ઞા છેડી દેશાન્ટરમાં વિચરતા રહે તો પરસ્પર
 વિચારચિંતનમય અને જ્ઞાનની આપવેદારા યોગે લાભ થતા
 પામે અને આવક સમુદાયને પણ ભિન્નભિન્ન સમ્પ્રદાયના અને
 પૃથક્ પૃથક્ દેશોના સાધુઓની સેવાનાં અને તેમના વિધવિધ
 વિષયો પર પ્રકાશ પાડનારાં વ્યાખ્યાનો અવલુ કરવાનો અમૂલ્ય
 લાભ મળતો રહે એવી શ્રીશુ મહારાજની માન્યતા હતી તેથી
 એવે પ્રથમ ગુજરાત કાઠીવાવાડમાં જઈ ત્યાંના વિદ્વાન મુનિ

મહારથુ રૂઝ મું

દાસીયાવાડના સાધુ મુનિરાજેએ
દેરેલું સ્વાગત.

૦૦૦૦૦૦

પાલણપુરથી વિદાર કરી સિદ્ધપુર, મેઝાણા, વીરમગામ
અને હાથનર થઈ થોડું મદાનજ જેઠ માસમાં વડવાણ પધાર્યા
આ વખતે વડવાણ શહેરમાં ડોસા પોરાના ઉપાશ્રયે લીબડી
સુમધાયના સુમસિદ્ધ મુનિયા ઉનમચંદ્ર મદારાજ થા. ૫,
સુંદર પોરાના ઉપાશ્રયે મુનિયા મોદનરાવજી તથા હરમીચંદ્ર થા. ૫
થા. ૭ તથા દસીયાપુરી ઉપાશ્રયે મુનિયો અનીચંદ્ર થા. ૫
મગી કુલ ૧૭ મુનિરાજે બિરાજમાન હતા એ સર્વ મુનિરાજે
પૂજ્યશ્રીના વ્યાખ્યાનમ્ રાજકી આપના યોગૃવર્તમાં દેરાવાત્રી
ધાવકો, ગિરાગીયાઓ, બ્રાહ્મણો વગેરે સર્વ કોમ અને સર્વ
ધર્મના લોકો નજરે પડતા હતા. અજમેરના સુમસિદ્ધ કરોડપતિ
ગેડ મહમદજી લોડા તથા મીયુર વાડીલાલ મોનીલાલ ગાહ વગેરે
અહિ પૂજ્યશ્રીના દર્શનાર્થે આવેલ હતા. પૂજ્યશ્રી પાલણપુર
ગિરાજતા હતા, ત્યારે રાજકોટથી ગેડ જોયંદ ગોપાળજી વગેરે
ધાવકો પૂજ્યશ્રીને રાજકોટ તરફ પધારવા વિનંતિ કરવા આવ્યા
હતા, અને આગુર્ભાસ રાજકોટનું મંબુર થયું હતું.

પાલણી રાજકોટ જવા તાલીદ હતી, પરંતુ શ્રીમા

કામા સ્ટેશન નેટવે દર શ્રી ઉત્તમચંદ્ર સ્વામી વગેરે મુનિ
તથા શ્રી સંધ્યા સેંકડે શ્રી પુરુષો ગયા હતા.

લોજીની હાઈસ્કૂલના ગંદાવર મકાનમાં પૂજ્યશ્રી ગિરાજ
દાસ, ત્યાં પૂજ્યશ્રીએ ગયા સંકાના ઉજવ સમયે પણ વચ્ચે
સમજાવની તમામ દક્ષીણ (દોહનરામજી મહારાજ તથા અજર
મરજી મહારાજની કે જે બંનેએ પુરોગતીમાં આપેલ છે) શ્રી
ઉત્તમચંદ્ર મહારાજને વાળી નાખાવી. થંજી મહારાજે કહ્યું
કે એ દોહનરામજી મહારાજ છૂટી પેટીએ મારા સુરૂ થાય.
તેમણે સુજ્ઞાન દારીયાવાડમાં ૫ કામાગા ક્યાં હતા. લોજીમાં
તેઓએ પટેલું કામાગું સંવત્ર ૧૮૪૬માં ક્યું હતું. ત્યાંપછી
લોજીની સુમસિદ્ધ કોડ કમરથી પ્રેમજી તેમને ખડું આમડથી
સંવત્ર ૧૮૫૧માં લોજી લાવ્યા હતા, અને ત્યાંપછી સંવત્ર
૧૮૫૮માં તેમણે ત્રોજી વખત લોજી જાગુમાંથી ક્યું હતું
તે વખતે વખત શ્રી દોહનરામજી તથા શ્રી અજરમરજી મહારાજ
જો સાથે જાગુમાંથી ક્યાં હતા, અને દોહનરામજી મહારાજના
પામડથી અજરમરજી મહારાજે ખડું કામાગું ક્યાંપુર ક્યું
હતું. અને તે વખતે જાગુમાં અપૂર્વ અનુદાન નગ વર્તી
રહેા હતા.

લોજીમાં પણ વડવાળી પેટા પીધા વ્યાખ્યાનો બંધ
રહેતાં; અને સર્વ મુનિઓ પૂજ્યમાંના વ્યાખ્યાનમાં સધારવાહતા
નામદાર દોહન સાહેબ (લોજી નરેશ) દીવાન સાહેબ, અધિ-
દારી વર્તે વગેરે કોઈ મહારાજના વ્યાખ્યાનનો ગાલ લઈ જઈ
સંતુષ્ટ ક્યાં હતા મોટુવગેને કંઈ મહારાજના વ્યાખ્યાનની

મને રજાકુટાનો રીવાજ થવું જશે બધે કરવા સંજો
 રજાએ ક્યાં દત્ત. અદિ નવ વિવત રોડાર્થ મીઠું મદાવા
 પુટે પધાર્યા. મદાવાજ્યો દત્તમચંદ્રજી વિશાળ મૂલજાન અને
 ટલીક કુરુજોનો પૂજ્યપ્રાણે લામ લીધા અને પોતાની થર્મ
 કોજોનું સમાધાન કર્યું. મદાવાજ્યો દત્તમચંદ્રજી પ્રત્યે
 પૂજ્યપ્રાણી આજર છુદિને સ્વિગ્નમે વખનો વખત પશોતરી
 ચાકુ રહેતી.

તા ૧૩-૫ ૧૯૧૧ના રોજ પૂજ્યશ્રી પુટે પધાર્યા અને દરજારી
 દત્તમચંદ્રજીમાં ઉદર્યા. ના દોકોર સાહેબ કે જેઓ જાગૃતીની
 જાગૃતી દાનદેનમાં પધાર્યા દત્ત તેઓ, રીવાજ સાહેબ અને
 અમલદાર વતી સહિત વ્યાખ્યાનમાં પધાર્યા વ્યાખ્યાનમાં અનેક
 સંનિહાસિક વધા ધાર્મિક દ્રષ્ટાંતો આપવાથી અને મનુષ્યકર્તાવ્ય
 સંજોથી અમૂલ્ય ઉપદેશ દેના દેવાથી દોકોને બહુ રસ
 થયો. સુકાવતારી થયું. વૈભવ નજરે, વાગ્યો મોહ ન
 રાખવો, સમજાવ શિખવો સર્વધર્મ પ્રત્યે સમદ્રષ્ટિ રાખવી
 અદિ ઉપદેશથી સર્વને બહુ આનંદ થયો.

4174.24.

રાજકોટથી ચાર પાંચ માંડ જગ્યાથી પડેલાની વધામણી મળ્યાં, એ કોયેના મહેમાનનું સ્વાગત કરતા રાજકોટ ઉંચું નીચું થઈ રહ્યું. રાજકોટના આવકોના દરેનું પ્રતિજિત તેઓના મુખમંડલમાં પ્રકાશવા લાગ્યું. રાજકોટ શહેર ઉપર સ્વચ્છ આકાશમાં પ્રજાનનાં સૂર્ય કિરણોએ ચોનેરી રંગો પૂર્ણ કરાવેલ કરવાં, વમણમાંથી હડી આપ્યાં નિદ્રાએ વધામણી આપી અને લાંબા વખતની આશા સફળ થઈ માની શી સંધ સંકાર માટે નૈશાર થયો સૂર્યોદય થતાં જેમ કમળમાં વન પ્રકુલિત થાય તેમ થીંછ મદારાજનાં પદાર્પણથી રાજકોટના આવકોનાં દૃશ્યકમળ પ્રકુલિત થયાં.

શહેરની નજીક વલિઃ જોજનશાળાના મકાનમાં તેઓ ઉત્તર સંવત્ર ૧૯૬૩નું આમાયું નેઓમ.એ કેટલાક ગ્રિપ્પો સાથે રાજકોટનું ઠરું. બીજા સુનિચ્છેને મૂગી તથા જોટાક આનુર્માસ કરવાની આજ્ઞા આપી ત્યાં મોકલ્યા. વ્યાખ્યાન જોજનશાળામાં વંચાતું અને નિવાસ જોજનશાળાના મકાનમાં નાખ્યો.

મદારાજનાં આ આમાયું રાજકોટના પ્રતિદાસમાં બહોં જાણા કાઢીપાયાના ઇતિહાસમાં ચોનેરી અક્ષરે જગવાઇ રહેયો. સંવત્ર ૧૯૬૩નું આમાયું નિન્દક જગ્યાથી મોટો દુષ્કાળ પડયો. જુઆપથીજ મેયસાજની અટ્ટા લોઈ. દુષ્કાળનો સંભવ જાણી દયા અને પદાર્પણ વિશે મદારાજનાં પોતાની અમૃતગુચ્ય વાણીના મોઢ પ્રવાહરૂપી જોષ શરૂ કરી દીધો. મદારાજનીના કર-જાના વ્યાખ્યાનમાં સ્થાનકવાસી, દેરાવાસી જેમ જાણ્યો દુષ્કાળ.

મકરણ ૨૫મું.

પરોપકારના ઉપદેશની અન્યથા અસર.

૭૭૮૮૮.

એકલા માત્ર દીવાન સાહેબ મરદુમ ખાનગરુર લેજ-
 નજ મહેરાનજ પણ મદારાજ સાહેબના વ્યાખ્યાનમાં પધાર્યા
 હતા તે વખતે તેમની તબીબના નરમ હોવાથી તેઓ ભાગ્યેજ
 એક વખતે પંદર મીનીટ સુધી બેસી શકતા હતા, છતાં મહા-
 શય્યાના વ્યાખ્યાનમાં તેમને એટલે બધા સ્વ પેદા થયો કે
 તેઓ લગભગ પોદો કલાક સિદ્ધાન્ત અને મદારાજશ્રીનું દયા
 અને પરોપકાર વિષેનું, તેમ જાણ કરી હુકમ પડવાની માત્રની
 હાથે છે, તેથી ને પ્રસંગે કેવી જગનો દયા વાપરી એટલે અને
 મનુષ્ય દરજ્જે કેટલે સુધી દરેક માનુષને પોતાની કલ્પે બચાવવી
 એટલે, તે વિષેનું વિવેચન સાતગણ્ય એ પાસની શ્રદ્ધાસ્થની
 જાંખમાંથી દરદર અનુચિત મળ્યું, અને હાની વખતે દલાલ
 પાગ પડે તો મદારાજશ્રીએ આપેલ એપને બરાબર અમલ
 થઈ મોતજનોને બહુ જ લાગી જાય છે. મદારાજ તેઓ અસર
 અને આમલ કરતા મળ્યા.

પ્રજ્ઞવશી મુસોના સિદ્ધાંતો સમજાવી, મનુષ્ય જન્મની મહ-
 ત્વા દર્શાવી, ખરે પ્રસંગે સ્વાર્થથી અહાપત્ત સંધારતું સમય
 કરતાં સદસ્ય મૂળી વિચાર કરને દેખાવી છે, તે દાખલા દલીલ
 અને શીડોસિલીના સિદ્ધાંત ઉપર ધરાવી-મસ્તુર પ્રસંગને કેવાં
 કર્તવ્ય અને કેવાં પર્યાયો નિભાવી લેવે, એ જુદા અનુભવી

નથી નહાયો ; પણ ગરીબોની નીંદી દુવાઓથી મારા આત્માને
 મેલ પોયો છે. મેં પૈસાનું, અન્નાશનું, શક્તિ નહિ હોવાની
 દાન નથી કર્યું, પણ સમાજ સમાવતને મારા દેહ દાનમાં આપી
 ચૂક્યો છું. મેં માત્ર મદિરામાંજ પ્રભુને જોવા નથી ; પણ અખીલ
 આવશ્યકમાં પ્રભુની દિવ્ય પ્રતિમા પૂજી છે. અન્ય ભક્તોએ પરચરના
 પુત્રામાં પ્રભુ પ્રમાણ્યા ; મેં મનુષ્યમાં માલીકને માન્યા, હિન્દુ-
 યામાં દર્યાનિધિ દેખ્યા છે અને સેવ્યા છે. મેં અમુક તીર્થ-
 દેવની યાત્રાઓ નથીજ કરી, પણ ગરીબ યાત્રા, હુન્ની યાત્રા,
 મનુષ્ય યાત્રા કરી છે ! એટલે કે ગરીબોની ગરીબાઈનો, હુન્ની-
 જાનું હુન્નનો અને મનુષ્યની માણસાઈનો વિચાર કરી ચૂક્યો
 છું. ભગવાનને ભાળ્યા વિના ભગવાને જલ્દે મારા લોભ !
 ભંડુને ભારથી ભગ્યા છે. ભક્તોએ એકજ ભગવાન માન્યા હશે ;
 મેં તો અનેક ભગવાન માન્યા છે ! દરેક મનુષ્યમાં એકેક પ્રતિમા
 ગિરાજે છે. મનુષ્યના દૃશ્યમાં જલ્દી છે. જન તપની ચાન્ત
 છે. તીર્થયાત્રાને મહિમા છે. મોટાઈ છે માલીકની દાનનો જન-
 તખલ્લો પુણ્યનો ભાર છે. બીજાઓએ પાપીઓ માટે ધિક્કાર
 વંદનાઓ હશે, પણ તેઓ મારી દવાના પાત્ર જન્યા છે.....
અન્યનું આમુ છુંછવા એ મારો ધર્મ છે. સત્ય મારી
 ચાંદ્ર છે અને સેવા મારી ભક્તિ છે.

પ્રભુજી.—(દીનજંધુને માથે હાથ મૂકી) મારા ભક્ત !
 તારી સેવા સાચી સેવા છે. તારી ભક્તિ સાચી ભક્તિ છે. મને
 રામચંદ્ર કે કૃષ્ણચંદ્રના સ્વરૂપમાં જોઈ ભક્તિ કરતી તે કરતાં
 એક ગરીબ, દર્દી, અજ્ઞાન કે પાપીના સ્વરૂપે દેખી ભક્તિ કરતી
 તે વધારે જામે છે, ગરીબ કે અનાથનો અનાદર તે મારોજ

સેવકો જાનવરોની ચલી કાગળથી સેવા કરતા હતા ચેડીઆઓ
 અને ગૃહસ્થો ઇંત્રીઓ કપડાંવાગાઓ સ્વહસ્તે બીમાર જાન-
 વરોને લેખ-કરતા, તેને દવા આપડતા અને યાગડતા
 ચેડીઆઓ, ગૃહસ્થો અને યુવનો મિત્ર મંડળ સાથે
 મોજ ઉઠાવતા, કટબમાં કે રણડવા જવનિ બહારે કે ગામ
 નપાટામાં નામી કુચડી કરવાને બહારે, અવશ્યનો સંકુપયોગ
 'સેવાધર્મ' માટે કરે એ આ જમાનાને માટે જરૂરી છે. ખમીસની
 બંધો ચણવી એક સંજ્જન જાનવરનું મોડું પકડે, તેનો બીજો
 મિત્ર નાગથી તેના મોઢામાં કૂધ દેડે, ત્રીજો મિત્ર દીલના દગા-
 માંથી દવા આપડે અને ચોથો મિત્ર રેશમી રૂમાડથી ઘાસું
 ઉપર લેસની માંખીઓ ઉસાડે આ દ્રશ્ય અન્યને 'સેવાધર્મ'
 માટે આમંત્રણ આપવાને પૂરતું છે. ચાજકોટ કેટલું કેમ્પનો એક
 ફોટો મની શક્યો છે તે પાનેના પૃષ્ઠ પર એક શક્યો જેમાં
 સોની મેહનગાડ દેશવજી, કંસારા દાકરશી દેશવજી વગેરે સ્વ-
 સેવકોનો પરિચય થશે તેઓએ વૈષ્ણવ શેડ શિવલાલ કરશન
 છની મદદથી 'માંડવીના ચાક' માં નમુનેદાર 'પશુગૃહ
 ખોલ્યું' હતું. આ ઉપરથી ભ્રમ શક્યો કે 'જીવદયા' નો
 ઉભારો એકલા જંનેનો નથી, પણ તલવાર તો બાપે તેના બાપની
 છે. ચાજકોટનાં પશુગૃહોમાં હજાર રૂપડ જીવદયા અને તેના
 સેવની કરશનજીએ પણ ઘણો ધમ સેવ્યો હતો અનુકરણ
 ફેરે બીજે રથજે તથા સદરમાં પણ પશુગૃહ ખોલાયાં હતાં.
 પરાંપકારમાં ન્યાન કે ધર્મનો ભેદભાવ ટકોજ નથી. મોરબીની
 પાંજરાપોગની કાર્યવાહક કમીટીમાં એક સુસંવમાન ચારા મુદત્થ
 દગા અને વખતોવખત પાંજરાપોગની સંભાળ રાખતા.

10

11

12

13

14

15

16

17

સેવકો જાનવરોની ઘણી કાગલથી સેવા કરતા હતા. શેડીઆઓ
 અને ગૃહસ્થો દંત્રીઓનાં કપડાંવાગાઓ સ્વહસ્તે બીમાર જાન-
 વરોને બેઠાં કરતા, તેને દવા આપડતા અને યાત્રાડતા.
 શેડીઆઓ, ગૃહસ્થો અને મુચનો મિત્ર મંડળ સાથે
 મોજ ઉડાવવા, કલબમાં કે રમવા જવનિ બદલે કે ગામ
 ગણામાં નકામી કુશલી કરવાને બદલે, અવકાશનો અકુપયોગ
 'સેવાધર્મ' માટે કરે એ આ જમાનાને માટે જરૂરી છે. ખનીસની
 બાંધે ચલાવી એક સંજ્ઞા જાનવરનું મોઢું પકડે, તેનો બીજો
 મિત્ર નાગથી તેના મોઢામાં કપ રેડે, ત્રીજો મિત્ર દીલના લગ્ન-
 માંથી દવા આપડે અને ચાથો મિત્ર રેશમી રૂમાવથી ધારણ
 ઉપર બેસતી માંખીઓ ઉઠાડે આ દ્રશ્ય અન્યને 'સેવાધર્મ'
 માટે આમંત્રણ આપવાને પૂરતું છે. રાજકોટ કેટલું કેમ્પનો જે
 ભાગી થકયો છે તે પાસેના પૃષ્ઠ પર બેઠાં થકયો જે
 રોની મોહનરાવ દેશવણ, કંસારા હાકરગી દેશવણ વગેરે કે
 સેવકોના પરિચય કરે તેઓએ વૈષ્ણવ શેડ શિવભાવ કરચન
 છની મદદથી 'માંડનીના ચાક' માં નસુનેદાર 'પશુગૃહ
 ખોલ્યું' હતું. આ ઉપરથી બેઠાં થકયો કે 'અવદવા' નો
 ઉબારો એકલા જાનોનો નથી, પણ તલવાર તો બાંધે તેના જાપની
 છે. રાજકોટનાં પશુગૃહોમાં હાકર રૂખડ અવરાજ અને તેના
 સોબની કરચનજીએ પણ ધલો ધમ સેવ્યો હતો. અનુકરણ
 રૂપે બીજે રચયે તથા સદરમાં પણ પશુગૃહ ખોલાયું હતું.
 પરાંપકારમાં ન્યાન કે ધર્મનો સેદભાવ ટપોજ નથી. મોરબીની
 પંજરાપોગની કાર્યાવાહક કમીટીમાં એક સુસંલભાન ચોરા મદત્થ
 દગા અને વખતોવખત પંજરાપોગની સંભાળ લાખડા.

એવી તો સરસ રીતે ઉપાસી લીધી કે તેનું અનુકરણ ધીમેધીમે
આપણા સૌનાપ્રમુદ્ધ થયું

મહારાજશ્રીના શિષ્ય મુનિશ્રી. કમનસાદરે મહારાજે આ
ચાતુર્માસમાં પરીચીત ઉપવાસનો તપશ્ચર્યા કરી હતી અને તેમના
છેલ્લા ઉપવાસને તથા પાંચમી. દિવસે ન મહાન દાકાર સાહેજના
દુકમથી કોણાઈજાન લય લાજવામ અ.વ. હતા.

સાચકોટના ચાતુર્માસ દરમિયાન સાચકોટ તાજાના પાણી-
સહનું દરબાંધી કેમરીનિવડતું, કેનું. અને તેમના કુમારશ્રી
મહારસિંહજી સંઘા પ્રેમીપત્રદ અદઃજી સાથે પૂજ્યશ્રીના વ્યા-
ખ્યાનમાં આપણા અને અન્યના સંદેશોથી સુખમાં ઉભા
હઈને સંવત ૧૯૨૮નું શરૂઆત પદ ઉભા રોજ કેટલીક બાધાઓ
લીધી અને હવેના દાવ્યદરમિયાન સાથે આપણામાં આવતા હતા.

કાલીવાસમાં સાચકોટ ગાંધી કેમરીમાં સૈથી
વિશેષ આગમ વર્ષે છે. આ પુનઃ કેમરીમાં ધર્મિક શિષ્યવૃં-
દનાવ હવામાં નથી રોકતી પામેલાંદિન્ય હવે આર્ચર્ચન
અધ્યાત્મવાદના કરના પદ્ધતિમના જણાવ નરેક વિશેષ હોય
આપણે હજી દાખલ માં રોકતીને ઇચ્છે. આજકાલ કેમરીવાદ
દરૂા નવપુરેકે. હમરૂ પેલાંપુર થા. તથા છે. આવા કેટલાક
યુવાનો પૂજ્યશ્રીના સન્નિમાનમના ધર્મપ્રેમી બની આત્મીયતાનિય
માર્ગ પર ચલી ગયા છે. પચ્ચત્તર પ્રવિર અને વાંચીને પ્રભવજ
એવા અર્થકે હતા સન્નિમાન મરને દિ નાપુત્રા સ્વચાનાવ
અર્થાત્ સત્યમેથી અ.વ. ઉદેશમાં પદ સાધુતા પ્રમદ થય છે

own Acharya, but they all unite in honoring Shri Lalji as a true Ascetic.....When the writer, for instance, had the pleasure in Rajkot of meeting Shrilalji Maharaja (who is considered the most learned Sthanakvasi Acharya of the present time), he had travelled thither with 21 students—"Sallhoo".

ભાવાર્થ—ત્રેખકને સ્થાનકવામી સંપ્રદાયના એક આચાર્ય શ્રીલાલજીની મુલાકાતનો આનંદ મળ્યો હતો. જેને શ્રી મહાવીરની ગાદીના અંકોનેરમા આચાર્ય તરીકે તેના અનુયાયીઓ સ્વીકારે છે. સ્થાનકવામી જિનોમાં એ કે ઘણી પેટા શાખાઓ છે છતાં શ્રીલાલજી મહારાજને એક ખરા ત્યાગી સાધુ તરીકે માન અપવામાં બધા મળતા છે.....શ્રીલાલજી મહારાજ જેને વર્તમાન સમયના ઘણા વિદ્વાન સ્થાનકવામી આચાર્ય ગણવામાં આવે છે તેને રાજકોટ મુકામે મળવું થયું ત્યારે તેઓ ત્યાં ૨૦ મુનિઓ સાથે પધાર્યા હતા.

આ સિવાય શુર્જર ગિરાના અદ્વિતીય કવિવર જ્યા જ્યારે કુકુભાર આદિ અનુપમ શાસ્ત્રોના રચયિતા, મુખવિદ્ધ વિદ્વાન ન્દાનાલાલ દલપતરામ સ્વીચર M. A., જેઓએ પુસ્તકની પ્રભાવના લખવાનું પ્રયત્નપૂર્વક સ્વીકાર્યું તેઓશ્રી તથા તેમના સન્નિધિ અનેક લોકોપયોગી અંગેના પ્રામુખ્યરિત શ્રીયુગ અમૃતલાલ ચંદરજી પટ્ટિયાર આદિ નર વિદ્વાનો પણ મહારાજશ્રીના સત્સંગમે પ્રેમપૂર્વક લાભ લેતા. પરસ્પર જ્ઞાનચર્ચાથી અપૂર્વ આનંદ થતો. ઉક્ત વિદ્વાન અતિ મહન અને ત્યાગી પ્રેમના ઉત્તર આચાર્યશ્રી ઘણી જુદી

બીજાનું રાજકોટ રાજ્યના બાથાનો તરફથી આવશે તિમે થયે
 કોણવલુ મુજબ ટેપુટેશનના રાજપુત શદ્ધતોને એક માણસ આવ
 માટે પોતાઓ નૈવાર હોવાનું કહેવું હતું અને એક માણસ તેમને પણ પરદેશી
 પરોસો. રા. ઉદાવાલનાર્થના મેચ ઉપરથી તેમને પત્ર આપ્યો કે:—
 અને રાજપુત માની હતી આ માણસે સદેશો આપ્યો કે:—
 “...નિંદંત્ર સાહેબ કહેવાય છે કે મહા કાલે કહેતી કોણવલુ મુજબ
 શિખરે જ્યાં માટે પોતાઓ નૈવાર છે. અને મહેમાનોની રાદ
 બેવાય છે. ” રા. ઉદાવાલનાર્થના આ માણસની બૂલનો લાભ
 હતો તેને દિંદીમ જ્યાં આવી રીધો કે “...નિંદંત્ર સાદગરકો
 લોડ હો કિ, હમ કશમીર પંબજ કે લોગ તિતર હજુમ
 શિકાર નહીં કરેલો હમ તિયે કોઈ એર (નિંદં) કે શિકારકો
 બંદોબસ્ત કરામે તો હમ લોગ હવ જરૂર શિકાર ખેલેગે ।
 અંચર આજ તો હમ સજ લોગ કોણવલુ મહારાજ સાદગરકો
 બાજવાનમે બનેવાડે હં, તો હોચાર બની નૈવાર કરકે ફાંત
 ભેજનેકો બોલ હો” આ સદેશો ખરો સમજીને તે માણસ પણ
 વિદાય થઈ ગયો. અને થોડી વાર પછી કાશમીર ટેપુટેશનના
 વચ્ચમ મેમ્બરના પૂજ્યશ્રીના “કમંની સીવરી” ઉપરના બા
 જ્ઞાનનો લાભ દીધો હતો અને તેથી સર્વ મજા પ્રસન્ન થયા,
 અને પોતાને આવો અવજ્ય લાભ મળવા માટે તેઓએ દીવાન
 અનંતરામજી સાહેબનો તથા પૂજ્ય મહારાજનો આભાર
 માન્યો હતો.

પંબજમાં તે વખતે વિચરતા પૂજ્યશ્રીની સંમતાયના મહા
 શુભ્રી મહારાજજી સંબંધી પૂજ્યશ્રીએ દીવાન સાહેબ સાથે

જાણી, વેશાચ્ય, અનુભવ, તપ આશ્રમધર્મનું અંગ ૬ ૧
 દુષ્ટની વિશાળતા એ લાધા યાત્રુજો ને જનનમુદ્ધ ૨૧ ૧
 વિક રીતે કીછ કચે આકાષજી સુગું મેં
 સેંકેડો અભજ્ઞ આમીયાએની મુખને દેશ દેવે
 અશક્ય અપાટથી રજન કર્યા ભદેર છે પાતુ પાત્ર ૧૧ ૨
 શબ્દ શબ્દ પદ વિવેચન અને શમ કરાવી કૃતિ-૧૧, ૨૨
 સમજાવી ગણે ઉત્તમવતુ એ વિશાળ અનુભવ વિન જીવે નહિ
 અમૃત, હાલસી તો શુ પત્ર જેમણે મનુષ્યવત્ ૧૧ ૩
 ઉચ્ચ શિશુ મેગચું નહોતું તેજા પુષ્પ ૧૧ ૪
 અનુભવથી મેગવેલ આસીવ અને કૃતિ-૧૧, ૨૩
 રટો અને વિહાનોને પણ સતોષ અને ૧૧ ૫
 ઉત્કૃષ્ટ સંયમ અને પુષ્પ પદ્મીને ૧૧ ૬

પાછલી રાત્રે પૂર્ણ થયું હતું, તેથી તે વખતે સાંભળવામાં આવે તો તે સામયિક ગણાય. આથી મેં તો મારી નિરાશા આચાર્યશ્રીને નિવેદન કરી. આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે રાજકોટમાં આવકોના જલ્લવામાં આવી ગયેલું કે પાછલી રાત્રે ઉત્તરાધ્યયન સંભળાવવાનું છે, તેથી કેટલાક આવકો ઘેરથી વહેલા ઉડી ફાંસો લઈ કોઈ એકેદ્રિયાદિ હવેને કચરી ઉત્તરાધ્યયન સાંભળવા મારી પાસે આવ્યા હતા. આથી બીજી સવારે ગુલાબચંદ્રજીએ ટીકા કરી હતી કે આમાં તો લાભ કરતાં હાનિ વધારે થઈ. ગુલાબચંદ્રજીની ટીકા મને વાગવી લાગી છે, ને તેથી મેં અહિં આવક-ભાઈઓને મપ્પટ કહી દીધું છે કે હું સવારે આખ્યાનને વખતે ઉત્તરાધ્યયન સંભળાવીશ. બેચક તું રાજકોટથી ખાસ એટલા માટે આવ્યો હો તો સંવર કે પોપો કરજો અને ધર્મ જાગરણ કરતાં જાગતો હો તો આ ઉપરના સ્થાનમાં ત્રણેક વાગે આવી ચાંદમણજી સાધુને કહેજો એટલે હું મારા પ્યાનમાંથી નિવૃત્ત થયો હોઈશ કે થઈશ ત્યારે તસ્ત જોવાનીશ. આ ઉત્તરથી હું જલ્લ રાજ થયો, પરંતુ કદા વિના રહી ચકયો નહિ કે પૂજ્યજી સાહેબ ! આથી આપને બેવાર ઉત્તરાધ્યયન સંભળાવવાનો બેવટો ધમ પછો. તેઓશ્રીએ ફરમાવ્યું કે “મને સ્વાધ્યાયનો બેવટો લાભ થયો. હમેશનો દસ્તુર એવો છે કે દીવાળીની પાછલી રાત્રે ઉત્તરાધ્યયન સંભળાવ તરીકે મુજ પાડે સંભારવું, તેથી તે પ્રમાણે કરીશ અને આવક આવિકાઓ પણ સાંભળે માટે ફરીથી સવારે સંભારીશ.”

દીવાળીની સાંજે મોરબીમા નિર્મળાજીને મહારાજ સાહેબના ગુણગાનની કવિતા પરિપદામાં ગાઈ, મેં શાસ્ત્રીજીના શ્લોકો

દાદા પોત્તાંદારથી જમે રાજકોટ પંચાયતોનો કામે કરતા
 ખાસ માન્યકદરુ વળા હતા ત્યારે પોત્તાંદારના આપણા
 જાણીએ તથા માર્ગમાં પાલકુપુત્રા જાણીએ તેમજ માગવા,
 મેવાડ, માતામાં અમરો જે અદર અદર થયે હતો તે
 હજી ફાતલિયે હું સંજણું છું. જે અદર અદર અને મનેથી
 અધિક માર જે વધુ જે નિર્દોષ મહાનુભવ આચાર્યશ્રીના
 પ્રજાવને પ્રજાવને હાને હજુ જેમ કહું તે તેમાં કશી અભિપ્રે-
 શિ નથી."

સુજકોટ લેનચિલ્લે બેઝોંચ હાડકના સ્થાનકાથી વિષા-
 'દિ'એ હમેશાં પલ્લકોનું છાંન કરવા અને સ્થલ વજેરેની અનુ-
 કૂળાએ વ્યાખ્યાન સંભળવા આવતા હતા પશ્ચિમના જણાનું
 ચિહ્ન હોવા મુકાન વર્ષમાં સ્વર્ગપ્રેમ પ્રેન્દર સમસ્ત ત્રિભુ-
 વન પ્રાચી પદેખનું જર સમસ્ત થયા વિના રહેતું નથી.
 ખરી હાજરીથી સુગમુગા સુપરુપ પદેખનું કામ કરવા
 એવા નરો સોમજ નીમવાના પોતાના પદેખાથી અત્યંત
 ઉત્તમ કાળે મૂડી અદર પલ્લકોના આ ભાગના અવન ઉપર
 પ્રમદ પાડાનું જર અસ્થાને નહિ રહ્યાં.

તેઓ સંવત્ ૧૯૫૧ના હુકમમાં દાદા માર્ગીમાં અદર
 ખરીદવા ગયા હતા, ત્યાંના કસ્ટોચનક દેખાવે, તેઓને સ્થા-
 નકાની અનકાની હુકમ પોતાની અને કોઈ અદરનું મૂલ્યમાંની
 મારથી તેમના દેશમાં લેવાનકદ રૂ. રૂ. પરંતુ પાસાડું
 ખાતાનું મારથી હોડો આપ્યું બન્યા આ ઉપરથી કાલે.

હાથ ધર્ય તે માટે તેઓએ એક એવી સંસ્થા સ્થાપવા પ્રયાસ કર્યો હતો. સ્વકામ તૈન દેવીંગ કોલેજ નાંમે ખસેલી સજકોટ હાથવા તેઓ સ્વકામ કમીટીમાં ગયા હતા અને કમીટીએ ઘણી ખુશીથી તે સંસ્થા તેમને મેંપી હતી, પરંતુ સમાજની જાતી જેવા બદલવાની તેઓની ટોંગ પરી ન થઈ. અને સંવત ૧૯૩૪ના વૈશાખ વદ ૧૧ ના રોજ તેઓથીને સ્વર્ગવાસ થતાં સ્વકામ કોલેજને ક્યેટો કોલેજનો સામાન પાડે હાથે પડ્યો પડોપાડનાં ક્યેટો માટેય તેઓએ સ્વર્ગવાની સારી આગ્રહો છતાં નોકરીમાંથી કુદરત થઈ પડોપડારી હવતમાં કંપણ્યું હતું. તેઓથીના સમ- સ્કારે તેમના મિત્રોએ રૂ. ૩૦૦૦ એકઠા કરી તેમના નામનો સજકોટ પંચગોષ્ઠમાં એક વોર્ડ કારેક છે, તેનો પાયો ધર- મપુના મનુમ મદારાજા થી મહાનંદવણને નાખ્યો હતો.

સાચા વિદ્યુતજનના જ્યેષ્ઠ બંધુ લેવજીભાઈ મનુમને પતકે ચાલી પેનાલ કમરના સહુપયોગ કરે છે. આ હાજતરને તેઓથી સાથે પદ્મિક સજકોટ હતો અને વખતો વખત પરંપર મનુમ થતું હતું. તેઓથી સંલગ્નમાત્રમ અર્થે વૈપુર પત્ર પધાર્યા હતા અને જ્યાં જ્યાં પૂજા ચાલેતું હતુંમાંય હોય ત્યાં પહેલ ચતા હતી.

સાચાની પ્રેરણાનુસાર બોલીંગતું કાચમી સજાન અને એક 'સેનીટરીયમ' સજકોટમાં તુલ્ય તૈસાર કયેલ આપણે બેઠ્યું. અને અનુસરુ કરતા હલચાલના આરકુ લંબા સરું પડેલ છે.

પૂજ્યથી સજકોટનું ચાતુમાંય તું કરી વિદાર કરે તારે મેલાએને બધુ જાતી આખું હતું

મન મરિર જામ વામ દયોં છે. હમદ મંદિ
દરવ હેત વળી વર્ણી ભોળવ છે કે.

નિમિર દનું દરમે હાયેતુ, પંચુ દિવ્ય દો
વિકસેતું આ સંદું શુભ કદ મહાય છે કે.

કાદ દરવર પંચર પારથ, આપ અધિક શુ
કેનાથી નિજ તુરમે અન્ય દરવ છે કે.

ઉત્ર ભાવના અર્ધથી પૂજ, પંચ પૂજ્ય ધી
નામ રટીશું અંતર પાવન થાય છે કે.

આપ મુકિતને મારત્ર વાવ્યા, અમે આપન
પુણ્ય વચર જામ તો પલ પમ પચાય છે.

અર્ધ જેવી અંતિમ વિચરીશું, આપના ઉપ
પતિત પાવની વાળી તરની જણાય છે કે.

પાવન પતિત દરવ કરનારે, આપ ચરણમાં
શ્વત ચિત શુભ જાન તમારું ગાય છે કે.

અનંતશુભ આપમાં વિરાગી! આપતળી જા
રે હાગી તવ ચરણ શુભાગી મહાય છે કે.

મનહરે છેદ.

આજ મળી દોળે હર્ષવેલા જન જાય છે
તમામનું જંગ કોઈ પહાડે જાય છે.

જાહર છે શામ જેનું શામ જેનું જાહર છે,
 નામ જેનું જાહર વમામ જાહેર જાહેર;
 હમેશું હસાશે વિજ મૂલ્ય જેવે દીક્ષિત તે,
 શેષ શીકાત વડી પરી પછીનો જાહેર.

પુત્રાન શામ થી ઉત્પન્ન થાયને,
 'શ્રીમ નેદીશ્રી' ની કંપની જયપાલી છે;
 મહામૂલી કેવલ જેની કલે માનવી જાહ,
 દુનિયાયે શામ દીક્ષિતોની વખતી છે.
 જેવા જેવે જાહેર જાહેર જેવું જાહેર જાહેર,
 જાહેર મુખીમાં તે જાહેર કંપની જાહેર છે;
 પરમ પુત્રાન જેવા જેવે શીકાત હજી,
 જેર મહી જાહેર જે જાહેર કમાલી છે.

જેજેજેજે

જોરક.

અનુપમ અનિધિ! અરજ અમારી ઉર મહી ધારકે
 દવા દદિ દરી આ જૂમિ મહી પુત્ર પધારકે;
 અનિધિ આપ વડા ઉપકારે, કેમ જૂલી જાન જા
 મુદવનાથ અમ હાથ પ્રદો તે વારકે;
 પ્રિય જૂમિ છે આ પરમ પ્રમુખી, નાથ વિશેષ થી
 પ્રમુખી દિવ્ય નિરિરિત્ય પીર ધરવકે;

10

11

12

13

સૌરાષ્ટ્રનો સફળ પ્રવાસ.

રાજકોટનું ચાતુર્માસ પૂર્વે થયે સંવત્ર ૧૯૬૮ના
જા ૧ ના રોજ વિદાર હરી પૂજ્યશ્રી ગેંડલ પધાર્વા જે
શીશ મહારાજના વ્યાખ્યાનમાં ઘણા મુમુક્ષુમાન જાકએ
અત્યંત હતા, પૂજ્યશ્રીના સહુપરોશની રૂપે અત્તર એમ
ઉપર એટલી બધી યત્ન પાત્રી હતી કે, છતાં આ માટે થયે
માં મુમુક્ષુમાન જાકએએ પણ હારી રકમે બરી હતી.
જાકે ગેંડલથી વિદાર ક્યો ત્યારે મુમુક્ષુમાન જાકએએ
હમં વધારે રોજાં તેમની અમૃતમય વાણી કાણુ કર્યાં
આપ્યા બહુ આશ્ચર્યપૂર્વક અત્તર હતી હતી.

ગેંડલથી વિદાર હતી ગોમટા; વીરપુર, પીંડરીયા,
અને જેટલસર વડં ધિરાણ પધાર્વા અંદાં દયાશીમળી :
વંડીના બધા મહાનમાં પૂજ્યશ્રી જિરાજના હતા અને જ
નામાં સ્વપરમની હિંદુ મુમુક્ષુમાન તથા અમલસર વજેરે
રોની સંખ્યામાં હાજરી આપતા હતા ધિરાણથી મુલ
દાર કર્યાં પૂજ્યશ્રીને વિચાર હતો, ૧૬ ૫૪માં તરફ

અહિંસા વિહાર કરી શીલ મહાસત્ત્વ પે
 દત્ત, અને પોતાના જમૂલ્ય સારોપથી પોતા
 અગ્રેય પ્રજાપર રૂપી અપાર ઉપકારી હતી. મંત્ર
 અને વેદવગ્ના હોડોના ધર્મપ્રેમથી પૂજ્યશ્રીએ
 કરી હતી, અને અવિદ્યોનો દાનવ્યાસ જાદુ
 તેમને સર્વદાકર્મ થયું હતું. શ્રી કેતવત્રી તર
 આપણું જોડે અને તેમને લેનધર્મનું વદસ્યો ।
 સમજાવ્યું જોડે એવી પૂજ્યશ્રીની માન્યતા હતી.

પોતાનાંદરથી અતુકમે વિહાર કરતા ભાણ
 મહાસત્ત્વ જમદગ્નર પધાર્થ અને ત્યાં એક માનવ
 જમદગ્નના શાસના બદલુપર આવેલા સારીની ચર
 જાદુ આનંદ આપતો અને પૂજ્યશ્રીના મહાપદથી ક
 પદ્ય રહી અભિરુદ્ધિ રચા પડી.

દેવેન્દ્રના રીતપટ મુજબ પોતાને વીર કહ્યા
 દેવેન્દ્ર દગું, તે મુજબ તેઓએ પ્રમુખિયાત
 તેઓ સર્વ અંકાર કર્યા પૂજ્યશ્રીની વાતો
 અને સત્ત્વ હતી કે, બેલી દિલી છત્ર અમલ
 તેઓએ બંધનને અમલ કરાવ્યું એક વખત
 છપી, એક દાંડએ પૂજ્યશ્રીને પોતાને ત્યાં પ
 કર્યો બેસ્યો કે વાતો છોડો ૧૨ વર્ગદાનું હ
 કેમ, વાતોના કહેવતેને કાઢવો! વહેંચી બેસી
 વસવાટને ત્યાં પોતાના ખર્ચાઓ બોલ્યા જવ
 દર્શ મેલત ભરુ ન મળતું દેવાથી પૂજ્યશ્રીએ ફર
 બેસી પ્રમુ હતી નહેતી કરી સજડોત્યાં પત્ર
 કહેવ અલગ કહેવ તેને ધિક્કારે શુદ્ધ વેળુર પ
 ઘણે બેલી તેમનાં કપડાને કપડાંના અવધાને નહિ

બેસીની અડધાના મુજબ સવાનાના અધ
 ખ્યાન એક મુનિ શુદ્ધ કરી દેવા અને પૂજ્ય સહેત ન
 વારવા મુંઝી અખંધાવાએ ઉપદેશમુદ વાતોના
 લેનેર પ્રમુ ખ્યાખ્યાનમાંથી પોતાને કંદુર કર્યા
 છત્ર વાત અને દોષો મુજબ કહે કહેવ કે અહિ તે
 'શુદ્ધો આપે' વર્ગ છે. શ્રી ચંબુચરિત્ર ઉપરનું
 અખ્યાન દોષમાં કંદુરોની અંગે તે બીની કે
 સત્ત્વમાં રહેતી, 'અંગે પાપન' 'ઉપરના
 ભેષપુત્ર મહાવ્રજમે', 'ચંબુત્ર મહાવ્રજ પર એક
 બેલી મુનિ', 'કુચ્છના દાખા મુલ્યની' વગેરે અમરમર.

આગળ લેવાડતા ધીમતી નાનુઆડજે તો !
 હરી રીધું હતું કે “ મારવાડી ધાવડોને આપ
 સમક્ષિ ગણો, પરંતુ તેમનાં સેંકડે નેવુંના :
 કેટ ટાપીઓ ને તારીએ બધાયેલાં છે. ધી હ
 ઘડા ને સમક્ષિનાં એ માદગીયાં હોય તો સ્વા
 કહેવાપણું નથી પણ ને બીજાનાં હોય તો સ્વા
 પૂર્વ વિશ્વાસ કે ઘડા નથી એમ અમે મા
 ગુનીઓ પ્રસન્નપાન પૂજ્યશ્રીની સ્તુતિ સંસ્કૃત
 બોલતી અને હુંદાય તેટલો લાભ હુંદતી હતી. પ
 તેમના શાસ્ત્રી પાસે સુનિશ્રી આંદમલજી વગેરેને અં
 કચ્ચો હતો.

પૂજ્યશ્રી પંદર સાધુઓ સહિત ચાનુર્માસ હતો;
 મંદો સ્વાધ્યાય અને ધ્યાનમાં એટલા બધા લીન
 તેમનાં લેવાડને મગી કદિ અમે ગામ ગપાટા કે નકામ
 દેનાં લેવાડ નથી. સ્વચ્છાચ અને શાસ્ત્રવચનોની ધૂન લાગ
 સંજ્ઞે પ્રતિક્રમણ કર્યા બાદ જ્ઞાનચર્યા અને પ્રભોત્તરી
 લામની, પ્રતિક્રમણ પૂરું થયાંજ જૈનશાળાના વિદ્યાર્થીઓ
 શ્રીની વંદના કરતા અને બધા હાથ જોડી સ્તુતિ બોલતા.
 શ્રીને પ્રિય નીચેની સ્તુતિ હમેશાં નિયમિત બોલાતી તે
 પૂજ્યશ્રી આંબો મીચી તેમાં તદ્દલીન થઈ જતા. પૂજ્ય સ
 તે કંઈકેય કરી હતી, ઉપચંત તેઓશ્રી સાથે આવેલા સુનિ
 શ્રી પણ સુખ પાડ કરી લીધી હતી.

शिवसिंहस्य व्याख्यानम् वज्रनेत्रस्य अध्यासः तेन
अथ तेनैव श्रुती धारी आसीत्

(कवित)

मानव देश पवित्र हरी, श्री सुन्दरी नौगरी नंदी
मोहरी मंत्र तनी रोद लालनी, दीनदण्ड दिने ह
श्रीकान्ती स्वामी हो विद्या विमलद, शक्तना मनु !
अपन उषरी करिने हन, सुनि कादीदेद कनेह
महान् अनाद मधुगुनी मंत्र, अस्तनी स्वामी दिक्क
दर्शन कात तनी दिव्य मंडली, मदेन यवा गने पूज
एवा मृदलन दिव्य मंडले, चंद्र दुष्य गुरु पून म
मोहरी मंत्र हृदय हृदो, दर्शनपी मनु काय वि
पवन करी नूने पदचरपी, मद्रव दण्डु कवा दिने
पनीगुणे कगे पनी दीविन, शक्तिशक्त वरि क
मद्र दण्डा कामनपी कातना, कहरानकाह वन क
मंत्रार कात नगे 'निव' इदे, अहिंसे, अहिंसे, सु

પેતાને મળે તો અસુખ પ્રતિજ્ઞાએ કર્યા પૂજ્યશ્રીને અરજ કે
પણ પૂજ્યશ્રી તો પશુપાત રાખ્યા વિના રહે શ્રીમંત બધાને
પધાર્યા હતા.

તપસ્વીશ્રી દર્શન કર્યા દેખાવના પ્રાર્થકો એ કહ્યા યથા
તેનું યોગ્ય સ્થાન તરું હતું તપસ્વીશ્રી પૂરે છેલ્લા ત્રિ
સંવત્ર, પોષા, ઉપવાસ અનેક યથા હતા અને પાસણે ત્રિ
ઉત્સવ જેવો દેખાવ હતો. એવોને અસહન ન થયું :
હંમેશાં બલવરેને એક વગેરે ખવડાવવામાં આવ્યું, અને
પુરુષ યથા. એવલાનું ફાંટ થયું હતું જેમથી ઘણા છં
ચાતા ઉપજાવવામાં આવી હતી.

પૂજ્યશ્રીનું ચિપ્પ મંદગ દમેશ્વર સંવમને હતી કિય
અને સ્વાધ્યાયમાંજ તલાલિન રહેતું, અને પરદેશ સાધેનો
વ્યવહાર તેમને કાપતો નહિ દેખાથી સ્થાનચર્યા સિવાય
પ્રતિભાં પાસાનું હતુંજ નહિ. મીઝાન સુનિમંદગની :
પ્રતિભાં, આગમમાં અમૂલ્ય એવન લીલાવતાર અને ન
પુષ્ટીમાં કહાડોના કહાડોનો અસાધ્ય હેતાર અને પત્ર વ્યા
મટે સ્થાપેા વગેરે સાધનો સાથે હાં ફરનારા કેટલાક સુધુ
ઉત્તમ બોધપાત્ર આપેા, અને કેટલાક ભવ્ય એવોએ એ
તિનું અનુકરણ પણ કર્યું. પ્રતિકભલુ કર્યા જાદ ખાત્ર દો
પાખા પ્રાચલિત મટે સાપ્તેન નમન કર્યા જાદ એ દાય
મુદ્દ દરેએ આત્મવિમુદ્ધિની આપધિની વાચના થતી અને
શ્રી ઉપવાસ, બેહે, તેહે વગેરે પ્રાચલિત ફરમાવતા ત્યા
પાસીને પ્રભાવ અને શિષ્યોની વિમુદ્ધ થવાની કામગીરી

દાનિયેના દાસ થવું તેના પ્રથમ પ્રયત્ન સ્થિતિ આ
પ્રેમાત્મક હોવા એ અપુષ્કોત્તે પ્રથમ પર્મ છે, અને આપણે જે
પ્રેમાત્મક પ્રવાહ પડે તથા તે તપશ્ચર્યા વગરથી તેને
ઓછો કરી નાંખવો.

પ્રેમાત્મક તપશ્ચર્યા ન કરી શકે તેઓ તરફથી બીજાને
એવો જોષ દેવાથી મળે? પ્રથમ કાલ પડે તપશ્ચર્યા પ્રથમ
પાત્ર વગરનું એવું કાલ તરફથી ઉપરના કાલ પડે છે. પાત્ર
જેથી હૃદયના તો લાગે છે, પણ કોઈની તેથી રોજી ન
નવારોને કાલ છે. તેઓજ વર્ણવે છે, તેઓજ સંકલ્પ કરે

તેઓથી કાલના કે રોજીને સુધારવામાં એ
બધે આ વધારાના વધારામાં કરી નિવારણ આપવું અને
હવે આ વધારામાં સુધારવાની સંસ્કારો સ્થાપવી એવો
સુધારાના કાલથી આપણને મળે છે. આપણે આપણને

એવો જોષ તે વધારાના વધારામાં અમૂલ્યતા વધારે
વધારા અને કાર્યકારના તેઓ વધારા કરતા અને નો
સંકલ્પ અનુકરણ કરવા તેઓ વધારે જોષ આપતા હતા.
પરંતુ એથી ઈશ્વર કાલ એક જ આત્મચાત્રની આત્મમાં
એ સુધારા તેઓએ નિરજીવના થયે. નિરજીવના
પણ નહિ વાંચી આર ઈશ્વર તરફથી સુધારેલા સંકલ્પ
છે. એ પંચને સર્વ કરતા છે અને એ પંચ ને કરે તે
સંકલ્પો પરને મંજૂર છે. એકે હવે વિચારના સંકલ્પો
આપણે આત્મની પ્રતિ રુચના વર્ણવે કરી શકીને નથી
એવો જોષ સુધાર મંજૂરમાં પડે એટલે બધો વિનય આ

અથ આનુર્ભાસમાં આરાધનાથી જ્ઞાનંદ અનુભવ્યો. દત્તેા તેજો-
શ્રીનાં વ્યાખ્યાનેશમાં દર્શેશું કાણેને કાંઈ નહું બાકીનું મરતું.
કાશ્યેના અર્થ સ્વરૂપ કદી પુત્રોદી સમજાવવા અને વચ્ચે કાશ્યો
અને દ્રુપદોદીએ તેજો આપુન રસ ઉપજાવે કાશ્ય કે ત્રમે તેટલું
મોટું શાષ તોપણ કોણે ઉતારાનું મન ન થતું. તેજોશ્રીનાં ઘણું
વચનમૂલો અને કાશ્યોનું ટીપણ કદી રાખ્યું છે, તે અન્ય
પ્રસંગે આપીશું.

રાજકોટના રા. જા. બીમશ્યામજીના વયોવૃદ્ધ જાણે જંઠાલાલ-
જાણે જે પૂજ્યશ્રીના વ્યાખ્યાન વખતે મેરઢીની પેઠે ટાટવા,
તેજો પદ મેરઢી પધાર્યા હતા, અને ભક્તિશ્યામમાં રસગત્ત થઈ,
નંદેનું કાશ્ય લગાડ્યું હતું—

રાગ દેરા.

અત્રા પૂજ્ય શ્રમણ શ્રીકલ, નમન સ્વીકારજો દે,
આપી લોષ અમૂલ્ય સૈને, મુખ ઉપજાવજો દે—પ્યારાં
આપ પધાર્યાં રાજકોટમાં, હતા પશુજન કાગ ચાટમાં;
આપ્યો લોષ મયો ન્યં, પશુ જન બચાવજો દે—પ્યારાં
લોષ અમરકારક બહુ દીપે, સર્વ ધર્મીઓએ લાભ લીધો;
ધનને દગલો દીધો, અહિં એ કલાવજો દે—પ્યારાં
અરસડીયામાં આવી ઉતાર્યા, પંચ હબર પશુ જીવ તાર્યા;
કામ હમારું સાર્યું, અહિં પણ મારજો દે—પ્યારાં
આપ પધાર્યાં નેત્ર નૃપપુરમાં, પશુ મરત સઘળંએ પગમાં;
જીવ રહ્યું સદુ બગમાં, કાગ એ કલાવજો દે—પ્યારાં
મધુરપુરીને મદિયા મેરો, નથી નૃપદુર્ગ યદી કંઈ ઉઠો;
ધર્મ વિષે નહિ જોઈ, અન્ય નિહાળજો દે—પ્યારાં

આ ચાતુર્યાનું આશય કયે આનંદ અનુભવે છે તે એ
શ્રીનંદ વ્યખ્યને આનંદ કહે છે કે જે નવું વ્યવસ્થા મન
શાસ્ત્રના અર્થ સ્વરૂપ કદી સુખીથી નમજવતું અને વચ્ચે કંઈ
અને દ્રવ્યોથી એવો આશુન રસ ઉપજાવતું કે જે તે
મોડું થાય તોપણ કોઈને હાવાનું મન ન થયું. તે એ શ્રીનંદ ધ
વચનામૃતો અને કાવ્યોનું દીપક કદી વાળ્યું છે, તે એ
પ્રશ્નને આપીશું.

રાજકોટના રા. બા. સ્ત્રીમજ્જમામના વયોવૃદ્ધ બાઈ જેઠાવ
બાઈ જે પૂજ્યશ્રીના વ્યખ્યાન વખતે મેરઠીની પેઠે ટાલ
તે એ પદ્ય મોરબી પદાર્થો હતા, અને ભક્તિભાવમાં રમગમ
નાંચેનું કાવ્ય લલિતાર્થું હતું—

રાગ દેશ.

પદાર્થ પૂજ્ય અમર શ્રીકલ, નમન સ્ત્રીકલો દે,
આવી લોષ અમૃતો સૈને, મુખ ઉપજાવો દે—પ્યારા
આપ પદાર્થો રાજકોટમાં, હતા પશુપત્ન કાલ ચાલમાં;
આપો લોષ મયો ત્યાં, પશુ જન ભચાવો દે—પ્યારા
લોષ અમરકલ બહુ દીપે, મર્મ પર્માઓએ લાભજી લી
ધને એ હજારો દીપે, અદિ એ દગાવો દે—પ્યારા
અમરકલમાં આવી ઉત્તર્યા, પંચ હજાર પશુ હવ
કમ દમારં સાર્યા, અદિ પદ્યકલો દે—
આપ પદાર્થો નોન નૃપપુરમાં, પશુ મરત સધામાં એ પ
હવ રહ્યું સદુ જગમાં, કન એ દગાવો દે—પ્યારા
મયુપુરીને અદિમા દે, નથી નૃપપુરં થકી કંઈ ઉ
ધર્મ વિશે નદિ એ, અન્ય નિહાવો દે—પ્યારા

પૃથ્વીપાટનો સાહિત્ય તરફ મોખ.

પૃથ્વીની કોન શાસ્ત્રના સમર્થ વિદ્વાન હતા; બહુસૂત્રી, ઝીઝાર્થી, શાસ્ત્રવેત્તા; આગમવેત્તા જે ઉપનામ તેને હયાગ્રીએ તે ઇશ્વરે તેણે હાનું. માત્રાતઃ તરફ સુનિર્ગમ્યા સંસ્કૃત અભ્યાસ કરવાનું પ્રચલિત હોય તો આચાર્યશ્રી સંસ્કૃતના સમર્થ પાંડિત હોય, પણ તે તરફ તેનું પ્રવર્તન ન હોયને કીધે તે કંઈકા મનમંજર રહી ગઈ હતી. વક્રનેરમાં થોડા દિવસના પરિચય પછી પૃથ્વીશ્રીએ નિવેદન કર્યું કે આપણે આવું જોમાયું રહેવાનું સાથે બને તો નહાના સાધુ ચાલકહથા સુનિતે સંસ્કૃતને અભ્યાસ તમારી પાસે ચાલુ કરાવું અને હું પણ સંસ્કૃત શાસ્ત્રનાં પુસ્તકો સંભળું અને વિચારું. પૃથ્વીશ્રીની આ દરખાસ્તથી મારા મનમાં હલો ઉત્પાદ વધ્યો હતો. એ અમારે સાંપ્રત્યક્ષ દેશીએક કુદિઓ અને આવકોની કુદિઓનું બંધન ન હોય તો એક ચાતુર્માસ્ય તો શું પણ વરસાનાં વરસો સાથે રહી શાસ્ત્ર વિચારણા અને સાહિત્યસેવાનો હાલ અસ્તપરસ્ત હોય હોય પણ પ્રકૃત બાજનમાં પણ સુરેકેલીઓને વિચાર કરવાનો હતો; એક તો પેચાથ અને મોરખીના દરેક ચામાસામાં ફેરફાર કરવો કે જેના માટે વખત બહુ થોડો રહ્યો હતો; બીજું તેમાં હીજરીના સંધની અને પૃથ્વીશ્રીની સંમતિ મળવી જોઈએ ત્રીજું જેગમમ્ય રહેવું ત્યાંના આવકોની પણ સંમતિ જોઈએ. વચલી બાબત માટે તો પૃથ્વીશ્રીએ જોરથી હાથ જોડીને હાલું કે હું મારા જે સાધુને હીજરી મંજુરી મેળવવા જોઈશે. અને ખાતરી છે કે હીજરી સંધના અંતરેના માટે માન જગવી જરૂર મંજુરી આપશે, એટલે એ સુરેલી ફર મોર પણ વચ્ચે એક નજાર એ હતી કે પોતા

પ્રકરણ ૩૦મું.

કહીયાવાટ માટેનો અભિપ્રાય.

કહીયાવાટમાં અનુક્રમે વિદાર કરતાં જવાવંથી ભાગ
પધાર્યા રસ્તામાં થઈને ગામેમાં થયેા દરેા ઉપદાર થયા પા
જાવનરમાં આ વખતે હીજવી મુખપદાવના મુખવિદ વખા
હુનિયો નામજી જ્વાની પશુ તિલજવા દગા પરપર રાત
અને વર્ગીકાવરું લાડુ જાનદ યેનો દનેા જાખ્યાન એ
દેમલે વંચાનું અને પં. શ્રી નામજીજ્વાની ત્યં પધારતા, ત
તેમને યેજ્ય આસનરિતો સત્કાર તથા પરપર વિનય
જાવવામાં આવેા પદ્ધતિ પૂજ્યશ્રી પોતાનું જાખ્યાન ૦
રાખી પં. નામજીજ્વાનીનું જાખ્યાન સાંભળવાની આનુઃ
બલતા અને તેમને જાખ્યાન વંચવા માટે આવડ કરા
પાલિજી નામજી જ્વાની હજારે છે કે “અને એમના જે
કુલકદક લાડુ બીજા દોષ એવા નથી જાખ્યાનમાં દ્રષ્ટી
કહેવાની અને તિલગ સાથે તેને મેઝવવાની તેમની અજ
શક્તિ હતી અને તેથી હોશિને રહ્યું નાજર્જલુ યનું. આ
ઉંડી અહર યના. ખરેખર કહેવું એવું છે કે તે જાતનામાં તેમને
અનુભવ અને શક્તિ થયું દગા જપોતા વખતમાં રાતવચ
ચાટની ઉત્તરધ્રુવન, ભગવતી, સૂચનકન વગેરે સૂનો સંબર્ધ
કર્તે ઉંડી ચર્ચા ચાટની, ત્યારે તેવો એમ કહેવા કે આવા
અમને નથી જાણમાં જાય છે, તેથી દમતી જાણા હેવ તે

२३५

प्रश्न उद्भूत

विजयी विद्या

કોયે મનુષ્યો આવેલ હતાં. જેમને તન, મન, ધનથી નવાન-
ના સંધે ઉત્તમ પ્રકારે આદિત્ય સત્કાર કર્યો હતો.

પૂજ્યશ્રીના પધારવાથી ખ્યાવર આ વખતે એક તીર્થસ્ત્ર
ગન બની રહ્યું હતું.

પૂજ્યશ્રી નવાનગરથી અજમેર પધાર્યા અને જોપુર પધાર-
ની તાદીદ હોવાથી અજમેર નગરની બહાનજ શેક શુભાન-
મજી હોવાની કેહીમાં ત્રિગાજ્યા પશંતુ તેઓશ્રીને પુણ્યપ્રજ્ઞાવ
ય આજ્ઞાંણુ ગાંધિ એટલી બધી પ્રત્યક્ હતી કે, વ્યાખ્યાનમાં
ધુમાર્મી આવડો ઉપસંત એકટો દબરોની મંજ્યામાં તેન
તેન સજ્જનો ઉપસ્થિત થતા હતા અને શેક શુભાનમજી
દેવની વિગ્રાગ કેહી મધ્યેના તમેલાની વિગ્રાગ અગાશીપરના
કમ્માં પણ પાછળથી આવનારને જન્મ મળતી ન હતી. આ
જને પ્રત્યક્ષાત પ્રાણીરજાના મંત્રાંધમ પૂજ્યશ્રીએ ઉપરેય
માંથી ને ઉપરથી શીમાન રાપરેક ચાદમજી ચાહેવની પ્રેર-
માંથી શીમાન દી બ શેક ઉનેકમજી ચાહેવ તથા રા. બ.
ક એનામજી હા વરેરેએ વિચાર કરી એક પગુચાગા
થાપન કરી; જેમાં આજે ઘણુંક અનાથ પગુચોનું પ્રતિપાદન
થાય છે.

આ ઉપસંત પૂજ્યશ્રીએ બાગ.હન નહિ કરવાનો ઉપરેય
માંથી તેની અસરથી ઘણા હોડોએ ૧૬ વર્ષ પહેલાં પુત્રનાં અને
૩ વર્ષ પહેલાં પુત્રીનાં હન નહિ કરવા પ્રતિજ્ઞા લીધી.

અજમેરમાં પંચ ૭ દિવસ રાત્રાં પૂજ્યશ્રી જોપુર પધાર્યા
તાં ઘણી પરિવ્રતિ થઈ. જોપુરના મી સંધે ચાલુમાંસ ૩૧૧

બલિદાન આપવા તૈયાર છે તે ઉપર, આમર્શમાંથી કાયસ્તા કરવાની, કેટલે દરજ્જે ગઇ છે તે ઉપર, શુદ્ધભાવે આગેવાનો પાછળ ચાલવાની, અને શુદ્ધ ભાવથી દોરનારા આગેવાનોની પાછળ ચાલવાની કૃતિ આપણામાં કેટલે અંશે આવી છે તે ઉપર આપણી ફત્તેહનો આધાર રહેશે. આજે એવો અગ્નિનો વખત આવી લાગ્યો છે કે જ્યારે એક નિશ્ચય કરી લેવોજ જોઈએ અને જે પરિણામ આપવાનાં હોય તે માટે આપણે કમર કરી મુજબ રહેવું જોઈએ.”

જીવરાની આ જાળના જે કે નજીવી હતી, તોપણ નાની નાની બાજતોમાં આત્મપ્રદાની ત્રીટી સ્ફુટવા માડીએ તો, તક મળતાં પરમાત્માનો સંદેશ કીટી શરીરે. એક વિદ્વાનનાં વચનો છે કે—આત્મપ્રદા વરેજ મનુષ્ય દરેક મુશ્કેલી છતી લે છે. આત્મપ્રદાજ રંક મનુષ્યનો મહાન મિત્ર અને તેની સર્વોત્તમ મૂર્તિ છે. પાછની પણ મૂર્તિ વગરના આત્મપ્રદાવાન મનુષ્યો મહાનમાં મહાન કાર્યો કરી શક્યા છે; જ્યારે આત્મપ્રદા વગરની અગજોની મૂર્તિ પણ નિષ્ફળ નિવડી છે.

પૂજ્યશ્રી જીવરામા ત્રિરાજતા હતા તે વખતે થીંટવીગાલજી મહારાજ પણ જીવરે પધાયાં, અને થીંટી મહારાજને મંદસોર પધારવાનો આજ્ઞ કર્યો; પરંતુ પોતાના અશુક કોલકારને વગડી રહી તેઓશ્રીએ મંદસોર પધારવાનું મનુર ન હતું. આ વખતે શીમાન શેઠજી અમરચંદજી સાહેબ પીતંગીયા પૂજ્યશ્રીની સેવાનો અતિમ લાભ લેવા માટે જીવરે પધાયાં હતા. તેમણે અવસર જોઇ એ સાધુઓને શુદ્ધ કરી, આહાર પાછી વગરનો વ્યવહાર પુનઃ શરૂ કરવાની વિનંતિ કરી, મંદસોર પધારવા પૂજ્યશ્રી

મહારાષ્ટ્ર રૂપમું.

ઉદયપુરનો અપૂર્વ ઉત્સાહ.

૧૯૨૬-૨૭.

ઉદયપુરમાં પચાસની નોંદરાને નામ દેવાનાનું એક
 જોશાન મહાન છે, ત્યારે ૧૯૨૬ થયે મુનિશાનના વાગુમાંસ થત
 હતાં, પરંતુ પૂજ્યશ્રીના વાગુમાંસની પ્રથમ ઉમેદ ન હોવાથી
 તેમજ તેના પછીના પૂજ્યશ્રી દાવરામજીનું ઉદયપુરનું આમાનુ અમા
 દર્શીજ મુકરર થયેલ હોવાથી તેના પછિએએ અગાઉથી પચાસની
 નોંદરાની માગની કરી મળુલી મેળવી લીધી હતી. આથી પૂજ્ય
 શ્રીના વાગુમાંસ માટે એવુંજ બીજું કોઈ આલીશાન મહાન
 દોષવા ઉદયપુરના સોસર પ્રથમ થયે પાગા ઉમરાયે વડે, રૂબે
 પાગાની જગ્યામાં પૂજ્યશ્રી ગિરાજે એવી રીતે રચાવી, પરંતુ
 વ્યાખ્યાન માટે એવુંજ તેવી સમજવાની જગ્યા ન મળવાથી
 ઉદયપુરના મહારાજા સારંગ કુમરજી ગિરાજના હાથે, ત્યારે તેઓ
 એના સરજારવિદમાં આજ રચાવી તે ઉપરાંત કમરપદના મહે
 સોની પાસે જે દેવાનાનું અર્થેનું વૃદ્ધ દોરવાર છે, તેને માટે
 તેઓએ આગા પ્રદાન કરી

આ આલીશાન મહાનમ. દર્શનાન પૂજ્ય મહારાજાએ આગ
 માંસ માટે પાપા. જરૂર પડ્યાનુંજ આજવાન આ. પદ માટે
 પૂજ્યશ્રીને દેવાનાનું અર્થેનું જગ્યા પદે કરી કે કોઈ
 દો. આદિ પૂજ્યશ્રીને આજવાનમ. અર્થેનું રૂબે માટે

આ સામાજિક ભવાર દેગોમાળી નેમજ મેચાટન નિમજીવી
 આમેમાંથી થતી લોકો નિજ દર્શનાયે આવનાર હતા અગ્રે
 ગુરમાં ગુમારે ૧૦૦૦ થી ૩૦૦૦ અહમી વસાહતમાં જમા
 થતી હતા અને આવનાર આવકોને માટે બાજન તથા ઉપાર
 વગેરે કુલ પ્રજાંધ ઉદયપુર અંધના નમૂનો પ્રજા સાપાત્ર થતો હતો
 આટલા મનુષ્યો આમલ કોર્ટ પર જમાસામ એકી સાથે જમા
 થતાં નહોતાં. ઉદેપુરમાં દેગોમાળી સ્વારી થતી ધામધમથી થતે છે
 અને ઉદેપુરના નમામ સંદર્શ, કાકોદિ વગેરે પાતાના ઉપજામા
 સાથે હાજર થાય છે એક તો પૂજ્યશ્રીના સાતુમાંનું જોગ
 રૂટે અમૃતમય વચનામૃતોને લાખ બજે વળત મન માનતાં
 પટાસનું જમજ અને ઉપાર પાણીની સગવડ, એટલે આ સાતુ
 માંસમાં ઉદેપુરમાં જાને આવનારનું પૂરું એટલું જાણુ વરી ગયું
 હતું કે, આ પ્રસંગ લે બીજા આમેમા જન્યો હોત તો લોકો
 અમરણ જા. શ્રીમાન કોશરીજી સાહેબની દિમ્મત અને એવા
 કુશળ કેપ્ટનની નીચે કામ કરનારાઓને અવિશ્રાન્ત થમ અને
 જલશ્રીનો પ્રભાવ તેને ઉદનેજ તેઓ પાતાની પુરાણી પ્રતિષ્ઠા
 જીવી શક્યા, એક પંગતે એવી માટી સંજ્યાને ગરમાગરમ
 સોઈ જમાવી સ્વાગત કરવામાં, ઉદેપુરના આવકો વ્યાખ્યાનનો
 મ પણ જતો કરતા. રાજ્યની કચરીઆન કામકાજ બંધ
 િને શ્રીમાન કોશરીજી સાહેબની લાગવગથી રહેમાનેને ઉપાર
 મગવડ કરી આપવામા આવી લોકો કહેતા કે પૂજ્યશ્રીનું
 રૂં કરાવવું તે હાથી બંધવા લંબું છે. ખર્ચ કરતાં કામ
 એટલે માન્ય સામા બિચારી દિમ્મતજ ન કરતાં.

દબ્બરને પ્રશ્ન કર્યો કે, આ બધું આપની સમ્મતિથી લખાયું
 છે કે કેમ? ત્યારે શ્રીજી મદારાજને ઉત્તર કરમાવ્યો કે, એ
 પુસ્તક દોઢે કરારે લખ્યું અને દોઢે ઉપાધ્યું એ સંબંધમાં હું
 કંઈ પણ જાણતો નથી. તેમજ આ પુસ્તક આજ પહેલવહેલું
 મારા જીવામાં આવે છે, સદરહુ પુસ્તકની પ્રસ્તાવનામાં પૂજ્યશ્રીના
 નામનો આશ્રય લઈ એક યનિએ પોતાની કેટલીક માન્યતાઓને
 પુષ્ટ કરવા પ્રયત્ન કર્યો હતો. તેથી કેટલાક આવકોનાં ચિત્ત
 ચંદાસીલ બન્યાં હતાં, પરંતુ શ્રીજી મદારાજનો આવો સતોષ-
 કારક ખુલાસો મળ્યાં હોવાનો જામ દર થઈ ગયો.

પૂજ્યશ્રીએ બાગવદ્ગાથી દેવા દેવા ચેરવાનો થાય છે અને
 પૂજ્ય વય સુધી વિશુદ્ધ પ્રસાદધર્મનું પાત્રન કરવાથી દેવા દેવા
 હતાં હાલો થાય છે તેનું એવું તો અસરકારક વિવેચન કર્યું
 હું કે ધણા આવકોએ ૧૮ વર્ષ પહેલાં પુત્રનાં અને ૧૩ વર્ષ
 પહેલાં પુત્રીનાં લગ્ન નહિ કરવા પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી.

આ વર્ષે તેરાપચીના પૂજ્યશ્રી કાઠગમજી તથા તપગચીય
 આચાર્યશ્રી વિજયધર્મસૂરિનાં આતુર્માસ્ય પગ્ન ઉદયપુરમાં હતાં.
 તે તેમના કેટલાક આવકો દરેકપ્રકારે દલેશવર્દક પ્રવૃત્તિઓ
 તા હતા પરંતુ એ હામાનો સાગર દર્શાપિ ઉવકાયો નહિ.
 વકો પરસ્પર થઈને દ્રેકદગાજી કરવા હતા પરંતુ આચાર્યશ્રીએ
 તમાર્ગત સંપૂર્ણપણે જાગવી રાખી હતી. પોતાના આવકોને
 કુશાંતિ જાગવવાનો સવત ઉપરેશ તેઓશ્રી આપના હતા.
 તાની બહાદરી બતાવવાના ખ્યાલને દર દરીને તેઓશ્રી
 યમનું સંરક્ષણ કરતા હતા. દોઢ પ્રકારે તેમજ દલેશવર્દિને

ન્યૂનો પુસ્તકો ઉંટાએ પકાવ્યાં, ત્યાં ૧૦ બકાને દેતાં
પંદાએ તથા ૧૦૦ બકાને દેતાના પટેલ દહા વાપરી વાડી-
વાડાએ અજરદાન આપ્યું.

સાં. ૧૯૩૨ ના દિવસુના ચાતુમાસ દરમ્યાન એક અમેજ
અમદદાર દાગવાડા દેહર સારિજ, કે જેઓ સુમસ્ત મેવાડના
એડિયમ એજન્ટ હતા, તેઓ પુસ્તકોની દર્શનમાં યાત્રીવાર
આવ્યા હતા અને પુસ્તકોનું ચલાવન વાતુ પ્રેમાર્ચક ધરતુ
કરતા હતા એટલુંજ નહિ પણ નવજવાન નિવાસના બીજા
સમયે પણ તેઓ પુસ્તકો પાને આવતા અને તાર્જિક વિશે
ચર્ચાથી પ્રતીતર તથા ધર્મવિષયક સચાવાતા કરતા હતા
આ મહાનુભવ અમેજ પદ્મીના વગેરે જાનવરોને નહિ માત્રવાની
પ્રતિન્ય લીધી હતી.

બીજા એક અમેજ પાટલી રેવરંડ ડા. જેમ્સ રોયલ એમ.
ડી. ડી. ડી. કે જેઓ વયોવૃદ્ધ અને સમર્થ વિદ્વાન છે, અને
દહાકામાં જેઓ વિદ્યાપત્ર ગયેલ છે તેઓ પણ મહારાજશ્રીનાં
દર્શનમાં આવ્યા હતા. મહારાજશ્રી ગાયના વર્તારાપથી તેમને
વહોતજ અનેક ઉપવેશો અને તેઓ પાતાની પાસેનું એક પુસ્તક
મહારાજશ્રીને બેંક કરવા હાન્યા; પરંતુ મહારાજશ્રીએ તેનો સ્વીકાર
ન કર્યો. સાધુના આકાશ નિયમોથી નાટક આદર્શચક્રિ થતા.

આ સામાન્યમાં એક દિવસે પુસ્તકોએ ધર્મિક શિષ્યવૃત્તિ
આવરંચકતા દર્શાવતાં બહુ અસ્તરકાંક ઉપદેશ આપ્યો, અને હવે
વધથીજ આગકોનાં કોમળ હૃદય ઉપર ધર્મની છાપ પાડવાનું
જરૂર દર્શાવી ઉપદેશની અસ્તરથી ઉદયપુરના સર્વે ઊકરાઓને

પ્રજ્ઞાવનમાં દાખલ થયો છે તેને દિવ્યજ્ઞાન કઈ રીતે આગવું અને તે દિવ્યજ્ઞાન આગળ કેવળ જ્ઞાનંદમયજ્ઞાન—અતઃ ચિદ્ જ્ઞાનંદમય જ્ઞાન અંતે કઈ રીતે પ્રાપ્ત કરવું એ શીખવનાર ધર્મ છે.”

ધર્મજ્ઞાન પ્રચારની પ્રભાવનામાં મહાન પુરુષ સમાયલું છે. તેથી એક લખનાર બ્રાહ્મણી ઉગારો કાઢે છે કે—“It is the glory of the thoughtful among the Jains to see that a healthy knowledge of the valuable and basic principles of Jainism is spread liberally.” સર નારાયણ ચંદાવરકર લખે છે કે “માત્ર જુદીની દેખવણીની કીમત નથી. દૃઢ્યની દેખવણીની જરૂર છે. અમાજની, દેશની, તેમજ જગતની શાંતિ માટે દૃઢ્યની દેખવણી—દૃઢ્યોના વિકાસની જરૂર છે. અને જ્યાં સુધી પ્રજાના મધ્યે નહિ સુચેષમાં જરૂરજાનું ભેર અને આધ્યાત્મિક બળની ગેરહાજરી હોઈ પ્રસંગે જાણાઈ આવી છે. જરૂરજા ઉપર આધ્યાત્મિક બળનું સ્થાનીય થવાની જરૂર છે. જ્યાં સુધી આ બળની સત્તા નમયે નહિ ત્યાં સુધી કાયમની સુકેદશાંતિ કલ્પિતેચર થયેલ નહિ.”

પ્રજ્ઞાની જાણી આશા અંતરિયાને ધાર્મિક અને વ્યાવહારિક સિદ્ધિ કેવા પ્રકારે આપવાથી ભવિષ્ય કંઈ સાધી શકાય એ સંબંધે ‘સમારક’ વિષય ઉપર આગળ વિસ્તારપૂર્વક વિવેચન કરવાનું હોવાથી અત્રે આ વિષય આલેખીને આટલી આગળ વધીએ.

વ્યાજ્ઞાન સમાપ્ત થતા મદાજનક્રીએ તેમજ મદાજનની
 સેવાએ આ લોકોને આ ધર્મી વિચાર બંધ કરવાની
 ધીમ કરવા સમજાવ્યું, જ્યારે કેટલાકે તેમ કરવા પડી પુણીથી
 કરી, પરંતુ કેટલાક જનીનકારોએ મદાજન પાસે એવી દલીલ
 રજૂ કરી, તમે મદાજન લોક સમાજ ઉપર જરા પણ રહેમ રાખ
 નથી. જ્યારે ધીરેલા નાણા એકના જમણા કે ગમણા હા
 તમે હોય છે, અને હેલુ વસુક કરવામાં જરા પણ રો
 રાખતા નથી.

આ જાંભળી ઉપસ્થિત મદાજન લોકોએ એવી પ્ર
 કરી કે, હર માંસે હા સંકેતે હોડ ફેરિયારી વધારે વ્યાજ
 કદાપિ તમારી પાંદરો લઈશું નહિ આના જવાબમાં જ
 દારોએ વચન આપ્યું. કે અને પણ આટલીએ નહિ
 માટે જ દોષજન કરીશું. બીજાને લોક આપવા નીકળતા
 પોતેજ પોતાનું વર્તન સુધારવું એટલે દોષરૂપે પાંદરવન
 માનામાં ચલે એમ નથી. પ્રથમ પપપર હા સદન કર
 પડખામાં હઈ સકાય.

ઉપરજન એ જનીનકારોના તથા મદાજનના
 ઉચ્ચ સંસ્કારોના સંસુક્ત પ્રયાસથી કોઈ દિવસ
 એક ગામોના મળી આશરે ૩૦૦ જનીનકારો વ્યાજ
 અને તેમને મદાજન તરફથી ચીજગાની આપ
 પૂર્વશીના અપૂર્વ ઉપદેશની અસરથી એ લોકોએ
 કરવા તેમજ આદિત્રીએ નહિ સહકારની પ્રતિ
 મદાજનની વહી (કે

મોટા મહાજને સ્વીકાર કર્યો, અને પરસ્પર દસ્તાવેજો કરી
મૂકતામાં આવી.

ઉપર પ્રમાણે જટોત્સવ થવાથી હજારો લાખો જીવોને
જાન મળવા પામ્યું અને મેંકરો લોકો પાપ ખાદમાં પડ્યા
કર્યો જરવા પામ્યા.

પ્રમાણે શ્રીજી મહારાજના પધારવાથી અહિં મદાન ઉપકાર
સામ્યે. ઉપનંત અહિંના યોગ્યતા જાણ્યોમાં કુસંપ
દનો, અને ત્રણ તણ પરી ગયાં દનાં, અને સાધુમાર્ગી
મંદિરમાર્ગી જાણ્યોમાં જમકુવાર સજાથી મળેલ ઉત્તો
પરસ્પર મનુષ્ય થયેલ હતા, પરંતુ શ્રીમાન આચાર્યજી
જનું પધારવું થતાં તેમના ચચાનને લાજ શાદ ઉદય-
તથા શાદ પ્રદર્શન દર્શીવા વગેરે દેલેલ કે મંદિરમાર્ગી
નો લેતા હતા. મહારાજશ્રીના સદુપદેશના પ્રત્યપથી નિરા-
સીક મન થાં તો તણ અત્ર થઈ ગયાં, અને નાના
જગણોના પંપર સ્થાપનપૂરક અત આવી ગયો
નિરાદરીમાં કુસંપને સ્થાને સુસંપ સ્થાપિત થયે.

પાંની પહેરી ઓઢાણા બાદ તેમણે પણ સમયોચિત વ્યાખ્યાન
 આપ્યું હતું. તેમાં પૂજ્યશ્રી ઓઢાણના મહાશયના અનુપમ ઉદાર
 ની મુદ્રાકૃત પ્રશંસા કરી હતી. આચાર્યશ્રી સોભાચંદ્ર
 પોતે હમિયને માટે પૂજ્યશ્રી ઓઢાણના ઝાળી કરેછે
 કર્યું હતું. આપણે આશા રાખીશું કે પૂજ્યશ્રી સોભા-
 ચંદ્ર સાહેબ તથા તેમના સમ્રાટના સાપુરના અને ધારી
 ના વચન મુજબ પૂજ્યશ્રીના પરિવાર પ્રત્યે એવોજ ભાવ
 રહે.

અજમેરથી ઉચ્ચ વિદ્યાર હરતા થીજ મહાશય બીકાનેર
 મુલ્કનગઢ પધાર્યા અને ત્યાં સંવત્ ૧૯૭૨ના ફાગણ શુદ્ધ
 શુક્રવારના રોજ શ્રીમાન પનેચંદ્રજી સંઘવીએ બનાવેલ
 રમ્યાં બીકાનેરનિવાસી ધોયુગ પાખરમણને દીક્ષા આપ-
 ાં આપી. આ ભાઈની ઉંમર ફક્ત ૨૦ વર્ષની હતી. તેમની
 જ થઈ હતી હતી, તેમજ વૈરાગ્ય પણ યજ્ઞોજ ઉદ્દૃષ્ટ
 દીક્ષા લેવા પહેલા તેમણે પુષ્ટગ દ્રવ્ય દાનપુણ્યમાં ખર્ચ્યું
 અને દીક્ષા મહોત્સવમાં પણ હજારો રૂપિયા ખર્ચવામાં
 આ હતી, બીકાનેરના ભાઈઓએ પણ આ દીક્ષા મહોત્સવમાં
 સંજ્યામાં હાજરી આપી હતી, અને મોંઢરમાર્ગી ભાઈ-
 ઓ પણ અનુકરણીય જાનુભાવ દર્શાવ્યો હતો. આ પ્રસંગે
 મુલ્કનગઢમાં સાપુરોનાં ૨૫ યાત્રાં બિરાજમાન હતાં, અને
 સી, જોધપુર, જયપુર, અજમેર, બીકાનેર આદિ શહેરોના
 માટે ૪૦૦૦ મનુષ્યોએ દીક્ષા મહોત્સવમાં ભાગ લીધો હતો.
 અપરિચિત ફાગમાં આ પ્રમાણે દીક્ષામહોત્સવની સફલતા
 તથા ધર્મોત્થતિ થઈ, એ પૂજ્યશ્રીના અતિશયનોજ પ્રભાવ

નથી. તેઓ અહિં પણ આવશે, તેમને ઉતરવા માટે જગા ન
 મળે તો ધણું સારું." ત્યારે સાધ્વીજી બોલ્યાં કે, તેમના આચારના
 દાવ આવકેને તો અંભગાવે, ત્યારે બાલચંદ્રજી બોલ્યા કે,
 'તેઓ દોષીલા આદાર પાણી લાવે છે, અર્થાત્ જળરહસ્તીથી
 આદાર માંગી લે છે; અને તેમને દાણ પ્રશ્ન પુછીએ છીએ તો
 જવાબ આપના નથી. અને જવાબ નહિ આપવાનું કારણ પુછીએ
 છીએ તો કહે છે કે અવસર નથી, ત્યારે અમે પુછીએ છીએ
 કે આપને અવસર ક્યારે મળશે ? તો બોલતા નથી. પછી
 બાલચંદ્રજી બોલ્યા કે 'સરદાર શહેરમાં તો દાનુરામજી ચંડાળી-
 રાએ આટીસ હબરનું મકાન ઉતરવાને આપ્યું. એ તેઓએ
 ઇકાન ન આપ્યું' હવે તો તેઓ ક્યાં ઉતરના ? તે સાધુઓએ
 આપદાદે પણ એવું મકાન દીકું નહિ દોય.' આવી આવી વાતો
 તના છ બજેથી સાય આઠ વાગ્યાં મુખી થતી રહી અને
 પછીજી તથા યાવક બધાં તે સાબગયાં દયાં. એ બધી વાતો
 જા બેઠીએ તો એક નાનકડી પોથી બરાબ પણ મેં સંસેપમાં
 રી છે. પછી તે બધાને વાતો કરતાં છોડી દું' મારા મકાન
 આવીને મૂનો. વખતેના તા ૧૪ના રોજ બાવીશ ટોગાના
 સુવાસર પધાર્થા બાલચંદ્રજી તથા બાલચંદ્રજીએ કહેલી વાતો
 છે કે જુદી તેની પરીણ કરવા માટે ગાયરી પાણી
 યં હું તેમની સાથે સાથે રહ્યો, અને એવું તો ગાયરીમાં
 પ્રકાશની જળરહસ્તી ન હતી. દોષીલા આદાર પાણી
 ન દતા પરિચયથી માલુમ પડ્યું કે બાલચંદ્રજી
 સર્વ વાતો જુદી છે. એ સાધુઓને લોકો સ્થાન સ્થાન
 વી મેળો પુછતા હતા અને તે બધાને મયાર્થ જવાબ

દાર છે. અને દયાદાનથીજ મૃદસ્થાશ્રમની ચોખા છે, કાયાજી છે. મહાવીર જગજાનનો તો દયાદાન ઉપરજ પરમ ઉપદેશ છે. તેને બધે કરવાયો? હનવચનની ઉચ્ચ. પના થઈ જશે તેટલા માટે આગામી કાગનો વિચાર કરી સર્વ બાંધબાંધો સંપ રાખો અને વિદ્યાની ઉન્નતિ કરો અને જે મિથ્યા વાક્ય પડી ગયો છે તેને મુધારી લો. આ કામ ફોન સ્વેનામ્નર તોરપંથો સત્તાએ હાથ ધરવું જોઈએ.

પ્રતાપમત્ત નડાટા-મુંબાસર

રાજ્ય શ્રીગીશનેર-મારવાડ

પૂજ્યશ્રીના પરિચયમ આપનાર તેમનો મમે તેટલો વિદેશી હોય તોપણ પ્રસન્ન થઈ જવું જોઈએ. આપણા સ્વધર્મી-એની વચ્ચે ન હોવાથી તરંગાવીને થાકે કંઈ પણ પડ્યું. તેમના ત્યાં વિચારવાથી ફોનધર્મનો અભાર ઉઠાવવા પામ્યો.

* પૂજ્યશ્રીના ચર્ચિત્રા ૧૬૬૨ દર્શનના પ્રત્યે સ્થળે તેરા-પંથી સાધુ તથા શ્રાવણના સાથે જાનવવા તથા સંવાદો થયેલા. તે પ્રસન્ન પૂજ્યશ્રીએ આકાદય પ્રમાણે ઠારા દયાધર્મની સ્થાપના કરેલી એ સંબંધી વિગતવાર પ્રશ્નોનાર મેળવવા અમે ઘણા પ્રયત્નો કર્યા પરંતુ છેલ્લી થઈ સુધી તેમની શક્તિ નથી. આ પ્રનાવલી મેળવી બીજાનેરના આવકો પ્રસન્ન કરશે તો અવધવા સંબંધી થકીમ લરાયજી બૂત લાગી જશે. સાધુમાર્ગી સુનિ-રાતેએ પણ થકી તરફ જવરી, અવધવાના સંપાદેલા મંદિરોને સંપૂર્ણ રાખવા જોઈએ.

પ્રકરણ ૨૮ મું.

શ્રી મંથની ફરગ.

ૐૐૐૐૐૐૐૐ

પૂજ્યશ્રી ત્યારે ચેલિમાં આ પ્રમાણે લેખમંને વિચાર-
કરકાવતા વિચરતા હતા, ત્યારે બાવલાચણ સાધુએ લેખ-
મુકામે એકત્ર થયા, અને પોતાનામાથી કોણને આચાર્યપદ
વાને વિચાર કર્યો, પરંતુ લેખપુર સંઘ એ કાર્યમાં સહમત
યો, ત્યારે તે સાધુએએ ત્રાત કલમે લખીને લેખપુર સંઘને
૧ તે લખી લેખપુરના યાવક સુરદાસજીદેર પૂજ્યશ્રી પાસે
૨ પૂજ્યશ્રીએ શુદ્ધ અંતઃકરણથી ફરમાવ્યું કે, ચાચના
૩ થી અને સમપ્રદાયની રીતિ સુચળ ત્રાત તો શું પણ સાતસો
૪ મને મંજુર છે. તે ઉપરથી આ વખતે લેખપુરના સંઘે
૫ કાર્ય બધે રખાવ્યું. તેમજ શ્રી સંઘના અન્ય અમરજીય
૬ મહાસયોએ પણ સમપ્રદાયમાં ફર ન પડે તથા પૂજ્યશ્રી
૭ રીચંદ્ર મહાત્માની સમપ્રદાયનું નૈરવ પૂર્વવત્ જગત્કર્ત
૮ એ હેતુથી લેખપુર સંઘને તથા લેખપુરના આકાશના યયેણ
૯ ને દિવસથી આપવાની પોતાની ફરજ બજાવી હતી.

એક વિદ્વાન અનુમતીનું વાક્યો આ વખતે યાદ આવે છે.
૧ અમુક અંત દોષ છે ત્યારે વહાણ દહારવામાં અન્યંત દોષિ-
૨ અથવા અનુમતીની જરૂર હોતી નથી, પણ ત્યારે વહાણ
૩ દિવસે દોષ છે, ત્યારે હુતી ત્યાંની નૈરવદીમાં દોષ છે, ત્યારે
૪ રૂએ જાણીતુ જાનેશ દોષ છે, ત્યારેજ કપ્તાનના કાર્ય

ને ચાર ભક્ત ચણવતા હતા. પૂજ્યશ્રીના અમૃતપુર ઉપ-
ની તેમના હૃદય પર બહુઈ અસર થઈ, અને તેમણે દરેકને
ટે દેવીને ભક્ત નહિ ચણવવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી. અને નીચે
માંથી લેખી દરાવ કરી તેપર બધાની સહીઓ મૂકવામાં આવી.
‘આપંદા ભક્તોનો વધ નહિ કરતા ચોથવાળોના અમરત

પંચ તરફથી સુરમાની રસોઈનું માતાજીને નૈવેદ્ય ધરવું.”
અહિંથી શ્રીજી મહારાજ “બહેરી” નામે રોક નાનું
1 છે ત્યાં પધાર્યા ત્યાંના દોકર સાહેબે પૂજ્યશ્રીના ઉપદેશથી
તાની પત્ની સહિત અભયચંદ્રના અંગીકાર કર્યું, અને ચિકાર
લિવાનો ત્યાગ કર્યો ત્યાંથી પૂજ્યશ્રીએ ભવદ તરફ વિદાર કર્યો.

એમાં શહેરો કરતાં નાનું નાનું ગામો કે ત્યાં આવા સમર્થ
ધર્મોપદેશાનું આગમન કરચિત્તજ થાય છે, ત્યાંના લોકોને આવા
મહાપુરુષોની અજ્ઞાત વાણી ધવણ કરવાનો અપૂર્વ પ્રસંગ પ્રાપ્ત
થતાં કેટલી અસર થાય છે તેનાં આ પ્રત્યક્ષ ઉદાહરણો છે.

અંબત ૧૬૭૪ના ફાગણ વદ પના રોજ રામપુરથી પૂજ્યશ્રી
વદ પધાર્યા. ભવદમાં પ્લેગનો ઉપદ્રવ હતો, પરંતુ પૂજ્યશ્રીનું
હાર્પણ થતાંજ તેમના ચરણકમળથી પવિત્ર થયેલ ભૂમિમાંથી
જેન પલાયન કરી ગયો અને શાન્તિદંવીએ પોતાનું આસન
જમાવી દીધું. ભવદનિવાસીઓ પર આથી એટલો બધો પ્રભાવ
પડ્યો કે જૈનધર્મી તથા અન્યધર્મી પૂજ્યશ્રીની મુજાકડે પ્રયાસ
કરતા લાગ્યા.

રામપુરથી ભવદ પધારતાં પૂજ્યશ્રીના સદુપદેશથી
ત્યાંનાં ગામોમાં તથા ભવદમાં જે જે ઉપદ્રવો થયા તેને

પ્રકરણ ૪૧ મું.

સાક્ષીના બેમ દૂર.

આરોગ્યમાં ઘટાડાએક સીમાના ઉપર ઘણું દેખતું
કે મનુષ્ય વર્ષથી હતું બેગી લોકો તેનાથી દુઃખ અને
શ્રી તેની સાથે ખાનપાનાદિનો વ્યવહાર ગણતરી નહોતો.
નિઆરોગ્યમાં પધારતું થતા ઉપર વાત તેઓનીના
આવી અને કોઈ ઉપાયે તેમનું હલકું ઉતરી તેા કી
કેને લાગ્યું. જામ લોકો હજેના કે કાચ આકાશમધી
રેવના ઉતરી સાથે અને એમ હજે કે એ બાળ્યો
થી, તેણે ઘણું લડીકેનું જે હલકું નેમને દિરે
કે, તે કાચિ કુર માથ તેમ નહોતું. પરંતુ પરમપ્રતાપી
જે અપૂર્વ ઉપદેશમૂલની પાસા જે એ હલકું પિ.ઇ
વ્યાખ્યાનમાં સાપમાર્ગી, માર્ગમાર્ગી, વૈષ્ણવ વગેરે શ્રી
કે નેત્રી સંખ્યામાં ઉપરલેખન હતા, ત્યારે કોઈ મહા-
વચ્ચર બેઈ એવો તેા ઉત્તમ અને અત્તરનાક બેષ
કે તેની આશુત્ત અત્તર લગાડ મણા પામી અને તેજ
લગ્ન સીમાએ તે બાળ્યો નહોતો ખાનપાનાદિનો વ્ય-
વહાર કરે કી દીધા અને બધો કચો મળી મળે. આ
પૂજાથીને નીચે પ્રમાણે એક કથાના આશુત્ત હતું.
એક દેવને ત્યાં રેડીકે ગયો. લોકો હતા, દેવના
શાલ અને કથા હતા, તેમનેના મનમાં દેવને જે

૧. વ્યવહાર બંધ કર્યો. સ્ત્રીને અજ્ઞાન અને
 ૨. વિચાર નિર્દોષ મનુષ્યની પર ખોટું જ્ઞાન ચણવી
 ૩. જરૂર કરી દે છે, પણ વરા કેટ વારો છે. કહે
 ૪. પણ કોઈ ખોટું કવંક ચણવો ત્યારે તમને કેટલું
 ૫. તેને વિચાર કરે, અને તેમની સાથે તમે જેવું વર્તન
 ૬. જેવું વર્તન બીજાઓને તમારા પ્રત્યે સજ્જવા તમે
 ૭. 'અગ્નિઃ પ્રતિહ્વાનિ પોષાં ન સનાતોત્, • એ મંત્ર
 ૮. સાચો અને અદ્ય એવો છે કે જે જે વાતો, કિષા-
 ૯. એ તમને પ્રતિદૃષ્ટ છે, બીજાઓ હાથ થય તો વ્યવ-
 ૧૦. પાત્રને માટે પશંદ કરવા ન હોય, અહિતકર અને
 ૧૧. અપજ્ઞ હો, તે તે વ્યવહારનું આચરવું તમે બીજા-
 ૧૨. ને ન કરો. આ ઉપદેશની અને રોગગ્રીવ દ્રવ્યોની
 ૧૩. પર જારે અચર થઈ આવીજ રીતે 'શતપથ' માં
 ૧૪. માંહેને માથે ઘટ્ટનું કવંક હતું. તે પૂજ્યશ્રી ત્યાં
 ૧૫. તેમજ ઉપદેશથી ફર થયા પામ્યું હતું.

૧૬. આ બધા જાણે જુદા જાણે ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

ભાઈજી

છુટી સેવામાં ઉપસ્થિત થઈ અરજ કરી હતી અને
 તેક આગા પત્ર અંધાળી હતી, ત્યારે બીજી જાણ્યો
 કેવું પત્ર અંધાળી આજ્ઞા હતું, અને ખુદ નામદાર
 માર સાહેબની પણ પુણ્યશ્રીનું આનુમાન ઉદયપુર
 માટે પ્રજા આકાંક્ષા હતી. શ્રીમાન મદારાજકુમાર
 જાજ ધર્મશ્રી, હુત્રદાદી, નત્રજનાથ અને દયાળુ
 કે. ઉચ્ચ જાણનાઓમાં એવા પ્રકારનું જગ કહ્યું છે કે
 જમ વસ્તુઓનાં યોગ જનાયાસે મળી જ આવે છે તે
 નિમિત્ત જાણી મળે છે. તથા દામાસામા પુણ્યશ્રી
 જાણના પ્રિયજના દગા ત્યારે ઉદયપુરના એક મુદોગ
 રીયુત દેવદાસદજી સોધરી ના. મદારાજકુમારના અંતર
 સંજોગે ઉદયપુરનાં માટે જયપુર આમ્બા દગા; ત્યારે
 શ્રીજી મદારાજના દર્શન તથા વાળીયવાળેના લાભ
 અને મંવળ ૧૯૭૮ના દરિયાક કુદ ૧૧ના રોજ તેમના
 ઉદયપુર ગયા. અને શ્રીમાન મદારાજકુમાર સાહેબને સર્વ
 નિવેદન કરી. પુણ્યશ્રીના અમૃતમા ઉપરેશની વચઃ
 કરી. ત્યારે મદારાજકુમાર સાહેબે દરખાસ્ત કે અરજી
 પુણ્યશ્રીને આદિ કર્યું હતું છે કે નહીં? ઉત્તરમાં
 એવું જાણ કરી કે, હા હજુર' હતું છે. એ સંજોગ
 કુમારે સોધરીજીને કહ્યું કે 'તો તમે આજે શ્રી સુરજી
 કરે તે માટે દમરજીના પંડુરો કે મંદિર રહે.

આ ઉપરથી કનિષ્ઠ વદ ૧૯૭૮ના રોજ રોજના રોજીજી
 શ્રી સુરજીનાં અપુર ૧૫ રોજી, ૧૯૭૮ના રોજીનાં
 રોજીની તેનો જાળ મદુ મિત્ર જાણના દરજી

કે જ્યાનજર ધ્યાવેદાને જાવડ મુખમે તેમની આ
 જ્યાનજર એવજાલ દરસવા માટે મેં તેમને આચાર
 યપેલ છે. અને મારા પદમ્બ તરફીરૂ થઈ ગઈ છે આ
 જ્યાવર થઈ ઉલ્લસુર પહેંચતું મુકેલ છે. આ ઉપર
 આવેલ ચારે ભાગે જ્યાવર જયા અને ત્યાંના મું
 દીક્ષા નિવેદન કરી ત્યારે જ્યાવરના ઓર સમે કહ્યું કે
 સાહેબનું આનુમાન જ્યાવર થવાનું ન હોય તો એ
 જ્યાવર પધારવાની તરફીરૂ તેઓ ન હોયે કે
 કારણ તેમના પદમ્બ જાતુ વ્યાધિ રહે છે.

દશ' ખાટકીએ મુચ્છતાં ફુચ્છતા જવાજ આપ્યો
 શું કહે. મારો એ રાજગર છે તેથી મારવાને માટે
 કું' આ સાંભળી મહારાજનું હૃદય જહુચ કંટલાઈ
 ધીમશરો નીકળી ગયો. લાગાજ કેમરીલાલજી જેવા
 ધાવક તેમની પાસેજ ઉભા હતા તે પૂજ્યશ્રીની મુખ-
 તેમના મનોમન જાવને પાની ગયા અને મહેતા
 ને કહ્યું કે આ તમામ જરૂરોએને અશરદાન મળવું
 તે તેનો જ ખર્ચ થશે તે હું આપીશ આ ઉપરથી
 તલાલજી મહેતાએ ખાટકીને રૂ. ૫૨૫ આપતા કરાવી
 એને અશરદાન અપાવ્યું અને બીજાએનો આશરો
 એકલાએજ કુલ રકમ આપી મહાન લાભ ઉઠાવ્યો.
 પૂજ્યશ્રીનું હૃદયપુર નમરમાં પધારવું ચત્તમ ૧૩૧
 પ્રાણ જયતા પામ્યા.

શ્રીજી સનીજ રાજકુંવરજી કે જંઓએ જારજીવનો
 રી દીધો હતો તેમનો પાસે આવ્યા અને તશ્રીજવના
 થ્યા પૂજ્યશ્રીના દર્શનથી તેને પરમ ઉલ્લાસ થયો.
 જે કહ્યું આપના પધારવાથી હું કુતાર્થ થઈ. આર્યાજીની
 ને ચંદ્રા પરિણામ જેમ્મ શ્રીજી મહારાજ પદ્મ આનંદા-
 થા.

આજીનો સંધારો લાંગા દિવસ મુખી ચાલ્યો પૂજ્યશ્રી
 તેમને ધર્મામૃતનું પાન કરાવતા હતા. તેમની સેવામાં
 ઈજો હતાં. તેઓને નિરંતર શાસ્ત્રોની સમજાવ કલ્પાનું
 રાજકુંવરજી રૂમલાવતાં હતાં અને પોતે લહુજ પાનપૂર્વક

દરમ્યાન શ્રીમાન્ દેહારીછ સાહેજને સ્ત્રીછએ
 યી દરબારને અમુકે જીવને અમરદહાન આપવા અરજ
 ર શ્રીમાન્ મદારાજા સાહેજની સેવામાં દેહારીછએ
 ૧ દલુરે ઘણીજ પુત્રીથી તે અરજ મંજુર કરી
 ૨ દક્ષીણ દેહારીછ પાનેથી સંજગી તેઓશ્રીએ
 ૩ પાનીફ કરી

૩૬ દિવસ આશ્યેલ અભાડવદ ૧૦૮૧ વૈશ રાત્રિના
 શુભરે સુધારે ખીજયે તે વખતે એક મેટ્રો તારે
 ખર્ચે તે પરશ્વે પૂજ્યશ્રીએ અનુમાન કર્યું અને
 પ્રાવકો પ્રત્યે કહ્યું કે, સ્ત્રીછનો સુધારો વખતે
 એમ હાથ છે. ત્યજ્યાન દોડી મિનિટમુજ સ્ત્રી-
 મનના અગર મારા

કેહ શકાય છે.” એ વગેરે ઉપદેશાનુક્રમ વાક્યો મહારાજકુમાર બહુજ પ્રસન્ન થયા, અને દૃઢતા પ્રગટ થાત મહેલમાં પધાર્યા. એ ચાર દિવસ પછી મહારાજાએ સાધરીજી કનૈયાલાલજીને કહ્યું કે “અજ મેં જવર નહિ માટું પાપ કર્યો છું કેવ ત્રિન્ન ભુક્તો નહીં થાન હવે તું પરિણેને મારીય નહિ. પાપકર્મોનાં ફલ તેના છૂટકા નથી.

મેં મુદ ૧૧ ના રોજ મહારાજકુમારે પુનઃ પૂજ્યશ્રીના લગ્નગાથાઓ લાજ સન્નિધિનિવાસ ભાગમાં લીધા. હેજ ભાગમાં પધાર્યા હતા, તેમણે પૂજ્યશ્રીને કહ્યું. હુંવર ત્રિધારીજીજી (કેણારી સાહેબના પુત્ર) ને સાથે મોકલ્યા અને ભાગમાં પધારવા અરજ કરી. પધાર્યા એટલે પોતે મહેલમાંથી બહાર આવી દર્શન પ્રવરણે લાજ લીધા.

આતુર્ભાવ દરમ્યાન વપત્તીજી શ્રી મન્નીલાલજી તથા મહારાજા મેડી વપત્તયાં કરી હતી તેના ઉપરમાં જુરમાં અરજ કરાવી એક દિવસ અગતો રખાવ્યો હતો. પુર સંધે બધી જગદ તથા ઇંદી જેલના કેદીઓને મીઠાઈ દે ખવરાવવા માટે મહારાજાશ્રીની મંજૂરી લીધી છે. ઇંદી કેદીઓને મીઠાઈ ખવરાવવામાં આવી, પરંતુ મેડી જેલના જવરનો રોજ ચાલતો હોવાથી ત્યાંના સાહેબે ઇન્કાર થી પુનઃ મહારાજા સાહેબની પરવાનગીથી ઇંદી જેલના થીજવર મીઠાઈ ખવરાવવામાં આવી.

હુજીમાંથી વિદેશીઓ જે સર્વિશ્વ વૃત્તિના હોય છે તેઓ જેવું જુઓ તેવું કન્ય જન્યવશ અચકાતા નથી. હુજીના કાલી-અચાતા અનુભવમાં આવેલાં અને પૂજ્યશીલા વ્યાખ્યાનમાં વાચકોદયમાં હાજર રહેતા મીઠાંસ સંવિવરનન હોય છે કે—

"Their standard of literacy (400 males and 40 females per 1000) is higher than that of any other community save the Parsis and they probably boast that not in vain in their system are practical ethics wedded to Philosophical speculation, for their communal record is magnificently white."

સાક્ષરતાનાં કેમ કેમ કહે છે કે કૌનોના નિયમે અને નિયમન-ગીરફગી એવી છે કે—કૌન કેમ મજદૂરીથી છાતીઠોડી મહે છે કે—લેનોનું ગુન્દેશાવેનું લીફટ અજાયબી રીતે નદન દોરવ છે. ગુન્દેશાવેનાં લીફટમાં જનોનું નામ આપેલ દેખાય છે.—આ પ્રમાણુપત્ર એનું અનંદદાવક નથી. આ પ્રમાણુપત્ર નિત્યરચાની અજાયબી લેન સુનિયમોપર છે. જેઓ અજાદે શ્રી સપરદીમરના કષ્ટાન્તરપ ગણાય છે.

એક દિવસ જે માયા જાન પ્રેમા નામનો એક જાનની પંચાયતી નેહર પાસેથી સરકારી સિંહાના ખોવાક મટે હાકને જતો હતો એટલામાં ફરદારી જહાસલી જુમિદારીથી આવતા હતા તે જાને જહાસના ઉપર ફરદારીની કાપિ પડી, એટલે પ્રેમા જાન-દિને કહ્યું કે, એ જાનર ન મહે તો કીટ તે ઉપરથી પ્રેમા જાને પાકને હાકે નેહરા અજાયબ દેતો રહ્યો, આસોને ખમર પાસેથી શ્રીજી નંદલાલજી મહેતાએ અડી પ્રેમાને કહ્યું કે આ રીતે જહાસ હઈ જવાની મળા છે, છતાં તું કેમ લાચરો?

ગુજરાતી વિદેશીઓ જે સાર્વત્રિક વૃત્તિના હોય છે તેઓ જેવું જુએ તેવું સ્વયં જનાવવા અચકાતા નથી. ગુજરાત કાઠી-આવાડના અનુભવમાં આવેલા અને પૃથ્વીશ્રીના વ્યાખ્યાનમાં રાજકોટમાં હાજર રહેલા બીબીન કડીવનમન હશે ઉ કે—

“Their standard of literary (40) males and 40 females per 1000) is higher than that of any other community save the Parsis and they proudly boast that not in vain is their system of practical ethics wedded to Philosophical speculation, for their criminal record is magnificently white.”

રાજકોટનાં હોમ એમ હશે છે કે જેનોના નિષેધો અને નત્વગાન-ગીતમુગી એવી છે કે—એન કામ મચરખીથી છાતી દોણી થકે છે કે—જેનોનું ગુનેગારોનું ક્ષીરક અવ્યયથી રીને નદન દોરૂ છે. ગુનેગારોનાં લીપટમાં જનોનું નામ ભાગ્યેજ દેખાય છે.—આ પ્રમાણુપત્ર એણુ આનંદાચક નથી. આ પ્રમાણુપત્ર નિઝાવવાની જવાબદારી એન સુનિરાએપર છે. જેઓ અન્યારે થી સ્વયં રહીમરના કાપાનરૂપ ગણાય છે.

એક દિવસ જે નારા જાનનાં એમા નામને એક જાનની પંચાયતી મેહર પાનેથી સગારી તિહાન. ખારાક મટે લાગે જતો હતો એટલામા જુલમથી જાનની જુમિશામથી અવગત હતા તે જાને ખારાનાં ઉપર પુલમથીની કાપે પડી, એટલે એમા ખાન-દીને કહ્યું કે, એ જાનર ન મરે તો તારા તે ઉપરથી એને જાને ખારાને લાગે મેહર આગરજ દોર નહીં, રહજોને જાનર પાનર થીજુન નહરકહજુ મરેજાએ આવી એમને કહ્યું કે આ મને જાન ઉપર જાનની મના છે, છતાં નુ કેમ લાખો?

પ્રકરણ ૪૫મું.

નવરાત્રિના પશુવધ બંધ કરાવ્યા.

ચાલુ ચામાસમાં એક દિવસે પૂજ્યશ્રીના વ્યાખ્યાનમાં દયપુર નજીક ખેરાદા નામનું ગામ છે, ત્યાંના કેટલાક શ્રાવણેએ ગાવીને અરજ કરી કે, અમારા ગામની નજીક બાદરડા પટ્ટાનું પ્રમ મોહનપુત્ર છે, અને ત્યાં ચાર પાંચ વર્ષથી કારવેલીયા પાદી અને મદારી આદિ લોકો આવી વસ્યા છે. તેઓ ત્યાં કર્ષ તથા ધોયરા વગેરે વાનવરોને પકડે છે. અને ત્યાં આગળ એક માતાશનું સ્થાનક કર્યું છે ત્યાં આરો મહિનામાં નવરાત્રિના દિવસે તથા ચેત્ર માહનાની નવરાત્રિ તથા બાદરવા શુદ્ધ દશા રોજ માતાશ પાસે ૧૫ થી ૨૦ પાડા તથા ૬૦ થી ૮૫ ખકરાનું પ્રતિવર્ષ બલિદાન છેલ્લા ચાર પાંચ વર્ષથી અપાવા લાગ્યું છે, તે બંધ થવાની જરૂર છે આ ઉપરથી પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું પેરોકાર જીવદયા (જીવદયાનો હિમાયની) અર્થિ છે કે નંદા ? તત્તજ શ્રીયુત નંદલાલજી મહેતા (પેરોકાર જીવદયા) એ હિમા ચંદ્ર અરજ કરી કે હાજર છું. પૂજ્યશ્રીએ ફરમાન્યું એ પશુવધ બંધ થાય તો મહાન લાભ થાય તત્પરથી શ્રીયુત નંદલાલજી મહેતાએ શીમાન મહારાણા સાહેબની ગણેશદાદી ઉપર જઈને હરખાસ્ત રજુ કરી. તે ઉપરથી મહેકમા ખાસની માફક મિત્રવા જીલ્લાના હુકે ઉપર હુકમ ફરમાવવામાં આવ્યો કે : એ એ બલિદાન નંદનરથીજ અપાવું શરૂ થયું હોય તો

તેમના હૃદયમાં પશ્ચિમદયગી મૃતકોના કંઈક અંશે
 કરવાની અગિયારા ઉપનિષદમાં નોંધેલા નોંધ વળતે
 ૧૦૦૦૦ દશ લાખનો પરમાર્થ કાર્યમાં જન કરવાનો નિ
 કયો અને વ્યાખ્યાનની પદિતતા વચ્ચે નંદલાલજી મહેતા
 બહેર કહ્યું કે “ રૂ. ૫૦૦૦ ઉચ્ચપુર પાઠશાળા વગેરે
 કાર્યમાં વાપરવા તથા રૂ. ૫૦૦૦ અકાઉન્ટીંગ સ્વધર્મીએ
 સંભાળના હેતુમાં હું અર્પણ કરું છું.” આ ઉપરાંત તેમણે
 ૧૨૫૧નું એક ખર્ચ પત્ર ઉચ્ચપુર નામને અર્પણ કર્યું હતું

ગાળુમાંથી પૂર્વ થયે ઉચ્ચપુરના ધર્મને પૂર્ણપણે ઉચ્ચ
 રીતે પૂજ્યશ્રીએ સ્થાપી વિદ્યાર કયો. તેના આગેદ થઈને ગુરૂ
 ધાર્યા જે ઉચ્ચપુરની નવ માઈલ દૂર છે. ગુરૂની ખીમમાં
 પૂજ્યશ્રી પધારતા હતા તેવામાં ઉચ્ચપુરના માજા મોની નામનો
 એક ખાટી પદ બકરા લઈને માજા માટે ઉચ્ચપુર આવતો
 હતો. આ વખતે પૂજ્યશ્રી ગુરૂની ખીમમાં એક આમ્રવાદ નીચે
 નિરાંત હતા. તમામ બકરા પૂજ્યશ્રીની તરફ ચાર હાથ દર
 તે આમ્રવાદની હાથ નીચે બેસી ગયા. તે વખતે પૂજ્યશ્રીની
 સાથે ઉચ્ચપુરના આવક નંદલાલજી મહેતા, શ્રીયુત પ્યારચંદજી
 વરદીયા તથા શ્રીયુત દેવેચંદ્રજી વરદીયા તથા ગુરૂના પત્ન
 અત્રે હતા. પૂજ્યશ્રીએ માજા ખાટીને એક હૃદયસેદક લાવણી
 પ્રસાદી તથા અમરકાંદક ઉપર આપ્યો; તથા ખાટીએ
 હું કે મને સુદૃઢ રક્ત મળે તે હું તમામ બકરા મકાનને
 પી હઉં મારી પાસે રહીશ. તત્કાલ બકરા એ.ન. દામ
 રામાં આવ્ય. અને ગુરૂ પાંચરૂપે જ કે જે ઉચ્ચપુરના દેવા-

૪. બહાર રસ્તામાં તેમજ બહાર રીતેમાંથી લાંબે નનીકા ઉપરુકા યાત્રી વહોળા હોડાએ સર્વ હોડા સમક્ષ હોડા સોગંદ ખાઈને મંજુર કરી, બન્ને પક્ષમાં કુચપ થયાથી સ્થાનેર આનંદ છાંડી અને સર્વ પૂજ્યશ્રીની અનુકરણીય અનુવદ્ધ ભુદિ માટે સુકાકેળે પ્રગટા કરવા લાગ્યા આ પ્રસંગે પૂજ્યશ્રીએ જરૂર એક માસની સ્થિતિ કરી હતી અને તે દરમિયાન અનેક ઉપકારના કામે થવા પામ્યા હતાં.

ન હે. દક્ષિણ અને મહારાષ્ટ્રમાં તેમણે જૈન
 વજ્ર ક્ષરકાવ્યો છે. ત્યાંના જૈન અને જૈનેતર લોકો
 ય નંદ સરસ્વતી કહે છે. સ્વ. લોકમાન્ય તિલકે
 ધારણુ જ્ઞાનસંપત્તિ અને અદ્વિતીય વાક્યાતુર્યની
 કદી હતી અને પોતાના સ્વેચ્છા ગીતારહસ્યના
 મર્મના વિષયમાં કર્વેલા ઉલ્લેખમાં તેમની સૂચના
 વધારે કરવા ઇચ્છા દર્શાવી હતી. આવા પુરૂષ
 સચ્ચિકારી ચાચ તો શ્રીમાન્ હુકમીચંદણ મહા-
 ચની જાહોજલાલી જગવાઇ રહે એ દેખીતું જ છે.
 સમ્મતિપૂર્વક પૂજ્યશ્રીએ સંવત ૧૬૭૫ નાકાર્તિક
 વ્યાખ્યાનમાં શ્રીમાન્ જવાહિરલાલજી મહારાજને
 પર નિયુક્ત કર્યાનું જાહેર કર્યું. આથી શ્રીસંઘમાં
 મહં રહેા. આ જગર ઉદયપુર સંધે ટેપુટેશનદારા
 જવાહિરલાલજી મહારાજને પહોંચાડ્યા અને
 તપસ્વી સ્થવિર મુનિશ્રી મોતીલાલજી મહારાજના
 કરવાનું આચાર્યશ્રીએ કરમાવ્યું. જવાહિરલાલજી
 વખતે દક્ષિણમાં ગિરાજતા હતા. તેમને આ ખજાર
 શ્રીએ પૂજ્યશ્રીથી વિજ્ઞા પડવાને ધણો સમય
 હોવાથી પૂજ્યશ્રીના દર્શનને લાલ લઇ તેમના
 કદી ધારણુ કરવાની ઇચ્છા દર્શાવી. આતુર્ભાસ પૂર્ણ
 એ દક્ષિણમાંથી માગવા તરફ વિદ્યાર કર્યો અને
 ણુ મેવાડમાંથી માગવા તરફ પધાર્યા. સ્તંભાગમાં
 પોનો સમાગમ થયો અને ત્યાં સંવત ૧૬૭૫ના
 ના દિવસે પૂજ્યશ્રીએ પોતાના કરકમગથી પંડિતશ્રી

જાન્ય તથા ચિનાઈનાં દનો શીમાન ઉગ્ર મદા-
 વણના બાદ મુરાચાર પાની પોતે મોન્ડવન કરવાનો
 કામજી વડે દને જુધવાર ના ૨૨-૩૧નો નિયમ
 થયેલ અદિ લખવાની આવગવડના ઉ કે, શીમાન
 દારાજના કરકમગથી શીમાન મુરાચાર મદાવણને
 અમમ જાણીને થયે એવી ખતર દિનના દરેક વિજા-
 ઈ જવાથી અનેક દેગરની જંધુઓએ ઉગ્ર મદા-
 વણ સાથે દર્જન કરવા તથા આ અપૂર્વ પ્રસંગનો
 માટે રનલામચાનીઓને વારંવાર અવદ્ધ કર્યો હતો
 ર્ પદ મહોન્ડવના શુભ પ્રસંગનો હાલ લેવાથી અને
 રહેવા પાનીએ, માટે અમને અવરુપ ખતર મળવી
 ન ઉપરથી અહામ સુધ તરફથી સાધારણ રીતે કાર્ત
 હાન દિનના પ્રત્યેક વિજાએમા આમંત્રણ કરવામાં
 રું, જેને માન આપીને દિનના દરેક વિજાત્રમાંથી
 ૦ જામોના દબરો યાવક ધાવિત્રોએ તથા અને
 આગેવાનોએ અદિ પધારી રનલામની અંત્રિક્ષિ શેજામ
 કરી તેમના ઉત્તર તથા લેગનને માટે નાલામન
 થી ઉચિત પ્રતિષ્ઠ કરવામા આવ્યો કેટલાક અનિ
 જંધુએ તો શ્રીનાન્ મદામુનિઓના પધારવાના ખજા
 આ શુભ પ્રસંગનો દિવસ નિયત થઈને ખતર પદોન્ડવ
 પધાર્યા હતા સંજઈ સંધ્યા ખામ નેતા તથા દેરાના
 હાલ મુખદેવસદાયજીના મુખ્ય શેડ જવાહરપ્રસાદજી
 ાક કાગક પધાર્યા હતા, પરંતુ સ્વામિક અનેક કારણજ
 થી ઉકંઠા રેવા છતાં પણ અધિક દિવસનો . .

પાંચ સાત સાત મકાનોના ચત્રુતરા પર તથા સડક
અત્યંત સ્તીક થઈ ગઈ.

પ્રસંગે શ્રીમાન્ પચેડ (છઠ્ઠા સ્તલામ) ઠાકુર સાહેબ
જી સાહેબ કે લેઓ સ્તલામ નરેગના મુખ્ય સરદાર
જલસાને મુયોભિત કરવાને માટેજ પચેડથી અર્ધ
તદુપચંત ગહેરના અન્ય અગ્રેસરો પણ પધાર્યા.
આઠ જણે શ્રીમાન્ આચાર્ય મહારાજ તખ્ત ઉપર
થયા ઉપસ્થિત સાધુ, સાધ્વી, ધ્યાવક, ધ્યાવિકા,
થ તથા અન્ય સલામતોએ હિન્દી થઈને ભક્તિપૂર્વક
અને વંદણા કરી જયજીનેદ્રની ધ્વનિ કરતા કરતા
ધ્યાનપર બેસી ગયા તત્પરથી શ્રીમાન્ આચાર્ય
મુપાર્થના આદિ મંગલચરણ કરમાવી શ્રી નંદીજી
જાય કરમાવી પંડી થેડો સમય સમયેષ્વરિયત વિવેચન
તદનંતર શ્રી મુવાચાર્ય ૭ મહારાજને દેડલીક અયુષ-
કરીને પોતાના શરીર પર ધારણ કરેલી નિજ પહેરી
ચતુર્વિધ સંધ સમક્ષ “જયજીનેદ્ર” “આચાર્ય
જય” “મુવાચાર્ય મહારાજની જય” “જન શા-
” હંત્યાદિ અનેક હુપનાદ ગજાના વચ્ચે ઉપસ્થિત
મહારાજોએ આદરને હાથ ભગાવી ધારણ કરાવી. નિઃ
વખતનો દેખાવ અઢોઢિક હતો. તેને દોઢ પ્રખરે
માટે અમારી પાસે ગળદો નથી. ઉક્ત આદર ધારણ
માન મુવાચાર્યજી મહારાજે શ્રીમાન્ આચાર્ય મહારા-
જને તથા શ્રીમાન્ સ્થવિર મુનિશ્રી મોનીલાલજી મહારા-

(૬) શ્રીયુગ નંદલાલજી મહેતા, ઉદયપુર

(૧૦) શ્રીયુગ કુવર બાદશાહજી સાહેબ દોહા, અજમેર,
તપસવળ બટારી ફેરારીયાજી સાહેબે (રેવાપુ) બદાક
રેવાપુરના ફેરારીયાજી સાહેબના જે જેમાં અનિવાર્ય કાળજીથી પધારી
કર્યા ન હતા. તેમના તારો અને પત્રો વગેરે સંબંધિયાને
આદિ સંબંધિય નહિ લખતા હતા નામ આપ બહેર કર્યામ
આપે છે.

(૧) શ્રીયુગ અમલતમેકેટરી મેર બાલમુકુદજી સાહેબ, સગરા

(૨) શ્રીયુગ વાપીલાલ માનીલાલ શાહ, મુંબઈ

(૩) શ્રીયુગ હામલાલ મુબનમલજી સાહેબ બ.ડીયા, મધ્યપ્રદેશ.

(૪) રાજેશી ફેરારીયાજી સાહેબ કોતલવર્તનજી સાહેબ,
મધ્યમ રિયાસત ઉદયપુર (મિવાડ).

(૫) રાજેશી અમલજી રુસ્તમજી ચીફ નેકેટરી સાહેબ,
રિયાસત અવર (માગવા)

(૬) શ્રીયુગ કુવેનમલજી પીંડારીયા બી એ એલએલ બી,
(અહમદનગર)

(૭) શ્રીયુગ મેહ અમલજી રૂપચંદ્રજી પ.ડોરા, (ખાનદેશ)

(૮) શ્રીયુગ મેહ રામલાલજી દોહરાસામજી બાગલી (ખાનદેશ)

(૯) શ્રીયુગ પરમાનંદજી વડીલ બી એ હસર [પંબજ]

આ રિયાસ બીજા પણ યજ્ઞક ગૃહસ્થો તરફથી અનુમોદન
તાલ્યા હતા, એ સર્વપત્રોમાં મુખ્ય આશય આ દાર્શનિક
દર્શનપૂર્વક અનુમોદન તથા સુખાર્થનારી આપવા ઉપરાંત

! સત્યા વિમુર્ચન થઇ તે વખતે અહિંના
ના વહેંચણામાં આવી.

વાગતે શ્રીયુગ જાલમચિંહજી હંદાર રાજ્યના
! આદેશનું વ્યાખ્યાન થયું તેની અમરથી
ખેલવાને માટે ઘણા ઉદાર ગૃહસ્થો તરફથી
૩ વચન મળ્યાં છે, પરંતુ તે સ્ત્રીમ પ્રગટ
સ્વામાં આવશે તે દિવસે નવાનગરનિવાસી
કોત્ર આપીને રૂ. ૧૫૦૦)ના પચેદિશ છવ
૧ આખા શહેરમાં કસાઈની દુકાને, ભટ્ટીઓ,
પારંભ તથા હિંમ્ચાનું સ્થાન બંધ રખાવવામાં
સાત્રિના પણ એક જનરલ મીટિંગ કરવામાં
લય, પાછાગા વગેરે રાનવૃદ્ધિના સંબંધમાં
૩. છવદયા માટે ફંડ થયું તેમાં શુમારે
કેવ થયા.

૧૬ના રોજ વ્યાખ્યાનમાં સહાને દાઢ પૂર્વવત્
મી. નયમલજી ચોરગીયાનું વિદ્યાલયના સંબં-
ધનું અને બીજા પણ દેટલાંક વચને મળ્યાં
[છલ્લા અદમદનગર] નિવાસીના અગ્રેમરેએ
દુકાગથી પીણની ગાયોના રક્ષણાર્થે ફંડ
૧૬ના ફંડે જેમાં શુમારે ૨૦૦૦ની સહાયતા થઈ.

પ્રસાર્થ મહારાજાધિરાજ થી થી ૧૦૦૮ શ્રી
સાદેશના વ્યાખ્યાનમાં જેનેની ઉત્તરિ કેમ

સાલાખમાં ચેપકાગનો સમગ્ર પૂર્વે થતા આવ્યો તે વખતે
એક પત્ર જાવરા કોટના ચીક સેક્ટરી સાહેબનો શ્રમન ચેક
બંધમાલુજી સાહેબ ઉપર આવ્યો. તેમ તેઓશ્રીએ લખ્યું
હતું કે, મારી વતી મહારાજ સાહેબને અરજ કર્યો કે આપનું
ચાતુર્માસ ચહેર જાવરામાં થયે તો ઘણાજ ઉપકાર થયે. ૨૦-
લામથી વિદાર કરી ખાચરોદ ઉચ્છેદન તરફ પધાર્યા ત્યાં જાવરાના
ઘાવકોએ ચાતુર્માસ માટે આશ્રુ કરવાથી સંવત ૧૯૭૫નું
ચાતુર્માસ જાવરા કર્યાં. કોને ખતર કે પૂજ્યશ્રીનું આ ચાતુ-
ર્માસ છેલ્લું ચાતુર્માસ છે ?

ઘણાં વર્ષથી જાવરાનિવાસી ઘાવકોની અસિદ્ધતા અને
પ્રાર્થના હતી તે આ વર્ષે સફળ થઈ, આપાક મુદ ૩ સોમવારે ૧૨
થાણાં સહિત આચાર્યશ્રી જાવરા પધાર્યા ત્યાં આપાક મુદ ૧૦ના
દોષ લખપુરનિવાસી બ્રાહ્મ કૌસમજીએ મુમારે ૧૭ વર્ષની
ઉમરે દીક્ષા લીધી. દીક્ષાસ્ત્રવ જાવરાના સુચે ધામધમથી અતિ
ઉત્સાહ પૂર્વક કર્યો. મુમારે ૨૦૦૦ મનુષ્યો બહાર ગામથી આવ્યાં
હતાં. કોઈ ધર્મકેપોએ સરકારમાં એવી મદદબની .અરજ કરી
કૌસમજીને બહાનું દે દીક્ષા આપવામાં આવે છે. આ ઉપ-
રાથી દીક્ષાને જાનકે દિવસે જાવરા કોટના ચીક સેક્ટરી જમ-
ણ મેડે કૌસમજીને પોતાની પાસે બોલાવ્યા, કેટલાક ઘાવકો
જુ તેમની સાથે હતા. જમણેજી મેડે વિચિત્ર પ્રશ્નોદ્વારા
તમા વૈરાગ્યની કમોટી કરી. દરેક પ્રશ્નોના ઉત્તર બહુજ સતો-
રક રાજગાં તેમના મનનું બહુ સારી રીતે સમજાવવાન થયું
દીક્ષાની આજ્ઞા આપી
જાવરાના ચાતુર્માસ દરમિયાન સામરચાગા ચેક ચાંદમજી
મહારાજના પૂજ્યશ્રીના દર્શનાર્થે પધાર્યા તેમના પત્નીએ અણધાર

મંગલ ૪૮ મું.

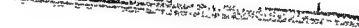
સવા લાખ રૂપિયાની સખાવત.

૧૯૧૬.૧૨.૨૨

જાવરાથી માગતા મેવાડ તરફના વિહાર દરબાન છેડી
 આદીમાં એક નાયુલાલજી બોદાવતે સ્વ લાખ રૂપિયાની સખાવત
 બાહેર કરી હતી; જે રકમના વ્યાજમાં દાવ કરી બોદાવત જેન
 આશ્રમ છેડી આદીમાં થાણે છે. એક તો પગ રસ્તાનું ખુરું
 ખાવેલું નાનું જામ અને બીજું આત્મસોની દાર્શનિકોની
 પ્રતી એ જે દાર્શનિકોને લઈ આ આશ્રમનો બેઠકો તેવો લામ
 ૧૫૦૦૦ લાખી ગણવા નથી. જ્યાં સુધી સ્વાયંત્યાગી-આત્મ
 ગી દામ દરનારાઓ નહિ નીકળે ત્યાં સુધી સખાવતોનો સહ.
 ૧૫ થયે નહિ.

આ વિહારમાં યુવરાજશ્રી આમેલ થયા બધા મુનિરાઓ
 ગર પધાર્યા અને ત્યાં કમ્પટ દિવસ બિરાજ્યા. બંને મુનિરાજ
 અને સંદ્રની માફક જેન ધર્મની જ્યોતિનો અપૂર્વ પ્રકાશ
 વડા હતા.

પંડિતમાંથી પાછા ફરેલા જાવરાના સતોની પ્રેરણાથી આમા
 અને અજમેરના ધાવડોએ નવાગઢેર જઈ પૂજ્યશ્રીને
 પધારવા વિનંતિ કરી, જ્યાં જાવરાના સતોને મળી
 સંબંધના મનબેદનું સમાધાન થવાની આશા બતાવી.
 ! અત્યાચ્છેદને માન આપી પાલી થઈ, હુંગરાગ પ્રદેશ
 મીનો પરિચ્છેદ સહન કરીને પણ પૂજ્યશ્રી આજમેર

હી સાથે સ્વર્ગમાં સદૃશ રહેવા અર્થે આપી,
 િની અખેમ કાંમુએ: વસ્યા વિના ન રહ્યાં.

અં એક વચેટાએને અજમેર છોડી વળે
 ા પડ્યો હોય " મહાજન માગ માગાયા છે પણ
 ન પડે " એવા રમવા પડે નિષ્પક્ષપાત અને
 ન્યાય કરવાએને પણ નિશ્ચય થવું પડે. એ
 વાતનું દરજ્જા એક પંદરમી રજીમેંજ આપું
 યદન દેર ૨. અંબીર ગર્જનાએ થઈ, વિજયી
 નાં બધાં ચિંટો પ્રગટ થયાં; પણ અખદે એ બધા
 થઈ ગયેલા વાદ્યાં વિજયનું ગવાં, તૃપ્તિ આપે
 ા દેવપીઠાએ પોતાની કાઠા મોકલી દીધી,
 ધી અવેલી અધીની રજીવી દર્યાએની આંખે દાઢ
 ા અને નિરુન્નાહની રથમ રેખા ઘડાનાં વદનો પર
 નાહ્યો આવેલા નિષ્પાત મૂડી પાછા ફર્યા, પરંતુ
 એ અટકા મૂર્ચ દેવતાએ આવાજન આપ્યું કે
 ખે સત્યનોજ વચ છે અને હું વર્ણને વિજયી,
 મહારાણેએને સંગ કરીશ "

કાલીવાયડી જે વચપુર થઈ અજમેર આવ્યા હતા તે
 ા ન રહી કહ્યા કે—અરિયન્દા પિરી રત્ના અને
 તેનારને વળા કર્યો તો સંક્રમનું સંરક્ષણ થયું
 બે બંધાએલી અંધારીએ છોડી નિષ્પક્ષપાત બની
 ગયને પેપીએ તોજ દંડની દુનિયાનો સયો મુધરે
 કેમણે દાવી માર્યા વચપુરના વેવધારીએ સાધુએના

પરુ લપસાવો ગરુ થયેલ દમ દગ્ગિલ વેળા પરિણામે એ
નાના લગ્નના પ્રાપ્તિ એ આત્મનો લાપ લધાને સદન દરેલ
પરુ સામાન્ય સમાજ વેળા એક જાણે સરખા સમજે છે.
એકને એક સરખો પ્રજા તો અલેખ પ્રજામાં મેનો ઉતરી લાય.

વિચારોનું મનવું છે કે, ચારી પર ગિરોતરી નેટલી
લધની લાય, તેટલીજ પરિણા અને એકવા દસક લાય,
આવડેલાં પર લાગ્યાં લાય અને થી સંધનું માન મોભાને
દિવ લેખમાનું લાય અને પરિણામે થીસંધની સંધાને નાથ
ધાય આવી નિરુપદામાં મદાવવા લીલજો પરુ લલચાય. લપસી
પરુ લપસી અને પરિણામ શું આવે એ વિચારોજ દરખી થકે.

એક સંસ્કારને દેવેની શાંતિ સંજો લખેલ તેનો જવાબ
જાંચોને વિચારવા લાયક હોવાથી નેનાજ ગુરો અને યંકુલું.
જાને વિના કિ મુનિ-કરેજઈ શાંતિ કરો, તો મુનિ-કરેજ-
દોનોકો સદયોની સ્વાત વેમે ! મુનિતવે કરેજ નરી રદ મદગા.
કરેજો મુનિતવ નરી રદ મદગા.

એક સંસ્કારને મુનિતવે અને લખાવેલ પરના નીચેના
ગુરો પદમારોને અર્પણ કરું છું.

શિદિલાચાની પહેલી નીચે દંકાનું સાધુ શરીર, તેને તો
કેં મિંદની જામીમાં સંસ્કાર થયેલ શિવાજ સમજું. ગિયાતું
નીચે જાનવેનું તો શું ગજું, પરુ દુવામાં પ્રનિજિત બગાવી
એકને પરુ તે દંકાને આજં ગિયાતેને શોધી દાવવામાં
સંધની નેટલી બેઠકારી, ચમમપોથી કે પ્રમાદ તેટલોજ

આ વાક્ય દોષે દોષ સંબંધિત છે એ સંદેહ સરી
 યક શું ? આપણા પ્રાતઃસ્મરણીય પુસ્તકોનું સ્મરણ
 પ્રત્યે પુણ્યભાવ હોય તો તેઓની આજ્ઞા માથે
 તેઓ એ પેલું સમાચરણનું શુદ્ધ હાથમાં લે તેઓ
 જોનારા શુદ્ધાત્મ નહોતા બન્યા.

સાંસ્કૃતિક હૃદય આવી આત્મમગ્ન ખીટપી, આધ્યા-
 ત્મિક કૃત્તી એ આપણા પ્રાચીન સંસ્કૃતિનું સ્તંભ છે.
 જોનારા, આધ્યાત્મિક પ્રવૃત્તિને આટે કદિ આવી શકતા
 સમસ્યાગરમાં હૃદયના કાષ્ટકાવળી વખતે તમારી
 દિશા ગદગદી વખતે પવિત્રતાને પેલાક પહેલી
 કદેલી પ્રતિજ્ઞાએ યાદ કરે, એ મંત્રગ શુદ્ધિમાં
 નું સ્મરણ કરે જે આટે પ્રભુ પાથયાં છે, તેને
 કે વળગે નવનનમાના અવાજની અવગણના
 નહીં.

તમારે અને અનુભવીઓના ઉપદેશ અવાજે યાદ
 હિમ્મત યોરવા માટેનું થયું છે કે, આજન અન્યારે
 પડી જાય છે, તેમના સામે કાળ-પ્રીતિ દાન હોય
 તો તને યાદ અને નિરંજનક થીયુત વારીલા
 સ્વયં હોય છે કે, “આખી દુનિયા કોઈ કાળે એકી
 જવાર થઈ નથી અને થઈ શકે નહીં જે યોગ્યો
 શક્તિવાન છે, પણ જંગમી શક્તિએ વિદ્યુત ગ્રિહ-
 ણ થઈ છે, તે ‘યોગ્યો’ નાજ વ્યવસ્થિતનો દરકાર
 છે. એ યોગ્યો પડી સમજા લોકનરૂને પોતાની

પ્રકરણ ૮૬મું.

કારાણના સીંગણે લગ્ન પ્રશંગે
યુવધ બંધ કરાવ્યો.

૪૪૪૪૪૪૪૪

ચાર્ણ મહારાજ અન્નમેદથી વિહાર કરી
અને શ્રીમાન્ યુવાચાર્ણ મહારાજે જિજ્ઞાસે
નવાનગર પૂજ્યશ્રી દેવલાલ દિવસ ગિરાજ્યા.
પાનગર થવાની અંભાવના હતી. એટલા માટે
શાસ્ત્રપાત્ર મારવાડનાં આશ્રમામાં પૂજ્યશ્રી વિચ
કમે વિચરતા શ્રીશ્રી મહારાજ આવડે પધાર્યા
ના મહાપદશ્રી આવડોએ ૧૦૦-૧૫૦ બકરાં
પૂજ્યશ્રી આવડે આવડા ગિરાજ્યા હતા તે
મહારાજા આહેનના બચીયા ગિરાજની મહારાજ
કુંવર આહેનની આન આવડા નાનકે રાજ
કોર આહેનને ત્યાં આવડી હતી. પૂજ્યશ્રી આવ-
ડેવા બગર માર્યા મહારાજ હિમમત્સિંહજી
વર પધાર્યા અને પૂર્વ પરિચયને હાથ અરજ
ચાર પાંચ રાજ સિયરના થયે માટે આપ રાજ
દેરા તે અમેને પતેજ લાગ મળે. શ્રીમાને
વખતે રાજ આવવાનો અવસર નથી. મુજબ
મીલબાનીને માટે પશુ પડીએને વધ થવાની
પારે તેમને અરજ કરી કે, મહારાજ! અને

લેઈએ છે. દયાથી શતિ છે. દોષનો ગુન્દો થાય તો તેને દયા બક્ષવી એમના રક્ષણ કરતા થઈએ તો આપણે જાતૃભાવનાનું રાજ્ય આપણા વચ્ચે વહેણું હાવી શકીશું. મુંઝા અને ગરીબ નિર્દોષ અને વાચા વિનાનાઓ ઉપર જુલમ ગુન્દરવો યા તેમના ઉપર કાનીસ છુની દેશવરી એનો ત્રાસ આપણી ઉપર ઉતરવા પામે છે, માટે આપણે દયા સર્વે દેશણે પાથરવી લેઈએ. ”

રાજ્યથી પૂજ્યશ્રી દેવેન પધાર્યા ત્યાં એક અઠવાડિયું સંક્રાન્તિ. નિકટવર્તી ગામોના સેંકડો યાવકો શ્રીશુના દર્શનાર્થે આવવા લાગ્યા ગુમારે ૪૦૦ બકરને અમનગરમાં અભયદાન મળ્યું. ત્યાંથી વિદાર કરી જેઠ વદ ૧ના રોજ પૂજ્યશ્રી હાંબીયા પધાર્યા હાંબીયાના શ્રીમાન્ દાકોર સહેન બ્યાખ્યાનમાં પધાર્યા. તેમના દુરુથપર પૂજ્યશ્રીના બ્યાખ્યાનની ધણીજ અસર થઈ. દાકોર સહેએ દેટલાક નિયમ પ્રત્યાખ્યાન કર્યા અને ચાર બકરને અભયદાન આપ્યું. વીંમ ૫જી દાણા લોહાએ વિવિધ પ્રકારનાં મત નિર્ધાર કર્યાં.

જેઠ વદ ૨ના રોજ પૂજ્યશ્રી કાલુ પધાર્યા ત્યાં પુંચા-લાહણ દોહારીએ સ્વમેટે સ્વાધ્યાસતનો ખંધ લીધે ઉપવાસ દયા બસો તથા અન્ય રક્ષાદિ ગદ્ય થયા. કાલુના ખેડનોએ લીલાં વૃક્ષ તથા ઊંડ વર્ગેરને ગામવાના સંગમ કર્યા.

કાલુમાં મહારાજ દોહવકરપિણ મહારાજ (જંગલે પજી કાપીયાવાળાં વિચનો દાણા ઉપકાર કર્યો છે તેઓ) થાણા ૮ મહિના પધાર્યા પરંપર ગદ્ય આનંદપૂર્વક જ્ઞાનચર્ચા અને વાર્તાકાવ્ય થતો રહ્યો બ્યાખ્યાન એક દેશણે વંચાનું હતું. પ્રાતઃકાળનું

મરજો છે, આ પ્રસંગે તમારાથી બને તેટલું ધર્મધ્યાન સંભળાવો એજ અત્યારે તમારું કર્તવ્ય છે.

પૂજ્યશ્રીના મસ્તિષ્કમાં તીવ્ર વેદના યત્ની હતી, દર્દનું એર વિજ્ઞાનોના વેમે વધતું જતું હતું, પરંતુ ઉપશ્ચિત્ર સાધુઓ દર્દનું ઉભ સ્વરૂપ પૂજ્યશ્રીની અદ્વિતીય સદનશીલતાથી કળી શક્યા નહિ અને પૂજ્યશ્રીએ વારંવાર કહેવા છતાં તેઓએ સંચારો કરાવ્યો નહિ, પણ જેમ જેમ વ્યાધિ વધતો ગયો તેમ તેમ પૂજ્યશ્રી તો ભાવમુમાધિમાં સ્થિત થતા ગયા. આવી ઉચ્ચતી વેદનામા પણ તેમની શક્તિ અને ધર્મ અનુપમેય હતાં. કાયરતા પ્રતીત થાય તેવો એક શબ્દ પણ એ ત્રિહસમાન શૂરવીર ધીર પુરુષના મુખમાંથી નીકળ્યો નહિ.

પૂજ્યશ્રીની બીમારીના સમાચાર જોનારવૃન્દા આવકોએ દેશાવગમાં તારદ્વારા અનેક શહેરોના મુખ્ય મુખ્ય આવકોને પહોંચાડી રીધા હતા તે ઉપરથી ઘણા આવકો ત્યાં આવી પહોંચ્યા હતા. આપાદ શુદ્ધ ૧ ના રોજ ખ્યાવરના કેટલાક આવકો આવ્યા હતા. અને તેજ દિવસે સંજના ઉત્તરેનથી જાઈ સુનીલાવ કન્યાલુચ પણ આવ્યા હું મેરબી હતો ત્યાં તાર આવ્યો હતો પણ પાંખો વિના એટલે દૂર પહોંચી શકાય એમ નહોતું. સુનીલાવજીએ મદારાજશ્રીને વંદણા કરી મુખશાતા પૂજ્ય તેઓશ્રી બોલ્યા કે, “ભાઈ! મારો સંચાળનો અવમર આવી ગયો છે, પુદ્ગલ દુઃખ દર્દ રક્ષાં છે.” આ વખતે બીજા પણ કેટલાક આવકો અને સાધુઓ પૂજ્યશ્રીની સમીપે બેસા હતા. આ વખતે શ્રીજી મદારાજે

સમયમુચક પૂજ્યશ્રીએ આ શેક પ્રયત્નને તુરતજ શ્રી સૂત્રની ગાથા બોલવી શરૂ કરી, શક્તિના રૂપમાં દેશી નાંખ્યો અને શિષ્યો પણ મદદ કરે તેમ સામેત થયા.

બીજે દિવસે અઘાટ ગુદ ર ના રોજ સવારે અઝમેશી શ્રીમાન શેક ગાદમલછ લેતા તથા વ્યાવરના કેટલાક ગૃહસ્થો આવી પહોંચ્યા તે દિવસે પૂજ્યશ્રીના શરીરમાં વ્યાધિ બહુ વધી ગયો, અને નિત્યનિયમ પણ ન થઈ શક્યું. પૂજ્યશ્રી વારંવાર દુરમાવતા કે મારાથી નિત્યનિયમ ન થઈ શકે ત્યારે બલકુલ કે મારે અંતકાળ નહીં આવે એવો ઇ. આ ઉપરથી તેમના શિષ્યોને બહુ ચિંતા ઉપજી અને દ્વિતીયાને દિવસે તેમને સાગરી સંચારે કરાવી દીધો અને સાર્વજનિક સમયે મહારાજશ્રીને બલ-શુભનો સંચારે કનવવામ આવ્યો અને તેજ સાર્વજનિક પાઠવા પહેરે શુભાર્થે પ્રયત્ન વાગતે આ મારીના ઢાચા કુળ સમાજે દારિક દેહને છોડી પૂજ્યશ્રીના અગર અન્ના સ્વર્ગે નીધાવ્યો. કૈનશાસનરૂપ આકાશમંત્રે એ જાહવંતો સુર અન્ત પાડ્યો. સ્તુતિર્ધ સંધનો મહાન અધારસ્થાન તૃપ્તિ પડ્યો. આ વખતે સાધુઓ ૧૨ થાણાં શ્રીશ્રી સંકાશ ઉપરવાર હતા.

પૂજ્યશ્રીના શરીરમાં સંકેતે પ્રાણ તેમના નહિ પણ સકળ સંધનો હતા તમા મહારાજશ્રીની પણ ન થય એવી તેઓશ્રીની ચિકિત્સા થઈ. હવે કેટલું તપશ્વર્ધામાં શરૂ થઈ દાનપુણ્ય દેવામાં, બાધાઓ દેવાઈ અને પૂજ્યશ્રીને આશ્રમ થવા પ્રાર્થનાઓ થઈ, પરંતુ એ આશ્રમે પરમાત્માના આમં-ત્રણથી અવગણના કરવી પાડ્યે એમ ન હોવાથી, અત્યંત

મહારાજ પં મુ.

ગોક્ષ્મદર્શક સુભાષો.

૧૯૨૨-૨૩

માનવાદ, માનવ, મેતાદ, ગુજરાત, કાડીવારાક, દક્ષિણ, પંચજન વગેરે દરેક પ્રાંતોમાં અનેક મહેલો અને ગ્રામોમાં પૂજ્ય-શ્રીના સ્વર્ગવાસના સુભાષાર મગતાં દરનાગ, અમરા, પાણી પાગવામાં આવી હતી, ધર્મધ્યાન કરવામાં આવ્યું હતું, અને હાથો રૂપિયા જીવદવાના કામમાં ખર્ચાયા હતા. વિસ્વાસ્ત્યને લીધે તે સધતું અહિં આપી શકાતું નથી. કિન્તુ તેમની મુખ્ય મુખ્ય સુભાષોને દેવાદ આ નીચે આપવામાં આવે છે.

મુંબઈ સંઘની જંગી સુભા.

જંઘ દેહાં બચ્ચો.

તારીખ ૨૨-૬-૨૦ ના રોજ ચીચપોટલીમાં આવેલા જૈન ઉપાધ્યક્ષમાં જૈન સંઘની એક બહેર સુભા બે હાથવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે સંકેતે જૈન ભાઈઓ ભઈઓ એકત્ર થયાં હતાં અને પૂજ્ય આચાર્યશ્રીના સ્વર્ગવાસથી જૈન કામ અને ધર્મને જે ન પૂરી શકાવ તેની મોટી ખોટ પડી છે, તે બાબત ઉપર જુદા જુદા ભાઈઓએ વિવેચન કરી અત્યંત દિલગીરી પ્રદર્શિત કરી હતી.

છેવટમાં મુંબઈના જૈન સંઘ તરફથી બીકાનેરમાં ત્રિરાજતા મુજરાજ મહારાજશ્રી જ્યોતિરજીવજી મહારાજને અને ત્યાંના જૈન

मु. जेठारमवे भट्ठान् स्वर्गदाम होगवा, यह
 और हृदयभेदक मरार गुनधर इस मनराम ॥
 दुम मम हुआ है. इन भट्ठान्के दियोगमे ॥
 बननी समाजके लोगोके अतिमिष्ट हजारे अन्य म-
 अन्य रंज हुआ है. सारी जैन समाजने एह अनूना
 और ऐसा फिर मात होना दुर्लभ है. इमप्रिये यह
 रंजीके माव सेद जादिर करती है. इसी मजनुनक
 संपदा भी यदांतर आया हुआ ममाने सुनाया गया. य
 संपदा उपचार मानती है और भीमान् वर्तमान पू
 भी थी १००८ थी जवाहिरलालजी मदागज सादे
 संपदो मुंई और रत्नराम संप तरफमे जाधामन
 बीछनेर तार दिया जानेका उद्धार करती है व वर्त-
 महाराज भी भी १००८ थी जवाहिरलालजीको सेवका
 २ बडे ऐसा हृदयसे इच्छती है.

महाराज हमरा ।

भीमान् पूज्य महाराजके स्वर्गवासभी सार गुनधरी
 संपने तभी बक्त बननी २ दुकान बंद करके शोक माना य
 भी संप तरफमे फिर उद्गमनें जाता है कि स्वर्गस्थ पूज्य महारा
 शोक निमित्त फिर भी आकाश मुदी १३ मंगलारक्षी सब व्य
 बंद रक्खा जावे और हलवाई भट्ठान्का अदिधी भी दुकाने
 करार जावे व गरीबोको जल वरका दान दिया जावे

માંમના તેઓથીના અદિના નિવાસ દર
અદિના નથા બદાર શામના લેડોને દવા અને
છે. અર્થ સમજવી લેડોના દવાને ધણે મો
દરેા દનેા અને તેઓથીના સંજોધને લખે મા
વખને અદિથી તેમજ બદાર દેશવરથી મોટા
દરી મજુસજન તથા અનારે પ્રત્યે ધણું ઉમ
મગધુ' દગુ આવા એક જરૂરના મહાન વિદ્યાન
ચારિત્રવાન મહામુનિના સ્વર્ગવાસથી માત્ર જે
ધણુ બીજા બધાને એક જાહે ખાદ આવી પડી છે
સમા અજુપે છે

ઉપરનો દરવ અખે પચડાના તથા તેને
લાન્ડાના બીજાનેર તથા રતલામ સંધને પ્રમુખ સાહેબ
મોકલવાનું દાનપત્રમા આવે છે.

તારેલી નકલ.

Citizens of Rajkot assembled in public meeting
their deep sorrow for the premature demise of Acharya
Maharaj Shri Shrilalji and beg to say that in Lim not a
Jain Community but people in general have lost a
kardari, pious and ideal mist. Please convey this m
to Uvacharya Maharaj Shri Jawaharlalji with our li
respects.

દરવ બીજે.

આચાર્ય મહારાજશ્રી શ્રીરાવજી મહારાજ જેવા નમુને
પુરાણ મુનિએ આપણાં ઉપર દરેલા ઉપકારો મોટા

કૃપાસિન.

તપસ્વીજી દલ્હીમહાજી થા ૩ ત્રિસંજો છે.
ખજર મળ્યાં સાધુ આરકોમાં બાદે ગ્રોક છાંડ
દિવસે વ્યાખ્યાન બંધ રહ્યું મદારાજે ઉપવાસ કર્યા
ખોડવા પ્રત્યંધ થયો.

જીવદ.

સમસ્ત આરકોએ દુકાનો બંધ રાખી ઉપાશયે ;
થયો દુઆઈઓની દુકાનો બંધ રાખવામાં આવી
વસ તથા જોડન; પશુઓને ખેતી તથા ધાત્ર; કુતુબ
માં ફાંસીઓને પુરીઓ નાંખવા પાછળ રૂ. ૨૦૦)નો
સ્વામં આપ્યો પણ તેલીઓએ પોતાના તરફથી પા
ઓને પુષ્કળ ખેતી નાંખાવ્યો.

આ ઉપરાંત ઉત્પુર, બીકાનેર, રિહી, આકોડા,
પુરી, મિન્દુરહી, જાગ, જપપુર વગેરે અનેક શહેરો
માંથી સ્ત્રીઓ વગેરે તથા દાનપુરુષ સંવરકરની આદિ
પણ સ્થળાલોકોથી તથા કેટલીક સ્ત્રીઓથી સંવિસ્તૃત થઈ
! મળવાની દાખલ કહેવ નહીં.

અર્પિત

સાચું જ્યાં જ્યાં મુલ્યે, મુલ્ય પૂર્વવત્ ।
અધર મન મન માટે, મન માટે ઉપ

માટે તેઓથી આદરે પ્રત્યક્ષ પદે
માટે મન ઉપર તેઓના મુલ્યની જે છાપ પ
પરિણ છે.

હોજીમાં પૂર્વ મહાનગરનું આગમન ર
વૈશાખ મુદ ૬ સુદવારે તેઓથી હોજીમાં એકવીશ
હવા ત્યારે તેમને ઉવારે અનેની હાથેકુટમાં
આખ્યાનમાં અનેના દરેકર સાહેબ હરખત હા
તા એવીસના સર્વ માણસે આખ્યાનનો લા
માટે હોજીના એનીજ હાથેમ ફેરવી નાખ્યો
પ્રીતના અને આમના હાર સાવિક સુદાવનો
તો હતા તેઓથીના આખ્યાનનો પ્રેમી ધર્મી
પ્રાનુસાર અને દેશકાલની વર્તમાન સ્થિતિએને
તેઓની પ્રતિ અન્યત્ર સરક અને નિમં
દરેક હોમન માણસે અવલોકનને લાભ લેવા હ
તેઓથીના અવિશ્વથી સર્વ અને પોતાનાજ ધર્મસુર
અવલ હવા આખ્યાન દરમ્યાન અનેક પ્રાચીન કે
કાલ્યોને સુખપુર કંઈથી શિખ વર્મ સાદે એવો પોષ કે
તેથી ધોવાઓમાં અજબ રીતે અમર ઉપજતી હતી મા
વીરમૂલિય ઇતિહાસનાં દ્રષ્ટાઓ અને તે ઉપર ત્રિહાસની
મજાની ઘટના કંઈ હવા કે, ધોવાઓ રસમાં કેંકર

જતા હતા. વ્યાખ્યાનમાં ઉઠવાની વૃત્તિ તો થવાજ ન પામે
 ભી મધુરી શૈલીને બુદ્ધિ અરાજેને શ્રોતાગ્રનો હજી સંભાર
 હ્યા છે. તે સમયમાં અત્રે પંડિતરાજ બહુસૂત્રી સ્વર્ગસ્થ મહા
 જ્ઞશ્રી ઉત્તમચંદ્રજી સ્વામી પાતાના સસુદાય સહિત વિરાજતા
 હતા અને તેઓશ્રી વ્યાખ્યાનમાં હમેશા પધારતા હતા. તેઓ-
 શ્રીના મોઢેથી તથા બીજા આવકોના મોઢેથી મેં આ સર્વ બીના
 માંલજેલી છે તેમની વાણીનો મહિમા તો મેં ઘણા જનો પાસેથી
 માંલજ્યો છે.

સાખી

શ્રોતાઓના ચિત્ત હરનારી, મનમુન્ધ ડરનારી;
 વાણી વરસાવીને ચાડ્યા, વિબુધ લોક વિહારી;
 મુધારી ભવી જનને..... આ ભવ જગથી તારી.

મનમાં એમજ થઈ આવે છે કે

હોહરો.

કયા દર્શન કરવાં હવે, સુલુવો કયા સર્ગપાથ ?
 પુનિત પૂજ્ય શ્રીજાગજી, કયા જઈ કરવી શોધ.

સાખી.

આજરમુધી પણ થયાં ન દર્શન, લાલ ન દગે લગાટ,
 અત્ર સ્થળે આવ્યા પણ ન મળ્યા, મન દુખાય એ માટ;
 ઉપાય ન જે ધાટે.....વળ્યા તેહ વાટે.

ઘણા જનો જેમણે તેઓશ્રીનાં વ્યાખ્યાન સામળ્યા છે
 એને મેં કહેતા સાંભળ્યા છે કે તેની અસર હજી પણ
 મના ઉપર જંબી ને તેવી કાયમ છે. આવી અમરકારક યંત્રી

જુ તે તો હૈમની કિમ્મતમાં વધારો કરનાર તત્વો હતા. અપ્ર-
ક્ત ક્રોધ અને અપ્રમુક્ત માનથી એ તદ્દન લુપ્તિજ વસ્તુઓ
તી. હૃત્રિયમાં અને સઘના નાયકમાં પ્રમુક્ત ક્રોધ અને પ્રમુ-
ત માન આવશ્યક છે અને એનાં એની ઉચ્ચગતિનો પુરાવો છે.

આ પ્રસંગે એક આધ્યાત્મિક સ્વત્વ *anurāga* નું કિરણ
ઝુલી આવે છે. ચારિત્ર અને બુદ્ધિના સંઘર્ષબુનો આ સમય છે.
ચાકરણ, ન્યાય નર્કના અભ્યાસનો શોખ રાજપુત્રના તરફના
પ્રાવકો અને સાધુઓની પ્રકૃતિમાં નહોતો. ત્યાં માત્ર નિર્દોષ
ચારિત્રનો શોખ હતો. બુદ્ધિની લીલાઓ ચોતરફ પૂજની જોવામાં
આવી અને આ વર્તમાન કેટલાક સાધુઓ પણ ધીમે ધીમે
બુદ્ધિવૈભવ તરફ ઝુકાવા લાગ્યા. પ્રથમ તો એને તે ગમ્યું. પછી
ચારિત્ર અને બુદ્ધિ તરફ સ્વાભાવિક યુદ્ધ આરંભાયું. આ યુદ્ધ
હાથો મુખ્ય ટકવું એક એક બીજાના ટપકાં ખાઈ
ખાઈને છેવટે ચારિત્ર બુદ્ધિમાં અને બુદ્ધિ ચારિત્રમાં સમાઈ જશે
એટલે બુદ્ધિ અને ચારિત્રથી પર એવા ‘આધ્યાત્મિક જ્ઞાન’ માં
દાખલ થવાશે. દૃઢ્ય અને બુદ્ધિ બન્ને એક વ્યક્તિના મનિક
તરીકે તો લાયક છે, પણ વ્યક્તિના સાધન-દાસ-નર્તકિ ઉપયોગી
છે. દયાળુ અને વિદ્વાન્ દુઃખી છે, પણ યોગી કે ને દૃઢ્ય અને
બુદ્ધિના રાજ્યમાં થઈને તે હદ યોગી ગયો હોય છે તે એક
ચુખી મહારાજ છે કે જેની બને જાણુએ દૃઢ્ય અને બુદ્ધિ હાય
એવી હુકમની આજ્ઞામાંથી રહ્યા છે. એ સિત્તિએ પંડિતરા મટે
દૃઢ્યની જગતરાઓ અને બુદ્ધિની ઉદ્ધતાઈઓ સહન કરવીજ પડે છે.

श्रीलालजी महाराजके आषाढ़ मुदी ३ शनिवार सं० १९७७
त्रयवारण नहर (राजपूताना) में स्वर्गागेश्वरका समाचार सुनते
हैं तब फलेजेके टुकड़े २ टोंजाने हैं ।

आषाढ़ मुदी ३ का शनिवार जैनधर्मके इतिहासमें कान्हे
अक्षरोने निम्ना जायगा । जिस बातकी कुछ मी सम्भावना न थी
वही आम्बोके आगे पड़ित होगई । जिस घोर आपत्तिकी आशंका
मात्रमें मन अधीर हो उठता है वह अंतमें हम दुखिया जैन
ममाजकी आम्बोके सामने आ ही गई । अनंछ आशामों पर पानी
फेर कर तमाम स्थानकवामीही नहीं लेकिन अनेकों जीवोंको
अथाह शोकमगरमें निमग्न कर इस दिन निद्रा कान्हे स्थानकवामी
जैन-वाटिकानें बज्जगत घरके जिस प्रम्फुटिन और दिगन्त तक
मौरम विहर्ष करनेवाले सुभक्तको उसकी गौरव-शाडिनी लताकी
गोदमें उठा लिया । तेसरे २ बिना हिमाके दिठने पहलेमें हम
बातका ख्याल मी आये हुए और बिना किसी महान् कष्टके ५१
वर्ष तक आचारिक शरीरकी झोपडीमें रहकर अपने मुहूर्तमयी
जीवनमें महा शुभ कर्मवर्गणाओंका बंध कर तैजस और कर्मण
शरीरको लिये हुये किसी वैकिय शुभ शरीरमें दीर्घकालको
स्थापी हो गये ।

एक तो योंही जैन धर्म पर आपत्तिकी घनघोर घटाण्ड छा
रही है । लगभग एक माह ही हुआ होगा कि अभी एंजल मानव

1

2

3

4

जो हीन दुःखियाओंके अकारण बन्धु थे, जिनके पतन पर एक और शोकही बालनिशा, दुःस्वप्नी तंग और हृदय विदारक हाहाकार घ्वनि और दमरी तफ रामम्न नगनागी बूढ़े बों और सर्व साधारणके मुँहसे यशः—सौम्यका पटहनाद विधोषित उठा रहा है। उनका देह और प्राण समय गह्वरमें चिम्बानके लिये छुपजाने पर भी वे चिम्बोवी हैं; उनकी मृत्यु किसी प्रकार भी हो नहीं सकती, यमरात्रका शामन—दण्ड उनकी विमल कीर्तिकी अभेद चट्टानसे टकरा कर कुंठित होजाता है—टुकड़े २ होकर गिर जाता है। मनुष्य चक्षुमे अगोचर रहनेपर भी उनकी पूजनीय आत्मा विचरण दगावर करती रहती है। मरनेके बाद भी उनका पवित्र और आदर्श जीवन उम पर मनन करनेवालोंके जीवनको पवित्र और उच्च करनेका मशान् उद्धार करता रहता है।

आज शोककुल और निराधार समूहके मुँहमे ऐसे वाक्य जैसे " अब क्या करें, कुछ मूलना नहीं " ऐसेही वाक्य निकल रहे हैं लेकिन यह क्या तर्कके हैं ! पाठकगण ! यह अभी तर्कके हैं तब तक हम और आप अपने विषय कषायोंको छोड़े हुए हैं क्योंकि यह अनादि कालका नियम होता है कि प्रायः ज्यों २ दिन भीतते जाते हैं त्यों २ जीव अपने विषय कषायोंमें फँस कर शोकसे शांति पाते जाते हैं हमी प्रकारमे थोड़े समय बाद आप भी उन पूज्यश्रीकी याद तक भी मूल जाओगे। थोड़ी देरके लिये यह हम मान भी लें कि जिन्होंने पूज्यश्रीको देखा है, जिनने

જાવના સમય વિનાને ભોગે । જે મદદ જાવને જીવનનો પારિતોષિક
જીવન જનાનેમોટી ભોગે મળે છે ।

એમ મહાત્માજીએ અમદાવાદે ઉઠી જાવને જીવનપર્યંતે જાણી દાખા
પાડેલાં છે તથા દે. પ્રદીપ્ત મદદી પૂર્તિ દોના મીં અમદાવાદે । દમ
મદદ ઉગરે દોષ પ્રદાનમે મમી જગદ મમાર્ણ દો રહી છે । હસી
જેશાસ્ત્રીએ મહાત્માજીને જાણી જાવને જીવનપર્યંતે જાણી મેલા જી જી
આવજી જાણીમે મહાત્મા જુમા કિ જીવ-વધ-પ્રદાનક પર આવજી
રિજેષ જુમા થી । જાવ દો જીવ જાણીમે ઉઠાને વાલા સમસતે છે ।
જાવને દોષમે પ્રદર્શનક દાદાંત્ર મદદા તોન દિન તક જગદ રહી ।
કાર્યજીવને દમ કાક મદદાદકો દરપદકે જનો તક પાડેલા ।
દમને જાવને મદદાંત્રે જાણી મેલા જી જી કિ જોડી જે હસ જોક
સમાચારકો મુનેમે જાવને ૨ જાણી દોષ સમાર્ણ કરેમે તથા જક
જાણી મમી મમા સંગઠિત કરકે જે " અંતર જીવ પંડ " જી
સ્થાપના કરેમે ।

સુખદ સમાચારમાંથી.

લેખક.—શ્રીયુગ મુનીશ્વર નાગજી પાતા-નાજકોટ.

આશ્રમ સમયે જાણાંતિ, અજ્ઞાન અને અવનકલકનુ તીક્ષ્ણ
સામાજ્ય જગતમાં સર્વત્ર દેહાધેષ છે, તે જાણમાં પૂન્ય મહા-
સાજી 'સુખમાં એક બેટ સમાન' હોય સંસારના ત્રિવિધ
લાપથી તપ્ત અવેશને એકના એક દિલની શાન્તિ અને દિજામે

તેનીં માફક સર્વના મન ઉપર પરમ મુખ અને શાંતિની છાયા
ત્યાઈ રહેતી. અને એક ચિત્તે તેઓશ્રીના અલૌકિક ભોધનું
તજ્જ કરતાં સમયનું પણ ભાન બૂલી જવાતું.

પૂજ્યશ્રીના જે મુખ્ય ગુણો કે જે ગુણોવડેજ જેન સાધુ
જાઈ પણ પંથ કે ધર્મના ત્યાગી સાધુઓમાં અમ દરજ્જાએ
ફગવે છે, તે ગુણો જેવા કે : ચિંતન્યની સ્વનંત્રતાનું સુપૂર્ણ
બલુપણું ; અને એ સ્વનંત્રતા મેળવવા અને ખીલવવા માટે
દ્વાત્મક ઉપયોગઃ આ બન્ને અલભ્ય મહાન ગુણો આચાર્યશ્રીના
પ્રમાગમમાં શ્રી વીરમાર્ગશ્રી જાણ એવી જે જે વ્યક્તિઓ આવેલ
તેમને દરેકને જણાયા વગર રહેલ નહિ જેન સાધુઓ આત્માનો
સ્વચુલ્લ પેદા કરવાને સંયમ બદલ કરે છે અને તેઓને આ
મહાન વિષ્ટ ઠાવ્ય પરિપૂર્ણ પાર પાડવાને સતત ઉદ્યોગી રહેવું
પટે છે. કારણ કે આર્ય માન્યતા પ્રમાણે પણ દરેક જીવાત્મા
પરિરિપુઓથી અનાદિકાગથી બંધાયેલો છે અને તેની સાથે
ટેવાયેલો છે તાત્પર્ય કે સ્વચ્ચતાને બૂલી ગયેલ જીવાત્માને
સત્તા પુનઃ પ્રાપ્ત કરવા માટે માર્ગ બદલવો પટે છે અને નવે
માર્ગે ચાલતાં પૂર્વકાગનો ખીજે અભ્યાસ હોવાથી અનેક વ્યા-
ધાત-અડચણો ઉત્પન્ન થય છે, તે નિવારવા સતત ઉગ્રોતની
જરૂર પ્રાધાન્યપણે રહે છે. આવો ઉગ્રોત અને વિચાર પૂજ્ય-
આચાર્યશ્રીમાં મુખ્યપણે અને અમલગી બરેલી રીતે એવામાં
આવતા હતા. આધુનિક રીતો અને ધણાએક જેન સાધુઓ
હૈકિક અને લોકોત્તર ધર્મની સિત્તા સમજવા વગર સાધુ
અને સાવકોન્યા આચાર, વ્યવહાર અને શિશુલુ આદિ કર્મમાં

મથંદર દુષ્ટાગ પર્યો. દયા અને કામની મૂર્તિસમાન આચાર્યશ્રીએ જ્યારે જોયું કે દબરો બીચારું પ્રાણીએ માત્ર જીવને ખાતર મારવાને શરૂ થાય છે, ત્યારે તેઓશ્રીને અત્યંત દુઃખ ઉપજેલ પરિણામે દુષ્ટાગપીડિત દુઃખી જનવરોને બચાવવામાં પ્રયાસેલ હાથ અને પુણ્ય ઉપર એવો સચોટ ઉપદેશ પ્રાપ્તધારે આપેલ કે તેના પ્રભાવથી ધોતૂવર્તમાં દયાની લાગણી અત્યંત પ્રક્ટી નીકળેલ અને રાજકોટ જેવા ન્હાના શહેરમાં એકજ દિવસે રૂા ૩૦૦૦૦૦) ગ્રીસ દબરનું ફંદ થવા પામેલ અને તે વટે દબરો જીવને અવિરહાન મળેલ છે.

આ તકે આશ્ચર્યજનક જોયું કે સંવત્ ૧૯૬૮માં કાડીયાવાડના ઘણા જગ્યામાં પૂજ્ય મહારાજશ્રીના ભોધના પ્રભાવથી જનવરોના બચાવ માટે ફેટલકેપો ઉધાટવામાં આવેલ, અને આ દિશા તરફ લેકોનું વગલુ ફે વાયેલ પૂજ્ય આચાર્યશ્રીએ આ પ્રભાવે અવરજા માટેનું જે બીજ વાવેલ તેનું વિશેષ ફળ સંવત્ ૧૯૬૮ની સાલ પછી પડેલા દુષ્ટાગો દરમ્યાન કાડીયાવાડનાં નાનાં નાનાં ગામોમાં પણ જનવરોના બચાવ માટે દુષ્ટાગ દરમ્યાન થતા પ્રયત્નોથી સર્વેને જોવામાં આવેલ છે.

આ પ્રભાવે કાડીયાવાડની ભૂમિને તેઓશ્રીના મંગલમય પગલાથી પાવન થવાનું આવું એક અઘોરિક સમરવ્યયિન્દ્ર રહેવા પામેલ છે એક પ્રભાવશાળી વ્યક્તિના ભોધનો આ કાંઈ થોડો પ્રભાવ ન રહેવાય !

રાજપુતાના, માગવા વગેરેમાં પણ અનેક સ્થળોએ ગૌરક્ષ માટેની સંસ્થાઓ અને જ્ઞાનપ્રાણાઓ મુખ્યત્વે પૂજ્યશ્રીના ભોધ-

शोक !

शोक ! !

(लेखक—धीमंजून धर्मोपदेश माधव
 श्रीगुरु श्रीलालजीको मर्मगणन गुनवेदी,
 जैन मन्त्रा एक साथ मोक्षकुल है
 है गर्व हमारी मति आर्च्यमान मांही मग्न,
 निम्नो नही जाय लेखनी हूँ दगा !
 शान्ति छवि जाही देखि संपन्न मुशान्ति होत
 अहो ! मन मोहनी वो मूर्ति किन्तु ।
 रे ! रे ! कूर कुटिल कगल काट ! तेरी चान
 हाथ ! हाथ ! हाथरे ! कटेजा काट लें
 प्रवत प्रवर्गी पूज्य अतिशय अभिपारी,
 पेर प्रसन्नी उरवारी शिर सेहगे ।
 हुकन गुनीन बंश मूषन " विभूतिमाल " ;
 मन्त्रमय संवसादि मर्म गुण मोहरो ।
 विकसीय संवत् उर्ला मी भिनवर,
 अश्वत्थ गुह्य हनीपाको पिछान आतु छेड़गे
 आशक्ति देह मद मोह, देव जान हाव !
 जाद-ब्रह्म तारण जाने धारो दिव्य देहगे ॥
 जान अगत जात इन्द्रशक्ति से कबाल,
 जाने बातावन ही से मद मोहको हटावे है ।

जहाँ जहाँ दिया बिछार भ्राम :
 इन दिया बहुत ही जान मुझारी :
 या वहाँचा वो काम दिया प
 मुन दया धर्मका पोंन दिया व प
 बहु भावम दाला मुन दिया हित क
 निर निरला दियादान जहाँ-मुनका
 श्रीलाउः

वो सज्जन देते परहित मन, मन, धन,
 जीवन दे सफल्य उन्हीको धन दे
 वे को सदा टाकार और ईश भवन है
 सब छोड़ नर-पद-पद लगाने लगन है ।
 रहते है निश्चय जगमें बड़ी मुझारी ।
 नम देते कोति, रहे नाम जग-जारी ॥

श्रीलाउः०-

हा ! अपन काठने उल्ला उन्हीको बीरा ।
 सब जैन बनेनर बनको रोहित बीरा ॥
 है पशु, पक्षी, मत्स्य भी सभी मरनेवा ।
 हा ! हा ! नृसिंह दे काठ ! दाह्य दुःख बीरा ॥
 " बीरे सार्वभौम गणप " हुम्न-हुम्नारी ।
 है को विरह मनु, कान्ति निर मुझारी ॥

श्रीगुरुः०-४४

ઉમરમા જોવા છે કે જેમનો પ્રતાપ, જેમની વાણી, જેમની શાસન શક્તિ, જેમનો ઉપદેશ, જેમનું તપનેત્ર, જેમનો આત્મપ, જેમનો ઉલોમ; જેમનો ઉત્સાહ એ એક સાથે બીજાઓમાં બાળ્યેજ દર્શો એમક વળા સાધુ માખી જેઓ ઉત્તમ પુણ્ય છે, નમન મન્વા જોગ છે, પદોપકારી છે, પરંતુ મારો પગપાત્ર દહો કે જનન્ય ભક્તિ દરો જે દરો તે દરો પણ માડે ને હું જે જોનો કે જેનેદાને પ્રમાણિક ને પરીક્રમ માનું છું તેમનું હૃદય તો તેમને સર્વ સાધુનેત્રમ ગિરિમાવિરૂપ માનવું હતું.

રાજકોટમા તેમના પર દેન અને જેનેતર જોનો એવો ઉત્તમ ભાવ હતો કે તેમના સ્વર્ગવાસ માટે લાગણી જગાવવા માત્ર જોનોની સજાજ નહિ પણ જાહેર સમા બોલાવી દીવનોજ જાહેર કરી અને દિંદુ મુશ્કટમાન પંપાણોએ એમના માનમાં દાજગાર બંધ ગણી પાખી પાતી એક દિવસ પોતપોતાના ધર્મધ્યાનમા ગાજ્યો.

પરમપુણ્ય સદગુણ આચાર્ય મહારાજ શ્રીરાવજી મહારાજ સહિજ સમજાવગીજ ને શુભાનુસંગી હોઈ તેઓ સર્વ ધર્મમાં જે સદ્ગુ હોય ને સાચાના પક્ષપાતી હતા. જેનધર્મમાં દહેતી છવદયાતે પુષ્ટ કરનારી વાતો, કવિતાઓ, દહેવતો ગમે તે ધર્મની હોય તે સાદ સાખી વ્યાખ્યાનમા દહેતા અને સર્વ શ્રોતાવર્ગને અનંદ આપતા.

એક કવિની બાવામાં હતું તો અદિંદા એમના જીવનનો મુખ્ય મંત્ર હતો અને તે એમના જીવનમાં વાળા વાળાની પેઠે જોત પ્રોત ધણ ગયેલો હતો. સત્ય તેમનો મુદ્રાલેખ હતો.

કવર્તવાનના સુમાચાર જયે ૧૪ ૧૪ તેમના પરિચિતોમાં
પાસવાર શેષ આપશે.

જન, ભક્તિ, વૈરાગ્ય, અનુભવ, તપ, આશ્રમધર્મનું
તે પાટન, દુરવની વિદ્યાગત એ જયનો દેવું જારે
જા કરે છે ત્યારે તેમની લેનસુમાજને કૃતી જારે ખોટ
છે તે સમજવ છે દુરવ સ્ત્રી પટે છે અને સાધુકેયને
। વધારે કરે છે ગાયત્રી કરે દુરે આજે આજલુંજ.

શ્રીકૃષ્ણનાર.

રાગ મૈસરકા.

અમૃતનીની વાત,	સાબળા મુવર્ષા યત્તા,	
રજુમુલુ આખ્યાન,	સુરુમું કયા શ્રીલાલજી.	૧
પાત્રી રક્ષણ હાજ,	અમરપટ્ટા વચ્ચાવત,	
કર્તી શકે નવ રાજ,	કરનારા શ્રીલાલજી.	૨
અરુણ કાજ કરાજ,	છત્ત જગ્યાયો નદિ જરા,	
ધરો ન વડો વાગ,	પ્રતાપ એ શ્રીલાલજી.	૩
આપ સુલેની ખાત,	આપ પ્રાણ મું કરી શકે,	
અમને મોટી દાણ,	અમ વિરુ શ્રીલાલજી.	૪
સંરમના પરિણામ,	આપ સ્વર્ગમાં મેલના,	
મરંછવા તમ નામ,	વિસરે કવમ શ્રીલાલજી.	૫
સરેવ રો સંજગ,	અવધજ્ઞાન ઉપયોગથી,	
મળી ભૂદણ બાગ,	અરજ રોજ શ્રીલાલજી.	૬
કરંક કરાર્થ ખાત,	લાખો શુવ વિદારવા,	
કર્તા દયાના દાસ,	સંભરશે શ્રીલાલજી.	૭
રાજકોટપર ખાર,	પૂરો રખ્યો પ્રથમથી,	
શુભ રક્ષના લંકાર,	સત્ય શુરુ શ્રીલાલજી.	૮

પ્રાણજીવન મોસારજી શાહ—રાજકોટ.

અમારું બળ અને બુદ્ધિ બધું એ એ
અમારી ઉન્નતિ દેદા સુદૃઢ પાયા ૨

"All our murderers—the man who is
of a creature, the man who is, the man
man who purchases the man who is, the
the first, the man who is, the man who is,
It—Aye."

પરુષો એ જાનુ પાન છે નહીં વિનુ
આપણા હુ બધુઓ છે. ધર્મશાસ્ત્ર, અર્થશાસ્ત્ર,
અથાશની દ્રષ્ટિએ પરુષો દરેકો એ જાનુ ૧
મહા અનર્થ છે. દરેક ધર્મપરવર્તકે પરુષધનો—
હિંસાનો નિરૂપ દરેકો છે. અહિંસા-દયા એ મનુષ્ય
ધર્મ છે. હિંદુઓના પાંચ વર્ગ, જાહોના પાંચ મહામણી
પાંચ મહામણો એ જાપાન અહિંસા ધર્મને પ્રધાનપદ

વર્ણનાં પવિત્રાંનિ સર્વેષામ્ ધર્મવાગિનામ્ ।
અહિંસા સત્યમસ્તેષાં ત્વગો મૃદુન વર્તનમ્ ॥

અહિંસા, સત્ય, અસ્તેષ, ત્યાગ અને મૃદુનવર્ત
પંચમે દરેક ધર્મવાગાએ પવિત્ર માનેલા છે. આ

"અહિંસા પરમો ધર્મઃ" "અહિંસ્યાન્ સર્વં મૃતાંનિ"

"આત્મવત્સર્વમૃતેષુ ય. વદવત્તિ સ વદવત્તિ"
દ્રશ્યદિ અનેક આપ્ત વાકયો હિંદુ ધર્મશાસ્ત્રમાં રચ્યો
દ્રષ્ટિએયર થાય છે. છતાં અહિંસાશ્રી વાત છે કે, આર્વાચ-
નો એક વર્ગ મૌનુદ છે કે જે હિંસાનાં કૃત્યોને ધર્મ ૨

બહાલામાં બહાલી વસ્તુઓનુંજ અપાય. જેવાં
 વસ્તુઓનો વિચાર સહન કરી શક્યા નહિ
 પશુઓપર નજર પડી. દેવ દેવીઓ વાસનાના
 તેઓ પ્રત્યેની લાગણીની કસોટી થવાની એ
 ધરા તે તેઓ તો લેવાંજ નથી. તેમની અભિ-
 યયું એટલે પાશુ લઈ દેવામાં આવે છે. જરૂર
 પૂજારીઓએ મરુતના માલમાં માંસાહાર મેળવવ
 શોધી કહાડી અને લોચા ભારતને ધર્મને નામે
 સ્વયં ન સમજાય ત્યાં સુધીજ લોકો કમળ. સ્વત્ય
 તાંની સાથેજ લોકો પોતાની ભૂલથી થતા અ-
 લાગ્યા દેવોનું સામ્રાજ્ય આખી દુનીયામાં છે. હ
 દેવો કરતાં ભારત વધારે અધમ દયામાં આવી પડ
 દારણ પશુ વિચારવા જેવું છે. પશુઓના બલિદ
 પ્રચલ થતા હોય તો ભારતની આવી દુર્દશા કરી પ
 પ્લેમનો પ્રકોપ, નાના વિધ રાગોનો ઉપદ્રવ, મોટા
 મરણ પ્રમાણ, દુઃખાગ પર દુઃખાગ, પરાધીનતા, દુઃક
 દુઃખોનો વરસાદ ઉપરુંદગ પાપમય પ્રાતિથી કુપિત
 દેવદેવિઓજ હા ન વરસાવમાં હોય ? “વારે તેવું લાં
 કરે તેવું પામે”, અન્યને સુખ દેવાથી સુખ અને દુઃખ
 દુઃખ પ્રાપ્ત થાય એ ત્રિશ્વરાધિપતિ સનાતન સંત
 તન્વના અનિષ્ટ દારા પોતાનું દષ્ટ સાધવાની અગ્રા સાધ
 રતના કાનૂતથી વિરૂધ છે.
 “ના દિશ્યારુ સર્વ મૂતાનિ” દેહ પશુ પ્રાણીની હિ
 ૧. આ મહા વાક્ય સમસ્તમાં સાર્થનિજ તેના સંત

દર્શન કરવા અને દર્શન દર્શાવી દીધાન સાહેબ પણ અમારી સાથે જાણ્યા સંજ્ઞાત્રય મીઠા પત્રથીજાં ગયી અમેા દેવીના સ્થાનકે પહેરના આગલેજ દિવસે શુભારે ત્રીસ પંચોસ જાનના કાપવામ આવેલ હોવાથી તરને લોડીને કુંડ લીલો હતો આ દમ્બ બહુ કમકમાડી ઉપજાવે તેવું હતું. દીધાન સાહેબના દર્શન જાનકરણમ પણ આ કર પ્રવાળી અસદ્ય દુઃખ થતું હતું. પછી અમેા નામદાર મહારાજ સાહેબને મળ્યા તેમને મિલનમાર સ્વભાવ, ચિહ્ના અને ધર્મપર આસ્થા એ સર્વથી અમેાને અનંત આનંદ થયો અમેાએ અતિ વિનીત બાવે દેવ દેવિએને બહી આપવા અર્થે સુજ્ઞમં પ્રતિ વર્ષે હજારે નિર-પ્રતી પશુએનાં પ્રભુ હુતવામ આવે છે, તે પ્રાપ્તિ હમેશને માટે અત્યવશ પ્રાર્થના કરી અને તેમ કરવામ આવે તો તેના ઉપદેશમાં કલ્પિયિત સમારક તરીકે મહિવરમા દોરપીટલ માટે એક મશાન બંધવા નિમિત્તે રૂ. ૧૫૦૦૦) અર્પણ કરવા વિરમિ કરી અમારી પ્રાર્થનાને ક્ષણ મહારાજ સાહેબે કેટલીક દલીલો બાદ સ્વીકાર કર્યો અને દોરપીટલના મશાન ઉપર શેડ મેવજીભાઈ તથા શેડ મંદિરાસના નામને શિલાકેજ સુકવાની પસ્તાનગી આપી અને આજાપત્રો બહાર પાડી સુમતી સમ્પત્તિ તમામ મહિરામં સદને માટે દેવિએને બહિદાન આપવા નિમિત્તે પશુવધ કરવાની સહંદર મના કરી આ આજાપત્રની નકલો દિંદના તમામ સમ્પત્તિમાં મોકલવામાં આવી અને પ્રસિદ્ધ પેપરામાં પણ બહોર થઈ.

નામદાર મહારાજ સાહેબે આ મહાન પુણ્યમય દાર્શની પેપરની દિવને અમર કરી છે, પણ જોગ્ય લોકોને ઘોર પાપની ખાતમાં પડ્યાં જણાવ્યા છે, અને એ રીતે સંજ્ઞાત્રય

શ્રીયુગ અમરચંદ્ર પંચચંદ્ર—અજમેર, શ્રીયુગ મોતીલાલ
કામવા-અજમેર, શ્રીયુગ દાનમલ શાહમલ શ્યામીવા-અજમેર,
શ્રીયુગ મીશીલાલ છાન્દ-જયપુર. શ્રીયુગ રાનચંદ્ર દત્તરી-
જયપુર, શ્રીયુગ શુભાનમલ દત્તા-જયપુર. ગવેરી કાશ્યામલ
છાન્દ-જયપુર, શ્રીયુગ દેવમલ જાડીવા-પાલી વગેરે વગેરે.

ઉપસ્થિત મુદરથ તથા બીજાનેર અને બીનાસર સંમની
એક સમા તા. ૨-૮-૨૦થી તા. ૪-૮-૨૦ સુધી શ્રીયુગ ભેટ-
દાનનું સુવેચના મહાનમા એકત્રિત થઈ. પ્રમુખસ્થાન શ્રીયુગ
દુર્લભ ત્રિભુવનદાસ ગવેરીને આપવામાં આવ્યું. પ્રારંભમાં
દેશવંશી આવેલા સદાનુભૂતિદયંક તારા તથા પત્રો પ્રમુખ
મહારાજે વાંચી સંભળાયા. તે પછી શ્રીમાન ૧૦૦૮ થી થી
લાલ મહારાજના અકસ્માત અવસાનથી સમાજને જે દાનિ
પહોંચી તેને માટે દુર્લભ એક પ્રગટ કરવામાં આવ્યો હતો.

ઉપસ્થિત સભાસરોને એવો વિચાર હાજર્યો કે શ્રીમાન
સ્વર્જવામી પૂજ્ય મહારાજના ઉપદેશની કૃતિ સંધના ભાવિ
સંતાનોમાં આરોપણ કરવા માટે એવી સંસ્થા યોજવાની
આવશ્યકતા છે કે જેથી તેમના ઉપદેશમુતરથી વાદ્યાર ચિર-
સ્થાયી રહે. આ ઉપરથી નીચે લખેલા ઠસવા સર્વાનુમતે પચાર
કરવામાં આવ્યા.

મસાલ ૧ હા.

- (૧) નિધય હુમા કિ શ્રી સંવધી રત્નચર્ય પદ ગુરુકુલ સોઝા
જાવે, જોર રસકા નામ " શ્રી શ્રે. સાધુમાર્ગી જૈન
ગુરુકુલ " રચના જાવે.

પ્રકરણ ૫૪ મું.

વિહંગાવલોકન.

સફળતા આચાર્ય મહોદયની અસાધારણ શુભસંપત્તિ આગળના લેખોથી વાંચકને અપ્રકટ રહી નહિ હોય, છતાં આ સ્થળે ઉપસંહાર રૂપે તેમના મુખ્ય સફળવિશવનો સમુચ્ચય કરવામાં આવે છે. એમના જેવા સુગ્રપ્રધાન પુરૂષના સફળો વર્ણવાનું કાર્ય યદપિ સાગરનું પાત્રી જાગરમાં સમાવવા જેવું ઉપહાસજનક અને અશક્ય છે, તથાપિ તેઓશ્રીના ચારિત્રમાંની કેટલીક ઘટનાઓ ઉપર દ્રષ્ટિનિરોપ કરી તેમાંથી કંઈક સારોાધ મેદણ કરવા કરાવવાના હેતુએ યથામતિ, યથાશક્તિ, યતિચિત્ પ્રવૃત્તિ કરીએ છીએ.

જ્ઞાનખળ.

પ્રશ્નચર્ચનો પ્રભાવ, નીચ હતાસાપૂર્વક પદ્મ પુરૂષાર્થ મુયોગ્ય સફળરૂપે મુયોગ્ય અને વિનયાદિ આવશ્યક શુભોદ્દિષ્ટાદિ જ્ઞાનપ્રાપ્તિનાં પરમાવશ્યક સાધનોની પૂર્વ પુરૂષપ્રસાદે પૂજ્યશ્રીમાં સંપૂર્ણ વિદ્યમાનતા હતી, તેથી તેમને અદ્ય સમયમાં આજુગ તત્વાવગ્રોધ થઈ ગયો હતો. સૂત્ર શ્રી આચાર્ય, સૂત્રકૃત્રાંગ, સુખવિષાદ, ઉત્તરાધ્યયન, દશવૈકલિક, નંદી, ચારે છેદસૂત્ર (વ્યવહાર, નિશિય, જુહાકરણ અને દયા-શુભકરણ) તથા સત્રોત્ર દોહનરૂપ શુભારે ૧૫૦ સ્તોક (ચિત્રા પ્રકરણ) તેમને હંદસ્ય હતાં. એજ સૂત્રો પજુ પુનઃ પુનઃ વાંચન

કે સિદ્ધાંતનું સમયન કરવા મારે તેવો એક પડો એક
 રાત્રીય અનેક પ્રમાણે પડી શીઘ્રતાપૂર્વક રજુ કરી શકવા
 લાગે. હર સૂચના તો જાણું કેમ તેમની કાંઈ, ગમીપેજ ભરતો
 હોય તેમ તેમાંથી એક પડો એક રજુ તેવો વીઝી શકતા
 ને પદાનુસારિની લખિ કહે છે તેવી લખ્ય પૂજ્યશ્રીમાં એક
 ભાગે કોઈ પણ ધાર્મિક વિચારની સર્વા નીકળતું ને વિચારનું
 ભાનુ જ્ઞાન લલકરપદો છે એવા સ્વામા થઈને પ્રતીતિ થતી.
 મંદુરજ નહિ પણ તેમના મુખમધ્યે જગત્ત અમૃત જેવા મીઠા-
 કથો સંભળતા તેના અનરંજ પાન રહેતા નહિ.

ચારિત્રવિશુદ્ધિ.

પૂજ્યશ્રીનું ચારિત્ર માણું નિમંત્ર રજુ. તેઓશ્રી એટલા
 વધા આત્મધો, પાપનીરૂ અને નિરતિચાર ચારિત્ર પાઠવામાં
 કાવધાન રહેતા કે, તેનું વર્ણન શબ્દોથી જાણી શકાય નહિ,
 જેઓએ એ મહાપુરુષના સ્મર ન કર્યો છે તેઓજ તેમના
 ચારિત્રનો મહિમા કંઈક જાણે જાણુતા સમય હાર નાપુરોમાં
 જાન કાઢું હોય કે પછું તેની લાડુ નિતા નહિ, પણ ચારિત્ર-
 વિશુદ્ધિ તો અવશ્ય હોવીજ એકલે. જાનનું ફરજ ચારિત્ર
 છે. 'જ્ઞાનસ્ય કલમ્ વિગતિઃ' એ જ્ઞાનથી વિગતિ અથવા ચારિત્ર
 પ્રાપ્ત ન થાય તે જ્ઞાન અફલ સમજવું. સુચારિત્ર એજ સુખ
 સ્થ વિશ્વને વધ કરનાર આક્રમ્ય વશીકર્ય મંત્ર છે. જનસંહ-
 પર વિદ્યા, લક્ષ્મી કે અધિકારના કરતા પણ ચારિત્રનો પ્રજાવ
 વિશેષ અને ચિરસ્થાયી પડે છે. ચારિત્રમંત્રજ મહાત્મા સાંધીછું
 અત્યારે વિશ્વવંદ્ય થયા છે. પૂજ્યશ્રી વારંવાર ઉપદેશ દેતા કે

જાણતાં તેમણે સાધમાર્ગીને ત્યાંથી આહાર પાણી લેવાની પોતાના શિષ્યોને સહંતર મના કરી અને પોતે અડમનું પારણું કરી ત્રીજો અડમ પચ્ચખ્યો સાત દિવસમાં એક દિવસ આહાર લીધેલ ધણી વાર સાધુઓની મ્હોટી સંખ્યા એક ગામે એકત્ર થઈ જતી ત્યારે પૂજ્યશ્રી અને તેમના સાધુઓમાં છક, અડમ, ચોક્કા, પચોક્કાની ધુન લાગી રહેતી અને એવે પ્રસંગે ધણીવાર કાચો હોટ લાવી પાણીમાં ટાંછને પી જતા પૂજ્યશ્રી વિશેષતઃ મકાઈ તથા જવની રોટી ગરીબોને ત્યાંથી વહેરી લાવતા. વિષયનો ત્યાગ કરવો કે આર્થાંગિક કરવાં એ એમનો ખાસ શોખ હતો. દીનદ્રયોને વચ રાખવાનું કામ ખરેજ ધણું કઠિન છે, તેમાં પણ રમેદ્રિયને વચ કહી એ મુર્ચ્છી વધારે હુકર છે. શરીરપરથી મૂર્ચ્છા ઉતરે ત્યારેજ શરીરને પોષણ આપનાર વસ્તુઓ ખાવ પદાર્થોપરથી પણ મૂર્ચ્છા ઉતરી શકે છે.

આધાકર્મી ધ્યાનક ન લેવાઈ જાય તે માટે પણ તેઓ બહુ સાવધ રહેતા. માંગરોજગંદર પદાર્થો ત્યારે તેમને લોજન-શાળામાં ઉતારવા સંધની ઇચ્છા હતી. પૂજ્યશ્રીએ લોજન-શાળા એઈ; વિશાળ અને સુગવડવાળું મકાન, તથા નૌનોની વસ્તી તથા સાધુઓના ઉપાશ્રય બધું નજીક હોવાથી એ જગા પૂજ્યશ્રીને બહુ પસંદ પડી. પરંતુ પૂછવાછ કરતાં એ લોજન-શાળા અવાવડ હતી અને પૂજ્યશ્રીના નિમિત્તેજ સાકુમુક કરવામાં આવી હતી, એવો સદેહ પડવાથી તેઓએ ત્યાં નહિ ઉતરતાં ગામ બહાર એક વાંટીમાં ઉતરવું પસંદ કર્યું; આવીજ ઘરના મોરબીમાં પણ બની હતી.

તેવી રીતે પ્રચરત પ્રેમનો પવિત્ર પ્રવાહ પૂજ્યશ્રીના નેત્ર-
 મુગ્ધથી નિરંતર વણાઈ રહેતો તેવીજ રીતે વદનકમળથી વ્યાખ્યાન
 રખતે વહેતો વચનામૃતનોનો જોત સાવંત્રિક પ્રેમનો વસુવૃક્ષ
 શુદ્ધશુભ્રમ એ ભાવનાનો પ્રાદુર્ભાવ કરવામ. પરિભ્રમ પામતો
 હતો. Give the ears to all but: tongue to the few એ
 ન્યાયે તેઓશ્રી સાલગણાં સુધરું પણ બોલતા બહુ વિચારીનેજ
 જરૂરી વધારે ન બોલતા અને જે બોલતા તે જિનામને
 અનુકૂળ બોલતા પૂજ્યશ્રીનું વ્યાખ્યાન અનુપમેય હતું. ત્રિવિધ
 તાપોથી તપ્ત, શેષાધુક્ષ નિરાશ આન્માઓને એ પ્રતાપી મહા-
 ત્મા નવીન ઉન્નતા અર્પતા, એમની મધુરી વાણી શ્રવણ કરતા
 આનંદસાગર ઉછળતો. મુખ્ય દુઃખની અંધકારમયી ગુડામ
 જીવનભયોગિનો પ્રકાશ સંચરતો. જાનૂતલનો આન્મા જગૃત થય
 કર્તવ્યદોષમા ધનું. એમનું અદ્ભુત વીર્ય એમના એકેએ
 વાક્યમાં વ્યક્ત થતું. તેઓશ્રીની મુખાવર્ષિની વાણીવટે વિશ્વપ
 અવર્ણન્ય ઉપકારો થતા તેઓ કર્તવ્યપથના જ્ઞાન્ત પથિકો
 સન્માનદર્શક અદ્વિતારો રહુરાવતા. જિનવાણીરૂપ અમૃતપ
 ભરપૂર આત્ર મધુર જીવનરાગ સલગાવી કાયરોની કાયરતા દ
 કરાવતા, ઉન્નતિનો માર્ગ બતાવતા, નીરડા અને શ્રાદ્ધસિક્કાને
 પાડ પડાવતા કર્તવ્યપાલનમા પ્રાણની પણ પડવા ન કરવી એ
 એમના સદુપદેશનો સાર હતો. એમને મન જીરત અને મર
 સમાન હતો તેઓ સ્થિતપ્રજ અને સ્વરૂપસ્થિત હતા તેમને
 દેહાત્મક છત્રી મળેો હતો તેથી તેઓ અપ્રતિજડ, સમ્પૂર્ણ
 સ્વતંત્ર, અપરિમિત સામર્થ્યવાન અને વિશુદ્ધ ચારિત્ર્યવા
 ભન્વા હતા. તીવ્ર વૈરાગ્યને હીપે સમાધિતાબ હમેશ તે

દરેકને દિનશિશ્ય આપવી એ પૂજ્યશ્રીની ખાસ આદત હતી. પછી તે ભલેને પોતાથી ઝેરો દોષ કે ન્હાનો ; શુદ્ધ દોષ કે શુદ્ધો પણ શુદ્ધ દોષ, અર્થને જેવું દોષ તેવું; નિર્મલપણે અને નિખાલસ ક્ષત્રીથી કહી દેવાની તેમને ટેવ હતી. આ શુદ્ધ [પછી તેને સમજાયું હશે કે હુગુંજી] તેમને ઘણીવાર આપત્તિકારક પણ નીવડ્યો હતો. થંડીથી થરથર કંપતા કપિને ગૃહ બાંધવાની શિશ્ય આપવા જ્યાં મુશ્કેલીને ગૃહરહિત થવું પડ્યું હતું. તેના પ્રસંગ પણ શ્રીજીને પ્રાપ્ત થયા હતા. અપાત્ર પર હરજી કરી તેમના પર ઉપકાર કરવા જતા શ્રીજીને ઘણીવાર ઘણું સહન કરવું પડ્યું હતું. જેમ હૃદયને થંડીથી બચાવવા જતા હંસ પાંખવિદ્યુતો બન્યો હતો તેમ શ્રીજીને પામરજીવોને પાપપંકમાંથી બચાવવા જ્યાં ઘણું ઘણું સહન કરવું પડ્યું હતું. પરંતુ એવા કર્તવ્ય-નિષ્ઠ, સહનશીલ અને પરહિતપરાયણ પુરુષોનું મન તો સહન કરવામાં જ ખરી મજાદ માણે છે. “સહન કરવું એક છે એક દહાણું.”

પૂજ્યશ્રીની વાણીમાં શુદ્ધીજનોના શુદ્ધગાનને અવકાશ હતો. આદ્યમધ્યહન કે પરનિંદા તો હતાં જ નહિ.

અર્ચામાંથી શબ્દોની મારામારીમાંથી ગમે તેવી વકીલી ભલે વહેતી શકાય, પણ શબ્દોની હવે કિંમત નથી. કહેવા કરતાં કરી બતાવવાનો જ જમાનો છે. તેઓશ્રીના દુચકા બુઢાવા નથી.

‘ સુંદર સવ મુક્ત જ્ઞાન મીલે, વળ મંત્ર સમાગમ દુર્લભ માર્ગ. ’

‘ ધનવંતકો માદર કરે, નિર્ધનકો રસે દૂર;

પદ તો સાધુ ન જાણીયે, શો રોડીયાંકો મજૂર. ’

એમને ફેરવી ચિતા કરાપિ ન થતી, આશ્ચર્ય
નિરંતર રહેતી હતી.

હનિયા માન માટે શું કરે ? તે તેઓએ નથી
કહ્યું, નથી વિચાર્યું, પણ મદ વીર શું કરી નહા છે ?
શી આજ છે ? એક એમણે અનન્ય ધ્યાન છે, નિર્મલ
છે અને એ વીરપ્રજ્ઞા નિરંતર આજે નિર્લપપણે, નિર્મ
ભાગ્યને આજના વધના રસા હતા એક ફાંચી કાઢ્ય તે
આજના છે-

“ તાર, વરવાર, તાર નેજા વ

પંચર બરસે ;

જહર, મુન, એર સુ-પીતન કે

સમંદર બરસે .

વિજિતિમાં ચપસે એર દોટસે

પથર બરસે ,

સારી હનિયાની બચાવે મેરે

ચરપર બરસે ;

ખમ હો આવ હરસે, રહે

સુરંગીન સુરપર ,

મગર હમાનકો જુગિસ હો તો

હમાનના સુરપર . ”

અમરિન્દ્રનો પ્રચલ રહેજ શિથિલ થતાં તેઓને લાગી
તારીકે છિદ્ર પુરત ન પુરત તો હાથીને નિર્જંગના જેવડા
જેવડા માટેજ સમારનામ પુરત કરવાનું તે પસંદ

એવી નીકળ્યું. સૂત્રજ્ઞાન સંબંધી તેઓશ્રીની પ્રવિણતા અજળ
 યી. સૂત્રના જ્ઞાનના પુનિત પ્રકાશિત કિરણો પ્રસારવા તેઓ
 પ્ય સમૂહને ખાસ આવડ કસતા આવ્યા વિચારશીળ ધર્મા-
 ણના આશ્રયે સંખ્યાબંધ સાધુઓ આકર્ષાતા અને મનમાન્યું
 ગવી જન્મ સાર્થક કસતા.

ધર્મને માટે મરવું, પ્રાણ પાવડવા એ કાંઈ જુના જમા-
 નોજ ધર્મરો હતો એમ નહિં. જ્યારે જ્યારે ધાર્મિક તેજ-
 રીતા ઝંખી યતી દ્રષ્ટિ જોયર યતી કે તુરતજ, એ ઝંખપ
 ાણી કસવા કાગજ રખાની. ધાર્મિક જીવન જગી ન જવાતો,
 છુ એને નિર્મૂળ કસાનોજ પ્રવાસ યતો. પરિણામે સત્તા-
 મન્નત્રાનું ઝડપુ યતું. સર્વાનુમત અસંભવ યતો. અનિવાર્ય
 સંજ ઉપસ્થિત યત લિન્નલિન્ન સંપ્રદાયો યતા જયા ને
 ાણતા જયા. આટલા જયા સંપ્રદાયોનું અસ્તિત્વ આપાંજ
 રલેાને આભારી છે. સાંસારિક જ્વપદાર કે માન્યતાને લઈ,
 તુરે જાતરે યતી, જુતી છતી પોશાકવસ્ત્રી એ જુતી વાત છે.
 જુનેજારને જુનેા ઉવાડો સાળીત દેવા છતાં, મમત્વને લઈ,
 તેમકે દેટલીક કાવિઆમાં, જુનેજારના સગા સંબંધીએ
 જુતાં તડ પાડે છે, તેમ 'સત્ય' ની સમયેના જોરે સંઘમ
 ભૂંજલે ઉતરેલાએ, એ તડોનું અનુકરણ કરે તો થી મહત્તીર
 મત્રવાનની આજ્ઞાઓનું ઉશડું અપમાન થાય અને થી સંઘને
 આદરભાવ જુમાયે.

અલગત ચરમજરેટી સ્થિતિની જોશરમ કજુલાતથી આ-
 ધાત તો થય, પણ ધાર્મિક કાવદાએ તં જવને જોખમે નિશા-
 વવાના છે. એ કાવદાએપર અપીલ નથી. કાવેટી સજા લેાજ-

દેવદેવતાં દર્શનને પૂજા વિના અત્ર લેવા ના પાડી હતી. સમગ્ર જાત્રે અન્નમાનમાં જોડેલું વિના અત્ર ન લેવાના કારણે તેવું દિવસ બુધવા રહી, મન્યુને સ્વીકાર્યું છે. આવા દ્રવ્યો ઉપર ખાસ પુસ્તકો લખી ગ્રંથ અને ધર્મસારે કરવાનું કારણ એ છે કે ધર્મિક નિર્વેદ, ધર્મિક પ્રતિજ્ઞા એ કંઈ હોદ્દાની સમજ નથી કે આપણી સગવડનાએજ સાચવીને કોઈની વખત આવવાં પ્રતિજ્ઞાને નેરે મુકી, સમયને વગ થઈ જવું.

‘નરજીવન’ આ શ્રંગધે એવા અભિપ્રાય આપે છે કે આ સુધારાના સમાજમાં આવા પ્રાણત્યાગને મંડપજુ મળી દેહાલ્યામાં આપે, જોડેલું ખાતર મરવા તૈયાર થવું એવી સહાય આજે કોઈ આપે નહીં એ ખરું છે. પણ પોતાને જે વસ્તુ ધર્મ લાગી, તેની ખાતર પ્રાણ ત્યાગ કરવાની શક્તિ તો દરેક માણસમાં હોતીજ નેહાં દેહાલ્યા સમાજમાં સમાજમાંથી એ શક્તિ બહુ ઘટી ગઈ છે, તેથીજ સમાજમાં પામત્યા દેખાય છે અને તેથીજ અધર્મ આટલો ફાટી ગયે છે.

દંડુના આ વચનોનો મર્મ અંગરમાં ઉતારવો ઘટે છે. ઘડિયા દણ વ્યાં મુખી જનીનમાં દગાંને મરતો નથી ત્યાંમુખી જેવાને તેવા દંડ છે.

સત્ય અને નિર્વચન આત્મગોચર વિના સજીવન થતાં નથી ખરેખર એ આપણે મર્દ ન હોઈએ, આપણામાં આપણી અગ્રરૂ વ્યવસ્થાને જેટલું પુરૂષાવન ન હોય, પોતે પ્રભુ અને પંચની સાક્ષીએ લીધેલી પ્રતિજ્ઞાઓ પાળવાની મર્દાનગી ન હોય તો, બહેતર છે કે, લાચારી સાથે પોતે પેદરેલો કષ્ટનો ઉતારી

એમસૈનનાં આ વાક્યો અને યાદ આવી જાય છે.

"Don't let a Post but persist say—It is in me and shall out 'and there, linked and dumb shattering and stammering, lived and hunted, starved and strive, until a last rage draw out of thee that dream power which every night shows thee is thine own. A man transcending all limit and privacy and by virtue of which a man is the conductor of the whole river of electricity."—EMERSON.

રૂમરણુશક્તિ.

પૂજ્યશ્રીના જેવી રૂમરણુશક્તિ બહુમુલ્ય અવધાનીઓમાંએ બાળી શકાતી નથી. એમની અસાધારણ યાદદારશક્તિનાં એકાદ બે ઉદાહરણો અત્ર આપીશું.

પૂજ્યશ્રી ચાચકોટ બિરાજતા ત્યારે એક દિવસ મોરબીઈ કેટલાક અમનન્ય આવકો મોરબી પધારવાની વિનંતી કરવા આધ્યા દત્તા તેઓમાં શેઠ અંબાલીદાસ ટોસાળી પણ દત્તા જ્યારે શેઠ અંબાલીદાસ બાઈએ વંદના કરી ત્યારે મદારાજશ્રીએ તેમનું નમ ભઈ છકારો દેવા આ બેઈ અંબાલીદાસભાઈ ઘણું આશ્ચર્ય થયું અને તેમણે કહ્યું કે, "મદારાજશ્રી ! મને તો આજેજ પહેલવહેલાં આપના દર્શનનો લાભ મળે છે, છતાં આપ મને ક્યાંથી પિછાણી શક્યા ?" પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું કે 'અરમોર કોન્ફરન્સ વખતે મેં તમારો ફોટો જોયેલ તે ઉપરથી તમોને ઓગળી શક્યો છું.

ઉપરપુરાના આવક સત્તતાલ છ મહિના કહેતા કે :—

તપના વધારા કરી જૈનશાસનની ઉન્નતિ કરવી એજ એમનું ચરમ ધ્યેય હતું. પૂજ્યશ્રી પોતાના સાધુઓને વારંવાર કહેતા કે,

“તુમને દીક્ષા લી હું એમ ઘર, કુટુંબ, સ્ત્રી સબકો છોડ દિયા તે, સો સજ ઉનકે કામકે તો તુમ નહીં રહે હો. ચહ દીક્ષા ચિંતામણિ રત્નોકા હાર હે. ઇસકો અઝી તરહ પાઠનેમે ઉત્કૃષ્ટા રસ આવેગા તો સ્ત્રીકું એક ભવ કરકે મોક્ષમે ચલે ભઓગે. સંસારકે મુખ વૈભવ ભુંગડે દ્રી મુઝી* સમાન હે. સો ઇસ ભુંગડેદ્રી મુઝી કે વાસ્તે ચિંતામણિ રત્નોકા હાર મન ભો જૈના.

વ્યાખ્યાન વાંચનાર સાધુઓને હૃદયથીને તેઓ કહેતા કે. “અન્યને ઉપદેશ દેવો મહેલો છે, પણ તે પ્રભાતે જર્જરિત મુરકેલ છે. ઉપદેશક યત્ના કરતાં આદર્શરૂપ યવાથીજ પોતાનું અને જગતનું એવ વિશેષ સાધી શકાયે માટે મુનિઓ! તમે ઉપદેશક યત્ના પહેલાં દ્રષ્ટાન્તરૂપ થાઓ. વચન કસ્તાં વર્તનનું ભગ વધારે છે. ઉત્તમ વર્તન દ્રી પણ ન બુસાય એવા ઉંચા સંસ્કારોને પરિચિત જનોના દૃઢવપટ્પર અંકિત કરી શકે છે.”

પૂજ્યશ્રી બાદ્ય ત્યાગના કસ્તાં આંતરૂત્યાગને પ્રધાનપદ આપતા અને કહેતા કે :—

“વિષય કથાયના ત્યાગ રૂપ આંતરૂ ત્યાગ વગરનો એકલો બાદ્ય ત્યાગ જીવ વગરના દેહ જેવો અર્થાત્ નીર વિનાના નવાલ જેવો છે.”

જ્ઞાતીવાની ચપટી

આવોજ ઉપરેય થી ડોનો અવચાન સમયનો હતો.

ત્યાગ.

“ધર્મનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ કરવાનું પ્રથમ સોપાન ત્યાગ છે. જ્યાં સુધી જને ત્યાં સુધી ત્યાગ મન સ્વીકારે.”

સ્વામી વિવેકાનંદ.

પૂજ્યશ્રીના રક્તના એકે એક અણુમાં ત્યાગની ભાવના ઉછળી રહી હતી. ફનિયા, ધન, કોલન, હાટ, હવેલી, સ્ત્રી વગેરે મેળવીને આનંદ પામે છે ત્યારે પૂજ્યશ્રી એ સર્વનો પરિત્યાગ કરવામાં પરમાનંદ અનુભવતા હતા. બાજ અને અંતર એ જાને પ્રકારના તત્ત્વથી એમણે આત્માને અગ્નિચૂળે દત્તો સર્વસંગ પરિત્યાગી અને તપોધન મહાત્માને એવાંજ ત્યાગ વૈરાગ્યની ઉર્મિઓ જોનારના હૃદયમાં ઉછળવા માંડતી. ઋદ્ધિ અને રૂપશુભ્વની રમણીને ઊંડી ધોર કપ્ટો. સદ્ગુણ એ સાધુચિરમણિનાં દર્શન માત્રથીજ ઘણાંએક સદૃશ્ય લખપતિઓ અને કોટપતિઓના હૃદયમાં દાનનો શુભ દવન પ્રકટતો ને યથાશક્તિ દાનપુણ્ય કરવાની વૃત્તિ સહેજે ઘણી આવતી.

ખરેખર ! સત્પુરૂષો મહાશયોની છવતી બાગની મૂર્તિ છે.

આ અંધકારમય સંસાર સમુદ્રમાં પર્યટન કરતી આપણી છવતી નૌકાઓને ખરાબા સાથે અથડાઇને નાશ પામતી બચાવવા માટેની એ દીવાદાંડીઓ છે. ઉન્નતિની દિશા બતાવનારા એ દૂધના તારા છે.

He is the world, but not of the world.

ધર્મની નિંદા કરવાથી સ્વસંપ્રદાયની સેવા બંધાવવાનો જ્રમ
 ઘણાઓના મનમાંથી તેઓથીજે કાઢી નંખાવ્યો છે.

પરનિંદાપરિહાર.

પૂજ્યશ્રી કદાપિ કોઈની નિંદા કરતા કે સાંભળતા નહિ,
 અને પોતાના ભક્તોને પણ નિંદાથી સર્વથા દૂર રહેવાનો આજ્ઞ-
 ,પૂર્વક આદેશ કરતા અને મારે માત્ર એકજ દ્રષ્ટાંત બતાવ્યો.

સંવત્ ૧૯૭૬ના પોષ માસમા પૂજ્યશ્રી જીવદમા મિરાજના
 હતા ; તે વખતે સત્કામના આવક બાલચંદ્ર શ્રીમાલ પોપો
 શ્રી પૂજ્યશ્રીની સેવામાં રહ્યા હતા. આ ત્રમયે જીવરાના એક
 પ્રાપ્તે આવીને તેજલિંદુજી મહારાજની સંપ્રદાયના સાધુઓ
 પ્યારચંદ્ર તથા ઈંદમલજીનાં સહભાગ શરૂ કરવા પૂજ્યશ્રીને
 અરજ કરી અને વિશેષમા કહ્યું કે, હમણા પ્રસંગ એવો છે કે,
 જો આપ ખ્યાલ નહિ કરશો તો રહામા પશુવાળા દુરમંત્રો
 એમને મદદ આપશે. આ વાક્ય સાંભળતાજ આચાર્યશ્રી બોલ્યા
 કે, “ભાઈ ! તમે દુરમન કેને કહો છો ? તેઓતો મહાત્મ
 પરમ મિત્ર છે. તેઓની પ્રવૃત્તિથી અમને અમારું ચારિત્ર
 વિશેષ વિશુદ્ધ બનાવવા બળત થવાનો અવસર પ્રાપ્ત થયોછે.”

આ વખતે અહિં માત્ર બેજ સાવક હતા અને તેઓ
 બંને પૂજ્યશ્રીના પરમ ભક્ત હતા. હતા એકતમમાં પણ પૂજ્ય
 શ્રી રહામા પશુને પરમપ્રિય માની વાતોલાપ કરતા.

ઉપરની ઘટના બની તેજ દારિએ પૂજ્યશ્રીએ વાતચીતના
 પ્રસંગે બાલચંદ્ર શ્રીમાલને કહ્યું કે, મહાત્મા સંબંધમાં આ
 મામલામાં કંઈ પણ લેવો નિંદા વા સ્તુતિરૂપે તમારે ઉપાવડ

राग आसारो.

पुत्रर्षाके चरणोंमें थोक हमारी, जाडं मोड २ बलीहारी ॥

पुत्रर्षाके चरणोंमें थोक हमारी ॥

ईक नगरमें रैनो यो मुनिको, मातर्पाता परीचारी ॥

रु मुसुखी उपदेश सुनीनें, लीनो संजन भारी ॥ पुत्र. ॥ १ ॥

॥ तम बसकर ईन्द्रा जीर्ण, बीसय बीछार बीटारी ॥

राग्य माहि खली रया हो, धन धन हो मसचारी ॥ पुत्र. ॥ २ ॥

ऐक्य मुनीकी सभ्यदायमें, प्रगट भये दीनकारी ॥

गचारज गुण करने दोषो, महीमा फेरी चउदाशकारी ॥ ३ ॥

॥ तम आपको श्री लालजी, गुण आरका हूँ भारी ॥

गरो संग मौल पदर्श दीनी, रतनपुरी मुजारी ॥ पुत्र. ॥ ४ ॥

गोत्र चन्द्र जुं कला बडत हूँ, पुरण छो उपकारी ॥

गिरसत नैनो वृत्त न होवे, सुरत मोहन गारी ॥ पुत्र. ॥ ५ ॥

क्या तारीफ करूं में आपकी, वाणी अमृत धारी ॥

मुत्र उपर कीरपा शट कीजे, पुरण हेत बीचारी ॥ पुत्र. ॥ ६ ॥

उगर्णसे ईकसट साठमें, रतनपुरी मुजारी ॥

चोयमलकी याही बीनती, कदमोंमें थोक हमारी ॥ पुत्र. ॥ ७ ॥

इति (समाप्तम्)

अथ स्तवन.

पूज्यत्री मीनत्र चंद्र ममान, देख्यो गुण गनही मान-ए टेर.

त्रिनमस्त्रमे दीवना मरे, तीत्रे पद महागत्र;

करीछालमें मगट मये हो, दया धर्मही जहात्र ॥ पूज्यत्री. १

पूर्व जन्ममें आर पूज्यत्री, पुग पुन्य कमाया;

धन्य है माना आपकी, मरे एमा नन्दन जाया ॥ पूज्यत्री. २

मीटी बानी मुनी आपकी, सुनी हुवे नर नार;

फगल मुद पुनमछे उपहार, कीयो पनो उपहार ॥ पूज्यत्री. ३

हाथ छोड कर करुं बीनटी, अग्री ये चीन दीत्रे;

जाणी रहे मुनकर आपकी, चगनामें रम्य लीत्रे ॥ पूज्यत्री. ४

भव जीवने तारठा मरे, कीरपा करी दयार;

रामपुरे माहाराज बीगका, रमा करु ते छार ॥ पूज्यत्री. ५

उगनीमे तरमट पूज्यत्री, टाना एहीद्वारना आठ;

रामपुरमें गुब लगाया, दया धर्मका टाठ ॥ पूज्यत्री. ६

महामुनी नन्दलाल नगा शीश्व, कहे मुनो गुरु देवा;

बो दीन भयो उगमी मरे, मीत्रे पूज्यकी मेरा ॥ पूज्यत्री. ७

(मुनी गुबचंदजी कृत.)

અશ્રીને વખતોવખત અન્ય કંઈ, પણ તેઓશ્રીને કશા
જ એવો દનો કે, પ્રમાદ નહિ કરતાં હોઈ ને હોઈ ધર્મ-
રૂતિ કે વૈષાત્યમાં લાગ્યાં રહેતું.

અરુણનિદ્રા અને સ્વાધ્યાય-પૂજ્યશ્રી રાત્રિના ૧૦,
૨ અને હોઈ હોઈ વાઃ ૧ બંને નિદ્રાધીન થતા અને એક,
૩ કે ત્રણ બંને નિદ્રાને પરિહરતા એક પ્રદરથી અધિક નિદ્રા
ઓ દર્શાવતજ કરતા નિષર્વાત રાત્રિમાં યેથી ત્રણ વખતને
ગુમારે નિદ્રામાંથી જાગ્રત થઈ તેઓ મૂરતી સ્વાધ્યાય કરતા.
જો સૂત્રો તેઓશ્રીએ કંઈક કરી લીધાં હતાં. તે પૈકી દયા-
કેલિ મૂરતો પાડે તો તેઓ કૌણી પરજી કરી લેતા પ્રતી
કન્યાધ્યાયનનાં કેટલાંક અધ્યયનોના પાઠ કરતા આઠવું કર્યા
પછી આચાર્યનં, મૂરત્યનં, નંદી, મુખવિષાક, વગેરે જે સૂત્રો
પોને કંઈક કર્યાં હતાં તેમાંથી હોઈ પણ મૂરતી સ્વાધ્યાય
તેઓ કરતા. તત્પરશન અર્થવિચરણ અને નત્યવિચારણામાં
તદલીન થઈ અપ્રમાદીપણે રાત્રિ નિર્ગમન કરતા. સંખ્યાબંધ
શોકલ તેમણે કંઈક કર્યા હતા તેની પણ પર્યટના હમેશ
તેઓશ્રી કરતા તેમાં પણ ૨૪ લીધાં કેટલાં કેવા, જ્ઞાનલ્પિય
વગેરે અમુક શોકલની પર્યટના તો તેઓ નિત્યપ્રતિ કરતા હતા.

હોઈ હોઈ વાર ફક્ત એકાદ દશાત્રી નિદ્રા લઈને તેઓશ્રી
જાગ્રત થઈ સ્વાધ્યાયપાઠમાં પ્રવૃત્ત થતા. વળી નિદ્રા આમંત્રણ

ઉડતાં, બેસતાં પ્રભુના નામનું અને પ્રભુના શુભોનું સ્મરણ કરવાનું મુચવતા નવકાર મંત્રનું ઉચ્ચારણ કરતી વેળા ચંચળ મન અન્ય વિષયોમાં ગતિ કરવા ન પામે તે માટે અનુપૂર્વી અને અનાનુપૂર્વીની ઉપયોગિતા તેઓથી સમજાવતા, એટલુંજ નહિ પરંતુ બાગકો અનુપૂર્વી પુસ્તકની મદદ લીધા વિના આંગળીના ટેરવા વટે ગણી શકે તેવી રીત તેમને શિખવતા. આવી આવી રીતે શિખવી મોટા માણસોને જ્યારે કદિન અને કંટાળાભરેલી જાણે છે, ત્યારે પૂજ્યશ્રીની પ્રયાસનીય શિશુશૈલીથી બાગકોને એવી રીતે સરસ અને આનંદપ્રદ ભાસતી.

અન્ય સુનિવરોનું આ તરફ અતિ વિનયપૂર્વક ધ્યાન ખેંચવા લેખક સજા લે છે. બાગકો કે જે ભવિષ્યનો સંપ છે; થોડાંજ વર્ષ પછી વીરશાસનના રણભૂમિ પુરા જેના સ્કંધ ઉપર આપણે ધરવાની છે, તેમને અત્યારથીજ એવા પ્રકારની કેળવણી આપવાની આપણી ફરજ છે કે જેથી તેમના હૃદયમાં ધર્મ પ્રત્યેનો પ્રેમ ઉભરાય, તેઓ ધર્મના ખરા સહસ્રયને સમજી સહવર્તન થાગી અને મુખી થાય, તેમજ થોડી વયે ધર્મને દીધાવનાર શાસનના શુભમાર્ગપ બને. નહિતો ધર્મરૂપ વગરની એકલી અભેજ કેળવણીથી જે પરિણામો નિપજે છે તે તે આપણે બધા નજરે નોંધે પીએ.

૧ ખરો જેન છે. જગત્મા સર્વ સિદ્ધિ મનેબગથી—મનની
 તાથીજ સાધી શકાય છે. પૂજ્યશ્રી આચાર્યશ્રી આત્મોત્થાપિ
 થી શક્યા એ તેમના મનેનિમ્મલનેજ આભારી હતું. એમના
 વા નિશ્ચય નિશ્ચયવાન, પવિત્ર આસ્તિવાન, પ્રત્યાવક મંદા-
 ાએની ભાવનાએને હૃદયમાં ફેલાવી, તેમના જેવો પુરુષાર્થ
 ૧ સ્વપરિહીત સાધવું એ હર્વિષ્ય છે, એ પ્રાપ્તિય છે અને એ
 ૨ સમ સાધ્ય છે. એ હર્વિષ્ય અને એ પ્રાપ્તિયની જોટલા નજીક
 ત્યાં તોટલા પૂરતી આ જીવનયાત્રાની સફળતા છે.

આપણા આર્થ ધર્મગ્રંથોનો પ્રધાન આશય ઐક્યતાથીજ
 રહેલો છે. પરંતુ મત્તામદને હજી ઐક્યની કડીઓ ત્રીલી થતી
 હજી તેમ તેમ પ્રગતિ પ્રસરતી અટકી ને અચર્યતિને અવકાશ
 મળતો ગયો—આપણે આંગણે બાળી એકને નોતરી. બાળ્યે
 જાતવયે આપણું અકલ્યાણ આપણા હાથેજ થતું ગયું. સ્વા-
 ર્થપૂર્ણ યેનમાં કુદરતને ન્યાય ન આપ્યો. કુદરતની પ્રજાલી પલ-
 કમ, નિશ્ચયનયને નેવે સુકાય ત્યાં જીવની આશા વ્યર્થ. ત્રીણ
 ૧ મનમાં મૂળ સાધી નાંખવા ને પંડી ખરી પંડતા પાંદડાની પૂજા
 ૨ કરી એ પ્રવૃત્તિ હાસ્યજનકજ લેખાય જેમને બદલે સત્યનો
 ૩ બહાર થવો જોઈએ. જેમને હજી, હિતની શુંય ક્યાં છે તે
 ૪ જોવાનું નથી તેા શુંય ઉકલેજ ક્યાંથી ?

શ્રીલાલજી-સપ્તક.

અંતર્ગત

શ્રી વીરવંશજ ગુણકીર્તન.

શાદ્દૃષ્ટ.

પ્રાણી માત્ર પદે પદી પ્રીતિ દયા એવા વિબુ વીરને,
 યતુ મિત્ર ગણ્યાં સદાય સરખાં એવા પ્રયુ ધીરને;
 હવે આ જ્ઞાના બધા મુખી રહે એ બોધતા વીરને,
 વંદું સ્થિર થઇ સદા મુખકરા જાની મદા મીરને. ॥
 આહી શારદમાત્ર તું વસ્ય હશે દેને મતિ નિર્મળી,
 વાણીથી વીરવંશના ગુણ તણી ગાયા કયું છું બધી;
 દેને અક્ષર જ્ઞાન તું બળવતું તત્ત્વે રહું તાન દે,
 વાળીની મુપસાદી આપી મુજને દોરી જલે મુપધે.

૧

શ્રી રાજકોટ તળથી પ્રિય રત્નગામે,
 શ્રીલાલજી પૂજ્ય તજા પ્રિય ધર્મ ધામે;
 ચાવા કૃતાર્થ કરી દર્શન ત્યાં જતો'તો,
 માર્ગે શ્રી સાગરમતી તટ ઉતર્યો'તો.

૧

વિચારનાં સરસવંશ શ્રીલાલજીને,
 આજ્યો ઉદે સુમય પંચશતાબ્દિ કુર્ચા;

॥ મીરને=મિટીર-સૂર્યને.

- સુતેજને દુદય નામનું ઉર્ધ્વગાની,
 દોડયુંજ અભિરથ સાથ સુદુર્ધ પાની. ૭
 દોડયું હજાર અડી વત્સર પાછળે તે,
 ઘીમાં તિહાં બટકે માગથ દેગ ધુમે;
 શ્રી વીરના ચરણમાં કરી આત્મ શુદ્ધિ,
 સિદ્ધા રમે હરણ સાથ ન વેર ભુદ્ધિ. ૮
 આપી અદિંસક દયાનિવ જોય નાને,
 ન્યાપી સમાન દરબારે ધજાગર નાને,
 સ્વાશ્રિત થાવ હણ્યે જન વાગ્યે જ,
 પામે કદો કરળી સદગ, એમ જોયે. ૯
 વગેરે વિષે અટકીયા ધમ્મ હોમ પૂર,
 વીરે ધરી સદય સ્તંભ મુધર્મ પુર;
 દેશે વિરમ વિચરી શુભતાન ઘીપું,
 દિંસા હણી જન અદિંસક આર્થ ઘીપું. ૧૦
 એ રોક નિરપણ વગી આનંદના,
 સારાઈ એ સદનતા સમસાવતાન;
 પ્રાણેય મૂર્તિ અદિત્ય અહરણ જયેન્તિ,
 વાંદાનસું વીર પ્રભુ પ્રિય જોડખેની. ૧૧

પાછું રૂઠું મન હવે પ્રિય ધામ પ્રયે,
 અદિત્ય તો હુડ મલે નહિ દીપ્ત્યોત્તે;

સ્વિ અસ્ત યન્ત્રં પદની નિશમાં, સમકે દમકે કંઈ તારલીયા;
 મધરાત સમે શિશિ આવી ઉભે, ત્યમ સંત મહંત શ્રીલાલ દીપે. ૧૬
 પુર ભારથી બોધ પ્રતોધી કરી, નરવે ગુપ્ત સદા મુખા ગમ્ભી;
 કરતા રસમાં વરબોગ ખરે, ગુરૂ આકરવે મુખસ્થિરને ૨૦
 વીર સંઘની હાકલ હાલ યની, મુખ સંઘની જંખીર હાલ હવી;
 મુચકોત્તની ચંદ્ર પ્રતિ શ્રી ગતિ, મુમજાવની સંસાર બેદ સ્થિતિ ૨૧
 મુખ આ જનનાં દણ્ડુસંશુર છે, પથ પ્રેશથી શ્રેય મુદા ચર્યો;
 મુખ શાશ્વત બેદ અખંડિતરે, મગધા મહુ યત્ન મુખાગી કરે ૨૨
 દંડજો હવમાત્રનું ગુપ્ત સદા, મનચાલી કૃતિ જગદે ન કદા;
 દણ્ડ્યો ન કરી હવ રાખી દયા, મનનિબંધ સંયમ ગ્રાધ મયા ૨૩
 છટવું જનમો મનગ્રાથી ચઢો, સ્થિતિદાનંદરૂપ અનુપ ગઢો;
 મુખ બોધદીપો કંઈ એમ કલો, દીધ આશીર્વા એ મુખધર્મ રજો ૨૪

૫

(વસંતનિવૃત્ત.)

ઉચ્ચાસને પરમ પૂલ્ય વિરાગતાંતા
 અંગે હતા પ્રિય જ્વાહિરલાલજી ત્યા
 આશુ' હતું વરતમાં પદમુખ્ય તેને
 સ્વીકારતો સકળ સુધ તીર્થાં ઉદો છે. ૨૫
 આદિત્યથી અંલુ તેજ વણાં કરે છે,
 આદિત્ય ત્યાં અતિથિનું જન મો કરે છે;
 ભો! જધા પછી ધર્યો ગુરૂ પાસ જાવા
 પાદારવિંદ રૂપથી કૃત કૃત્ય યાવા. ૨૬

દિગ્વીથ એ વિભુતી વિભૂતિ રમરીને
 ભક્તિ થઈ વીર તજા વનમા દીને
 વંદી પત્રી ગણપતિ શુદ્ધ ગોપમાને
 પદિન શાસ્ત્રી પદ પારક મોદમાને. ૪૨
 દેવદિ જે અમળ શાસ્ત્ર લખ્યાં શુપત્રે
 લોકાશ્રમે લાખી રીધુ સગજાન બન્ને
 શી લાલશ્ર સખગ બપટ રીનેરમા ઉ
 શી પીરવગજ તાળી રમરણાવલિ એ. ૪૩

૭

નારાયણ.

અનુપમાન દાનધાન આત્મજાન આપનું,
 મુશાંતિ રનેદ સ.મય આપી પાપ શાપ કાપનું,
 વિશામ ત્યાગનું શુભાશુભોરથી કળાવનું,
 આંજ.સ પીરવાલ આંજલેજ બેસ બેસનું. ૪૪
 મુક્તિનો મહા તપસ્યે કુતિરનો બગવને,
 દયા અપા પ્રસિદ્ધ મેત્રી કાવને વધારને,
 મુદાન દાન આન કાવજ ત હવ માવને
 નમુ નમુ હ પીરવદા લાવનેક દાવને. ૪૫
 વડા ૩૬૫ વગત કાલ કાલ દુલિ
 "જાને વડા ૪૪૮ દર્શ શુભ રે ર રહેલો"
 કુતિર ૪૩ મહાદેવ મુખરૂપ દુલ
 દાવો પુન પુનિત આત્મિક તિરેક ૪૬

परिशिष्ट.

परिणत प्रवर पूज्य श्री १००८ श्री जवाहीरलालजी महाराजानां
मुनिप्येय श्रीधर्मलालजी मुनिना विरचितम् ।

स्वर्गवासि—

पूज्यप्रवर श्री १००८ श्रीलालजी महाराजस्य
पूज्यगुणादर्शकाव्यम् ।

श्रीमन्तोत्तमस्वर्गपाविभया यो मोदयन्मोदिनि
नार्वलावमलीलवध्वमपि श्रोत्रादिकर्मोदिवम् ।
लङ्घानिर्दहनोपमं च मदनं योऽप्यरु विदुःखच्छिदे
मृक्तं पादचतुष्टयादिचर्मवर्गिणं स्तौम्यहम् ॥ १ ॥

जिह्वाने शोभा समूह ने देखा दमान आहनि को प्रभा द्वारा मंसार
: प्रवस दिया, श्रोत्रादि कर्मों के कारणों को एक २ कर के काट
या एवं जिस प्रकार हनुमान ने लङ्का को दहन किया
। ठीक वैसे ही जरा-जन्म-मरण रूप दुःखों को मिटाने के लिये
जहाँ ने काम को नष्ट कर दिया, नगीर से हनुमान पूज्य श्रीलालजी

दुःखी स्वदुःखशमनाय सुखी सुखाय
 धीमान् धियेऽध्वगदरं मुकुती गुमाय ।
 यत्ने सुपूज्य ! शुभमद्य तदा स्मरान्धि
 भीताऽभयप्रदमनिन्दितमहिषपुंगवम् ॥ ४ ॥

हे सुपूज्य ! आपके लिये पागलों को दुःखी सुख की काम-
 ना के लिये, सुखी स्वदुःख शमनाय सुख के निमित्त, मुकुती गुमाय के
 लिये, तथा धार्मिक जन शान्तिके लिये आत्मावान् बनने के इच्छी
 पागलों को मैं समस्त कहता हूँ—बाला कि, समस्त भया दूर मनु-
 १८ को देखी प्रसन्नमान अभयपुंगव इ कहने है ॥ ४ ॥

लोकेषु भूर्भुवि नरो नृप मानव-तु-
 स्तेनापि चैव हि भवेदनुजायम-तुः ।
 तेनाप्यमेति मयनेति तन्नि यदशेषि
 मन्मारमागरनिमज्जदशोपज-तुः ॥ ५ ॥

लोकों में, जो मैं पृथ्वी परी है, पृथ्वी में मनुष्य केन्द्र लिये
 जाता है, मनुष्यों में विशेष की पूजा इति है और विशेष के भी
 कहें मानव मानव को कहें मानव मानव जता है कारण कि, कर्मणि
 मनुष्य अपने पदों को मानव कहता है मानव को देखी कर्मोत्पन्न मानव
 रूप में, जो कहें मानव मानव में देखने हुए, मनुष्यों को मानव
 कहलाता है ॥ ५ ॥

वाचा धनेन करमेन कृतधनेन
 शीघ्रन्तु सन्तममुमन्तमयो कियन्तुः ।
 स्तुन्वन्तु तान् तव दत्ताऽऽदिशताऽतिमोदं
 स्तोत्रं मुविम्वृतमतिर्न विमृर्विधातुम् ॥ ८ ॥

मन बचन और वाचा से एवं अन्यान्य मायनों से जो मनुष्य मनुष्यों को अथवा जीव मात्र को प्रमत्त कर सकते हैं उनकी स्तुति माधारण भी कर सकते हैं किन्तु दृष्टिमात्र से उद्गन्तात्यन्त आनन्द देने वाले आपकी स्तुति ही प्रगल्भ तथा विस्तृत मुक्ति मनुष्यों भी नहीं कर सकता ॥ ८ ॥

आसाद्य मामुग्धनानि वनुन्धरां च
 सम्राट् पदं मञ्जु कोपि नृरामनस्यः ।
 त्वन्लज्जतः प्रतिनिधिर्हृदयगंतोऽभू-
 स्तर्धिरस्य कमटम्मयधूमकेतोः ॥ ९ ॥

देदीप्यमान धन, विशालवसुंधरा और सम्राट् पद को कोपि भी (माधारण) मनुष्य प्राप्त कर सकता है किन्तु कमट नामक नायक के मदको चूर करने वाले तर्धिर के प्रतिनिधि तथा प्रिय धनहर सब से दृढ आसन पर आवही बैठे थे ॥ ९ ॥

यो मन्त्रं समपनीय दधार दादं
 हित्वैव स्वार्थमपराधेविधि व्यधन ।

अ० जिस अत्यन्त बुद्धिमान्, कर्मवीर का चित्रलिखने के लिये सम्भवनी भी सम्भव पर हाथ रख कर बिन्ता में पड़ती है, रोप भी महत्त्व मुक्त में नहीं कहनकता है नाथ ! किा हमारे सरीखे अन्दबुद्धि समर्थ कैसे हो सकते हैं । (रोप का नाम लोकोक्ति है) ॥१२॥

कुर्मो वयं बहुविधां दुर्भगानां तु
किन्तावता सुरतरु-प्रभव-प्रभावः ।
वाच्यमन्यैव तव वर्गनहीनमन्यो
घृष्टोऽपि कान्तिकान्तिशुभदि वा दिवान्यः ॥ १३ ॥

हम लोग साधारण वृत्तों का वर्णन अनन्त प्रकार में कर सकते हैं किन्तु अन्धबुद्ध का प्रभाव नहीं कह सकने जैसे वस्तु का सदा अपनी जाति में कदाचिन् टाट भी हांठा क्या मूर्ख को ऐसा मकना है ? इसी प्रकार हम आनेछ वर्णन में कृतप्रतिज्ञ नहीं हो सकते ॥१३॥

मल्लं हयं गजमयं घनिनं यद्वान्यं
संवर्गयेयमिति किं यदतोऽपि नृणाम् ।
घृकोऽप्यलोकयति वस्तु विहायमिति
रूपं प्ररूपयति किं किञ्च धर्मरश्मः ॥ १४ ॥

जिस प्रकार मल्ल, (पहलवान) घोड़ा, हाथी, बकरा, घनी और इनी का वर्णन हम अच्छी तरह से कर सकते हैं क्या ? वही

अत्यन्तशान्तमनसो बचसोपनीता
 भावान् मध्यमविभिः परिमावितास्ते ।
 किं यययेव मणिगणो जलधेर्धर्मिभिः
 कल्पान्तवाग्वपयसः प्रकटोऽपि यस्मात् ॥ १७ ॥

आपके मुक्तां सांठ मन से बाणी द्वारा प्रकटित भी भाव
 [अभिप्राय] सांसारिक प्राणी नहीं गिन सकते जैसे कि, जज्ञ
 नेकाल डालने से प्रकटित, समुद्र के रत्न बड़े से बड़ा दिखारी म्यो-
 पारी भी गिन नहीं सकता ॥ १७ ॥

निर्गण्यगुण्यशुभपुण्यगुण्यकाय-
 कारुण्यपूर्णकरुणस्य विभेर्गुण्यैः ।
 गण्यो न ते गुणनिर्धेजगदार्तिहन्तु
 मयित केन जलधेर्ननु ग्नगणिः ॥ १८ ॥

अधेक्ष्य गुणो से मुक्त एव मांगलिक पुण्य से पूर्ण है शरीर जिनका
 और बरणा रस में भरी हुई है इन्द्रियां जिनकी ऐसे गुणावर तथा
 भंगार के विविध दुःखों को दूर करने चांन आपके गुण गणों की
 गणना नहीं हो सकती कारण कि, समुद्र के रत्नों की गणना असाव-
 धि नहीं हो सकती ॥ १८ ॥

नाहं विने च मुक्तैर्गुणैर्गुणैः
 यद्गोस्वानृतमतिस्त्रय परदनेऽप्याम् ।

नमान के अभाव से परस्पर कह कर ले लिये तथा महादेव की
 देकरान्त कतिपय से लगे हुए हमको छोड़ कर आप स्वर्ग को
 ले कदाचिन् आप ने अविचारित कार्य किया है तो यही
 ॥ २५ ॥

श्रीमत्कृपाकृत्रिचयोपकृता वयं स्मो
 नो ननु योऽत्र भवतां प्रविकर्तुमेव ।

कर्मः स्तुवं परमिहोपकृता यथाव-

द्वजन्पति वा निजगिरा ननु पवित्रोऽपि ॥ २६ ॥

हे पूज्य ! आपकी कृपा और क्रिया से हम अधिक उपकृत
 हैं किन्तु प्रत्युपकार करने कि शक्ति न होने से मात्र आपका
 गादनही करते हैं कारण कि कहे हुए सभी को करने वरदायी की
 गदवायी से स्तुति करता हूँ ॥ २६ ॥

यस्मान्न्यवर्ततमवान् विषयोऽभोगाद्

रोगादिषु प्रतिदिनं व्यनित्यममन्द ।

भोर्तुहृदाकृतिपदे भयदं हि विप्र-

गाम्नामचिन्त्यमहिमा जिनमंस्तवमन्दे ॥ २७ ॥

हे पूज्य दिन विषयोऽभोगों की रोग समस्त का अन्व
 रहने से प्रत्युः आपकी से मैं हृदयपरत पर रक्षा की

10

11

12

13

14

देवैर्द्युतापि हि यथा शुक्रमहत्तम

अन्त्यागते वनशिखरिणि चन्दनस्य ॥ ३३ ॥

हे पूज्य ! देवताओं से मरी हुई भी इन्द्र की समा आपके पथा-
: से सुख सुशोभित हुई होगी—क्योंकि, शुक्रादि पक्षिओं से मुक्त
मदनवृक्ष की शोभा मोर के आने तथा अनेक वृक्षों से मुक्त मन्दन
व की शोभा कल्पवृक्ष के होने से ही होती है (यह कवि का
मेला है) ॥ ३४ ॥

वीर ! त्वदीयदपया मिलितः मुचूज्यः

कालेन संहृत इतो न जनोऽस्त्वपनीशः ।

तस्यातुक्रम्यनतयाऽऽमुचूज्यवया

मुच्यन्त एव मनुजाः सहसा हनीन्द्र ! ॥ ३५ ॥

हे वीर प्रभो ! आपकी कृपा से प्रातः दूर पूज्य श्रीजी की सेवा
मल सटाकर स्वर्ग में लेगया किन्तु इस से (यह) जन नयक
नि नहीं हो सका कारण कि, वक्तः पूज्यश्री एक ऐसे पूज्य प्रति
प्रेषि को स्वस्थानापन्न कर गये हैं कि, जिनके कृपाकटाक्ष से ही
प्रसंग्य प्राणी बन्धनमुक्त हो रहे हैं ॥ ३५ ॥

यांलालपूज्य ! मदिरा नर किं निगादो

ऽविश्रान्तमस्त्रिनकृतोसिविधाधिनीनाः ।

प्रप्ला जना हि खलु तेन मयाभिरस्ता
श्चौरैरिवाशु पशवः प्रपलायमानैः ॥ ३८ ॥

आपके दृष्टिगोचर होते ही पाप के द्वारा उड़गये और
इह जारों और भागने लगा जिससे पाप प्रसूत (पाप से पड़ने हुए)
होगा भी वैसे ही छूट गये जैसे कि, दूरसे भागने हुए खोर के हाथ
से पशु छूट जाते हैं ॥ ३८ ॥

ये संसृतिः कृतिपरानुपदेशदानै
धर्माऽदरान् व्यधिषतेह नरान्मुनीश्वराः ।
शान्तिं धमामपि ददुः सत्तवं मविम्य
स्वं नास्तीति जिन ! कथं मविनां त एव ॥ ३९ ॥

हं जिन ! सांसारिक जीवों को मयसागर से पार लगाने वाले मैं
हूँ। मुनिपंडित, पुण्यप्रवर हो सकते हैं अर्थात् जीवों के मोक्ष दाना
प्राप्त हो जाते हैं आप नहीं हो सकते, क्योंकि, सांसारिक कृत्यों में
सर्वज्ञान मनुष्यों को दिन रात उपदेश देकर धर्मशिक्षण, शान्ति प्रिय
एव धर्मादि गुणगुण एक पूज्यवत्ता मैं ही दिया है ॥ ३९ ॥

तान्ध्यान्म धर्म इति मन्यवसो मुनीश्वरा !
धृत्वा जिनं हृदि जना दिवमुत्सरन्ति ।
रग्न्यो गन्तान् जिनपरान् भवता जनारच
न्वामुदहन्ति हृदयंन पटुनरन्तुः ॥ ४० ॥

भौतिक पदार्थ आकाश में बहता है और सबसे गिरन बाधु व- है।
प्रभाव है न कि, वह प्रभुत्व पदार्थ का ॥ ४२ ॥

शोभादिषु विपुलाय विनिवृत्तं नूनं
शान्तिं विनश्यत्तु भवाम्भूरमात्मनः ।
सोकोऽपि विनिवृत्तं विनिवृत्तं विनिवृत्तं
सोऽपि विनिवृत्तं विनिवृत्तं विनिवृत्तं ॥ ४३ ॥

आपने हम लोक को जीत लिया, इसमें कौन कर्मा आश्चर्य-
क बात है कारण कि, आपने कल्पः परमात्म्य इन शोभादि शक्त-
॥ को जीतकर और शान्ति का विस्तार कर देवों को नीचा दिख-
ाया जिन (शोभादि) से हरिहर प्रभुत्व भी पार न पासके ॥ ४३ ॥

आसीत्कैटमरिपृदमनेन यय
दीनो नु मामिनिपदं समयं लुपात्तु ।
कान्तानिदेशवशतः कपितां समाप ।
सोऽपि न्वया रतिपतिः अपितः चमेन ॥ ४४ ॥

जिम कन्दर्प के दर्प से कीट से लेकर विष्णु तक दीन बनकर
और वो समय परलुप्तेषा करते हैं और श्री की आशा ब्रह्मा
ने बंदर बन जाते हैं वही दुर्लभ दर्पों काम को आपने पल भर में
नष्ट भूष कर दिया ॥ ४४ ॥

मत्प्राप्तेस्त्वहं ह्यहं श्रयतस्तददीपात्
स्वामिन्ननृपगारिमास्वमापि प्रपन्नाः ॥ ४७ ॥

बापु के बेग से बही धूलि बढ़ सकती है जिसमें आगिरन न आया हो किन्तु हमारी प्राणरूपी धूलि आपकी आत्मछातु करने में मारी हो चुकी है इसीसे हे स्वामिन् ! इन काम शोषादि रूप बापु से बढ़ धूलि बढ़ नहीं सकती ॥ ४७ ॥

ये गीर्धर्षनिमग्नमत्तग नगास्ते
धृता भवन्तु मदकामममोर्लस्य ।
नीता भवन्तु गुणगौरवमादधानं
त्वां जन्तवः कथमहो ? हृदये दधानाः ॥ ४८ ॥

अहंकार व कामरूपी बापु कहीं को रड़ा सकती है, जो मनुष्य मूर्खे हुए पत्ते के समान एक हम हलके हैं लेकिन गुणों की गुह्मा को धारण करने वाले पुण्य परस्त्री को जो मनुष्य हृदय में धारण करते हैं उन्हें एक बापु बढ़ा नहीं सकती ॥ ४८ ॥

पूज्याञ्जुराग इह भक्तिरतो विमुक्ति-
रेवं हि कार्यकारणं मुषियो वदन्ति ।
विष्णुत्प्रगुक्तिमिति युक्तिमवेत्यं भक्ता
जन्मोदधिं संधु तरन्त्यनिलापरेन ॥ ४९ ॥

(२५)

दशोदितोऽहो मे वापाहेम एवं दुराकृतं ते बद्धो
हम लोगों को देख आप किसलाकर यहाँ से चलने बने
क्रोध के जोरों में बगैर आगये यही हमें आश्चर्य देता
कि, हे विभो ! क्रोध को तो आप प्रथम ही जोत चुके थे

आचार्यवर्य ! भवताऽपि यतापि रोषोऽ
शेषो न चेत्तदापि सत्यममुष्य लेशः ।
नो चेद्भयं विरहिता रहिता द्वितीयै
र्धस्तास्तदा वद कथं कित्त कर्मचोरा ॥ ४२

हे आचार्यप्रवर ! छेद की बात है कि, पूर्ण रूप से तो
किन्तु कुछ अंश में आप भी क्रोध की धमकी में आगये यदि वे
होता तो द्वितीयस्तु एवं तृतीयस्तु हम लोगों को छोड़कर
चर्ग में न चले जाते और अशुभ कर्मरूप चोरों का चरित्र नारा
कर डालने इसका लक्ष्य आप ही है ॥ ४२ ॥

आस्तां चित्तकविधिरेष न रोषलेशः
धीमन्सु शान्तिसहिनास्त निरीहवैव ।
संवाञ्जहाद्भुमवतीर्हिमसंहतिर्हि
प्लोपत्यमुष्य यदिवा शिशिरापि लोके ॥ ४३ ॥

अथवा इस तरह चित्तकर्म की कल्पना मात्र ही रहने दो, आपमें तो
क्रोध का लेश मात्र भी न था, सिर्फ शान्ति के साथ थोड़ी निरीहता

पत्थर पटके तो बड़ पत्थर दीवार से टकरा कर उल्टा पटकने वाले
के मुँह पर ला लगता है वही तरह दुर्जनों के किये हुए उपायों से
दुर्जन ही नष्ट हुए ॥ १२६ ॥

मात्रेऽहि संभ्रमविहीनधिपेव धीमन् !
धम्यं वचस्त्वय मुखाद्वाहिरात्रगाम ।
गर्वद्गुरु प्रतिमटं च तिरस्कार
चट्टजद्विजितधर्मायमदभ्रमीमम् ॥ १२७ ॥

वहाँ शत्रुओं में भ्रम के बिना ही आपके मुख से निकले हुए
धर्मश्री मधुर वचन और से गर्जने वाली काली घटा को तिरस्कार
करते थे क्योंकि मेरा ही मंद एवम् मधुर ध्वनि से भी आपकी
बाणी विशेष मधुर थी ॥ १२७ ॥

स्वान्तप्रगान्तराशिका शशिका ममागु
नारापथे च तव गीः प्रतिनाद मेयम् ।
गर्भारताशुसुजाततया त्रिगाय
अरयन्निन्धुमलमांमलपोम्नादम् ॥ १२८ ॥

आत्मगत शान्तमन वाली शशिका को वहाँ करने वाली
आपकी मधुर वाली जब समा मंदप में पूजती हुई आकाश को
प्रतिध्वनित करती थी तब अकमकारी हुई बिजली वाली, सुमन-
धार जब वहाँने वाली नील धन-पटा भी शनौती थी ॥ १२८ ॥

कदारेष अररंष धी अररु कीवी के मारवाह मुं मां के भी
 भी चतुसमासो करवान आवे है सो बडांमुं केवाह ई के
 आवो वे है ई निविष्ट कुइ हरहर बखो आवे ई बास्ते अठे
 है के सावन काठिक बैसाख टीको महिना कमाई दुअन सरै
 रेगा और इदिपारख अमावस जो जागे सरैव मुं पात्र
 पसे ही है ।

सिक्कोठि

सं० १६६३ का जेठ सु
 ६० गोरिया

श्रीएकलिंगजी
 राजस्थान गोगुन्हा मेवाड़

धीरामजी

महोरक्षाप छे

स्वामीजी महाराज भी पूज्यजी महाराज भी श्रीलाल
 राजमें गोगुन्हे पचाग्यो हुओ आपका उरदेरा की तारीफ
 मारो भी खया में जाओ हुओ, जो उरदेरा श्रीमान् को मैं
 मारो मन बहुत प्रवस हुओ और आव जैसा महारमा का
 मुं मैं हमेशा के बास्ते पंसेरु जानहरां की व हरगु की शिव

कदापि अरुंधत मां अरुंधत की के मारवाइ मुं मां के भी प
 भी अनुमानो करवान आवे है सो वहांसुं केवाई है के म
 आवो के है ई निमित्त कुछ करकार बगो आवे है बाते कठे ह
 है के साधन कतिह बैराख टीनों मदिना कसाई दुखन सरैव
 खेगा और इतिहास अमावस हो जागे सरैव मुं पात्र है
 वसे हो है ।

सिद्धो

सं० १६६४ का जेठ सुद

६० गीर्वाण

भारतसिंहजी

भांगमजी

राजस्थान गोगुन्दा मेवाड़

अथ

महोरछाप छे

भारतसिंह महाराज की पुम्बजी महाराज की अजित
 हालमें गोगुन्दा पकान्दो हुको आरका करेण की लगी
 पाते भी कमा में आगे हुको. जो करेण अजित की म
 कामो मय बहुत दबल हुको और आत जैसा कह्यना क
 मुं मैं हमेश के कामे पनेक आनखों की व हाग की निज

परिशिष्ट ३

इस भी का, सुपुत्रमान मन्त्र सैन्द मन्त्रदम्ती ३१ ३२.
S F. T S जेपपुर।

सैन्द मन्त्रदम्ती लिखते हैं कि, जब भी १००० भी
य भीसाहजी महाराज का बीमासा जेपपुर में हुआ था, सुपुत्रो
महाराज के उपदेश से वैजयन्ती (आमलान) बहुत
था। सुपुत्रो भीपुत्र महाराज के अत्यन्त दुःख करके मोहार
की हुआ करी और सुपुत्र भीपुत्र महाराज ने अपनी सुधान
पर सुधान (आम भीपुत्र) के सुधानी मोहार में यह पद धराया
महाराज अपना हूं और बड़ा काम देता है—सैन्य के उपदेश
के बाद हन्दीद्वी में मूढ़ लोगों से बड़ा बहुत पटना पड़ा। पना
के मूढ़ लोगों ने सुने ज्ञान में मरवा हाथने के कणव दिव्य थे।
दो तीन जगह कुछ लोगों ने मेरे बदन पर थोड़ा भी पट्टा ब
एक बजह में कि, मेरे भाई अर्थात् सुपुत्र जिसे सुपुत्राव (सैन-
ना) में हाकटर थे। सो मैंने अपने भाई हाकटर मन्त्र से
र समाम जिसे में करीब ३००० तीन हजार के गो-या की
बच होने से बचाया। जब कि, वेग उस तरह पैदा हुआ ५ और
मेरे भाई हाकटर मन्त्रपूर को हर तरह के अग्निद्वारा ह-कत थे।
इन कारणों से विजयवा जेपपुर में इस दवा के काम के बच

कर कर बगिच करते थे, जो कि, वहां पर उस रईम ने मुन्हाजे
 न उनको मुन्हाजिज के बरत मुन्हाया था । मैंने वहां पहुंचते ही उन
 सादर ने धन कहा कि, मैं अब बापिस जोषपुर जाता हूं ।
 मुन्हाजे तो खाल काम है वह धरा रहेगा, लेकिन इन रईम
 का मुन्हाजे खाग तीर मे मजतब और पाले में उन्होंने
 से मुन्हाजिज की और मुन्हाजे पूछा कि, बिगर मुन्हाजाव किये
 क्यों जाते थे । मैंने कहा कि, मैं सुनता हूं कि, आप इज्जत
 कागजों का रोज मर्राह पक्क मनपत्ती के यकत में शिखर
 हैं । इसने आपकी बड़ी बदनामी हो रही है और लोग गालियां
 हैं और पक्क आपकी दिल्लगी के लिये हजारों जानों का
 में नारा होता है । इस तरह उनको बड़े बड़े समझाया तो र-
 ने आपन्दा के बरत पेटी दिया करने की सौगन्द बेलों । इसी
 एक रईम सादर जो जोषपुर में बड़े मुन्हाजिज हैं ।

को । उनकी इन दिन्न की नामवरी प्कारि करने का बहुत
 मुन्हाजा तो उन्होंने बरत बाजी कुन्हाजा जंगल बरत में टला
 मंगाना शुरू किया और उनके शरीर पर बिपड़े लिखा,
 कर कर केस के सेस के पों में उन कुन्हाजे को दल्ला देने शुरू
 करवाते बीजे दिया सफाई दल्ला देने अब वह बरत बाजी कुन्हाजा
 कुन्हाजा कुन्हाजा वह रईम सादर मय जमाना के बहुत हंसने
 होने और इन्नाम बरतमीन करवाते इसी तरह सफाई जाने कुन्हाजे

Indeed, I will never find such a prop-kari Guru on this world, like shri pujya Shrilalji Maharaj again. His fatherly love & sympathy bring me into force, to keep for him once a day at least.

My Jiwan is useless now without his superium steering, what I can write you, Sir, more than this ?

त आचमन-विधान है। आर संस्तुत के कारण विज्ञान, सुशस्त्री, कलाओं आदि का विकास मंद है। जैन धर्म एक आरम्भे अदम्यमान में दिखे थे। आरम्भे जैन धर्म के अग्रणी लोग में कई सुधार करके अग्र में और लोक-मूर्खों से दिये थे। जैन धर्म के सम्बन्ध में जगत् समिद्ध देशक महाराज के मुख्याधिकार शब्द में है—

और वैदिक से होने प्रार्थान धर्म हैं। परन्तु अहिंसाधर्म जैन धर्म ही है। जैन धर्म ने अपनी प्रकृति के कारण पर कभी न मिटने वाली ऐसी उत्तम छाप बिटई है।

धर्म में अहिंसा को जो स्थान प्राप्त हुआ है वह जैनो का है। अहिंसा धर्म के पूर्ण कारिणि जैन ही हैं। अद्भुत पूर्व वेद विषादक यज्ञों में हजारों पशुओं का बध होता था। वेदों में वर्ण-परिच्छेद जैनियों के अर्थ दिखकर भी महा-ने जब इस धर्म का पुनरोद्धार दिया तब जैनियों के लोगों के विश्व अघोर निर्दय धर्म से विरक्त होने लगे। लोगों के विश्व में अहिंसा दृढ़ जन्म गई। उस समय के वैदिक विद्वानों ने धर्म के रक्षण पशुहिंसा विन्दुन और अपने धर्म में अहिंसा को आदर पूर्वक स्थान दिया ता मंडन कर अपने धर्म को बचाया, यह सब अहिंसा

न्य समुदाय और श्री कोटापुर मादाराजा साहिब—

७७ मार्गशीर्ष वद ५ मंगलवार के दिन मिश्रिम
सीतामजी महाराज का सेहर हम आये। इसी दिन
साहिब ने महाराज साहिब को देखकर निश्चय कर दिया
वद ३ शुक्रवार को सवा खाना में आकर देखा वरो,
वद ८ को शुक्रवार को आपरोशन किया जायगा।

रात के विचार में ये कि, अस्पताल में रहने से ४
के रूप से बिरुद्ध पड़ेगा। हमका बन्दोबस्त डाक्टर
ना चाहिये जैसा कि, १ अस्पताल में नहं का इ
काम करती है। और भी महाराज साहिब खीजाने
इसलिये श्री मात्र महाराज साहिब से स्पर्श न करे।

पानी वगैरह कोई भी चीज अस्पताल के काम में
नाहिये।

अस्पताल के सब कमरों में रोशनी जलती है परंतु
देर के कमरे में रोशनी नहीं देनी चाहिये।

दूमेरे कोई रोगी महाराज साहिब के कमरों में नहं।

महाराज साहिब को हाथ जोड़कर आने लगे मद्रास।
 लगे हैं, मुझ महाराज कहते मध्याह्नक का मद्रास
 मध्याह्नक दिनांक आने की तरह मद्रास में मेट मीलीयात्रा
 तो लिखा होगा जो ऊपर लिखी दृष्टिकोण से आता है।
 दो गीत बरमाइए ।

दृष्टिकोण

रुम न० २

महाराज साहिब अत्यन्त मेहँ, ३ । ४ दिन में अत्य-
 न्त देने आने मद्रास में रहा है। और साहिब ने मद्रासी
 मद्रास होने पर हमारे बंगले में आते जरूर आये। हम
 जानें और जाना और जिन मित्रों ने मुनना चाहते हैं ।

मद्रास मद्रास में स्वामीजी महाराज भी १००८ बी.
 महाराज, मद्रास मद्रास में, मद्रास मद्रास में मद्रास
 मद्रास मद्रास में । मद्रास मद्रास में मद्रास मद्रास
 मद्रास मद्रास में मद्रास मद्रास में मद्रास मद्रास
 मद्रास मद्रास में मद्रास मद्रास में मद्रास मद्रास
 मद्रास मद्रास में मद्रास मद्रास में मद्रास मद्रास
 मद्रास मद्रास में मद्रास मद्रास में मद्रास मद्रास
 मद्रास मद्रास में मद्रास मद्रास में मद्रास मद्रास

